

בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ

סִדּוּר

אֲזַרְתִּי הַרְמַב"ם

סידור תפילה בנוסח הרמב"ם על-פי כתבי-יד
'אז תפקחנה עיני עזרים ואזני חרשים תפתחנה'

ברוך רחמנא דסייען

לזכר הבחור הנפלא והמופלא אוהב ה' והאדם

עודד בן אברהם חמדי

ואצרף מוסר-השכל קצר מהברקותיו של עודד ז"ל: היה אדם שנדר ח"י שקלים לביה"ב, וכשהוא בא לשלם 18 כנהוג, עודד אמר לו שהוא חייב 30. אותו אדם תמה ואמר: והלא נדרתי ח"י! והשיבו עודד: לא אמרת ח"י כי אם כ"י...

והנה פסקי רבנו בעניין זה: "וכן העילג, כגון מי שקורא לעין אלף או לאלף עין, וכל מי שאינו יכול להוציא את האותיות כתיקונן – אין ממנין אותו שליח ציבור" (הלכות תפילה ח, יב); "שישה דברים מונעין נשיאת כפיים: [...] הלשון כיצד? העילגים שאין מוציאים את האותיות כתיקונן, כגון שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין, או לשיבולת סיבולת וכיוצא בהן – אין נושאים את כפיהן. וכך כבדי פה וכבדי לשון שאין דבריהן ניכרין לכול – אין נושאים את כפיהן" (הלכות תפילה טו, א–ב).

כל הזכויות שמורות לעורך

אדיר בן יוסף דחוח-הלוי

אור הרמב"ם – לפקח עינים עזרות

www.OrHarambam.com

AdirHadar@Gmail.com

מהדורה שלישית (ראשונה י"ל בשנת התשפ"א)

ארץ-הקודש ה'תשפ"ו | בשל"ז ל'שט"י

'אֵלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם' (משלי ח, ד)

אֵלֹהֵי חַיִּים הַעֲזֹלָמִים

בְּשִׁבְחָ וְהוֹדָה לָהּ יִתְעַלֶּה
הַנְּנִי מִגִּישׁ לִפְנֵיכֶם סְדוֹר תִּפְלֶה.
הוֹרְתוּ בְּשִׁגְיָאָה מְקוֹמָמָה זָרָה וְנִבְעָרָה:
טִימְאוּ אֶת פֶּתַח יַחֲוֹד שְׁמוֹ הַנּוֹרָא
וְיִחְסוּהוּ לְשִׁפְלוּת עוֹלָמוֹת הַיְצִירָה.
הַתִּפְרָצוּ כְּנֶגֶד אֵל-חַי וְכִפְרוּ בְּמַלְיוֹ
וְשִׁיתְפוּהוּ עִם מַעֲשֵׂי יָדָיו.
לְפִיכֹף אֲמַרְתִּי אֲסִיר חֶרֶף וְכָזָב
וְאֶקְדֹּשׁ וְאֶהַלֵּל שְׁמוֹ הַנִּשְׁגָּב,
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְרוֹמֶם אֵל נוֹרָא עֲלִילָה
וְיִתְהַדֵּר וְיִתְפָּאֵר יוֹצֵר כָּל בְּחֻכָּמָה.

בְּסְדוֹר זֶה חוֹתֶמֶת יוֹצְרִים
כְּדֵי לְשַׁמְרוֹ מְשׁוּעָלִים יָדִים
וְהוּא מִנְחַת צָעִיר הַצְעִירִים
לְכָל יִשְׂרָאֵל הַדַּעַת הַנִּבְרִים
יְבוֹרְכוּ בְּבִרְכַּת צוֹר עוֹלָמִים
וְיַבְעֲתֶרֶת נְעִימוֹת וְשְׁלוֹמִים!

תוכן העניינים

7

שלושה-עשר היסודות של תורת משה

תפילות יום השבת

92	ערבית של שבת
102	קידוש לליל שבת
103	שחרית של שבת
108	פסוקי הזמירות
119	קרית שמע וברכותיה
131	ברכות ההפטר
132	מוסף של שבת
140	קידוש ליום השבת
140	מנחה של שבת

תפילת ראש חודש

151	תפילת ראש חודש
-----	----------------

תפילת ימי החנוכה

158	הדלקת נר חנוכה
159	תפילת שחרית לחנוכה
163	קריאה בתורה לחנוכה

תפילות שלש הרגלים

163	ערבית לשלש רגלים
169	קידוש לליל יום טוב
170	שחרית לשלש רגלים
179	קריאה בתורה למועדים
181	ברכות ההפטר למועדים

תפילות ימי החול

13	קרית שמע שעל המיטה
14	ברכות השחר
16	ברכות התורה
19	תפילת שחרית
20	פסוקי הזמירות
29	קרית שמע וברכותיה
44	נפילת פנים
46	ברכות העולה לתורה
48	סדר היום
54	קדיש בתרא
55	קדיש דרבנן
55	סדר לימוד בית המדרש
56	דיני תפילת הבינו
56	ברכת המזון
60	ברכות הנהנין
61	תפילה קצרה במקום סכנה
62	תפילת הדרך
62	ברכת הגומל
62	תפילת מנחה
74	תפילת ערבית
86	סדר מוצאי שבת
89	ברכת הלבנה
89	ספירת העומר
91	הבדלה למוצאי שבת ויו"ט

265	קריאה בתורה ליוה"כ	183	מוסף לשלש רגלים ולחזה"מ
265	ברכות ההפטרה ליוה"כ	189	קידוש לימי שלש רגלים
266	מוסף ליום הכיפורים	190	מנחה לשלש רגלים
277	מנחה ליום הכיפורים		
286	תפילת נעילה		
	שונות	199	ערבית לראש השנה
		204	קידוש לליל ראש השנה
295	סדר בדיקת חמץ	205	שחרית לראש השנה
295	סדר עירובי תבשילין	210	קריאה בתורה לר"ה
296	סדר אירוסין ונישואין	211	ברכות ההפטרה לר"ה
297	סדר המילה	212	סדר תקיעת שופר
298	סדר פדיון הבן	213	מוסף לראש השנה
298	ברכות הריח	226	קידוש ליום ראש השנה
299	ברכות השבח וההודיה	226	מנחה לראש השנה
300	ברכות הראייה		
303	ברכת 'על הטבילה'		
303	דילוגי המתפלל יחידי	236	מנחה לערב יום הכיפורים
304	ימות החמה וימות הגשמים	247	ערבית ליום הכיפורים
304	זמן הדלקת נרות חנוכה	256	שחרית ליום הכיפורים

פוסק רבנו בהלכות תפילה (ה, ד): "כשהוא עומד בתפילה צריך לבוון את רגליו זו בצד זו [=ואין שום צורך שיהיו צמודות כרגל אחת, ובהזיות השוטים שנדמה להם שהם מלאכים בשמים] ונותן עיניו למטה כאילו הוא מביט לארץ, ויהיה ליבו פנוי למעלה כאילו הוא עומד בשמים. ומניח ידיו על ליבו כפותין – הימנית על השמאלית, ועומד כעבד לפני רבו – באימה ויראה ופחד".

שלושה-עשר היסודות של תורת משה

לפי רבנו הרמב"ם בפירושו למסכת סנהדרין (י, א)

וממה שראוי שאזכיר כאן וזהו המקום היותר ראוי להזכירם בו, ששקרי תורתנו הטהורה ויסודותיה שלושה-עשר יסודות.

היסוד הראשון – מציאות הבורא ושתבח. והוא, שיש שם מצי בשלמות אופני המציאות, והוא עלת מציאות כל הנמצאים, ובו קיום מציאותם, וממנו נמשך להם הקיום. ואלו נתאר סלוק מציאותו כי אז בטלה מציאות כל נמצא ולא ישארו קיימים במציאות; ואלו נתאר סלוק כל הנמצאים זולתו, כי אז לא תבטל מציאותו; יתעלה ולא תחסר, כי הוא יתעלה בלתי זקוק במציאותו לזולתו; וכל מה שזולתו מן השכלים, כלומר המלאכים וגרמי הגלגלים ומה שלמטה מהן – הכל זקוק במציאותו אליו. וזה היסוד הראשון הוא אשר מורה עליו דבור 'אנכי יי אלהיך' וכו' [שמ' כ, ב].

והיסוד השני – אחדותו יתעלה. והוא, שזה עלת הכל אחד, לא באחדות המין ולא באחדות הסוג [שמכילים פרטים רבים בתוכם], ולא בדבר האחד המורכב שהוא מתחלק לאחדים רבים [כגון עצמות שנספחים לה תארים ולכן איננה אחת], ולא אחד בגוף הפשוט שהוא אחד במספר אבל מקבל החלוקה והפיצול עד בלי סוף, אלא הוא יתעלה אחד, אחדות שאין אחדות כמוה בשום פנים, וזה היסוד השני מורה עליו מה שנאמר: 'שמע ישראל יי אלהינו יי אחד' [דב' ו, ד].

והיסוד השלישי – שלילת הגשמות ממנו. והוא, שזה האחד אינו גוף ולא כח בגוף, ולא יארעוהו מאורעות הגופים כגון התנועה והמנוחה, לא בעצם [במהות המעצבת את הישות] ולא במקרה [בשום מאפיין חיצוני-גופני]. ולפיכך שללו ממנו [חכמים] עליהם השלום החבור והפירוד ואמרו: 'לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עפוי', כלומר לא פירוד והוא עורף, ולא חבור, כי עפוי מן 'ועפו בכתף פלשתים' [יש' יא, יד] כלומר ידחפום בכתף להתחברם בהם, ואמר הנביא: 'ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו', 'ואל מי תדמיוני ואשנה ואמר קדוש' [יש' מ, יח; כה], ואלו היה גוף כי אז היה דומה לגופות, וכל מה שבא בספרים מתארו בו בתארי הגופות כגון ההליכה והעמידה והישיבה והדבור וכיוצא בזה הם כולם דרך השאלה, וכמו שאמרו [חכמים]: 'דברה תורה כלשון בני אדם'. וכבר דברו בני אדם בענין זה הרבה, וזה היסוד השלישי הוא אשר מורה עליו מה שנאמר: 'כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר

וְאֵלֵיכֶם בַּחֲרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ' [דב' ד, טו] כְּלוֹמֵר לֹא הִשְׁגַּתֶּם אוֹתוֹ בְּעַל תְּמוּנָה, לִפִּי שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ לֹא גּוֹף וְלֹא כַח בְּגוֹף [דהיינו אינו נפש שבנוסה בגוף וכיו"ב].

וְהִיסוּד הָרְבִיעִי – הַקְדָּמוֹת. וְהוּא, שֶׁזֶה הָאֶחָד הַמְתּוֹאָר הוּא הַקְדָּמוֹן בְּהַחֲלֵט, וְכָל נִמְצָא זֹלָתוֹ הוּא בְּלִתי קְדָמוֹן בִּיחֹס אֱלֹיו, וְהָרְאִיּוֹת לָזֶה בִּסְפָרִים הֶרְבֵּה. וְזֶה הִיסוּד הָרְבִיעִי הוּא שִׁמּוּרָה עָלָיו מֵה שֶׁנֶּאֱמָר: 'מִעֲנֵה אֱלֹהֵי קֹדֶם' [דב' לג, כז]. וְדַע, כִּי הִיסוּד הַגָּדוֹל שֶׁל תּוֹרַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הוּא הֵיּוֹת הָעוֹלָם מְחֻדָּשׁ, יִצְרוֹ ה' וַיִּבְרָא אַחֵר הַהֶעָדֵר הַמוֹחֲלֵט, וְזֶה שֶׁתִּרְאֶה שֶׁאֵנִי סוֹבֵב סָבִיב עִבּוֹן קְדָמוֹת הָעוֹלָם לִפִּי דַעַת הַפִּילוֹסוֹפִים הוּא כְּדִי שֶׁיִּהְיֶה הַמוֹפֵת מוֹחֲלֵט עַל מְצִיאוֹתוֹ יִתְעַלֶּה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְתִּי וַיִּבְרַרְתִּי בַּמּוֹרָה.

וְהִיסוּד הַחֲמִישִׁי – שֶׁהוּא יִתְעַלֶּה הוּא אֲשֶׁר רָאִיו לַעֲבֹדוֹ וְלִרְוִמּוֹ וּלְפָרְסָם גְּדוּלָתוֹ וּמִשְׁמַעְתּוֹ. וְאִין עוֹשִׂין כֵּן לְמָה שֶׁלִּמְטָה מִמֶּנּוּ בְּמִצִּיאוֹת, מִן הַמְּלָאכִים וְהַבּוֹכְבִּים וְהַגְּלָגְלִים וְהִיסוּדוֹת וְכָל מָה שֶׁהוֹרֵב מִמֶּנּוּ [וכל-שכן לבני-האדם שוכני-בתי-חומר שחייהם כרוח: 'כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ' (תה' קג, טז)], לִפִּי שֶׁכּוֹלָם מוֹטָבָעִים בְּפִעּוּלוֹתֵיהֶם אֵין לָהֶם שְׁלֹטוֹן וְלֹא בַחֲרִירָה אֲלֵא רְצוֹנוֹ יִתְעַלֶּה, וְאִין עוֹשִׂין אוֹתָם אֲמָצְעִים לְהַגִּיעַ בָּהֶם אֱלֹיו, אֲלֵא כְּלָפִיו יִתְעַלֶּה וַיִּבְנוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת וַיִּנְיחוּ כָּל מָה שֶׁזֹּלָתוֹ [כלומר, אין להפנות את המחשבה וההערצה והיראה למאומה זולת ה' יתעלה]. וְזֶה הִיסוּד הַחֲמִישִׁי הוּא הָאֲזָהָרָה עַל עֲבֹדָה זָרָה, וְרוֹב הַתּוֹרָה בָּאָה לְהַזְהִיר עַל זֶה [הוֹי אוֹמֵר, הַצִּיר שֶׁעָלָיו סוֹבֶבֶת כָּל הַתּוֹרָה הוּא עֲקִירַת עֲבוּדָה-זָרָה וּמַחֲיִית עֲקֹבוֹתֶיהָ].

וְהִיסוּד הַשֵּׁשִׁי – הַנְּבֻאָה. וְהוּא, לְדַעַת שֶׁזֶה הַמִּין הָאֲנוּשִׁי יֵשׁ שִׁמְצָאוֹ בּוֹ אִישִׁים בְּעָלֵי כְשָׁרוֹנוֹת מְפֹתָחִים מְאֹד וּשְׁלֵמוֹת גְּדוֹלָה, וְתִתְכַּוֵּן בְּנֶפֶשׁ עַד שֶׁמִּקְבֶּלֶת צוֹרַת הַשֶּׁכֶל, וְיִתְחַבֵּר אוֹתוֹ הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי בְּשֶׁכֶל הַפּוֹעֵל, וַיֵּאָצֵּל עֲלֵיהֶם מִמֶּנּוּ אֲצִילוֹת שִׁפְעַ, וְאֵלֶּה הֵם הַנְּבִיאִים, וְזֹהִי הַנְּבֻאָה וְזֹהִי עֲנִינָהּ. וַיִּבְיֹאֵר הִיסוּד הַזֶּה בְּשִׁלְיֻמוֹת יֶאֱרֹךְ מְאֹד, וְאִין מִטְרַתְנוּ פִּירוּט כָּל יִסוּד מֵהֶם וַיִּבְיֹאֵר דְּרָכֵי יְדִיעָתוֹ, לִפִּי שֶׁזֶה הוּא כְּלָלוֹת כָּל הַמַּדְעִים, אֲלֵא כִּזְכִּירִים בְּדֶרֶךְ הוֹדָעָה בְּלִבָּד, וּפְסוּקֵי הַתּוֹרָה מְעִידִים בְּנְבוּאָת נְבִיאִים רַבִּים.

וְהִיסוּד הַשְּׁבִיעִי – נְבוּאָת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וְהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר מִן שֶׁהוּא אֲבִיהֶן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים שֶׁקְדָּמוֹ לִפְנֵיו וְהַבָּאִים אַחֲרָיו, הַכֹּל הֵם לְמִטָּה מִמֶּנּוּ בְּמַעֲלָה, וְהוּא בַחֲרִיר ה' מִכָּל הַמִּין הָאֲנוּשִׁי, אֲשֶׁר הִשִּׁיג מִמֶּנּוּ יִתְעַלֶּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִשִּׁיג וַיִּשִּׁיג כָּל אָדָם שֶׁנִּמְצָא וְשִׁמְצָא. וְשֶׁהוּא [מֹשֶׁה רַבֵּנוּ] עָלָיו הַשְּׁלוֹם הִגִּיעַ לְתַכְלִית הָרוּמָמוֹת מַעַל הָאֲנוּשִׁיּוֹת עַד שֶׁהִשִּׁיג הַמַּעֲלָה הַמְּלָאכִית וְנַעֲשָׂה בְּמַעֲלַת הַמְּלָאכִים, לֹא נִשְׁאָר לִפְנֵיו שׁוֹם מִסָּךְ

שלא קרעו ולא עצר בעדו שום מעצור גופני, ולא נשאר בו שום דבר מן החסרון לא מעט ולא הרבה, והושבתו בו הכוחות הדמיוניים והחושניים [=כל חושי החומר] בכל השגותיו, ונתנהל כוחו המתעורר [=הושבת חומרו הבהמי לחלוטין], ונשאר שכל בלבד, ועל ענין זה אמרו עליו שהוא מדבר עם ה' בלי אמצעות המלאכים.

ורציתי לבאר כאן זה הענין הנפלא, ואפרש סתומות פסוקי התורה, ואבאר ענין אמרו: 'פה אל פה' [במ' יב, ח] וכל הפסוק הזה וזולתו מענינו, לולי שראיתי שהענינים האלו דקים מאד וצריכים להרחבה מרובה והקדמות ומשלים, ונצריך לבאר תחלה מציאות המלאכים ושנוי מעלותיהם לפני הבורא, וכן באור הנפש וכל כוחותיה, ויתרחב ההקף עד שנגיע לדבר על הצורות שהזכירו הנביאים לבורא ולמלאכיו, ולא יספיק לענין זה לבדו ואפילו אקצר תכלית הקצור מאד דפים, ולכן אניחנו למקומו או בספר באורי הדרשות שהבטחתי בו, או בספר הנבואה שהתחלתי לחברו, או בספר שאחבר בפירוש אלו היסודות.

ואחזור לענין היסוד הזה השביעי ואומר, שנבואת משה רבנו נבדלה מנבואת כל שאר הנביאים בארבעה הבדלים:

ההבדל הראשון שכל נביא איזה שיהיה אין ה' מדבר אתו כי אם על-ידי אמצעי, ומשה בלי אמצעי כמו שאמר: 'פה אל פה אדבר בו' [במ' יב, ח].

וההבדל השני שכל נביא לא יבואהו החזון אלא בזמן השינה כמו שאמר בכמה מקומות: 'בחלום הלילה', 'ויחלם' [בר' כח, יב], 'בחלום חזיון לילה' וכו' [איוב לג, טו] והרבה מן הענין הזה; או ביום, אחר תדמה הנפולת על הנביא ומצב שבו שובתים כל חושיו ומתרוקנת מחשבתו בעין שינה, ומצב זה נקרא מחזה ומראה, ועליו הוא אומר: 'במראות אלהים' [יח' מ, ב]. ומשה בא לו הדבור ביום והוא עומד בין שני הכרובים כמו שהבטיחו ה': 'ובעדתי לך שם ודברתי אתך' וכו' [שמ' כה, כב], אמר יתעלה: 'אם יהיה נביאכם יי במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו, לא כן עבדי משה' [במ' יב, ו-ז].

וההבדל השלישי שהנביא כאשר בא לו החזון ואף-על-פי שהוא במראה ועל ידי מלאך, יחלשו כוחותיו ומתחלחל גופו ויירד עליו מורא עצום מאד כאילו [הוא] הולך למות, כמו שבאר בדניאל כשדבר עמו גבריאל במראה, אמר: 'ולא נשאר בי כח והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי פח', ואמר: 'ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה' [י, ח-ט], ואמר: 'במראה נהפכו צירי עלי' [י, טז]. ומשה אינו כן, אלא יבואהו הדבור

וְלֹא תִאָּרֶע לוֹ חִלְחָלָה כָּלָל וְהוּא אָמְרוּ וַתַּעֲלֶה: 'וְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ' [שם' לג, יא], כְּלוּמַר כָּשֶׁם שֶׁלֹּא יֵאָרֶע לְאָדָם שׁוּם חֲרָדָה מִדְּבַר חֲבֵרוֹ, כִּי הוּא [משה רבנו] עָלָיו הַשְּׁלוֹם לֹא הָיָה נִחָד מִן הַדְּבַר וְאִף-עַל-פִּי שֶׁהוּא פָּנִים בְּפָנִים, וְזֶה מִחֲמַת חֹזֶק הַתְּחַבְּרוֹ בְּשֶׁכֶּל כְּמוֹ שֶׁאָמְרָנוּ.

וְהַהֲבִדֵּל הָרְבִיעִי שֶׁכָּל הַנְּבִיאִים לֹא יְבוֹאִם הַחֲזוֹן בְּרָצוֹנָם אֲלֵא בְּרָצוֹן ה', וַיֵּשׁ שְׁיִשְׁאָר הַנְּבִיאִים כְּמָה שָׁנִים וְלֹא יְבוֹאֵהוּ חֲזוֹן [של נבואה], וַיֵּשׁ שְׁמִבְקָשִׁין מִן הַנְּבִיאִים לְהוֹדִיעֵם דְּבַר בְּנְבוּאָה וַיִּשְׁאָר [הנביא ללא נבואה] עַד שֶׁתְּבוֹא לוֹ הַנְּבוּאָה אַחֵר יָמִים אוֹ אַחֵר חֲדָשִׁים אוֹ לֹא תְּבוֹא לוֹ כָּלָל. וְכִבֵּר רָאִינוּ מֵהֶם [מהנביאים ע"ה] מִי שֶׁהִתְכוּוֹן [לנבואה] עַל-יְדֵי שְׁמַחַת הַלֵּב וְזִכְרוֹ הַמִּחְשָׁבָה כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֱלִישֶׁע בְּאָמְרוֹ: 'וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְּגַן' [מ"ב ג, טו] אֲזַבֵּא לוֹ הַחֲזוֹן. וְאִין זֶה הַכְּרִחִי שֶׁיִּתְנַבֵּא כָּל זְמַן שֶׁיִּתְכוּוֹן, אֲבָל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ כָּל זְמַן שִׁירְצָה, אָמַר: 'עֲמָדוּ וְאִשְׁמְעָה מִה יֵצֵא יי לָכֶם' [במ' ט, ח], וְאָמַר: 'דְּבַר אֶל אֱהֶרֶן אַחִיךָ וְאֵל יִבְא בְּכָל עֵת' [ויק' טז, ב], וְאָמְרוּ [חכמים ע"ה] בַּמִּדְרָשׁ הַלְכָה: 'אֱהֶרֶן בָּבֶל יְבוֹא וְאִין מֹשֶׁה בָּבֶל יְבוֹא' [ספרא אחרי מות, א].

וְהִיסוֹד הַשְּׁמִינִי – הוּא תוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם. וְהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת הִנֵּמְצְאָת בְּיַדְנוּ הַיּוֹם הַזֶּה הִיא הַתּוֹרָה שֶׁנִּיתְּנָה לְמֹשֶׁה, וְשֶׁהִיא כּוֹלָה מִפִּי הַגְּבוּרָה, כְּלוּמַר שֶׁהִגִּיעָה אֵלָיו כּוֹלָה מֵאֵת ה' הִגָּעָה שְׁקוּרִים אוֹתָהּ עַל דֶּרֶךְ הַהִשְׁאָלָה: דְּבַר. וְאִין יוֹדֵעַ אִיכוֹת אוֹתָהּ הִהֲגָעָה אֲלֵא הוּא [משה רבנו] עָלָיו הַשְּׁלוֹם אֲשֶׁר הִגִּיעָה אֵלָיו, וְשֶׁהוּא בְּמַעֲלַת לִבְלָר [=סופר] שְׁקוּרִין לְפָנָיו וְהוּא כּוֹתֵב כּוֹלָה: תִּאֲרִיכָה וְסִיפּוּרִיָּה וּמִצְוִתֶיהָ, וּלְכַךְ [משה רבנו בתורה] נִקְרָא 'מְחוּקֵק' [=סופר שחוקק את הפסוקים עלי ספר]. וְאִין הַבְּדֵל בֵּין: 'וּבְנֵי חָם כּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוֹט וְכַנְעֵן' [בר' י, ו], 'וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֵּת מִטְרָד' [בר' לו, לט], אוֹ 'אֲנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ' [שם' כ, ב], 'וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד' [דב' ו, ד] – הַכֹּל מִפִּי הַגְּבוּרָה וְהַכֹּל תּוֹרַת ה' תְּמִימָה טְהוֹרָה קְדוּשָׁה אִמְתָּ.

וְלֹא נַעֲשֶׂה מִנִּשְׂאָה אֲצֻלָּם [אצל חז"ל] כּוֹפֵר וּפּוֹקֵר יוֹתֵר מִכָּל כּוֹפֵר אַחֵר אֲלֵא לְפִי שֶׁחֲשַׁב שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה תּוֹךְ וּקְלָפָה, וְשֶׁאֵלּוּ הַתִּאֲרִיכִים וְהַסְפּוּרִים אֵין תּוֹעֲלֵת בָּהֶם, וּמֹשֶׁה מִדַּעַתּוֹ אָמַרְם, וְזֶה עֵבֶן: 'אֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם', אָמְרוּ [חכמים ע"ה]: שֶׁהוּא [=מי שסובר שיש בתורה תוך וקליפה וכו', הוא] הָאֹמֵר שֶׁכָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה מִפִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חוּץ מִפְּסוּק אֶחָד שֶׁלֹּא אָמְרוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲלֵא מֹשֶׁה מִפִּי עַצְמוֹ. וְזֶה הוּא 'כִּי דְבַר יי בָּזָה' [במ' טו, לא] – יַתְעַלָּה ה' מִמָּה שֶׁאֹמְרִים הַכּוֹפְרִים – אֲלֵא כָּל אוֹת שֶׁבָּהּ יֵשׁ בָּהּ חֲכָמוֹת וּנְפִלְאוֹת לְמִי שֶׁהִבִּינוּ ה' [למי שסייעו ה' להבין], וְלֹא תוֹשֵׁג תְּכִלִּית חֲכָמָתָהּ, 'אַרְבֶּה מֵאָרֶץ מִדֶּה וּרְחֲבָה מִפִּי יָם' [איוב יא, ט].

וְהִיטֹד הַשְּׁנַיִם-עָשָׂר – יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וְהוּא לְהֶאֱמִין וּלְאַמֵּת שְׂיָבוֹא, וְאִין לֹמַר שְׁנַתְאָחֶר 'אִם יִתְמַהֲמָה חֲכָה לֹ' [חב' ב, ג]. וְאִין לִקְבֹּעַ לוֹ זְמַן, וְלֹא לִפְרֹשׁ אֶת הַמִּקְרָאוֹת כְּדִי לְהוֹצִיא מִהֶן זְמַן בּוֹאוֹ, אָמְרוּ חֲכָמִים: 'תְּפִיחַ דַּעְתָּן שֶׁל מַחֲשָׁבֵי קִצִּין' [סְנֵהדְרִין צ"ע"ב]. וְלְהֶאֱמִין בּוֹ מִן הַגְּדוּלָּה וְהָאֱהָבָה [=לְהֶאֱמִין שֶׁהוּא יָבוֹא וְיִתְגַּלֶּה בְּגְדוּלָתוֹ לְעַם-יִשְׂרָאֵל, וּשְׁכַל עַם-יִשְׂרָאֵל יֵאֱהָבוּהוּ וְיִרְמְמוּהוּ] וְלְהִתְפַּלֵּל לְבוֹאוֹ בְּהִתְאֵם לְמָה שְׁנֹאֲמַר בּוֹ עַל יְדֵי כָּל נְבִיא, מַמְשָׁה וְעַד מְלָאכִי. וּמִי שֶׁנִּסְתַּפֵּק בּוֹ אוֹ לְחַלּוֹ בְּעֵינָיו הִרִיזָה מִכְחִישׁ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִבְטִיחָה בּוֹ בְּפִירוּשׁ בְּפִרְשַׁת בַּלֵּעַם [בַּמ']

כג] ו'אתם נצבים' [דב' ל, ג-ה]. ומכלל היסוד הזה שאין מִלֵּךְ לְיִשְׂרָאֵל אלא מדוד ומזרע שלמה דוקא. וכל החלק בענין המשפחה הזו הרי זה כפר בה' ובדברי נביאיו.

והיסוד השלושה-עשר – תחיית המתים, וכבר ביארנוהו [רבנו מתכוון לכך שהוא כבר ביארו בפירושו למשנה שם לפני פירוט שלושה-עשר יסודות הדת, וכך כותב רבנו שם בעניינו: 'ותחיית המתים יסוד מ'יסודות תורת משה רבנו, אין דת ואין קשר עם האומה היהודית למי שאינו מאמין בכך, אלא שהיא לצדיקים, ולשון בראשית רבה: תחיית המתים לצדיקים בלבד [ע"כ]. והיאך יחיו הרשעים [בתחיית המתים], והם מתים אפילו בחייהם? וכך אמרו עליהם השלום: רשעים אפילו בחייהם קרואים מתים, וצדיקים אפילו במיתתן קרויים חיים'. ובהלכות תשובה (ג, יד) הוסיף רבנו: 'ואלו שאין להם חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונדונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: [...] [ד] והכופרים בתחיית המתים'.

וכאשר יהיו קיימים לאדם כל היסודות הללו ואמונתו בהם אמיתית, הרי הוא נכנס בכלל ישראל, וחובה לאהבו ולחמול עליו וכל מה שציוה ה' אותנו זה-על-זה מן האהבה והאחווה, ואפילו עשה מה שיכול להיות מן העבירות מחמת תאונו והתגברות יצרו הרע, הרי הוא נענש לפי גודל מריו ויש לו חלק [לעולם הבא] והוא מפותש ישראל [ואין לאהבו ולחמול עליו וכו'].

וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשנוא אותו ולהשמידו, ועליו הוא [דוד המלך] אומר: 'הלוא משנאיך יי אשנא ובתקוממיו אתקוטט, תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי' [תה' קלט, כא-כב].

וכבר הארכתי בדברים מאד ויצאתי מענין חבורי, אלא שעשיתי כן לפי שראיתי שזה תועלת באמונה, לפי שאני אספתי לה דברים רבים מועילים המפוזרים בחבורים רבים וגדולים, היה בהם מאושר.

וחזור על דברי אלה פעמים רבות, והתבונן בהם היטב. ואם תשלה אותך מחשבתיך שכתב הבנת עניניו מפעם אחת או עשר, ה' יודע שבשקר השלטה אותך. ואל תמהר בו לפי שאני לא כתבתי איך שפוזמן אלא אחר התבוננות וישוב הדעת ועיון בדעות נכונות ובלתי נכונות, וסכום מה שצריך להאמין מהם ובירורו בטענות וראיות על כל ענין וענין, ומאת ה' אשאל לנחותיני בדרך האמת.

'אבל בעת בדידותך לבדך בלי אף אחד [כמו בעת קרית-שמע שעל המיטה], ובעת התעוררך על מיטתך, היזהר והישמר מלהפנות את המחשבה באותם העיתים היקרים בשום דבר אחר פרט לאותה העבודה השכלית, והיא ההתקרבות לפני ה' [כי השכל הוא החיבור שלנו לבורא-עולם] וההימצאות לפניו על הדרך האמיתית אשר הודעתך [כלומר, העמידה לפניו תוך הפניית המחשבה ריכוזה וייחודה לה' יתעלה בלבד], לא על דרך ההתפעלויות הדמיוניות [כתנועות וקיפוצי הוזי ההזיות בתפלותם] (מורה ג, נא).

קרית שמע שעל המיטה

כשיכנס אדם למיטתו לישן בלילה מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּפִיל חֲבִיל שִׁנָּה עַל עֵינֵי וּמַאִיר לְאִישׁוֹן בֵּת עֵין. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי שְׁתַּצִּילֵנִי מִיָּצָר רָע וּמִפֶּגַע רָע, וְאַל יִבְהִלֵנִי חֲלוּמוֹת רָעוֹת וְלֹא הִרְהוּרִים רָעִים, וְתִהְיֶה מִטְּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְתַעֲמִידִנִי מִמָּנָה לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, וְהַאִירָה עֵינֵי פֶן אִישׁן הַמָּוֶת, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּאִיר לְכָל הָעוֹלָם.

וקורא פרשה ראשונה מקרית-שמע:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

וְאַהֲבַת אֵת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצֹוֶה הַיּוֹם עַל לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לִבְנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֹתְךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתַּבְתָּם עַל מַזְזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

ואם אנסתו שינה קורא פסוק ראשון או פסוקי רחמים (כגון 'בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְדִיתָה אוֹתִי יי אֵל אֱמֶת' וכיו"ב), ואחר-כך יישן.

ברכות השחר

בשעה שייקץ בסוף שנתו מברך והוא על מיטתו כך:

אֱלֹהִי, הַנִּשְׁמָה שֶׁנִּתְּתָ בִּי טְהוֹרָה, אֶתָּה בִּרְאִיתָהּ, וְאַתָּה יִצְרָתָהּ, וְאַתָּה נִפְחָתָהּ בִּי, וְאַתָּה מְשַׁמְרָהּ בְּקִרְבִּי, וְאַתָּה עֲתִיד לְטָלָהּ מִמֶּנִּי, וְאַתָּה עֲתִיד לְהַחְזִירָהּ לִי לְעֵתִיד לְבֹא, וְכָל זְמַן שֶׁהַנִּשְׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהִי רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר נְשָׁמוֹת לַפְּגָרִים מֵתִים.

כששומע קול התרנגול מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַנּוֹתֵן לִשְׁכּוֹנֵי בֵּיתָה לְהִבִּין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה.

כששובש בגדיו מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְלַבֵּישׁ עֲרֻמִּים.

כשמניח סדינו על ראשו מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בַּתְּפָאָרָה.

כשמעביר ידיו על עיניו מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, פּוֹקֵחַ עֵינִים.

כשישב על מיטתו מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְתִיר אֲסוּרִים.

כשמוריד רגליו מן המטה ומניחן על הארץ מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם.

כשעומד מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זֹקֵף כְּפֹפִים.

כשרוחץ פניו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּעֲבִיר שִׁינָּה מַעֲיָנִי וּתְנוּמָה מַעֲפָעִפִּי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּרַגְּלֵנִי לְדַבֵּר מִצָּוָה, וְאֵל תְּרַגְּלֵנִי לְדַבֵּר עֲבָרָה, וְתַשְׁלֵט בִּי יֵצֶר טוֹב, וְאֵל תַּשְׁלֵט בִּי יֵצֶר רָע, וְתַחֲזִקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתִתֵּן חֵלְקִי בְּתוֹרָתְךָ. וְתַתֵּנִי לַחַן לַחֹסֵד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵי, וְתַגְמִלֵנִי חֲסִדִּים טוֹבִים מִלְּפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹמֵל חֲסִדִּים טוֹבִים.

וכל זמן ששיכנס אדם לבית הכסא אומר קודם שיכנס:

הַתְּכַבְּדוּ מַכְבָּדִים קְדוֹשִׁים מְשֻׁרְתֵי עֲלִיוֹן, שְׁמֵרוּנִי וְהַמְתִּינוּ לִי עַד שְׁאֶכְנֶס וְאַצֵּא, כִּי זֶה הוּא דְרָכְךָ שֶׁלִּבִּי אָדָם.

ואחר שיצא מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחִכְמָה וּבָרָא בּוֹ נְקֵבִים נְקֵבִים וְחִלּוּלִים חִלּוּלִים, מֶהֱנִי פְתוּחִים וּמֶהֱנִי סְתוּמִים, שָׁאֵם יִסְתֵּם אֶחָד מֶהֱנִי אוֹ יִפְתֵּם אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם אֲפִילוּ נִשְׁעָה אַחַת, בְּרוּךְ אַתָּה יי רֹפֵא כָּל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת.

כשחוגר חגורו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגָבוּרָה.

כששובש מנעלו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרָכִי.

כשמהלך לצאת לדרך מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְכִין מִצֵּדִי גִבֹּר.

ומברך אדם בכל יום:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גוֹי | בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשָׂנִי עֶבֶד | בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא עָשָׂנִי אִשָּׁה.

שמונה-עשרה ברכות אלו (יחד עם ברכת נטילת ידיים לקמן) אין להן סדר, אלא מברך כל אחת מהן על דבר שהברכה בשבילו בשעתו. כיצד? הרי שחגר חגורו והוא על מיטתו, מברך: 'אוזר ישראל בגבורה'. שמע קול התרגול, מברך: 'הנותן לשכוי בינה'. וכל ברכה מהן שלא נתחייב בה אינו מברך אותה. כיצד? לן בכסותו, אינו מברך כשעומד 'מלביש ערומים'. הלך יחף, אינו מברך 'שעשה לי כל צרכי'. ביום-הכפורים ובתשעה-באב שאין שם רחיצה, אינו מברך 'על נטילת ידיים' ולא 'המעביר שינה מעיני'. אם לא נכנס לבית הכֶּסֶא, אינו מברך 'אשר יצר'. וכן בשאר ברכות אלו.

נהגו לברך ברכות אלו כולן זו אחר זו בבית-הכנסת, בין נתחייבו בהן בין לא נתחייבו בהן, וטעות הוא, ואין ראוי לעשות כן, ולא יברך אדם ברכה אלא-אם-כן נתחייב בה.

ברכות התורה

המשכים לקרות בתורה קודם שיקרא קרית-שמע, בין בתורה-שבכתב בין בתורה-שבעל-פה, נוטל ידיו תחילה, וקודם שייטול יברך: 'בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם', ולאחר שִׁיטֹּל יברך שלוש ברכות:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה.

הַעֲרַב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה אֲנִיחָנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ וְצִאֲצָאֵי עַמְּךָ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְעוֹלָם יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְהָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

בכל יום חייב אדם לברך שלוש ברכות אלו, ואח"כ קורא מעט מדברי תורה. ונהגו לקרות ברכת כהנים (במ' ו) או 'צו את בני ישראל' (במ' כח), ויש שנהגו לקרות שתיהן:

וַיִּדְבֹּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דִּבֶּר אֶל אֱהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם: יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יִשָּׂא יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם.

וַיִּדְבֹּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אֶת קִרְבְּנִי לַחֲמִי לְאִשֵּׁי רֵיחַ נִיחָחִי תִשְׁמְרוּ לַהֲקָרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם, זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לִי כַּבָּשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָּמִיד: אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בִּבְקָר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בָּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעֵת הַהֵין: עֹלֹת תָּמִיד הָעֲשִׂיָּה בְּהַר סִינִי לְרֵיחַ נִיחָח אִשָּׁה לִי: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הַהֵין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בִּקְדָּשׁ הַסֵּף נִסֵּךְ שֶׁכֶר לִי: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֶּקָר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רֵיחַ נִיחָח לִי.

וקורין פרקים או הלכות מן המשנה או מן הבריות (תפילה ז, יא), ונהגו העם לקרות בכל יום בשחר, אחר שקורין פרשת צו וברכת כהנים, משנה זו:

אלו דברים שאין להם שיעור, הפאה והבפורים והראיון וגמילות חסדים, ואלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקֶרֶן קִיָּמָת לֹ לְעוֹלָם הַבָּא: כְּבוֹד אָב וָאִם,

וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, וְהִבָּאת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְתִלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוֹלָם. אָמַר רַבִּי זִירָא: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן הַחֲמִירוּ עַל עַצְמָן שְׂאֵפִילוּ רֹאוֹת דָּם טָפָה כַּחֲרָדֵל יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שְׂבַעַת יָמִים נְקִיִּים. תֵּנָא דְּבֵי אֵלֶיהוּ: כָּל הַשּׁוֹנֶה הַלְכוֹת מוֹבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא שְׂנֵאֲמָר: הַלִּיכוֹת עוֹלָם לוֹ, אַל תִּקְרָא הַלִּיכוֹת אֶלָּא הַלְכוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שָׁלוֹם בְּעוֹלָם שְׂנֵאֲמָר: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יֵי וְרַב שָׁלוֹם בְּנִיךָ.

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יֵרָא שָׁמַיִם בְּסִתֵּר, וּמוֹדָה עַל הָאֲמֶת, וְדוֹבֵר אֲמֶת בְּלִבּוֹ, יִשְׁכִּים וַיֹּאמֶר: רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, מָה אָנוּ מָה חַיֵּינוּ מָה חֲסִדֵּנוּ מָה צְדָקָנוּ מָה מַעֲשֵׂינוּ, מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יֵי אֱלֹהֵינוּ, הֲלֹא הַגְּבוּרִים כָּאִין לְפָנֶיךָ, וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כֹּלָא הִיוּ, וְחֲכָמִים כְּבָלִי מַדָּע, וְנְבוֹנִים כְּבָלִי הַשֹּׁפֵל, כִּי כָּל מַעֲשֵׂינוּ תְּהוּ וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּדַבְּרֵי קֹדֶשׁךָ: וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכֹּל הֶבֶל.

אֲבָל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ, בְּנֵי אַבְרָהָם אוֹהֲבֶךָ שֶׁנִּשְׂבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, זָרַע יִצְחָק עֲקִידָה שֶׁנֶּעֱקַד עַל גְּבִי מִזְבִּיחֶךָ, עֲדַת יַעֲקֹב בֶּנֶךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאֱהַבְתָּךְ שֶׁאֱהַבְתָּ אוֹתוֹ וְשִׁמְחָתְךָ שֶׁשִּׂמְחָת בּוֹ קִרְאת אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל וַיְשׁוּרוּן.

לְפִינֶךָ אָנוּ חַיִּיבִים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבַּחְךָ וּלְפָאֲרְךָ וּלְרוֹמְמָךְ
וְלִיתֵן הוֹדָה וּשְׁבַח לְשִׁמְךָ. חַיִּבִּין אָנוּ לֹמַר לְפָנֶיךָ
בְּכָל יוֹם עָרֵב וּבֹקֶר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.
אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֲלָקֵנוּ, מֵה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ, מֵה יָפָה מְאֹד
יְרוּשָׁתֵנוּ, אֲשֶׁרֵינוּ נִשְׁאָנוּ מִשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין וְאוֹמְרִין:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.

אַתָּה הוּא קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם וְאַתָּה הוּא אַחֵר שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, אַתָּה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לְעוֹלָם
הַבָּא, אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, קִדַּשׁ אֶת שִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרִים וְתַגְבִּיֶה קֶרְנֵנוּ,
בְּרוּךְ מְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים.

אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדְּךָ, אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם
וְכָל צָבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיָּמִים וְכָל אֲשֶׁר
בָּהֶם, וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת כּוֹלָם, וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים.
אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחִרְתָּ בְּאַבְרָם, וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר
כַּשְׂדִּים, וְשִׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם. אַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתְמוּ.
יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם
אָמֵן וְאָמֵן.

תפילת שחרית

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו
במצוותיו וציוונו על נטילת ידים', שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהו,
שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הל' ברכות ו, ב). ונראה לי שאם כבר נטל ידיו בשחר
לפני שבירך ברכות התורה אינו צריך לברך וליטול שנית לפני התפילה.

עוד פוסק רבנו: 'אינו מטהר לתפילה אלא ידיו [...] אבל שחרית – רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר-כך יתפלל' (תפילה ד, ג), כלומר לדעת רבנו יש לרוחץ גם את כפות הרגליים.

וכשמתעטף בציצית מברך: 'בא"ה אמ"ה אקב"ו' **לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית** | וכשלושב תפילו מברך: 'בא"ה אמ"ה אקב"ו' **לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין** | ואם סח בין תפלין-של-יד לתפלין-של-ראש מברך על תפילה-של-ראש: 'בא"ה אמ"ה אקב"ו' **עַל מְצוֹת תְּפִלִּין**.

פסוקי הזמירות

ותקנו חכמים ברכה לפני הזמירות והיא 'ברוך שאמר' וברכה לאחריהן והיא 'שתבח'. וזה הוא נוסח ברכת 'ברוך שאמר' שמברכין לפני פסוקי הזמירות:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם בָּרוּךְ הוּא, בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בָּרוּךְ מְרַחֵם
עַל הַבְּרִיּוֹת, בָּרוּךְ מַעֲבִיר אֶפְלָה וּמַבִּיא אוֹרָה, בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם
שָׁכָר טוֹב לִירֵאָיו, בָּרוּךְ שֹׁאֵן לְפָנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא נִשְׁכָּחָה, לֹא
כָּזָב וְלֹא מְרָמָה, לֹא מַשּׁוֹא פָּנִים וְלֹא מְקַח נֶשֶׁחַד, בָּרוּךְ אֵל
חַי לְעַד וְקַיָּם לְנֶצַח, בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל
הַמְהַלֵּל בְּפִי עַמּוֹ, מְשַׁבַּח וּמְפאָר בְּלִשׁוֹן כָּל חֲסִידָיו וְעַבְדָּיו,
וּבִשְׁיֵיר דָּוָד בֶּן יִשִּׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחְךָ נְהַלְלְךָ יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחוֹ
וּבִזְמִירוֹ, נוֹדֶךָ נִשְׁבַּחְךָ נִפְאָרְךָ נְרוֹמְמְךָ בְּמִלִּיכָךָ, בְּזִכְרֵךְ שִׁמְךָ
מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ, יַחַד, יַחִיד, חַי הָעוֹלָמִים, מְשַׁבַּח וּמְפאָר
עַדִּי עַד שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יי, מֶלֶךְ מְהַלֵּל בִּתְשֻׁבָּחוֹת.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לפני הזמירות:

יְהִי כְבוֹד יי לְעוֹלָם וְשִׁמְחָה יי בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יי מְבָרָךְ
מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמְזָרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵה מְהַלֵּל שֵׁם
יי: רַם עַל כָּל גּוֹיִם ו יי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יי שִׁמְךָ לְעוֹלָם
יי זְכָרְךָ לְדֹר וָדֹר: יי בְּשָׁמַיִם הַכִּין כֶּסֶף וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל

מְשָׁלָה: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְיָ מֶלֶךְ:
 יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אֲבָדוּ גוֹיִם מֵאֲרָצוֹ: יְיָ
 הַפִּיר עֲצַת גוֹיִם הֵבִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֵצָה וְתִפֹּר דְּבָרוֹ:
 דָּבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עָמְנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחְשְׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֵצַת
 יְיָ הִיא תִקּוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תִּעֲמֹד, מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ לְדָר
 וָדָר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא צָוָה וַיַּעֲמֹד: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן
 אֹהֶל לְמוֹשָׁב לּוֹ: כִּי יַעֲלֶב בָּחַר לוֹ יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי לֹא
 יִטָּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא
 יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַנְשִׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה,
 הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ: אֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלֹלוּךָ
 סֵלָה: אֲשֶׁר הָעָם שָׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁר הָעָם נִשְׁיִי אֱלֹהָיו.

ושיבחו חכמים למי שקורא זמירות מספר תלים בכל יום ויום, והן מ'תהילה לדוד' עד
 סוף הספר, לפיכך קורא מ'תהילה לדוד' וכו' עד סוף ספר תלים:

תְּהִלָּה לַדָּוִד אַרְוֹמְמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם
וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל
יְיָ וּמִהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדָלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָה וְדָבָר נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעִזָּז נֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלַּתְךָ אֲסַפְּרָנָה: יִזְכָּר רַב טוֹבְךָ יִבְיָעוּ
וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרְךָ אֲפִים וּגְדָל חֶסֶד: טוֹב יְיָ
לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ
יְבָרְכֻכָּה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְבָּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לִבִּי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דָּוִד וְדָוִד: סוּמָךְ יְיָ לְכָל הַנְּפִלִים

וְזֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהֵי יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדָהּ וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צְדִיק
 יִי בְּכָל דִּרְכָּיו וְחֹסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאִיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תַּהֲלֵת יִי יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יִי: אֶהְלֵלָה יִי בַּחַיִּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי
 בְּעוֹדִי: אֵל תִּבְטָחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן אָדָם שְׂאִין לוֹ
 תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוֹ
 עָשִׂיתָנִתִּיו: אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל יִי אֱלֹהָיו:
 עָשִׂה שְׁמִים וְאַרְץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשְׁמֵר אֶמֶת
 לְעוֹלָם: עָשִׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׂוּקִים נָתַן לֶחֶם לָרַעֲבִים יִי מַתִּיר
 אֲסוּרִים: יִי פִקֵּחַ עוֹרִים יִי זֹקֵף כְּפוּפִים יִי אֲהֵב צְדִיקִים: יִי
 שֹׁמֵר אֶת גְּרִים, יִתּוֹם וְאַלְמָנָה יַעֲוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יַעֲוִת:
 יִמְלֹךְ יִי לְעוֹלָם אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זִמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוֹה תַּהֲלָה: בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַם יִי נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֹס: הָרוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב
 וּמַחְבֵּשׁ לְעַצְבוֹתָם: מוֹנֵה מִסְפָּר לְכוֹכָבִים לְכָלָם שְׁמוֹת
 יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
 עֲנוּיִם יִי מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עַדִּי אֶרֶץ: עֲנוּ לִי בְּתוֹדָה זִמְרוּ
 לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שְׁמִים בְּעָבִים הַמְכִּין לְאֶרֶץ מָטָר
 הַמַּצְמִיחַ הָרִים חֲצִיר: נֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה לִבְנֵי עֵרֵב אֲשֶׁר

יִקְרָא: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוֹס יִחַפֵּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה:
 רוֹצֶה יי אֶת יִרְאִיו אֶת הַמִּיחָלִים לַחֲסִדּוֹ: שְׂבָחִי יְרוּשָׁלַם אֶת
 יי הַלְלִי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בִּרְךָ בְּנֶיךָ
 בְּקִרְבֶּךָ: הַשֵּׁם גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם חֶלֶב חֲטִים יִשְׂבִּיעֶךָ: הַשְׁלַח
 אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד מִהֲרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֶּתֶן שְׁלֵג כְּצֶמֶר כְּפֹר
 כְּאֶפֶר יִפָּזֶר: מִשְׁלֹךְ קֶרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קֶרְתוֹ מִי יַעֲמֵד:
 יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֶם יֹשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם: מִגִּיד דְּבָרוֹ לַיַּעֲקֹב
 חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים
 בִּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֶת יי מִן הַשָּׁמַיִם הִלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים: הִלְלוּהוּ
 כָּל מְלֹאכָיו הִלְלוּהוּ כָּל צְבָאוֹ: הִלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיָּרֵחַ
 הִלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הִלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר
 מַעַל הַשָּׁמַיִם: יִהְלְלוּ אֶת שֵׁם יי כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוֹ:
 וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֵק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הִלְלוּ אֶת יי מִן
 הָאָרֶץ תַּנְיִינִים וְכָל תַּהֲמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֵּג וְקִיטּוֹר רוּחַ
 סְעָרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל גְּבְעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:
 הַחֲיָה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
 שָׂרִים וְכָל שְׁפָטֵי אֶרֶץ: בַּחֲוִירִים וְגַם בְּתוֹלוֹת זְקָנִים עִם
 נְעָרִים: יִהְלְלוּ אֶת שֵׁם יי כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל אֶרֶץ
 וְשָׁמַיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לַעֲמֹו תַּהֲלֶה לְכָל חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קִרְבּוֹ הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ שִׁירוֹ לַיִי שִׁיר חֲדָשׁ תִּהְלֶתוּ בְּקֹהֶל חֲסִידִים: יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו בְּבִי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָּם: יִהְלְלוּ שְׁמוֹ
 בְּמַחֹל בְּתֵף וּכְנֹר יִזְמְרוּ לוֹ: כִּי רוּצָה יִי בְּעַמּוֹ יִפְאֹר עַבְדֵּיהֶם
 בִּישׁוּעָה: יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם:
 רוֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה
 בַּגּוֹיִם תּוֹכַחוֹת בְּלֹאמִים: לְאַסֹּר מַלְכֵיהֶם בְּזָקִים וּנְכַבְּדֵיהֶם
 בְּכַבְּלֵי בְרָזָל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר הוּא
 לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזֹ: הַלְלוּהוּ
 בַּגְּבוּרָתוֹ הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר
 הַלְלוּהוּ בַּבֶּבֶל וּכְנֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֵף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים
 וְעֶגְבִּי: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
 כָּל הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל יְהִי הַלְלוּיָהּ.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לאחר הזמירות:

בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, יִמְלֹךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיְבָרֶךְ
 דָּוִד אֶת יִי לְעֵינָיו כָּל הַקֹּהֶל, וַיֹּאמֶר דָּוִד: בְּרוּךְ אַתָּה יִי
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ, מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם, לָךְ יִי הַגְּדֻלָּה
 וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד, כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ,
 לָךְ יִי הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכָל לְרָאשׁ. וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד
 מִלְּפָנֶיךָ, וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל, וּבִידֶךָ כַּחַ וּגְבוּרָה, וּבִידֶךָ לַגְּדֹל
 וּלְחֵזֶק לְכָל. וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ, וּמִהֲלָלִים לְשֵׁם
 תְּפָאֶרְתְּךָ וַיְבָרְכֵנוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ, וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וַתִּהְלֶה.

זהו הוא נוסח ברכת 'ישתבח' שמברכין לאחר פסוקי הזמירות:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלָכְנוּ, הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ, כִּי לָךְ נָאָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל
 וְזִמְרָה, בְּרָכוֹת וְהוֹדִיּוֹת, גְּדֻלָּה תְהִלָּה וְתִפְאָרֶת, עַד מַלְכוּת
 וּמִמְשָׁלָה, נִצַּח וּגְבוּרָה, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מֶלֶךְ גָּדוֹל הַתְּשַׁבְּחוֹת, אֵל הַהוֹדִיּוֹת,
 אֲדוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, חֵי הָעוֹלָמִים.

וקורא השירה עד סופה:

וַיֹּשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא, אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
 אֶת מִצְרַיִם, מֵת עַל שִׁפְתַּי הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
 הַגְּדֹלָה, אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם, וַיֵּרְאוּ הָעָם אֶת יְיָ,
 וַיֹּאמְרוּ בְּיָי וּבַמָּשָׁה עַבְדּוֹ.

אֲדָז יִשְׁתִּיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ:
 לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָאָה גָאָה סוֹס
 וְרָכְבוֹ רָמָה בָּיִם: עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי
 לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאֲנוּהִי אֱלֹהֵי
 אָבִי וְאַרְמְמָנָהּ: יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ
 שְׁמוֹ: מִרְכַּבַּת פָּרְעָה וְחִילוֹ יְהוָה בָּיִם וּמִבְּחַר
 שְׁלִשְׁיֹן טָבְעוּ בָיִם סוּף: תְּהִמַּת יַבֵּיטוּ יָרְדוּ בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ
 אָבִן: יְמִינֶךָ יְיָ נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינֶךָ
 יְיָ תִרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרַב גְּאוּנֶךָ תִּהְרַס
 קִמְיָךָ תִּשְׁלַח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כֶּקֶשׁ: וּבְרוּחַ
 אֲפִיךָ נִעְרָמוּ מֵיִם נִצְבוּ כְּמוֹ יָד
 נְזִלִים קִפְאוּ תִהְמַת בְּלֵב יָם: אָמֵר

אוֹיֵב אֶרְדֹּף אֲשִׁיג אֶחָד שָׁלַל תִּמְלֶאמֶן
 בְּפָשִׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדַי: נִשְׁפֹּת
 בְּרוּחֲךָ כִּסְמוּ יָם צָלְלוּ כַּעֲוֹפֶרֶת בְּמַיִם
 אֲדִירִים: מִי כִמְכָה בְּאֵלִם יי מִי
 כִּמְכָה נֶאֱדָר בִּקְדֹשׁ נוֹרָא תִהְלֵת עֲשֵׂה
 פָּלֵא: נָטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִית
 בַּחֲסִדְךָ עִם זֶה גָּאֻלַּת נִהְלֵת בְּעֶזְךָ אֵל נֹה
 קִדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חֵיל
 אַחַז יֹשְׁבֵי פְלִשְׁתִּי: אַז נִבְהָלוּ אֱלֹהֵי
 אָדָם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחִזְמוּ רָעַד נִמְגֹו
 כָּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
 וּפָחַד בְּגָדֹל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כָאָבן עַד
 יַעֲבֹר עִמָּךָ יי עַד יַעֲבֹר עִם זֶה
 קִנִּית: תִּבְאֵמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נִחְלָתְךָ מָכוֹן
 לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת יי מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵן
 יָדִיךָ: יי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: כִּי
 בָּא סוֹס פִּרְעֹה בִּרְכָבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיִם וַיֵּשֶׁב יי עֲלֵהֶם
 אֶת מִי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:

ויש אומרים שירת האזינו, ויש יחידים שקורין שתיהן:

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי כִּי:
 יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כֶּטֶל אִמְרָתִי
 כְּשֹׁעִירִים עָלַי דָּשָׂא וְכִרְבִּיבִים עָלַי עֲשֹׁב:
 כִּי שֵׁם יי אֶקְרָא הָבוּ גִדְּל לֵאלֹהֵינוּ:

וַיִּרְכְּבֵהוּ עַל בִּמְתִּי אֶרֶץ
וַיִּנָּקֵהוּ דָּבָשׁ מִסֹּלֶעַ
חֲמָאֵת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן
בְּבֵי בָשָׁן וְעִתּוּדִים
וְדָם עֵגֶב תִּשְׁתֶּה חֶמֶר:
שָׁמֵנָה עֲבִית בְּשִׁית
וַיִּבֶּל צוּר יִשְׁעָתוֹ:
בְּתוֹעֵבֶת יִכְעִסֶּהוּ:
אֱלֹהִים לֹא יִדְעוּם

לֹא שָׁעֲרוּם אֲבֹתֵיכֶם:

וּתְשַׁבַּח אֶל מַחֲלָלָה:

מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו:

אֲרָאָה מָה אַחֲרִיתָם

בָּנִים לֹא אֱמָן בָּם:

כַּעֲסוּנִי בַּהֲבִלֵיהֶם

בְּגוֹי נָבֵל אֲכַעִיסֶם:

וּתִיקַד עַד נְשֹׂאֹל תַּחֲתִית

וּתְלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים:

חֲצִי אֲכַלָּה בָם:

וְקָטַב מְרִירִי

עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עֶפֶר:

גַּם בְּתוֹלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שִׁיבָה:

אֲנֻשְׁבִּיתָה מֵאֲנוּשׁ זָכָרִם:

פֶּן יִנָּכְרוּ צָרִימוֹ

וְלֹא יִי פֹעֵל כָּל זֹאת:

וְאִין בָּהֶם תְּבוּנָה:

יְבִינוּ לְאַחֲרִיתָם:

וְשָׁנִים יָנִיסוּ רַבָּה

וְיִי הַסְּגִירָם:

וְאִיבִינוּ פְּלִילִים:

וּמִנְשַׁדְמַת עֲמָרָה

צוּר יִלְדָּךְ תִּשְׂאִי

וַיֵּרָא יְיָ וַיִּנָּאץ

וַיֹּאמֶר אֶסְתִּירָה פָּנֵי מִהֶם

כִּי דוֹר תִּהְפֹּכֶת הִמָּה

הֵם קִנְאוּנִי בְּלֹא אֵל

וְאֲנִי אֶקְנִיאֵם בְּלֹא עֵם

כִּי אִשׁ קִדְחָה בְּאִפִּי

וּתְאָכַל אֶרֶץ וַיִּבְלָה

אֶסְפָּה עֲלִימוֹ רָעוֹת

מִזֵּי רָעַב וּלְחָמִי רֶשֶׁף

וְשֵׁן בְּהִמַּת אֲנַשְׁלַח בָּם

מִחוּץ תִּשְׁכַּל חָרֵב וּמִמְחֲדָרִים אֵימָה גַּם בְּחוּר

אֲמַרְתִּי אֶפְאִיֵּהֶם

לִילִי כַּעַס אוֹיֵב אֲגוּר

פֶּן יֹאמְרוּ יָדְנוּ רָמָה

כִּי גוֹי אֲבָד עֲצוֹת הִמָּה

לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ זֹאת

אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלְךָ

אִם לֹא כִּי צוּרִם מְכָרִם

כִּי לֹא כְּצוּרֵנוּ צוּרִם

כִּי מִגֶּפֶן סֶדֶם גִּפְנִם

עֲנִיבֵמוּ עֲנִי רוּשׁ

חַמַּת תַּנִּינִם יִינָם
הֵלֵא הוּא כָּמֶס עַמִּדִּי
לִי נָקָם וְשָׁלֵם
כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידֶם
כִּי יִדִּין יְיָ עַמּוֹ
כִּי יִרְאֶה כִּי אָזַלְתָּ יָד
וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ
אֲשֶׁר חֲלַב זִבְחֵימוֹ יֹאכְלוּ
יָקוּמוּ וַיַּעֲזְרֶכֶם
רְאוּ עֲתָה כִּי אָנִי אֲנִי הוּא
אָנִי אֲמִית וְאַחִיָּה
וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל:
וְאָמַרְתִּי חִי אֲנֹכִי לְעֵלָם:
וְתֹאחֲז בְּמִשְׁפָּט יָדִי
וְלִמְשָׁנָאִי אֲשָׁלֵם:
וְחֲרָבִי תֹאכַל בָּשָׂר
מִרְאֵשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב:
כִּי דָם עֲבָדִיו יִקּוּם
וְכִפֹּר אֲדָמְתוֹ עַמּוֹ.

אֲשַׁכֵּל מְרֹרֶת לָמוֹ:
וְרֹאשׁ פְּתָנִים אֲכַזֵּר:
חֲתוּם בְּאוֹצְרֹתַי:
לֵעֵת תָּמוּט רַגְלָם
וְחָשׁ עֲתֵדֶת לָמוֹ:
וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם
וְאָפֶס עָצוּר וְעֲזוּב:
צוּר חֲסִיו בּוֹ:
יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם
יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה:
וְאִין אֱלֹהִים עַמִּדִּי
מִחֲצָתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא
כִּי אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי
אִם שְׁנוֹתַי בֵּרֶק חֲרָבִי
אֲשִׁיב נָקָם לְצָרִי
אֲשַׁכִּיר חֲצִי מַדָּם
מַדָּם חָלַל וְשִׁבְיָהּ
הֲרִנֵּנוּ גוֹיִם עַמּוֹ
וְנָקָם יִשְׁיב לְצָרָיו

קרית שמע וברכותיה

ושליח הציבור יורד לפני התיבה, ועומד באמצע העם, ומתחיל ואומר קדיש. ומצות חכמים הראשונים לענות 'אמן' יהא שמיה רבה מברך' בכל כוחו שלאדם. ויש לזכור כי רבנו לא הזכיר לנשק את הציציות בעת קרית-שמע, וראוי להם לתלמידי רבנו להתרחק מן הנישוק ומכל הדומה לו, ויראת ה' היא אוצרו וידיעת ה' היא אהבתו.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיָּה
וְיִמְלֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עָלְמַיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ואחר כך אומר: **בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ**

והם עונים: **בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

ומתחיל ופורס על שמע בקול רם, והן עונין 'אמן' אחר כל ברכה וברכה. והיודע לקרות
קורא עמו. והיחיד אינו אומר קדושה בברכה ראשונה, וכפסק רבנו: 'סדר תפילות כך
הוא: בשחר, משכים אדם ומברך ברכות אלו, וקורא הזמירות ומברך לפניהן ולאחריהן.
וקורא את שמע ומברך לפניה ולאחריה, ומדלג הקדושה מברכה ראשונה שלפניה, שאין
היחיד אומר קדושה' (תפילה ז, יז). ופשוט שהיחיד גם אינו אומר 'ברכו' וכו' שהרי מדובר
בהזמנה לציבור והיחיד אינו מזמין את עצמו, ואין להחליף את נוסח ההזמנה בנוסח
שלא נזכר בהלכה. וזה הוא נוסח ברכה ראשונה ושניה שלפני קרית-שמע בשחר:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֲשָׁךְ
עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרָא אֶת הַכֹּל. הַמַּאִיר לְאָרֶץ וּלְדָרִין
עָלֶיהָ, הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, מֶה רַבּוֹ
מַעֲשָׂיוֹ יְיָ כֹּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָה, הַמֶּלֶךְ
הַמְרוֹמֵם שְׁמוֹ לְבָדּוֹ מֵאֵז, הַמְּשַׁבַּח הַמְּפָאֵר הַמְּתַנַּשֵּׂא וְטוֹב
מִיָּמוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם
עָלֵינוּ, אֲדוֹן עֲזָנוּ צוּר מְשַׁגְּבֵנוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ מְשַׁבֵּב בְּעֵדְנוּ.

אל בְּרוּךְ גָּדוֹל יַדְעָה הַתִּקּוּן וּפָעַל זְהָרֵי חֲמָה, טוֹב יַצֵּר כְּבוֹד
 לְשִׁמוֹ, מְאֻרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֲזוֹ, פְּנוֹת צְבָאוֹת קְדוּשִׁים
 רוֹמְמֵי שָׂדֵי תַמִּיד יִסְפְּרוּ לֹאֵל קִדְשָׁתוֹ. **תִּתְבָּרַךְ** יי אֱלֹהֵינוּ
 בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל כָּל שִׁבְחַ מַּעֲשֵׂה
 יְדִידָהּ, וּמְאֻרוֹת אֲשֶׁר יַצְרָתָהּ יִפְאֲרוּ סֵלָה. תִּתְבָּרַךְ לְעַד
 צוּרֵנוּ, מִלִּפְנֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוּשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד
 מִלִּפְנֵינוּ יוֹצֵר מְשֻׁרְתִּים, אֲשֶׁר מְשֻׁרְתֵּנוּ עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם,
 וּמְשַׁמְּעִים אֶת קוֹלָם יַחַד בְּדַבְּרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלָךְ עוֹלָם.
 כָּלֵם אֱהוּיָבִים כָּלֵם בְּרוּרִים כָּלֵם גְּבוּרִים עוֹשִׂים בְּאִימָה רְצוֹן
 קוֹנִיָהֶם בְּאַהֲבָה. כָּלֵם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם
 זֶה מַזָּה, וְנוֹתְנִים רְשׁוֹת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְצוּרָם בְּנַחַת רוּחַ
 בְּשִׁפְּהַ בְּרוּרָה וּבְנַעֲיָמָה טְהוּרָה, כָּלֵם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּיִרְאָה
 וְאוֹמְרִים: [ועונים הציבור והוא עמה:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת**
מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ [ואומר שליח הציבור:] וְהַאֲפָנִים וְחִיּוֹת
 הַקֹּדֶשׁ יַחַד מִתְנַשְּׂאִים לְעַמְתָּם: [ועונים הציבור והוא עמה:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ.

לֹאֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְּנוּ, לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם זְמִירוֹת יֹאמְרוּ
 וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמְיעוּ, כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה
 חֲדָשׁוֹת זֹרַע צִדְקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת,
 הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תַּמִּיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כְּאֶמּוֹר לְעֹשֶׂה
 אוֹרִים גְּדִלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, הַתִּקְנֶת מְאֻרוֹת לְשִׁמְחָה
 עוֹלָם, בְּרוּךְ אַתָּה יי יוֹצֵר הַמְּאֻרוֹת.

אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חֲמֵלָה גְדוֹלָה יִתְּרָה
חֲמֵלֶת עָלֵינוּ אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ, בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ וּבַעֲבוּר
אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר בָּטַחוּ בָּךְ, וַתִּלְמַדְנוּ חֻקֵּי חַיִּים, כֵּן תַּחֲנֵנוּ
אֲבִינוּ אֲב הַרְחֵמֵנוּ. הַמְרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ, לְהִבִּין
לְהַשְׁכִּיל לְשִׁמּוֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה.

וְהָאֵל עֵינֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְדַבֵּק בְּלִבֵּנוּ יִרְאֶתְךָ, וַיַּחֲד לְבַבֵּנוּ
לְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ, וּמִלּוֹךְ עָלֵינוּ מִהֲרָה אֶתָּה לְבַדְּךָ,
כִּי שֵׁם קֹדֶשְׁךָ בְּאֵמֶת נִקְרָא עָלֵינוּ. בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ, הָאֵל הַגָּדוֹל
הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא, מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קַרְנֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ. בָּךְ בָּטַחְנוּ לֹא יִבּוֹשׁ, וּבְשְׁמֶךָ חָסִינוּ לֹא נִכָּלֵם וְלֹא
נִכָּשֵׁל עַד עוֹלָמִי עַד, כִּי אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ אֶתָּה נִגִּילָה וְנִשְׁמַחָה
בִּישׁוּעָתְךָ.

רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְחֲסִדֶיךָ אֵל יַעֲזֹבוּנוּ נֶצַח סֵלָה וְעַד. וְהִבָּא
עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְּפּוֹת הָאָרֶץ, וְהוֹלִיכֵנוּ
מִהֲרָה קוֹמֵמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ, כִּי בָנוּ בַּחֲרֶת מִכָּל עָם וּלְשׁוֹן
וְקִרְבָּתֵנוּ לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל, לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיִיחָדְךָ וּלְרוֹמְמָךָ
וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּאַהֲבָה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד

וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶה הַיּוֹם עַל
לִבְבְּךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיָהּ וּדְבַרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֹתְךָ
בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ
לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶה
אֶתְכֶם הַיּוֹם, לֹאֲהַבְהָ אֶת יי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ, בְּכָל
לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מָטָר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֶה
וּמִלְקוֹשׁ, וְאֶסְפַּתְּ דָּגְנְךָ וְתִירְשְׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לְבִהֲמֹתֶךָ וְאֶכְלָתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
וְסָרְתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
אָף יי בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֶאֱדָמָה לֹא
תֵּתֵן אֶת יְבוּלָהּ, וְאֶבַּדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יי
נָתַן לָכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לִבְבְּכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם,
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדֹבַר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבִלְכֹתְךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָשַׁבַע יי לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם, בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם, וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
וְנִתְּנוּ עַל צִיצִית הַכֶּכֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית

וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרָיו לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זֵנִים אַחֲרֵיהֶם: לִמְעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מַצּוֹתַי, וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אֵמֶת וַיֵּצֵב, נִכּוֹן וְקֵים, יָשָׁר וְנָאֵמָן, אֱהוּב וְחָבִיב, נְחֻמָּד וְנִעִים, נוֹרָא וְאֲדִיר, מְתֻקָּן וּמְקַבֵּל, טוֹב וְיָפֵה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אֵמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלִכְנוּ צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ, לְדוֹר וָדוֹר הוּא קֵים וְשִׁמוּ קֵים, כְּסֹא נִכּוֹן וּמַלְכוּתוֹ וְאַמוּנָתוֹ קֵימָת. וַדְּבָרָיו חַיִּים וְנֶאֱמָנִים לָעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, עָלֵינוּ וְעַל אֲבוֹתֵינוּ עַל בְּנֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹתֵינוּ, עַל הָרָאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקֵים בְּאֵמֶת חוֹק וְלֹא יַעֲבוּר. אֵמֶת נְשֹׂאֶתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלִכְנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ וְגּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצֵרֵנוּ וְיוֹצֵר יְשׁוּעֵתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֵךְ, וְאֵין לָנוּ אֱלֹהִים עוֹד זֹלָתְךָ.

עֲזָרָת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם, מִגֵּן וּמוֹנִשִּׁיעַ לְבִנְיָהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשְׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ. אֵמֶת אֲשֶׁרִי אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֶל מַצּוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וְדְבָרְךָ יֵשִׁים עַל לְבוֹ. אֵמֶת אַתָּה הוּא אֲדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאַבוֹת וּבְנִים. אֵמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמַבְלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מוֹנִשִּׁיעַ. אֵמֶת

מִמִּצְרַיִם גָּאֲלָתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ. וְכָל
 בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם בַּדֶּבֶר הִרְגָתָ, וּבְכוֹרְךָ גָּאֲלָתָ, וַיָּם סוּף בְּקַעְתָּ,
 וַיִּזְדֵּים טִבְעָתָ, וַיִּדְּיִדִים עָבְרוּ מַיִם, וַיִּכְסּוּ מַיִם צָרִיָּהֶם עַד אֶחָד
 מֵהֶם לֹא נֹתַר. **וְעַל זֹאת שִׁבְחוּ גְאוּלִּים וְרוֹמְמוֹ לְאֵל. וְנִתְּנוּ**
יְדִידִים שִׁירֹת זְמִירוֹת תְּשַׁבְּחוּת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם. רַם
וְנִשָּׂא גָדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא, מְשַׁפִּיל גְּאִים עַדִּי אֶרֶץ, מְגַבִּיָּה
שְׁפָלִים עַד מָרוֹם, מוֹצִיא אֲסִירִים וּפּוֹדֶה עֲבָדִים וְעוֹזֵר דָּלִים,
וְעוֹכֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שְׁוֹעַם אֱלֹוֹ. תִּהְיֶה לְאֵל עֲלִיוֹן
בָּרוּךְ הוּא, מִשָּׁה וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ אָמְרוּ, נְשִׁירָה בְּשִׁמְחָה
רַבָּה אָמְרוּ כָּלָם: מִי כָמֹכָה בְּאֱלֹוִים יְיָ, מִי כָמֹכָה נֶאֱדָר בְּקִדּוֹשׁ
נוֹרָא תִּהְיוֹת עֲשֵׂה פֶלֶא, יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמַר: גָּאֲלָנוּ
יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכות שליוח הציבור (ש"ץ שטעה ונאלם יעמוד אחר תחתיו: אם טעה בשלוש הראשונות יתחיל מהראש, אם טעה בשלוש האחרונות יתחיל מ'רצה', ואם טעה באמצעיות יתחיל מתחילת הברכה שטעה הראשון).

יְיָ שִׁפְתֵי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תִּהְלֶתְךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֶה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לַחַיִּים
אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֶפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִגֵּן אֲבֹרָהֶם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מַחְיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]

מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] **מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** |

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחְיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי
עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמַחְיֶה [נהגו
רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זֹכֵר יִצְרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים],
וְנֹאמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחְיֶה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא
עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאֲמֹר

עַל יַד נְבִיאְךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ**

קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ

מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]

מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ מְלַכְנוּ

תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן

בְּחַיֵּינוּ וּבִיְמֵינוּ: [ועוין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ

יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה

בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כְּדָבָר הָאֲמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עֲבָדְךָ

מְשִׁיחַ צִדְקָךָ: [ועוין:] **יְמַלֵּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**

הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ

וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ

אַתָּה [בעשי"ת חותם: כָּאֲמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ

בְּצִדְקָה, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ], **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.**

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה

[בעשיית חותם: כְּאֹמֶר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ

בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.**

בעשיית חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאֹמֶר וַיִּגְבֶּה יי... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ', ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ. על כָּל מַעֲשִׂיךָ וְאִימָתְךָ על כָּל מֶה שֶׁבְּרָאתָ, וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרִואִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא על כָּל מֶה שֶׁבְּרָאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פְּתִחוֹן פֶּה לְמִיחֲלִים לָךְ, שְׂמִיחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לַעֲיָרָךְ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעֲרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחְךָ. **וְאֵז** צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַיְחַסְדִּים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּךְ, וְכָל הָרָשָׁעָה בָּלָה בְּעֵשֶׂן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֵרָה על כָּל מַעֲשִׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפִתוּב: וְחִפְרָה הַלְבֵּנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּת זִקְנֵי כְבוֹד, וְנִאֲמָר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאֲמָר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ (טעה היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

וממשיכים היחיד ושליח הציבור בברכות תפילת העמידה:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמַלְמִיד לְאִנוּשׁ בִּינָה, חֲנִינוּ מֵאֲתָךְ דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.

הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבָּנוּ מִלִּכְנוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַרוֹצֶה בְּתִשׁוּבָה.

סֶלַח לָנוּ אֱבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מִחוּל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסֶלַח אֶתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנוּן וּמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ.

רֵאֵה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּמַהֵר לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל חֲזַק אֶתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

בתענית ציבור שליח הציבור אומר כאן נוסח זה ברכה בפני עצמה:

עֲנֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בִצְרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֵל תִּסְתֵּר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וְאֵל תַּעֲלֵם אֲזָנָיו מִשְׁמוֹעַ תִּפְלִתָנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב לְשׁוֹעֲנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, נִדְבֵר וְאַתָּה תִשְׁמַע, נִדְבָר שְׁנֵאֲמַר: וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מִדְּבָרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעַ. כִּי אַתָּה עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה.

טעה ולא אמר 'עֲנֵנוּ' אינו חוזר ומתפלל; ואם נזכר קודם שעקר רגליו, אומר לפני 'יהיו לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי': 'עֲנֵנוּ יי' עד 'כִּי אַתָּה עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל'.

רַפָּאנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלָמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בחורף מברך: 'בְּרַכְנוּ... וְתֵן טַל וּמָטָר' וכו'; ובקיץ: 'בְּרַכְנוּ... בְּטַלְי רָצוֹן' וכו'.

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ, וְתֵן טַל וּמָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְשִׁבַּע אֶת הָעוֹלָם בְּלוֹ מְטוֹבָה, וְרִוְיָה פְּנֵי תֵבֵל מֵעוֹשֵׁר מִתְּנוֹת יְדִיד. וְשִׁמְרָה וְהַצִּילָה יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִיּוֹי תְּבוּאַתָּה, מִכָּל מִיּוֹי מִשְׁחִית וּמִכָּל מִיּוֹי פֶּרַעְנוּת, וְתֵן לָהּ אַחֲרִית וְתִקְוָה, שִׁבַּע וְשָׁלוֹם וּבִרְכָּה בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים [וממשיך: 'תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל' וכו'] .

**בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵיתֵינוּ
בְּטָלְלִי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים.**

מי שטעה ואמר **בחורף** את ברכת 'בְּטָלְלִי רָצוֹן' שואל את הגשמים בשומע תפילה (ואינו חותם בברכת 'וְתֵן טַל וּמָטָר' אלא בחתימת ברכת 'שומע תפילה'); ואם נזכר לאחר מכן חוזר לברכת השנים; ואם לא נזכר עד שהשלים כל תפילתו, חוזר ומתפלל שנייה. ואם טעה ואמר **בקיץ** את ברכת 'וְתֵן טַל וּמָטָר' חוזר לראש | טעה ואמר **בקיץ** 'מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם' חוזר לראש; טעה ואמר **בחורף** 'מוֹרִיד הַטַּל' אינו חוזר.

**תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוּתֵנוּ, וְשֹׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלוּתֵינוּ.
מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.**

**הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ בְּבְרָאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ בְּבִתְחִלָּה, וְהַסֵּר
מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמָלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה לְבַדְךָ
בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בְּרוּךְ אַתָּה יי [בעשי"ת חותם:
הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט (טעה – חוזר לתחילת הברכה, השלים תפילתו – חוזר לראש)]
מֶלֶךְ אוֹהֵב צֶדֶקָה וּמִשְׁפָּט.**

**לְמַשְׁמָדִים אֵל תִּהְיֶה תִּקְוָה, כָּל הַמֵּינִים כָּרְגֵעַ יֵאָבְדוּ,
וּמַלְכוּת זָדוֹן תִּעָקֵר וְתִשָּׁבֵר מְהֵרָה בְּיָמֵינוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים.**

**עַל הַצַּדִּיקִים עַל הַחֲסִידִים עַל גְּרֵי הַצֶּדֶק עַל שְׁאֵרֵי
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטָחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֲלָקֵנוּ עִמָּהֶם.
לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְּשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעָנוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשַׁעֵן וּמַבְטָח לַצַּדִּיקִים.**

בתשעה באב אומר במקום תשכון:

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, הָעִיר
הָאֲבֵלָה הַחֲרֻבָּה הַשּׁוֹמֶמָה הַנִּתְּנָה בְּיַד זָרִים, הַיּוֹשֶׁבֶת וְרֹאשׁ
לָהּ חֲפִי בְּאִשָּׁה עֶקְרָה שְׁלֵא יִלְדָּה. וַיְבַלְעוּהָ לְגִיּוֹנִים, וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי
פְּסִילִים, וַיִּתְּנוּ נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ.
עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמִרְרַת תִּבְכֶּה וִירוּשָׁלַם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם
מֵעַי מֵעַי עַל הָרוּגֵיהֶם. רְאֵה יי וְהַבִּיטָה וְרַחֵם שׁוֹמְמוֹתֶיהָ וְנַחֲמָהּ,
כִּי אַתָּה יי בָּאֵשׁ יִסְדָּתָהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עֵתִיד לִבְנוֹתָהּ, כְּפִתּוּב: וְאֲנִי
אֶהְיֶה לָּהּ נָאֻם יי חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. [וממשיך: 'אַת צִמַּח' וכו'].

תִּשְׁכּוֹן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ בְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ וּבִבְנֵה אוֹתָהּ בְּנִין
עוֹלָם בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.
אַת צִמַּח דָּוִד מִהֶרָה תִּצְמִיחַ וְקִרְנוֹ תִּרּוּם בִּישׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מִצְמִיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה.

שִׁמְע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבִרְצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, מִלִּפְנֵיךְ מַלְכֵנוּ רִיקָם
אֶל תִּשְׁיִיבֵנוּ, [וממשיך לקמן: 'כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ' וכו']

[בתעניות, היחיד מוסיף (ואם שכחה אומרה לאחר 'שים שלום' וחותרם 'יהיו לרצון'):
עֲנֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ עַנְנוּ בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִיּוֹת הַזֶּה, כִּי בָצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֶל
תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וְאֶל תַּעֲלֵם אֶזְנְךָ מִשְׁמוֹעַ תְּפִלָּתֵנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב
לְשׁוֹעָנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, נִדְּבָר וְאַתָּה תִשְׁמָע, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמָר:
וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשָׁמַע,

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

לדיני תפילת 'הבינו', ראו נא עמ' 56.

הַבִּינֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְדַעַת דְּרָכֶיךָ, וּמֹל אֶת לִבֵּנוּ לִירְאָתְךָ, לְסוֹלַח הָיָה לָנוּ, לַהֲיוֹת גָּאוֹלִים, רַחֲקֵנוּ מִמַּכְאוֹב, וְדַשְׁנֵנוּ וְשַׁכְנֵנוּ בְּנֵאוֹת אֶרֶץ, וּנְפֻצִים מֵאֶרְבַּע תִּקְבָּץ. וְהַתּוֹעִים, בְּדַעְתְּךָ יִשְׁפֹּטוּ, וְעַל הָרָשָׁעִים תִּנְיֹף יָדְךָ, וְיֵשׁ מִחוּ צִדִּיקִים בְּבִנְיַן עִירְךָ וּבִתְקוּן הַיְכָלְךָ, וּבְהַצְמַחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וּבְעִרְכַּת נֵר לָבֵן יֹשֵׁי מְשִׁיחֶךָ. טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, טָרֵם נְדַבֵּר וְאַתָּה תִשְׁמָע, כִּי אַתָּה הוּא עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל מִכָּל צוּקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מֵהָרָה בְּאַהֲבָה תִקְבֵּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ.

בראשי חודשים ובחולו של-מועד אומר 'יעלה ויבוא' עד 'שמחה שלמה' (טעה ולא אמרו: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רצה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה.

בחוה"מ סוכות: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה.

לְרַחֵם בּוּ עָלֵינוּ וְלַהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוֹרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, פְּקִדְנוּ בּוּ לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרְחֵם עָלֵינוּ, וּמִלְטָנוּ בּוּ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוּ שְׂמִיחָה שְׁלָמָה.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְכוּךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאז, בְּרוּךְ אַתָּה יי המַחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יְשׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפֹּר תַּהֲלָתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וְבָקֵר וְצָהָרִים.

בפורים אומר:

עַל הַנָּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָן הַזֶּה. בַּיָּמִי מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעֲמַד הָמָן הָרָע עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעַר וְעַד זָקֵן טוֹף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלָם לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבַּתְתָּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתְתָּ אֶת נַקְמָתָם. וְהִפַּרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהַשְׁבֹּתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ לָּךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא וְנִסִּים. כְּשֶׁשָּׂם שְׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם פֶּלֶא וְנִסִּים, כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְגְבוּרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה]
ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור.]

בחנוכה אומר:

עַל הַנָּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקָן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָן הַזֶּה. בַּיָּמִי מִתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשֻמוֹנָאִי וּבְנָיו, כְּשֶׁעֲמַדָּה מַלְכוּת יוֹן הָרָשָׁעָה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבַטְלָם מִתּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבַּתְתָּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתְתָּ אֶת נַקְמָתָם, וּמְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָּךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא וְנִסִּים. כְּשֶׁשָּׂם שְׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְגְבוּרוֹת כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְגְבוּרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל החיים והללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זכור רחמיה יי אלהינו ונבואש כעסך וכתוב לחיים כל בני ברייתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.**

ברכת כהנים

קודם שיחזירו את פניהם כנגד העם, הכהנים מברכים יחדיו בקול רם: **ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו בקדשתו שלאהרן, וצונו לברך את עמו ישראל באהבה.** לאחר מכן הכהנים מחזירין את פניהם כלפי העם דרך ימין, ופושטין אצבעותיהן ומגביהין ידיהם כנגד כתפיהן, ושליח הציבור מקרא אותם מלה-מלה.

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר **'יברכך'**, ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים **'יברכך'** עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: **'כהנים'**, ואז הם עונים **'יברכך'** והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אלהינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המשלשת בתורה, האמורה לאהרן ולבניו הפהנים עם קדושיה, כאמור: יברכך יי ושמרך, יאר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, ישא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם, ושמך את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר **'שים שלום'** וכו'.

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחסדים אהבה וחסד צדקה ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום

[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָּר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ
אָנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יי המְבַרֵךְ**
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בראש-חודש ובחול-המועד אומרים כאן הלל, להלל של ראש-חודש ראו לקמן עמ' 151;
ולהלל של חול-המועד ראו לקמן עמ' 175 | **בחנוכה** אומרים כאן הלל שלם, ראו לקמן
עמ' 159 | **בפורים** אומר כאן קדיש ולאחריו מוציאין ספר תורה, ראו לקמן עמ' 46 |
ובי"ד וט"ו באדר א אומר קדיש וממשיך בסדר היום, ראו לקמן עמ' 48.

נפילת פנים

אחר שישלים התפילה, יֵשֵׁב ש"ץ וְיִטֶּה עַל שְׁמָאלוֹ, הוא וכל הציבור, ויתחנן והוא נוטה
על שמאלו. אין נפילת פנים בשבתות ובמועדים, ולא בראשי חודשים וחנוכה ופורים,
ולא במנחה שלערבי שבתות וימים טובים (ונראה שגם לא בי"ד וט"ו באדר א).

לְפָנֶיךָ אָנִי כּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֶה נֹאמֵר
לִי מֶה נִדְבֹר וּמֶה נַצְטַדֵּק, חָטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצּוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יי הַצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפָּנִים, הוֹשְׁחֵרוּ פָנֵינוּ מִפָּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
מִפָּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהִשְׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֵלֶיךָ, כִּי עוֹנוֹתֵינוּ
רָבוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְּדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין

בְּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמָךְ, כִּמּוֹ
 שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְלֹתִי
 אַחֲטָם לָךְ לְבִלְתִּי הִכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
 יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קָדְשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
 כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמֻתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הָ נָא
 אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רָשָׁעוֹ וְאֶל
 חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדְךָ,
 וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרִים וְעַד הַנֶּה, לְמַעַן שְׁמָךְ יְיָ
 וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְשִׁיבָה
 וַעֲשֵׂה אֵל תֹּאחֶר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמָךְ נִקְרָא עַל עִירְךָ
 וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַּע מָה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יְיָ
 וְחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הֵמָּה, אֵל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 ראשונים, מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דָלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְּנוּ לְמַעַן חֲסִדְךָ, יְהִי חֲסִדְךָ יְיָ עֲלֵינוּ כְּאֲשֶׁר
 יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ
 הַסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ,
 כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֶפְרַיִם אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמָךְ, וְהִצִּילָנוּ וְכִפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ
 לְמַעַן שְׁמָךְ.

ושליח הציבור אומר קדיש:

**יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעֲוִיתִיהּ
וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | **יְתַבְּרֵךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹנְשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].**

ביום שאין מוציאין בו ספר תורה אומרים כאן את '**סדר היום**' שמובא בהמשך.

ביום שמוציאין ספר תורה מוציאין אותו עתה, ואף שאין לרבנו סדר מסוים להוצאת ספר תורה, הנה הצעה: בעת הוצאת ספר-התורה החזן יאמר את 'שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יִי אֶת נְשִׁיבַת צִיּוֹן' וכו', ובעת החזרתו החזן יאמר את 'שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד הִנֵּה מֶה טוֹב וְיִמָּה נָעִים' וכו'. ולכל מזמורי שיר המעלות ראו עמ' 104 ואילך | כמו כן, בעת הגלילה ניתן לומר את 'שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד לִילִי יִי שְׁהִיָּה לָנוּ' וכו' | ובעת הוצאת ספר תורה שני או שלישי ניתן לומר את 'שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד שְׁמַחְתִּי בְּאִמְרִים לִי' וכו' וכולם מסדר התפילה. ואין לרבנו לא 'הגבהת ספר תורה' והצגתו לראווה ולא הרמת היריעה כמנהג תימן.

ברכות העולה לתורה

העולה מביט במקום שהוא קורא ואומר: **בָּרְכוּ אֶת יִי הַמְּבֹרָךְ**

וכל הציבור עוֹבֵין: **בָּרוּךְ יִי הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד** ומברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מְכַל
הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, בָּרוּךְ אַתָּה יִי נוֹתֵן הַתּוֹרָה.**

ואחר שישלים לקרות מברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת
אֶמֶת, חַיִּי עוֹלָם נְטֻעָה בְּתוֹכֵנוּ, בָּרוּךְ אַתָּה יִי נוֹתֵן הַתּוֹרָה.**

להלן רשימת המעמדות שנהגו לקרוא בשני ובחמישי:

בראשית | הגה | נח דדו | **לך לך דדה** | **וירא** הגו | **חיי שרה** זהד | **תולדות דדד** | **ויצא** דדה | **וישלח** גגד | **וישב** גגד | **מקץ דגה** | **ויגש** גדו | **ויחי דדה** | **שמות** דגה | **וארא** דדד | **בא גגה** | **בשלח** גגד | **יתרו דהג** | **משפטים** גגה | **תרומה דדז** | **תצוה דזג** | **תשא גגה** | **ויקהל** גגד | **פקודי גדה** | **ויקרא** דדה | **צו גגה** | **שמיני דגג** | **תזריע דדג** | **זאת תהיה דדג** | **אחרי-מות גגה** | **קדושים** גגד | **אמור דהג** | **בהר גגד** | **בחקתי גגד** | **במדבר** דהז | **נשא דדה** | **בהעלותך דגד** | **שלח גזו** | **קרח דגד** | **חקת גגד** | **ויסעו** **מקדש דדג** (לפי כת"י תימן) | **בלק גגד** | **פנחס גגז** | **מטות הגד** | **מסעי דגג** | **דברים** דגד | **ואתחנן גגד** | **עקב ההה** | **ראה גגד** | **שופטים גגו** | **תצא הגד** | **תבוא גגה** | **נצבים גגד** | **וילך גגד** | **האזינו ווו** | **וזאת הברכה גגד**

בפורים קורין בספר שמות בסוף פרשת בשלח (יז, ח-טז; סימן גגג) | **ראשון** קורא מ'ויבא עמלק' עד 'ראש הגבעה' | **שני** קורא עד 'לפי חרב' | **ושלישי** קורא עד סוף פרשת בשלח. **בתענית ציבור** קורין בספר שמות בפרשת כי תשא (לב, יא-יד; לה, א-י; סימן דגז) | **ראשון** קורא מ'ויחל משה' עד 'לעשות לעמו' | **שני** מדלג לראש פרק לד, וקורא מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' עד 'ההר ההוא' | **ושלישי** ממשיך מ'ויפסל' עד 'אשר אני עושה עמך'. **בתשעה באב** קורין בספר דברים בפרשת ואתחנן (ד, כה-מ; סימן הוה) | **ראשון** קורא מ'כי תוליד בנים' | **שני** קורא מ'בצר לך' | **שלישי-מפטיר** קורא מ'מן השמים' עד 'כל הימים', ואינו אומר קדיש אלא קורא את ההפטרה.

לאחר שהחזירו את ספר התורה למקומו, שליח הציבור שהוציא ס"ת, אומר **קדיש**:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיּהּ רַבָּהּ [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיַצְמַח פְּרָקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיּהּ רַבָּהּ מְבָרַךְ**
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עֻלְמָיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיּהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא**
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּיר בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

סדר היום

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַנְשִׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ, אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבִי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם נִשְׁכָּכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם נִשְׁיִי אֵלָהִיו.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יי וּמְהֵלל מְאֹד וְלִגְדָּלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתְּךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אֲפִים וּגְדָל חֶסֶד: טוֹב יי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יִבְרָכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְּבֹרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתְךָ וּכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יי לְכָל הַנִּפְלָאִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: צָדִיק יי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֹסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל קָרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת: רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹנְשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֵת כָּל הָרָשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יי יִדְּבַר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואחר כך אומר שליח הציבור 'ובא לציון' וכו':

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבִי פֹשֵׁעַ בִּיעֲקֹב נָאִם יי': וְאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יי', רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר
שִׁמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ
אָמַר יי' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר:
[ועונים:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי' צְבָאוֹת, מְלֹא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ** | וּמִקְבְּלֵי דִין מִדִּין וְאָמְרִין: קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא בֵּית
שְׁכִינְתֶּיהָ, קְדִישׁ עַל אֶרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתֶּיהָ, קְדִישׁ בְּעֵלָם
עֲלִמְיָא יי' צְבָאוֹת, מְלֵא כָּל אֶרְעָא זִיו וְקָרִיה. **וְתִשְׁאַנֵּי רוּחַ
וְאֲשַׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל:** [ועונים:] **בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ
| וְנִטְלַתְנֵי רוּחָא, וְנִשְׁמַעִית בְּתֵרֵי קֵל זִיע סָגִיא דְּמִשְׁבָּחִין
וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאַתֵּר בֵּית שְׁכִינְתֶּיהָ. יי' יִמְלֹךְ לְעֵלָם
וְעַד, יי' מְלַכּוּתֶיהָ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.**

ונהגו העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו:

יי' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמְרָה זֹאת
לְעוֹלָם לִיצֵר מַחֲשָׁבוֹת לִבְבִּי עִמָּךְ וְהִכֵּן לִבְבִּי אֵלֶיךָ, וְהוּא
רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַנְשִׁיב אָפוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
חַמְתּוֹ, כִּי אַתָּה יי' טוֹב וְסֹלֶחַ, וְרַב חֶסֶד לְכָל קְרָאִיךָ, צִדְקָתְךָ
צָדֵק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעֵבֶר עַל
פֶּשַׁע לְשָׂאֲרִית בַּחֲלָתּוֹ, לֹא הִחְזִיק לְעַד אָפוֹ כִּי חִפֵּץ חֶסֶד
הוּא, יִשׁוּב יִרְחַמְנוּ יְכַבֵּשׁ עוֹנֵתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל
חַטָּאתָם, תִּתֵּן אֱמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קֶדֶם. בְּרוּךְ יי' יוֹם יוֹם יַעֲמֹס לָנוּ הָאֵל

יְשׁוּעֵתֵנוּ סֶלָה, יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁגֵב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה,
יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בָּטַח בָּךְ.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בְּרוּךְ בּוֹרְאֵנוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ,
שֶׁהִבְדִּילֵנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת עַל יְדֵי
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, חַיֵּי עוֹלָם נִטְעָה בְּתוֹכֵנוּ, הִרְחַמָּן יִפְתַּח לִבָּנוּ
לְתַלְמוּד תּוֹרָתוֹ וְיִתֵּן בְּלִבֵּנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִירָאֵתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
כְּרְצוֹנוֹ וּלְעַבְדּוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבִנְפֶשׁ חַפְצָה, לְמַעַן לֹא נִיגַע
לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבִהָלָה. **כֵּן יְהִי רְצוֹן** וְרַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁנַּחֲיָה לְשִׁמּוֹר חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ,
כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה וְנִירָשׁ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד
וְלֹא יִדָּם, יְיָ אֱלֹהֵי הָעוֹלָם אֲדָכָה, יְהִי לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי
וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ונהגו מקצת העם לקרות בכל יום אחר תחנונים אלו שיר מזמור שהיו הלויים אומרים
בבית המקדש באותו היום:

לְיוֹם רִאשׁוֹן

לְדוֹד מִזְמוֹר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמִלּוֹאָהּ תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָהּ: כִּי הוּא עַל יָמִים
יִסְדָּהּ וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנֶהּ: מִי יַעֲלֶה בָהֶר יְיָ וּמִי יָקוּם בְּמָקוֹם
קִדְשׁוֹ: נָקִי כַפִּים וְבֵר לִבָּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נִפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
לְמַרְמָה: יִשָּׂא בִּרְכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דוֹר דִּרְשׁוֹ
מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי
עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְיָ עֲזָז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר
מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ
הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֶלָה.

ליום שני

שיר מזמור לבני קרח: גדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו:
 יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון, קרית מלך רב:
 אלהים בארמנותיה נודע למשגב: כי הנה המלכים נועדו עברו
 יחדו: המה ראו בן תמהו נבהלו נחפזו: רעדה אחזתם שם חיל
 כילודה: ברוח קדים תשבר אניות תרשיש: באשר שמענו בן ראינו
 בעיר יי צבאות בעיר אלהינו, אלהים יכוננה עד עולם סלה: דמינו
 אלהים חסדך בקרב היכלך: כשמך אלהים בן תהלתך על קצוי
 ארץ, צדק מלאה ימינך: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען
 משפטיך: סבו ציון והקיפיה ספרו מגדליה, שיתו לבכם לחילה
 פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה אלהים אלהינו
 עולם ועד, הוא ינהגנו על מות.

ליום שלישי

מזמור לאסף, אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפט: עד
 מתי תשפטו עול, ופני רשעים תשא סלה: שפטו דל
 ויתום, עני ורש הצדיקו: פלטו דל ואביון, מיד רשעים הצילו: לא
 ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, ימוטו כל מוסדי ארץ: אני אמרתי
 אלהים אתם ובני עליון כלכם: אכן באדם תמותון וכאחד השרים
 תפלו: קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה תנחל בכל הגוים.

ליום רביעי

אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול על
 גאים: עד מתי רשעים | יי, עד מתי רשעים יעלזו: יביעו ידברו
 עתק יתאמרו כל פעלי און: עמך יי ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה
 וגר יהרגו ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב:

בִּינוּ בְּעֵרִים בָּעַם וּכְסִילִים מָתִי תִשְׁכְּלִלוּ: הִנָּטַע אֶזֶן הָלֹא יִשְׁמַע אִם
 יֵצֵר עֵין הָלֹא יִבִּיט: הִיָּסֵר גּוֹיִם הָלֹא יוֹכִיחַ הַמִּלְמַד אָדָם דָּעַת: יִי יִדַּע
 מַחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הֶבֶל: אֲשֶׁרִי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תִּיַסְרֶנּוּ יְהוָה
 וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמָדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לוֹ מִיָּמִי רַע עַד יִכָּרֶה לְרָשָׁע שְׁחַת: כִּי
 לֹא יִטֹּשׁ יִי עַמּוֹ וּבְחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו
 כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב: מִי יָקוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעָלֵי אָוֶן: לוֹלִי
 יִי עֲזָרְתָה לִי כַּמַּעַט שִׁכְנָה דוּמָה נִפְשִׁי: אִם אִמְרָתִי מָטָה רַגְלִי
 חֲסָדְךָ יִי יִסְעֲדֵנִי: בָּרֵב שְׂרַעֲפִי בְּקִרְבִּי תִנְחוּמִיךָ יִשְׁעֲשַׁעְנוּ נִפְשִׁי:
 הַיִּחְבְּרֶךָ כֶּסֶף הַיּוֹת יֵצֵר עֲמָל עָלֵי חֹק: יִגְדֹּדוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי
 יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יִי לִי לְמִשְׁגֵּב וְאַלֹהֵי לְצוֹר מַחֲסִי: וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת
 אוֹנֶם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתֶם, יִצְמִיתֶם יִי אֱלֹהֵינוּ.

ליום חמישי

למנצח עַל הַגִּתִּית לְאַסָּף: הִרְבֵּינוּ לֵאלֹהִים עֲזָנוּ הִרְיעוּ לֵאלֹהֵי
 יַעֲקֹב: שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֵף כַּנּוֹר נְעִים עִם נֶבֶל: תִּקְעוּ
 בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בִּפְסָה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי
 יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ בִצְאָתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁפַת לֹא יִדְעָתִי
 אֲשַׁמֶּע: הַסִּירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפּוֹ מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה: בִּצְרָה קִרְאָתָּ
 וְאַחֲלָצָךָ אֶעֱנֶךָ בִּסְתֵר רָעַם, אֲבַחֲנֶךָ עַל מִי מְרִיבָה סִלְהָה: שְׁמַע עַמִּי
 וְאַעֲיֶדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל נֹכַר: אֲנֹכִי יִי אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַרְחֵב פִּיךָ
 וְאַמְלֵאָהוּ: וְלֹא שְׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וְאַשְׁלַחְהוּ
 בְּשִׁרְיֹת לָבָם יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֶיהֶם: לוֹ עַמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי
 יִהְלֹכוּ: כַּמַּעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מִשְׁנֵאִי יִי
 יִכְחָשׁוּ לוֹ וַיְהִי עֲתָם לְעוֹלָם: וַיֹּאכִילָהוּ מַחֲלֵב חֲטָה וּמַצוֹר,
 דָּבַשׁ אֲשַׁבִּיעָךְ.

ליום נשני

י' מִלֵּךְ גִּאוֹת לְבָשׁ, לְבָשׁ י' עַז הַתְּאֵזֶר אֶף תִּכּוֹן תִּבֶּל בַּל תִּמּוּט:
כִּכּוֹן כִּסְאָךְ מֵאֵז מַעֲוֵלָם אֶתָּה: נִשְׁאֹו נְהָרוֹת י' נִשְׁאֹו נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׁאֹו נְהָרוֹת דְּכִכִּים: מִקְלוֹת מִים רַבִּים, אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אֲדִיר
בְּמָרוֹם י': עֲדִיתִךְ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד לְבֵיתֶךְ נֶאֱוָה קִדְשׁ י' לְאֶרֶץ יָמִים.

וקוראין: 'לדוד אליך י' נפשי אשא' וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין באלהינו' וכו':

לְדוֹד אֵלֶיךָ י' נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהֵי בְּךָ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוֹנָה, אֵל יַעֲלֹצוּ
אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָךְ לֹא יִבָּשׁוּ, יִבָּשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרָכֶיךָ י'
הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתֶיךָ לְמַדְנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתֶּךָ וּלְמַדְנִי, כִּי אֶתָּה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכֵר רַחֲמֶיךָ י' וַחֲסִדֶּיךָ כִּי מַעֲוֵלָם הֵמָּה:
חֲטָאוֹת נְעוּרֵי וּפְשָׁעֵי אֵל תִּזְכֹּר, כְּחִסְדְּךָ זָכֵר לִי אֶתָּה לְמַעַן טוֹבָךְ
י': טוֹב וַיִּנָּשֶׁר י', עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ: יִדְרֹךְ עֲבוּרִים בְּמִשְׁפָּט
וַיִּלְמַד עֲבוּרִים דְּרָבּוֹ: כָּל אַרְחוֹת י' חֶסֶד וְאֱמֶת, לְנֹצֵרֵי בְרִיתוֹ וְעֲדֻתָּיו:
לְמַעַן שִׁמְךָ י' וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא י' יוֹרְנוּ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: נִפְשׁוּ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוּ יִירַשׁ אֶרֶץ: סוֹד י' לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם: עֵינֵי תַמִּיד אֵל י', כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשַׁת רַגְלִי: פְּנֵה אֵלֵי
וַחֲבִנִי כִּי יַחֲדִיד וְעָנִי אָנִי: צָרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתֵי הוֹצִיאֵנִי:
רְאֵה עָנִי וְעַמְּלִי וְשֹׂא לְכָל חֲטָאֵתִי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וּשְׁנֵאתָ חֶמֶס
שְׂנְאוֹנֵי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֵל אֲבוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בְּךָ: תָּם וַיִּנָּשֶׁר
יִצְרוֹנֵי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמֵר רַבִּי חֲנִינָה: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם
בְּעוֹלָם, שְׁנֵאֵמַר: וְכָל בְּנוֹךְ לַמּוֹדֵי י' וְרַב שְׁלוֹם בְּנוֹךְ.

אֵין בְּאֵלֵהֵינוּ, אֵין בְּאֲדוֹנֵינוּ, אֵין בְּמַלְכֵנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
מִי בְּאֵלֵהֵינוּ, מִי בְּאֲדוֹנֵינוּ, מִי בְּמַלְכֵנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
נוֹדָה לְאֵלֵהֵינוּ, נוֹדָה לְאֲדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנו.
אֵתָהּ הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵתָהּ הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אֵתָהּ הוּא מַלְכֵנוּ, אֵתָהּ הוּא
מוֹשִׁיעֵנו. אֵתָהּ תְּקוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לַחֲנֻכָּה כִּי בָּא מוֹעֵד. אֶף
צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשְׁרִים אֶת פָּנֶיךָ, וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי נִשְׁמְךָ כִּי
לֹא עֲזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יי, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּנֶשֶׁם אֱלֹהִיו,
וְאִנְחָנוּ נֶלֶךְ בְּנֶשֶׁם יי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

קדיש בתרא

קדיש זה אומרו שליח הציבור בסוף התפילה ואינו אומר אחריו כלום. ונהגו העם להוסיף לו בסופו נוסח '**תתקבל**', וכל העם שומעין אותו והולכין לשלום:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיכּוֹן וּבִיוֹמִיכּוֹן וּבְחִיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלַעֲלָמִי עֲלֻמָּיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ובאמור, נהגו העם להוסיף לו בסופו נוסח '**תתקבל**':

תִּתְקַבֵּל צְלוּתְכּוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוּתְכּוֹן וּצְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמָּיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמָּיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעֶלְכָא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו,
הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קדיש דרבנן

כל עשרה מישראל או יותר שהיו עוסקין בתלמוד תורה-שבעל-פה ואפילו במדרשות או בהגדות, כשהן מסיימין, אומר אחד מעומד קדיש בנוסח זה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיּהּ רַבָּה [אמן] דַּעֲתִיד לְחַדְתָּא עֲלֵמָא,
וּלְאַחָא מִיתָא, וּלְמַפְרָק חַיָּא, וּלְמַבְנֵי קִרְתָּא
דִּירוּשָׁלַם, וּלְשַׁכְלָלָא הֵיכְלָא קְדִישָׁא, וּלְמַעַקֵּר פּוּלְחָנָא
בּוֹכְרָא מִן אֲרַעָא, וּלְאַתְבָּא פּוּלְחָנָא דִּי שְׁמִיּה לְאַתְרִיהּ
בְּזַיְוִיהּ וּבִיקְרִיהּ, וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ, וְיַצְמַח פּוּרְקָנִיהּ, וְיַבֵּעַ
מְשִׁיחִיהּ, וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, **בְּחַיִּיכוֹן** וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיּה
רַבָּה מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח
יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלָּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשָּׂא שְׁמִיּה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

עַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דַּעֲסֻקִין
בְּאוּרֵיתָא דִּי בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אֲתֵר וְאַתֵּר. יְהִי לְהוֹן
וּלְכוֹן, חֲנָא וְחֶסֶדָא וְרַחֲמֵי וְסִיעֵתָא וְרוּחָא, מְקַדָּם אָבוּהוֹן דִּי
בְּשִׁמְיָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן]. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא,
וְסִיעֵתָא וּפּוּרְקָנָא, עֲלֵיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל כָּל קְהָלָהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן]. עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו
יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר לימוד בית המדרש

[הנכנס לבית המדרש אומר:] **יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, שֶׁלֹּא אֶכְשֶׁל בְּדִבְרֵי הַלְכָּה, שֶׁלֹּא אֶמַּר עַל טָמֵא טְהוֹר וְעַל טְהוֹר טָמֵא, עַל מִתָּר אֲסוּר וְעַל אֲסוּר מִתָּר. וְאַל אֶכְשֶׁל בְּדִבְרֵי הַלְכָּה וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרִי, וְאַל יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי וְאַשְׁמַח בָּהֶם.** [וביציאתו מבית המדרש אומר:] **מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, שֶׁשִּׁמַּמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שִׁמַּמְתָּ חֻלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרִנּוֹת. נִשְׁאַנִּי מִשְׂכִּימִי, וְהֵם מִשְׂכִּימִי, אֲנִי מִשְׂכִּימִי לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׂכִּימִי לְדַבְרֵי בְטָלִים. אֲנִי עֹמֵל וְהֵם עֹמְלִין, אֲנִי עֹמֵל וּמִקְבֵּל שָׂכָר וְהֵם עֹמְלִין וְאֵינִן מִקְבְּלִין שָׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רָצִים, אֲנִי רָץ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵן רָצִין לְבָאָר שְׁחֵת.**

דיני תפילה הבינונו

'בכל תפילה [...] מתפלל אדם תשע-עשרה ברכות [...] במה דברים אמורים? בשמצא דעתו מְכוֹונָה ולשונו תמהר לקרות. אבל אם היה טרוד ודחוק או שקצרה לשונו, מתפלל שלוש ראשונות וברכה אחת מעין כל האמצעיות ושלוש האחרונות, ויצא ידי חובתו' (תפילה ב, ב). ברם, בחורף אין מתפללים 'הבינונו' מפני שצריך להתפלל על הגשמים. וכן במוצאי שבתות ובמוצאי ימים טובים אין מתפללים 'הבינונו' מפני שיש לומר הבדלה ב'חונן הדעת' (שם ב, ד). **כמו כן**, עובדים שכירים שהמעסיק לא נתן להם הפסקה מוגדרת, לעולם מתפללים יחידים, ובקיץ לעולם מתפללים 'הבינונו' (למעט במוצ"ש וכו'), כדי שלא לגזול את המעסיק. ברם, אם המעסיק קבע להם הפסקה מוגדרת, גם בקיץ רשאים להתפלל בה תשע-עשרה ברכות ובמניין (בתנאי שדעתם מְכוֹונָה ולשונם תמהר לקרות; וראו הלכות תפילה ה, ח).

ברכת המזון

אם היו משלושה ועד עשרה המברך פותח ומזמן: **'נְבָרַךְ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלו'** והשומעים עונים: **'בָּרוּךְ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלו וּבָטוּבוּ חַיִּינו'**, וחוזר המברך ואומר: **'בָּרוּךְ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלו וּבָטוּבוּ חַיִּינו'**, ומתחיל לברך.

ואם היו עשרה או יותר, אומר: **'נְבָרַךְ לֹאֲלֵהֵינוּ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלו'**, והשומעים עונים: **'בָּרוּךְ לֹאֲלֵהֵינוּ וכו'**, וחוזר המברך ואומר: **'בָּרוּךְ לֹאֲלֵהֵינוּ וכו'**, ומתחיל לברך.

בבית החתן, בזימון בעשרה ויותר אומר: **'נְבָרַךְ לֹאֲלֵהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֹנו שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלו'**, והשומעים עונים: **'בָּרוּךְ לֹאֲלֵהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֹנו שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלו וּבָטוּבוּ חַיִּינו'**, וחוזר המברך ואומר: **'בָּרוּךְ לֹאֲלֵהֵינוּ וכו'**, ומתחיל לברך (ובזימון בבית החתן בשלושה ועד עשרה משמיטים המברך והשומעים את המלים 'לֹאֲלֵהֵינוּ ו'לֹאֲלֵהֵינוּ').

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הֵזֵן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוֹב
בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. וְטוֹבו הַגָּדוֹל לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחְסֹר
לָנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא זֵן וּמִפְרִנֵּס לְכָל, כְּאֹמֶר פּוֹתַח אֶת
יָדָהּ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. וּמִכֵּין מִזּוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הֵזֵן אֶת הַכֹּל.

נוֹדָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וּנְבָרְכְךָ מִלִּפְנֵינוּ, כִּי הִנְחַלְתָּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה, בְּרִית וְתוֹרָה. עַל
שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפָדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים, עַל תּוֹרָתְךָ
שֶׁלַּמִּדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֵּי רָצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ.

בפורים אומר:

עַל הַנָּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָהּ הַזֶּה. בַּיָּמִי
מִדָּכִי וְאֶסְתֵּר כְּשֶׁעָמַד הָמָן הָרָע עַל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד
לְהָרֵג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנֶּעַר
וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלָם
לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ
לָהֶם בָּעֵת צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם,
וּרְבַתְּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתְּ אֶת נַקְמָתָם.
וְהִפְרַתְּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת
מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ
וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ
לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
עֲשִׂיתָ פָּלָא וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ
עִמָּהֶם פָּלָא וְנִסִּים, כֹּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ

בחנוכה אומר:

עַל הַנָּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַמִּלְחָמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת
וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָהּ הַזֶּה. בַּיָּמִי
מִתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאִי
וּבְנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הָרָשָׁעָה עַל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם מִתּוֹרָתְךָ
וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רָצוֹנְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם, וּרְבַתְּ אֶת
רִיבָם, וְנִקְמַתְּ אֶת נַקְמָתָם, וּמָסַרְתָּ
גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד
מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוֹרִים,
וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד
עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
בְּעוֹלָמְךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ פָּלָא

וְנָסִים. כְּשֶׁמֶשׁ שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נָסִים | וְגִבּוֹרוֹת כָּךְ עָשָׂה עִמָּנוּ נָסִים וְגִבּוֹרוֹת
וְעַל כָּלֵם יִי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ. | בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יִי
[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה | אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.
ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

וְעַל כָּלֵם יִי אֱלֹהֵינוּ, אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ,
כְּאִמּוֹר וְאֶכְלֶתָ וְשָׁבַעְתָּ וּבִרְכָתָ אֶת יִי אֱלֹהֶיךָ, עַל הָאָרֶץ
הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ, בְּרוּךְ אַתָּה יִי עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן.

רַחֵם יִי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן
מְשֻׁכֵּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ
עָלֶיךָ, וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחֲזִיר לְמְקוֹמָהּ בִּימֵינוּ.

בשבת מוסיף 'רצה והחליצנו', **ובראש חודש ובמועדים** מוסיף 'יעלה ויבוא':

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ וּבְמִצּוֹת יוֹם
הַמָּנוּחַ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה. וְנִשְׁבּוֹת בּוֹ וְנָנוּחַ בּוֹ כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ, וְאַל תְּהִי
צָרָה וְיִגּוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ [וממשיך: 'וּבֵנָה אֶת יְרוּשָׁלַם' וכו'].

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא יָגִיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע יִפְקֹד
יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרוֹן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זָכְרוֹן
מְשִׁיחֶךָ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זָכְרוֹן כָּל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה
לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם [בראש חודש: ראש החודש הַזֶּה]

בפסח, ביו"ט: טוב מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה

בחוה"מ: מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה

בשבועות: טוב מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם חַג הַשְּׁבִיעוֹת הַזֶּה

בראש השנה: טוב מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה

בסוכות, ביו"ט: טוב מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה

בחוה"מ: מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה

בשמיני עצרת: טוב מקרא קדש הַזֶּה, בְּיוֹם חַג שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ הַזֶּה

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֶּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שְׂמִיחָה שְׁלֵמָה. [וביום טוב מוסיף: כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה].

וּבִנְה אֶת יְרוּשָׁלַם בְּקֶרֶב פְּאֶשֶׁר דְּבִרְתָּ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו אֶת יְרוּשָׁלַם (אמן).

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל, אָבִינוּ, מַלְכֵנוּ, אֲדִירֵנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, קְדוֹשְׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב שְׁבָכָל יוֹם וַיּוֹם. הוּא גּוֹמְלָנוּ חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְכָל טוֹב. הַרְחֵמֵן יִשְׁתַּבַּח לְדוּרֵי דוּרִים, הַרְחֵמֵן יִתְפָּאֵר לְנִצָּח וְנִצָּחִים, הַרְחֵמֵן יִפְרֹנְסֵנוּ בְּכָבוֹד, הַרְחֵמֵן יַזְכֵּנוּ לַיּוֹמוֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

האורח מוסיף כאן ברכה לבעל הבית, ויכול להוסיף בה כפי צחות לשונו:

יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹא תִבוֹשׁ בַּעַל הַבַּיִת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא.

ובבית האבל אומר ברכה רביעית בנוסח זה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל, אָבִינוּ, מַלְכֵנוּ, אֲדִירֵנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, קְדוֹשְׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. הַמֶּלֶךְ הַחַי, הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, אֵל אֱמֶת, דִּין אֱמֶת, שׁוֹפֵט בְּצֶדֶק. שְׁלִיט בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּרָצוֹנוֹ, שְׁאַנְחֵנוּ עִמּוֹ וְעַבְדּוֹ, וּבְכָל אֲנוּ חַיִּיבִין לְהוֹדוֹת לוֹ וּלְבָרְכוֹ.

וממשיך ומסיים את הברכה:

מְגִדוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכוּ וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ, לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד עוֹלָם. כְּפִירִים רָשׁוּ וָרַעְבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדוּ לַיּוֹם כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.

ברכות הנהנין

כל מאפה חוץ מלחם שלא קבע עליו סעודה (ואם קבע עליו סעודה דין ברכתיו כדין הברכות על הלחם ומברך 'בא"י אמ"ה המוציא לחם מן הארץ' ובסוף סעודתו מברך ברכת המזון), וכל תבשיל שנעשה מחמשת מיני דגן, וכן האורז, מברך עליו: 'בא"י אמ"ה בורא מיני מזונות'. וכל שברכתו 'מזונות' ברכתו האחרונה 'על המחיה', חוץ מן האורז ומן המאפה שקבע עליו סעודה:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַפִּלְכָּלָה, וְעַל אֶרֶץ חֻמְדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְחִלָתָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ. רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ.

בשבת מוסיף: וְהִנֵּחַ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ.

ביו"ט מוסיף: וְשִׁמְחָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, שְׂמִיחָה שְׁלֵמָה מְלֻפָּפָה, כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.

וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקְדוּשָׁה וּבְטָהֳרָה, בָּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמַּחֲיָה.

על כל פירות האילן מברך בתחילה:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ.

על הדבש, החלב, הגבינה, החמאה, הדגים, המים וכו', מברך בתחילה:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ.

ולבסוף מברך על כל פירות האילן (חוץ מן הענבים, התאנים, הרימונים, הזיתים, והתמרים) וכן על האורז הדבש והחלב וכו':

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת עַל כָּל מֵה שֶׁבָּרָא, חֵי הָעוֹלָמִים.

על היין מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

ולבסוף מברך על היין, וכן על הענבים, התאנים, הרימונים, הזיתים, והתמרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם [על היין מוסיף: **עַל הַגֶּפֶן וְעַל**

פְּרֵי הַגֶּפֶן, ועל מיני הפירות שנזכרו מוסיף: **עַל הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ**]

**וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית
וְהַנְּחִלָּתָא אֶת אֲבוֹתֵינוּ. רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ
וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירָךְ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ.**

בשבת מוסיף: **וְהַנְּחִלָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ.**

ביו"ט מוסיף: **וְשִׁמְחָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, שְׂמִיחָה
שְׁלֵמָה מְלֻפְּפִיךָ, כִּי אַל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.**

**וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקְדוּשָׁה
וּבְטָהֳרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאֶרֶץ וְעַל פִּירוֹתֶיהָ.**

ובחו"ל חותם: 'ועל הפירות' | ואם שתה יין, וגם אכל מהפירות שנזכרו, וגם אכל מזונות,
מברך: 'בא"י אמ"ה, על הממחה ועל הכלכלה, ועל הגפן ועל פרי הגפן, ועל העץ ועל פרי
העץ' וכו' וחותם: 'בא"י על הארץ ועל הממחה ועל פירותיה' ובחו"ל חותם: 'ועל הפירות'.

תפילה קצרה במקום סכנה

המהלך במקום סכנה או גדודי חיה ולסטים והגיע זמן התפילה, מתפלל ברכה אחת.
ומתפלל אותה כשהוא מהלך, ואם יכול לעמוד – עומד (וכשהוא מגיע לישוב ותתקרב
דעתו, חוזר ומתפלל תפילה כתקנה, תשע-עשרה ברכות):

**צְרִפִּי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִרְבִּין וְדַעְתָּם קִצְרָה, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי
אֱלֹהֵינוּ, נִשְׁתַּתֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּדִי פְּרִנָּסָתוֹ, וְלְכָל גִּוְיָהּ וְגִוְיָהּ
דִּי מִחִסּוּרָה, וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.**

תפילת הדרך

[כשיבקש לצאת, אומר:] **יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, שְׁתוּצִיאֲנִי מִכְּרָךְ זֶה לְשָׁלוֹם.** [ולאחר שיצא לשלום, אומר:]

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, שֶׁהוֹצֵאתֵנִי מִכְּרָךְ זֶה לְשָׁלוֹם. וְכֵשֶׁם שֶׁהוֹצֵאתֵנִי לְשָׁלוֹם, כָּךְ תוֹלִיכֵנִי לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנִי לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתַצִּילֵנִי מִכָּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב בְּדֶרֶךְ.

הנכנס לכרך, אומר:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, שֶׁתְּכַנִּיסֵנִי לְכְּרָךְ זֶה לְשָׁלוֹם.

ולאחר שנכנס לשלום, אומר:

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, שֶׁהִכְנִסְתֵּנִי לְשָׁלוֹם.

ברכת הגומל

ארבעה צריכין להודות: חולה שנתרפא וחבוש שיצא מבית האסורים ויורדי הים כשיעלו והולכי דרכים כשיגיעו לישוב. וצריכין להודות בפני עשרה ושניים מהם חכמים, שנאמר: וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו'. וכיצד מודה? עומד ביניהן ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים טוֹבוֹת שֶׁגָּמַלְנִי טוֹב. [ועונים:] אָמֵן, שֶׁגָּמַלְךָ טוֹב הוּא יְגַמְלֶךָ סֵלָה.

תפילת מנחה

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידים' – שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן, שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הלכות ברכות ו, ב).

במנחה אומר שליח הציבור 'והוא רחום' וכו', וקורא הוא והעם מיושב:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַנְשִׁיב אֶפֶס וְלֹא יַעֲיִר כָּל חַמָּתוֹ, אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם נִשְׁיִי אֱלֹהָיו.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכְּךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יי וּמִהָלָל מְאֹד וְלִגְדָּלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתְּךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכָר רַב טוֹבָךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אֲפִים וּגְדָל חֶסֶד: טוֹב יי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְּבֹרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוּמָךָ יי לְכָל הַנִּפְלָאִים וְזֹקֶף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: צָדִיק יי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֹסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל קָרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת: רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאַתָּה שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאַתָּה כָּל הָרָשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלָּתְךָ יי יִדְּבַר פִּי וַיִּבְרַךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור **קדיש** (ובתעניות מוציאים ספר תורה, ראו לעיל עמ' 46, ולאחר שיחזירוהו אומר שליח הציבור קדיש):

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהּ
וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתֵי תַפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשוי"ת: דְּזָכְרֵנוּ לְחַיִּים
אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ:]
מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה [נהגו]

רוב העם להוסיף בעשי"ת: מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו ברחמים לחיים],
וְנִאֲמַן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נְקִדִּישָׁךְ וְנִעְרִיצָךְ וְנִשְׁלַשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, בְּדָבָר הָאֲמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתִיו שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמָקוֹמוֹ | מְמָקוֹמָךְ מְלִכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מִתִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועוין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, בְּדָבָר הָאֲמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשָׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועוין:] יְמִלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גִּדְלָךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ
וּשְׁבַחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה [בעשי"ת חותם: בְּאֲמֹר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ], בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וּקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
[בעשי"ת חותם: בְּאֲמֹר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

בעשיית חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאמֹר וַיִּגְבֶּה יי'... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ', ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאתָ, וַיִּרְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֶיךָ כָּל הַבְּרֹאִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֶגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נֹרָא עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאתָ. וַיִּבְכֵּן תן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פְּתֻחוֹן פֶּה לַמִּיחָלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשּׁוֹן לַעֲיָרָךְ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרְכַּת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ. וְאַזְ צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלֶזוּ, וְחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרֶשֶׁעָה בָּלָה כַּעֲשֵׁן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת צֶדֶן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּכַתוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּת זִקְנֵיו כְּבוֹד, וְנֹאמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ (טעה היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמַלְמִיד לְאִנוּשׁ בִּינָה, חֲנֻנוּ מֵאִתְּךָ דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.

הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבֵּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֵיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַרוֹצֶה בְּתַשׁוּבָה.

סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מִחוּל לָנוּ מִלִּפְנֵי כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסִלַּח אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנּוּן וּמִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ.

רְאֵה בְּעֵינֵינוּ וּרְיָבָה רִיבֵנוּ וּמַהֵר לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל חָזַק אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

בתענית ציבור שליו הציבור אומר כאן נוסח זה ברכה בפני עצמה:

עָבְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. עָבְנוּ בַּיּוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בָצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֶל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ. וְאֶל תַּעֲלֵם אֶזְנֶךָ מִשְׁמוֹעַ תַּפְלַתְנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב לְשׁוֹעֵנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, כִּדְבַר וְאַתָּה תִשְׁמַע, כִּדְבַר שְׁנֵאֲמָר: וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע. כִּי אַתָּה עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה.

רָפְאוּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלָמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רּוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי רּוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בחורף מברך: 'בְּרַכְנוּ... וְתֵן טַל וּמָטָר' וכו'; ובקיץ: 'בְּרַכְנוּ... בְּטַלְי רְצוֹן' וכו'.

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ, וְתֵן טַל וּמָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְשַׁבַּע אֶת הָעוֹלָם בְּלוֹ מְטוֹבָךְ, וְרַוֵּה פְּנֵי תֵבֵל מֵעוֹשֶׁר מִתְּנוֹת יְדִיד. וְשִׁמְרָה וְהַצִּילָה יי אֱלֹהֵינוּ. אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ, מִכָּל מִינֵי מִשְׁחִית וּמִכָּל מִינֵי פְרַעֲנוֹת, וְתֵן לָהּ אַחֲרִית וְתִקְוָה, שֶׁבַע וְשָׁלוֹם וּבִרְכָּה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים [וממשיך: 'תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל' וכו'].

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ. **בְּטַלְי רְצוֹן** בְּרַכָּה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתְנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלִיּוֹתֵינוּ מֵאֲרָבַע כְּנִפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וַיּוֹעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה, וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אֶתָּה לְבִדְךָ בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בְּרוּךְ אַתָּה יי [בעשי"ת חותם: הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט (טעה – חוזר לתחילת הברכה, השלים תפילתו – חוזר לראש)]
מֶלֶךְ אוֹהֵב צֶדֶקָה וּמִשְׁפָּט.

לְמַשְׁמָדִים אֵל תִּהְיֶה תִקְוָה, כָּל הַמֵּינִים כָּרְגֵעַ יֵאָבְדוּ, וּמַלְכוּת זָדוֹן תִּעָקֵר וְתִשָּׁבֵר מִהֲרָה בְיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים.

עַל הַצְדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַל שְׂאֵרֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם. לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְשִׁמְךָ בִּטְחָנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעָנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצְדִּיקִים.

בתשעה באב אומר במקום תְּשַׁכּוֹן:

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, הָעִיר הָאֲבֵלָה הַחֲרָבָה הַשׁוֹמֵמָה הַנִּתְּוֶנָה בְּיַד זָרִים, הַיּוֹשֶׁבֶת וְרֹאשׁ לָהּ חֲפּוּיָהּ כְּאִשָּׁה עֲקָרָה נְשֵׁא לָדָה. וַיְבַלְעוּהָ לְגִיּוֹנִים, וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים, וַיִּתְּנוּ נִבְלַת עַבְדֶּיךָ מֵאֵכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ. עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמָרָר תִּבְכֶּה וִירוּשָׁלַם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם מֵעַי מֵעַי עַל הָרוּגֵיהֶם. רָאָה יי וְהִבִּיטָה וְרַחֵם שׁוֹמְמוֹתֶיהָ וּנְחֶמָהּ, כִּי אַתָּה יי בָּאֵשׁ יִסְדָּתָהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עֲתִיד לִבְנוֹתָהּ, כְּכַתוּב: וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יי חֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. [וממשיך: 'את צמח' וכו'].

תִּשְׁכַּח בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבִנֵּה אוֹתָהּ בְּנִין
עוֹלָם בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

אֵת צַמַח דָּוִד מִהְרָה תַצְמִיחַ וְקִרְנוֹ תָרוּם בִּישׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תַּפְלַתֵּנוּ, מִלִּפְנֵיךְ מַלְכֵנוּ רִיקָם
אֶל תִּשְׁיִבֵנוּ, [וממשיך לקמן: 'כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ' וכו']

[בתעניות, היחיד מוסיף (ואם שבחה אומרה לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'):
עֲנֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ בַּיּוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בָצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֶל
תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וְאֶל תַּעֲלֵם אֶזְנְךָ מִשְׁמוֹעַ תַּפְלַתֵּנוּ. וְהִיא קְרוֹב
לְשׁוֹעֵנוּ, טָרָם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֵה, נִדְבֵר וְאַתָּה תִשְׁמַע, כִּדְבַר שְׁנֵאמַר:
וְהִיא טָרָם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע,

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תַּפְלַת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תַּפְלָה.

לדיני תפילת 'הביננו', ראו נא עמ' 56.

הַבִּינֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְדַעַת דְּרָכֶיךָ, וּמוֹל אֶת לִבֵּנוּ לִירְאָתְךָ, לְסוֹלַח הֵיָה
לָנוּ, לְהִיּוֹת גְּאוּלִּים, רַחֲמֵנוּ מִמַּכְאוֹב, וְדַשְׁנֵנוּ וְשִׁכְנֵנוּ בְּנֵאוֹת
אַרְצְךָ, וּנְפֻצִים מֵאַרְבַּע תִּקְבְּצֵנוּ. וְהַתּוֹעִים, בְּדַעְתְּךָ יִשְׁפְּטוּ, וְעַל הַרְשָׁעִים
תִּנְיֵף יָדְךָ, וְיֵשׁ מַחוֹ צִדִּיקִים בְּבִנְיַן עִירְךָ וּבִתְקוֹן הַיְכָלְךָ, וּבַהֲצַמַּחַת קֶרֶן
לְדָוִד עַבְדְּךָ, וּבַעֲרִיכַת נֵר לְבֵן יִשִּׁי מְשִׁיחֶךָ. טָרָם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֵה,
טָרָם נִדְבֵר וְאַתָּה תִשְׁמַע, כִּי אַתָּה הוּא עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמַצִּיל מִכָּל צוּקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תַּפְלָה.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֵבֻדָּה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהְרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבֵּל בְּרָצוֹן וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

בראשי חודשים ובחולו-של-מועד אומר 'יעלה ויבוא' עד 'שמחה שלמה' (טעה ולא אמרו: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רצה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע יִפְקֹד יִזְכֹּר לִפְנֵיךָ זְכוֹרָנוּ, זְכוֹר אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹר יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹר מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכוֹר כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ, לִפְלֻטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה.

בחוה"מ סוכות: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה.

לְרַחֵם בּוֹ עַלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוֹרָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פִּקְדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עַלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שְׂמֵחָה שְׁלֵמָה.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יְשׁוּעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתָךְ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. עַל נַסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצַהֲרַיִם.

בפורים אומר:

עַל הַנָּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָה הַזֶּה. בַּיָּמִי מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעָמַד הָמָן הָרָע עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקְשָׁה לְהַשְׁמִיד

בחנוכה אומר:

עַל הַנָּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָה הַזֶּה. בַּיָּמִי מִתְתֶּה בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁמוֹנֵא

להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד ושללם לבז. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. והפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית להם שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמם פלא ונסים, כך עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לה.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

ובניו, כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך בית ישראל לבטלם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים, עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם, ומסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, ופושעים ביד עושי תורתך. ועשית להם שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמם נסים וגבורות כך עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לה.

הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשיית: זכור רחמיך יי אלהינו ויבואש פנינו וכתוב לחיים כל בני בריתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולה נאה להודות.**

בתשעה באב ובי"ז בתמוז, ובכל תענית שאין בה נעילה, הכהנים מברכין את העם:

יְבָרְכֶךָ יי וישמרך [אמן]. **יָאֵר יי ופָּנֵינוּ אֵלֶיךָ ויַחֲנֶנֶךָ** [אמן].

יִשָּׂא יי ופָּנֵינוּ אֵלֶיךָ ויִשֶּׂם לך שָׁלוֹם [אמן].

אם אין בהן אומר שליח הציבור:

אלהינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המשלשת בתורה, האמורה לאהרן ולבניו הפהנים עם קדושיה, כאמור: **יְבָרְכֶךָ יי וישמרך, יָאֵר יי ופָּנֵינוּ אֵלֶיךָ ויַחֲנֶנֶךָ, יִשָּׂא יי ופָּנֵינוּ אֵלֶיךָ ויִשֶּׂם לך שָׁלוֹם,** וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבִרְכָּנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָה לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָּר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִפְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

נפילת פנים

אחר שישלים התפילה, ישב ש"ץ ויטה על שמאלו, הוא וכל הציבור, ויתחנן והוא נוטה על שמאלו. אין נפילת פנים בשבתות ובמועדים, ולא בראשי חודשים וחנוכה ופורים, ולא במנחה שלערבי שבתות וימים טובים (ונראה שגם לא בי"ד וט"ו באדר א).

לְפָנֶיךָ אָנִי כוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. מַה נֹּאמֵר לִי מַה נִּדְבֹּר וּמַה נִּצְטָדֵק, חָטָאנוּ וְעוֹיָנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הַצְדָּקָה וְלָנוּ בִּשְׁתֵּי הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פָּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ מִפְּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהַשִּׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהִי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֶי אֱלֹהֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
 רָבוּ לְמַעַלְהָ רֹאשׁ וְאַשְׁמַתְנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין
 בָּנוּ מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ
 שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְלֶתִי
 אַחֲטָם לָךְ לְבִלְתִּי הִכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
 יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוּשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
 כְּבוֹד עַל חֲסִדֶּךָ עַל אֲמַתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הָ נָא
 אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רָשָׁעוֹ וְאֵל
 חַטָּאתוֹ, סָלַח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדֶּךָ,
 וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַבֹּה, לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ
 וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְשִׁיבָה
 וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאֲחֹר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ
 וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַּע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יְיָ
 וְחֲסִדֶּיךָ כִּי מַעֲוָלִם הָמָּה, אֵל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 רִאשׁוֹנִים, מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסִדֶּךָ, יְהִי חֲסִדֶּךָ יְיָ עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר
 יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ
 הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ,
 כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֶפֶר אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילָנוּ וְכִפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ושליח הציבור אומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִין הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

אם מתפללים מנחה וערבית סמוכות, אין אומרים קדיש בתרא לאחר מנחה, ורק לאחר תפילת ערבית יוסיף 'תתקבל' וכו'. אבל אם אין מתפללין מנחה וערבית סמוכות ממשיך ואומר כאן קדיש בתרא, והוא קדיש שאומר שליח הציבור אחר שגומר התפילה שאינו אומר אחריו כלום, אלא כל העם שומעין אותו והולכין לשלום:

בְּתִתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֻלְנָא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תפילת ערבית

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידים' – שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן, שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הלכות ברכות ו, ב).

ושליח הציבור עומד ואומר:

'וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ'.

ואומר ש"ץ: **בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבֹרָךְ**

ועונים הציבור: **בָּרוּךְ יי הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים, בְּחֶכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים, בְּתַבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים, מַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, מְסַדֵּר אֶת הַנוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בִּרְקִיעַ כְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרָא יוֹמָם וְלַיְלָה, גּוֹלָל אֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹר, מַעֲבִיר יוֹם וּמַבִּיא לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם לַלַּיְלָה, יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים.

אֶהְבֵּת עוֹלָם עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֶהְבֵּת, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חוֹקִים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָם לַמִּדָּת. עַל כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁכְבָּנוּ וּבִקְוִימָנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְנִשְׁמַח וְנַעֲלוֹז בְּדַבְּרֵי תוֹרָתְךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יְמִינוּ, וּבָהֶם נִהְגָּה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֶהְבֵּתְךָ לֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הִיא עֵטְרַת רֹאשֵׁנוּ, בָּרוּךְ אַתָּה יי אוֹהֵב אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעֶד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

וְאֶהְבֵּת אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹוֶה הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיָהּ וְדַבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֹתְךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבִקְוִימָךְ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַ תִּשְׁמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִוֶּה
 אֹתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ, בְּכָל
 לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מָטָר אֲרֻצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֶה
 וּמִלְקוֹשׁ, וְאֶסַּפְתִּי דָגְנְךָ וְתִירְשְׁךָ וַיִּצְהָרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה
 לְבִהֶמְתְּךָ וְאָכְלָתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמָרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
 וְסָרְתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
 אָף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
 תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאַבְדַּתֶּם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ
 נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם,
 וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וּלְמַדַּתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדֹבַר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבִלְכַתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
 וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע יְיָ לְאַבְתִּיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דִּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם, וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
 וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּכֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא
 תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זִנִּים
 אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהִיִּיתֶם
 קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אֶמֶת אֲמוּנָה כָּל זֹאת קִיַּם עָלֵינוּ, כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, אֶמֶת מִלְכֵנוּ וְאָפֶס זִוְלָתוֹ, הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים, הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף עָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ, הַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשֵׁנוּ בַחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמוֹט רַגְלֵנוּ, הַמְדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קֶרְנֵנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ. הָעוֹשָׁה לָנוּ נִקְמָה בַּפְּרָעָה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכָּה בַּעֲבָרְתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וַיֹּצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גְּזֵרֵי יָם סוּף וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוּמוֹת טֶבַע. רָאוּ בָנִים אֶת גְּבוּרָתוֹ וְהוֹדוּ וְשִׁבְחוּ לְשִׁמּוֹ, וּמִלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קָבְלוּ עָלֵיהֶם. וְעָנוּ כָּלֵם בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ: מִי כָמָכָה בָּאֵלִים יי, מִי כָמָכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תִהְלֵת עֲשֵׂה פֶלֶא, יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר גְּאֲלֵנוּ יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יי גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

הַשְׁכִּיבֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְכֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמָךְ, וְתַקְּנֵנוּ בַּעֲצָה טוֹבָה מִלְפָּנֶיךָ וְהִגֵּן בַּעֲדֵנוּ. וְשִׁמְרֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל דָּבָר רָע וּמִפֶּחַד לִילָה, וּשְׁבוֹר הַשָּׁטָן מִלְפָּנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וְשִׁמּוֹר צִאֲתֵנוּ וּבּוֹאֲנוּ כִּי שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַסְתִּירֵנוּ, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעֶד, בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יי הוּא הָאֱלֹהִים יי הוּא הָאֱלֹהִים.

המשך הברכה לפי הנוסח הקצר (ולנוסח הארוך אומר 'הוֹשִׁיעֵנוּ' וכו'):

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֹא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ. בְּרוּךְ יי
 בְּיוֹם בְּרוּךְ יי בְּלֵילָהּ, בְּרוּךְ יי בְּבֹקֶר בְּרוּךְ יי בְּעֶרֶב,
 בְּרוּךְ יי בְּשִׁכְבּוֹ בְּרוּךְ יי בְּקוּמָנוּ. הָאֵל אֲשֶׁר בִּידוֹ נַפְשׁוֹת
 הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, אֲשֶׁר בִּידוֹ נַפֶּשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ,
 בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אוֹתִי יי אֵל אֱמֶת. יִרְאוּ עֵינֵינוּ
 וְיִשְׁמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, בְּאֲמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ
 אֱלֹהֵינוּ, יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, **בְּרוּךְ אַתָּה יי**
הַמוֹלֵךְ בְּכְבוֹדוֹ, חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

עד כאן הנוסח הקצר, ובסופו אומר שליח הציבור קדיש (מובא לקמן), ומתפללים כולם
 בלחש. ונהגו העם להוסיף פסוקים באמצע הברכה, ולומר את הנוסח הארוך:

הוֹשִׁיעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ
לְהַשְׁתַּבֵּחַ בְּתִהְלָתֶךָ. כִּי לֹא יִטָּשׁ יי אֶת עַמּוֹ
בְּעֶבְרַת שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, כִּי הוֹאִיל יי לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעַם. וְעַל־
מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַע עָשׂוּ, וְהִיתָה לִּי
הַמְּלוּכָה, וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי
אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

אֱלֹהֵינוּ שְׁבִשְׁמַיִם, קַיִם שְׁמֶךָ וּמַלְכוּתֶךָ עָלֵינוּ תָּמִיד, בִּידֶךָ
נַפֶּשׁ הַחַיִּים וְנַפֶּשׁ הַמֵּתִים, אֲשֶׁר בִּידוֹ נַפֶּשׁ כָּל חַי
וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ, בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אוֹתִי יי אֵל
אֱמֶת. וְאַנְחֵנוּ עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתֶךָ נוֹדָה לְךָ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר
נִסְפָּר תִּהְלָתֶךָ. יי, הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שְׁקָר מִלְשׁוֹן רַמְיָה,
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בִּי יִתְשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבּוֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ

עַד עוֹלָמִי עַד. יְהִי יי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ
 אֶל יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל יִטְשֵׁנוּ, לְהַטּוֹת לְבַבְנוּ אֵלָיו לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכָיו
 וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ. כָּל
 הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל יְהִי הַלְלוּיָהּ, בָּרוּךְ יי בַּיּוֹם בָּרוּךְ יי בְּלֵילָהּ,
 בָּרוּךְ יי בַּבֶּקֶר בָּרוּךְ יי בַּעֶרֶב, בָּרוּךְ יי בְּשִׁכְבּוֹ בָּרוּךְ יי
 בְּקוּמָנוּ, תָּמִיד נְהַלֵּל סֵלָה וְנִשְׁיַח בְּאַמוּנָתִי, בָּרוּךְ אַתָּה
 יי הַמוֹלֵךְ בְּכַבּוֹדוֹ חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד.

ואומר שלוח הציבור קדיש:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהַ
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיַצְמַח פְּרָקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
 וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלֵּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

יי שִׁפְתֵי תַפְתָּח וְפִי יִגִּיד תִּהְלֶתֶךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
 וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: דְּכָרְנוּ לַחַיִּים
 אֵל מְלֹךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
 מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בָּרוּךְ אַתָּה יי מְגֵן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מַחֲיֵה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]

מוֹרִיד הַטֵּל | [בחורף:] **מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |**

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחֲיֵה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁנֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמַחֲיֵה [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הָרַחֲמָן, זֹכֵר יִצְרָיו בְּרַחֲמִים לַחַיִּים], וְנֹאמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחֲיֵה הַמֵּתִים.

ואומר כל אחד ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה

[בעשי"ת חותם: כְּאֹמֵר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ

בַּצִּדָּקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.**

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאֹמֵר וַיִּגְבֶּה יְיָ... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ', ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תֵּן פִּתְדֶּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימָתְךָ עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ, וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַפְּנִיָּה כָּל הַבְּרֹאִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בִּידֶךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמִּיחָלִים לָךְ, שְׂמִיחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לַעֲיָרָךְ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ. **וְאֵז** צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בִּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרָשָׁעָה כָּלָה כַּעֲשֵׁן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירָךְ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּת זְקִנֶיךָ כְּבוֹד, כַּכְתוּב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יְיָ צְבָאוֹת בָּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּת זְקִנֵּי כְבוֹד, וְנֹאמֵר: יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֵר: יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדָּקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ.

[טעה היחיד או הציבור בעשי"ת וחתמו את הברכה 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ', חוזרים לראש].

במוצאי שבת ויו"ט ויוה"כ מוסיף בברכת הדעת '**ואתה הבדלת**'. שבח להוסיפה: אם נזכר קודם שומע תפילה מבדיל בשומע תפילה (וחותם את ההבדלה בחתימת ברכת שומע תפילה: 'בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה'), ואם נזכר לאחר מכן אינו צריך לחזור:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמַלְמִיד לְאִנּוֹשׁ בִּינָה, **וְאַתָּה הַבְדַּלְתָּ בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל** וּבֵין אֹר לַחֹשֶׁךְ, וּבֵין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִם, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשִּׁשִּׁתַּי יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. כָּשֶׁם שֶׁהַבְדַּלְתָּ בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, כֵּן פָּדִינוּ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל מִיַּי מַשְׁחִית וּמִכָּל מִיַּי פּוֹרְעָנִיּוֹת הַמַּתְרַגְּשׁוֹת לְבּוֹא בַּעֲלֹם, וְשִׁמְרָנוּ מִן הַכֹּל, וְחַנּוּנוּ מֵאֵתְךָ דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכָּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת. [וממשיך: 'הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ' וכו'].

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמַלְמִיד לְאִנּוֹשׁ בִּינָה, חַנּוּנוּ מֵאֵתְךָ דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכָּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.

הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבָּנוּ מִלִּכְנוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַרוֹצֶה בְּתַשׁוּבָה.

סֶלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטְאנוּ מְחול לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסֶלַח אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנּוּן וּמְרַבֵּה לְסִלּוֹחַ.

רְאֵה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבָנוּ וּמַהֲרָה לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל חֲזַק אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

רַפָּאנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רּוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי רּוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בחורף מברך: 'בִּרְכָנוּ... וְתֵן טַל וּמָטָר וְכוּ'; ובקיץ: 'בִּרְכָנוּ... בְּטַלְי רָצוֹן וְכוּ'.

בִּרְכָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבִרְךָ אֶת שְׁנֵתֵינוּ,
וְתֵן טַל וּמָטָר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וְשַׁבַּע אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ
מְטוֹבָךְ, וְרַחֵם פְּנֵי תֵבֵל מֵעוֹשֵׁר מִתְּנוֹת יְדֶיךָ. וְשִׁמְרָה וְהַצִּילָה
יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ, מִכָּל
מִינֵי מִשְׁחִית וּמִכָּל מִינֵי פְרַעֲנוֹת, וְתֵן לָהּ אַחֲרִית וְתִקְוָה,
שֶׁבַע וְשָׁלוֹם וּבִרְכָּה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בָּרוּךְ אַתָּה יי
מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים [וממשיך: 'תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וכו'].

בִּרְכָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבִרְךָ אֶת שְׁנֵתֵינוּ
בְּטַלְי רָצוֹן בִּרְכָּה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת,
בָּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוּתֵנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלִיּוֹתֵינוּ
מֵאַרְבַּע כְּנָפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בָּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ בְּבִרְאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה, וְהַסֵּר
מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמָלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה לְבִדְךָ
בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בָּרוּךְ אַתָּה יי [בעשי"ת חותם:
הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט (טעה – חוזר לתחילת הברכה, השלים תפילתו – חוזר לראש)]
מֶלֶךְ אוֹהֵב צֶדֶקָה וּמִשְׁפָּט.

לְמַשְׁמָדִים אֵל תִּהְיֶה תִקְוָה, כָּל הַמִּינִים כָּרְגַע יֵאבְדוּ,
וּמַלְכוּת זָדוֹן תִּעָקֵר וְתִשְׁבֵּר מִהֲרָה בְיָמֵינוּ,
בָּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים.

עַל הַצְדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַל שְׂאֵרֵי
עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם.
לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעָנוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשַׁעַן וּמַבְטָח לַצְדִּיקִים.

בתשעה באב אומר במקום תְּשַׁכּוֹן:

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, הָעִיר
הָאֲבֵלָה הַחֲרֻבָּה הַשּׁוֹמְמָה הַנִּתְּוֶנָּה בְּיַד זָרִים, הַיּוֹשֶׁבֶת וְרֹאשׁ
לָהּ חָפְזִי כְּאִשָּׁה עֶקְרָה שְׁלֹא יִלְדָּה. וַיִּבְלְעוּהָ לְגִיּוֹנִים, וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי
פְּסִילִים, וַיִּתְּנוּ נִבְלָת עַבְדֶּיךָ מֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ.
עַל כֵּן צִוֵּן בְּמֶרֶךְ תִּבְכֶּה וִירוּשָׁלַם תֵּתֵן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם
מֵעַי מֵעַי עַל הָרוּגֵיהֶם. רְאֵה יי וְהִבִּיטָה וְרַחֵם שׁוֹמְמוֹתֶיהָ וְנַחֲמָהּ,
כִּי אַתָּה יי בָּאֵשׁ יִסְדָּתָהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עֲתִיד לִבְנוֹתָהּ, כִּכְתוּב: וְאֲנִי
אֶהְיֶה לָּהּ נָאֻם יי חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. [וממשיך: 'את צִמַח' וכו'].

תְּשַׁכּוֹן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ כְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ וּבִנֵּה אוֹתָהּ בְּנֵן
עוֹלָם בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

את צִמַח דָּוִד מְהֵרָה תִצְמִיחַ וְקִרְנוֹ תָרוּם בִּישׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְצַמִּיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תַּפְלָתֵנוּ, מִלִּפְנֵיךָ מַלְכֵנוּ רִיקִם
אֶל תְּנִשְׁיֵנוּ, [וממשיך לקמן: 'כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ' וכו']

[בתעניות, היחיד מוסיף (ואם שכחה אומרה לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'):
**עֲנֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בִצְרָה גְדוֹלָה אָנֹכֵנו, אֶל
 תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וְאֶל תַּעֲלֵם אֶזְנְךָ מִשְׁמוֹעַ תַּפְלַתֵּנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב
 לְשׁוֹעֲנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, נִדְבֵּר וְאַתָּה תִשְׁמָע, כִּדְבַר שְׁנֵאמַר:
 וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מִדְּבָרִים וְאֲנִי אֶשְׁמָע,**

**כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תַּפְלַת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תַּפְלָה.
 רָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהָשִׁב
 הָעֲבוֹדָה לְדְבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבֹּל בְּרָצוֹן וַתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.**

בראשי חודשים ובחולו-של-מועד, מוסיף נוסח זה עד 'שְׁמַחָה שְׁלָמָה' (ואם שכח
 לאמרו בתפילת ערבית של ראש-חודש אינו חוזר ואומרו):

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא יְגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע יִפְקֹד
 יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנּוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ,
 זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ,
 לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:**

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.

**לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוֹרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקֻדָּנוּ בּוֹ
 לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחֲנִינוּ וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמִלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שְׁמַחָה שְׁלָמָה.**

**וּתְרַצֵּנוּ, וְתַחֲזִיקָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.**

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוֹר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 וְשִׁעְנוּ אֶתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפֹּר תְּהִלָּתְךָ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבֹקֶר וְצַהֲרָיִם.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ
 בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָן הַזֶּה. בַּיָּמִי מְרַדְּכִי
 וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעָמַד הָמָן הָרָע עַל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרְגֹּ וּלְאַבֵּד
 אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעֵר וְעַד זָקֵן טַף
 וְנָשִׁים בָּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלָם לְבוֹז. וְאַתָּה
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
 צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבֵּת אֶת רִיבָם,
 וְנִקְמַת אֶת נִקְמָתָם. וְהַפְּרַת אֶת עֲצָתוֹ,
 וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ
 גְּמוּלוֹ בְּרָאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בָּנָיו עַל
 הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ לָּךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ,
 וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא וְנִסִּים.
 כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם פֶּלֶא וְנִסִּים, כִּךָ
 עָשָׂה עִמָּנוּ נְסִים וּגְבוּרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה
 הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ
 אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' אינו חוזר].

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
 וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקָן
 שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם
 בְּזִמְנָן הַזֶּה. בַּיָּמִי מִתְּתִיָּה בֶן יוֹחָנָן כְּהֵן
 גָּדוֹל חֲשֹׁמוֹנָי וּבְכִיּוֹ, כְּשֶׁעָמַד מַלְכוּת
 יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם
 מִתּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
 צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבֵּת אֶת רִיבָם,
 וְנִקְמַת אֶת נִקְמָתָם, וּמְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד
 חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד
 טְהוּרִים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים
 בְּיַד עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָּךְ שֵׁם גָּדוֹל
 בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא
 וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נְסִים
 וּגְבוּרוֹת כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ נְסִים וּגְבוּרוֹת
 בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ
 אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

הַטוֹב כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
 הַחַיִּים וְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו]

רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּבְבוֹשׁ פַּעֲסֶךָ וּכְתוֹב לַחַיִּים
 כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ** אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבִרְכָּנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָּר חַיִּים בִּרְכָּה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִפְתָּב לְפָנֶיךָ
אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ** אַתָּה יְיָ הַמְּבַרֵּךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ובכל יום יום למעט מוצאי שבת אומר שליח הציבור **קדיש בתרא** והולכין לשלום
(מובא בסוף סדר מוצאי שבת דלקמן).

סדר מוצאי שבת

לאחר שסיימו את התפילה, אומר שליח הציבור קדיש:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהַ
וְיִמְלֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְנִשְׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבַרֵּךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עָלְמָיָא | **יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].****

ואחר כך אומר שליוח הציבור 'ובא לציון' וכו':

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבִּי פֶשַׁע בִּיעֶקֶב נָאֻם יי: וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמְוָשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע וּזְרַעְךָ אָמַר יי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:
[ועונים:] קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | וּמִקְבְּלֵי דִין מִדִּין וְאָמְרִין: קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא בֵּית שְׁכִינְתִּיהָ, קְדִישׁ עַל אֶרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתִּיהָ, קְדִישׁ בְּעֵלָם עֲלִמְיָא יי צְבָאוֹת, מְלֵא כָל אֶרְעָא זִיו וְקָרִיה. **וְתַשְׁאֲנִי רוּחַ וְאֲשַׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל:** [ועונים:] **בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ |** וּנְטִלְתָּנִי רוּחָא, וְנִשְׁמַעִית בְּתָרִי קֵל זִיעַ סָגִיא דְּמִשְׁבָּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאֲתֵר בֵּית שְׁכִינְתִּיהָ. יי יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד, יי מַלְכוּתִּיהָ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.

ונהגו העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו:

יי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לִיצֵר מַחֲשָׁבוֹת לִבְבִּי עִמָּךְ וְהִכֵּן לִבִּבְּךָ אֵלֶיךָ, וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמָתוֹ, כִּי אַתָּה יי טוֹב וְסֹלֶחַ, וְרַב חֶסֶד לְכָל קִרְאִיךָ, צְדָקָתְךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לְשֹׂאֲרֵי נַחֲלָתוֹ, לֹא הִחֲזִיק לְעַד אָפּוֹ כִּי חִפֵּץ חֶסֶד הוּא, יָשׁוּב יִרְחַמֵּנוּ יִכְבֹּשׁ עוֹנֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם, תִּתֵּן אֱמֶת לִיעֶקֶב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ

לְאַבְתִּינוּ מִיָּמֵי קֶדֶם. בְּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם יַעֲמֹס לָנוּ הָאֵל
 יִשְׁוּעָתָנוּ סֵלָה, יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה,
 יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר־יֵאָדָם בְּטַח בְּךָ.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בְּרוּךְ בּוֹרְאֵנוּ שֹׁפְרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ,
 שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת עַל יְדֵי
 מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, חַיֵּי עוֹלָם נְטֻעָה בְּתוֹכֵנוּ, הֶרְחַמְנוּ יִפְתָּח לִבֵּנוּ
 לְתַלְמוּד תּוֹרָתוֹ וְיִתֵּן בְּלִבֵּנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 בְּרָצוֹנוֹ וּלְעַבְדּוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבִנְפֶשׁ חֲפָצָה, לְמַעַן לֹא נִיָּגַע
 לְרִיק וְלֹא נֵלֵד לְבִהָלָה. **כֵּן יְהִי רָצוֹן** וְרַחֲמִים מְלֻפְּנֶיךָ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁנִּחְיָה לְשִׁמּוֹר חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ,
 כְּדִי שֶׁנִּצְלָח וְנִירָשׁ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד
 וְלֹא יָדָם, יְיָ אֱלֹהֵי הָעוֹלָם אֲוֹדְךָ, יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי
 וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא.

קדיש בתרא

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וְיִמְלוּךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וְיִפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אֲמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עָלְמָיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרוּךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אֲמֵן [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתִיכֹן וְצְלוֹתֵהוֹן וּבְעוֹתֵהוֹן
 דָּכַל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכֹן וְעַלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלֵהוֹן דִּי־יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קדיש זה אומרו שליח הציבור בסוף התפילה ואינו אומר אחריו כלום. ונהגו העם להוסיף לו בסופו נוסח 'תתקבל', וכל העם שומעין אותו והולכין לשלום.

ברכת הלבנה

הרואה לבנה בחידושה, מברך 'אֲשֶׁר בְּמֶאֱמָרוֹ' וכו' כמו שמובא לקמן. וצריך לברך ברכה זו מעומד, שכל המברך על החודש בזמנו, כאילו הקביל פני שכינה. ואם לא בירך בלילה הראשון יש לו לברך עד שישה-עשר יום בחודש, עד שתתמלא פגימתו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֶאֱמָרוֹ בָּרָא
 שְׁחָקִים וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צָבָאִם, חֵק וְזָמַן נָתַן לָהֶם שְׁלָא
 יִשְׁנוּ אֶת תַּפְקִידָתָם, שְׁשִׁים וּשְׁמֹנִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵיהֶם,
 פּוֹעֲלֵי אֱמֶת שֶׁפְּעֻלָּתָם אֱמֶת. וְלִלְבָּנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ
 לְהִיּוֹת עֶטְרַת תַּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בֶטֶן, שֶׁהֵם עֲתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ
 בְּמוֹתָהּ וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים.

ספירת העומר

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
 עַל סְפִירַת הָעוֹמֶר.

הַאֲיִדְנָא חַד יוֹמָא בְּעוֹמְרָא | הַאֲיִדְנָא תְּרִין יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא | הַאֲיִדְנָא תֵּלְתָא יוֹמֵי
 בְּעוֹמְרָא | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא | הַאֲיִדְנָא חֲמִשָּׁא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא |
 הַאֲיִדְנָא שֵׁשֶׁתָּא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא | הַאֲיִדְנָא שִׁבְעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינוּן חַד שָׁבֻעָא.

האיִדְנָא תַּמְנֵיָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חַד שְׁבוּעָא וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא תַּשְׁעָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חַד שְׁבוּעָא וְתַרְיִן יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חַד שְׁבוּעָא וְתַלְתָּא יומי | האיִדְנָא חַד עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חַד שְׁבוּעָא וְאַרְבַּעַא יומי | האיִדְנָא תְּרֵי עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חַד שְׁבוּעָא וְחֻמְשָׁא יומי | האיִדְנָא תַּלְתַּת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חַד שְׁבוּעָא וְשֵׁתָא יומי | האיִדְנָא אַרְבַּעַת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי.

האיִדְנָא חֲמִשַּׁת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא שֵׁשֶׁת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי וְתַרְיִן יומי | האיִדְנָא שְׁבַעַת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי וְתַלְתָּא יומי | האיִדְנָא תַּמְנַת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי וְאַרְבַּעַא יומי | האיִדְנָא תַּשְׁעַת עֶשֶׂר יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי וְחֻמְשָׁא יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּרְיִן שְׁבוּעֵי וְשֵׁתָא יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְחַד יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי.

האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְתַרְיִן יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְתַלְתָּא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי וְתַרְיִן יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבַּעַא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי וְתַלְתָּא יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְחֻמְשָׁא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי וְאַרְבַּעַא יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְשֵׁתָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי וְחֻמְשָׁא יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְשַׁבְּעָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן תַּלְתָּא שְׁבוּעֵי וְשֵׁתָא יומי | האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְתַמְנֵיָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן אַרְבַּעַא שְׁבוּעֵי.

האיִדְנָא עֶשְׂרִין וְתַשְׁעָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן אַרְבַּעַא שְׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא תַּלְתִּין יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן אַרְבַּעַא שְׁבוּעֵי וְתַרְיִן יומי | האיִדְנָא תַּלְתִּין וְחַד יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן אַרְבַּעַא שְׁבוּעֵי וְתַלְתָּא יומי | האיִדְנָא תַּלְתִּין וְתַרְיִן יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן אַרְבַּעַא שְׁבוּעֵי וְאַרְבַּעַא יומי | האיִדְנָא תַּלְתִּין וְאַרְבַּעַא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן אַרְבַּעַא שְׁבוּעֵי וְחֻמְשָׁא יומי | האיִדְנָא תַּלְתִּין וְחֻמְשָׁא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חֲמִשָּׁא שְׁבוּעֵי וְשֵׁתָא יומי | האיִדְנָא תַּלְתִּין וְשַׁבְּעָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חֲמִשָּׁא שְׁבוּעֵי.

האיִדְנָא תַּלְתִּין וְשֵׁתָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חֲמֻשָּׁא שְׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא תַּלְתִּין וְשַׁבְּעָא יומי בְּעוֹמְרָא, דְּאיִנוּן חֲמֻשָּׁא שְׁבוּעֵי וְתַרְיִן יומי | האיִדְנָא תַּלְתִּין

ותמנא יומי בעומרא, דאינון חמשא שבועי ותלתא יומי | האינדא תלתין ותשעא יומי בעומרא, דאינון חמשא שבועי וארבעא יומי | האינדא ארבעין יומי בעומרא, דאינון חמשא שבועי וחמשא יומי | האינדא ארבעין וחד יומי בעומרא, דאינון חמשא שבועי ושתא יומי | האינדא ארבעין ותריין יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי.

האינדא ארבעין ותלתא יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי וחד יומא | האינדא ארבעין וארבעא יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי ותריין יומי | האינדא ארבעין וחמשא יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי ותלתא יומי | האינדא ארבעין ושתא יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי וארבעא יומי | האינדא ארבעין ושבועא יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי וחמשא יומי | האינדא ארבעין ותמנא יומי בעומרא, דאינון שתא שבועי ושתא יומי | האינדא ארבעין ותשעא יומי בעומרא, דאינון שבועא שבועי שלמי.

הבדלה למוצאי שבתות ולמוצאי ימים טובים

לוקח כוס שהוא מחזיק רביעית או יותר, ומדיחו מבפנים ושוטפו מבחוץ וממלאהו יין, ואוחזו בימינו ומגביהו מן הקרקע טפח או יותר, ולא יסייע בשמאל, ומברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

במוצאי-שבת לעולם ממשיך ומברך את כל הברכות דלקמן | **במוצאי-ימים-טובים** ובראש-השנה שחלו בחול אינו מברך על-הבשמים ועל-מאורי-האש | **ובמוצאי-יום-הכיפורים** שחל בחול אינו מברך על-הבשמים, אך מברך על הנר אם יש לו נר ששבת.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא עצי/עשבי/מיני בשמים.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול, ובין אור לחשך, ובין ישראל לגוים, ובין יום השביעי לששת ימי המעשה, ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לחול.

ערבית של שבת

יש לו להתפלל תפילת ערבית של לילי שבת בערב שבת קודם שתשקע השמש. לפי שתפילת ערבית רשות, אין מדקדקין בזמנה, ובלבד שיקרא קרית-שמע בעונתה אחר צאת הכוכבים.

ושליח הציבור אומר:

וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיב אָפוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמַּתּוֹ.

ואומר ש"ץ: **בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ**

ועונים הציבור: **בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרֵבִים, בְּחֻכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים, בְּתִבּוּנָה מְשַׁנָּה עֵתִים, מַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, מְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בִּרְקִיעַ כְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹמָם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹר, מַעֲבִיר יוֹם וּמַבִּיא לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם לַלַּיְלָה, יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים.

אֶהְבֵּת עוֹלָם עַמִּי יִשְׂרָאֵל אֲהַבֵּת, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חוּקִים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָם לַמִּדָּת. עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁכְבָּנוּ וּבְקוּמָנוּ נִשְׁיַח בְּחֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְנִשְׁמַח וְנַעֲלוֹז בְּדַבְּרֵי תוֹרָתְךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יְמִינוּ, וּבָהֶם נִהְגֶּה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאַהֲבַתְךָ לֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הִיא עֲטָרַת רִאשֵׁנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעֶד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

וְאַהֲבַת אֵת יְיָ אֱלֹהֶיהָ, בְּכָל לִבָּהּ וּבְכָל נַפְשָׁהּ וּבְכָל מַאֲדָּהּ;
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצִוֶּה הַיּוֹם עַל
לִבָּהּ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיָהּ וְדִבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֻתְךָ
בְּדֶרֶךְ וּבִשְׁכֻבָּה וּבְקוּמָה: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ
לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצִוֶּה
אֲתֶכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֵת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעִבְדּוֹ, בְּכָל
לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר אֲרֻצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֶה
וּמִלְקוֹשׁ, וְאַסְפֹּת דָּגָנְךָ וְתִירְשְׁךָ וְיִצְהָרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לְבִהְמֹתְךָ וְאָכְלָתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
וְסָרְתֶם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
אָף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִּתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאַבְדֹתֶם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ
נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם,
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבִלְכֻתְךָ בְּדֶרֶךְ וּבִשְׁכֻבָּה וּבְקוּמָה: וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְיָ לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יי אל מִשֶּׁה לֵאמֹר: דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרָיו לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אָמַת אֲמוּנָה כָּל זֹאת קִיָּם עָלֵינוּ, כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֶנְחֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, אָמַת מַלְכֵנוּ וְאַפֶּס זוּלָתוֹ, הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מַלְכִים, הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף עָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ, הַמְּשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נִתֵּן לְמוֹט רַגְלֵנוּ, הַמְּדַרְיֵכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קֶרְנֵנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ. הָעוֹשֶׂה לָנוּ נִקְמָה בַּפְּרָעָה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכָּה בַּעֲבָרְתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וַיּוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר בְּנָיו בֵּין גְּזֵרֵי יָם סוּף וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוֹמוֹת טֶבַע. רָאוּ בָּנִים אֶת גְּבוּרָתוֹ וְהוֹדוּ וְשִׁבְּחוּ לִשְׁמוֹ, וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עָלֵיהֶם. וַעֲנוּ כָּלם בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ: מִי כָמָכָה בָּאֵלִים יי, מִי כָמָכָה נֶאֱדָר בְּקִדְּשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פֶלֶא, יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר גָּאֲלֵנוּ יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בָּרוּךְ אַתָּה יי גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׂכִיבֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלִּפְנֵי לַחַיִּים
 וּלְשָׁלוֹם, וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמָהּ, וְתַקְנֵנוּ
 בְּעֶצֶה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהִגֵּן בְּעֵדֵנוּ. וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל דָּבָר
 רָע וּמִפֶּחַד לִילָה, וְשִׁבּוֹר הַשָּׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲזָרֵינוּ. וְשִׁמּוֹר
 צִאתֵנוּ וּבּוֹאֵנוּ כִּי שׁוֹמְרָנוּ וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ
 תַּסְתִּירֵנוּ, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
 יִשְׂרָאֵל, בָּרוּךְ שׁוֹמֵר עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד, בָּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן, יְמִלֵךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ
 עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יי הוּא הָאֱלֹהִים יי הוּא הָאֱלֹהִים.

המשך הברכה לפי הנוסח הקצר (ולנוסח הארוך אומר 'הושיענו' וכו'):

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיְמַלֵּא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ יי
 בְּיוֹם בָּרוּךְ יי בְּלִילָהּ, בָּרוּךְ יי בַּבֹּקֶר בָּרוּךְ יי בַּעֲרֵב,
 בָּרוּךְ יי בְּשִׁכְבֵּנוּ בָּרוּךְ יי בְּקוּמָנוּ. הָאֵל אֲשֶׁר בִּידוֹ כִּפְשׁוֹת
 הַחַיִּים וְהַמָּתִים, אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְּשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשָׂר אִישׁ,
 בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְדִית אוֹתִי יי אֵל אֱמֶת. יֵרָאוּ עֵינֵינוּ
 וַיִּשְׁמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ
 אֱלֹהֵינוּ, יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי יְמִלֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד, **בָּרוּךְ אַתָּה יי**
 הַמוֹלֵךְ בְּכְבוֹדוֹ, חַי וְקַיִם תָּמִיד יְמִלֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

עד כאן הנוסח הקצר, ובסופו אומר שליח הציבור קדיש (מובא לקמן), ומתפללים כולם
 בלחש. ונהגו העם להוסיף פסוקים באמצע הברכה, ולומר את הנוסח הארוך:

הושיענו יי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ
 לְהַשְׁתַּבַּח בְּתִהְלָתֶךָ. כִּי לֹא יִטָּשׁ יי אֶת עַמּוֹ
 בְּעֶבְיֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, כִּי הוֹאִיל יי לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם. וְעַל־

מוֹשִׁיעִים בָּהֶר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרָעָה, וְהִתֵּה לִי
הַמְּלוּכָה, וְהָיָה לִי לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה לִי
אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

אֱלֹהֵינוּ שְׁבִשְׁמִים, קַיִם שְׁמָךְ וּמַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ תָּמִיד, בִּידֶךָ
נִפְשׁ הַחַיִּים וְנִפְשׁ הַמֵּתִים, אֲשֶׁר בִּידֶךָ נִפְשׁ כָּל חַי
וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ, בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פָּדִית אוֹתִי לִי אֵל
אֶמֶת. וְאַנְחֵנוּ עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתְךָ נוֹדָה לָךְ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר
נִסְפָּר תִּהְלֶתְךָ. לִי, הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שְׁקָר מִלְשׁוֹן רַמְיָה,
יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ בִּי תִשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבּוֹשׁוּ וְלֹא תִכְלָמוּ
עַד עוֹלָמִי עַד. יְהִי לִי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ
אֶל יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל יִטְשֵׁנוּ, לְהַטּוֹת לְבַבְנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל דֶּרֶךְ
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ. כָּל
הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל יְיָ הַלְלוּיָהּ, בְּרוּךְ לִי בַּיּוֹם בְּרוּךְ לִי בְּלֵילָהּ,
בְּרוּךְ לִי בַּבֹּקֶר בְּרוּךְ לִי בָעֶרֶב, בְּרוּךְ לִי בְּשִׁכְבִּי בְּרוּךְ לִי
בְּקוּמִי, תָּמִיד נְהַלֵּךְ סֶלָה וְנִשְׁיַח בְּאַמוּנָתְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה
לִי הַמוֹלֵךְ בְּכָבוֹד חַי וְקַיִם, תָּמִיד וְלִעֲוֹלָם וָעַד.

ואומר שלוח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרִיתָא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

ושליח הציבור וכל אחד ואחד מהציבור מתפללים בלחש את תפילת העמידה:

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לְחַיִּים
אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹנְשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אֲבֹרָהֶם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יִי מַחְיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ]
מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחְיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לְיוֹשְׁבֵי
עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמַחְיֶה [נהגו
רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן, זוֹכֵר יִצְחָרִיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים],
וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מַחְיֶה הַמֵּתִים.

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סְלָה
[בעשי"ת חותם: כְּאִמּוֹר וַיִּגְבֶּה יִי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] בְּרוּךְ אַתָּה יִי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאִמּוֹר וַיִּגְבֶּה יִי... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ',
ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאתָ, וַיֵּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רָצוֹןךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נֹרָא עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאתָ. **וּבְכֵן** תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פְּתִיחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שְׁמִיחָה לְאַרְצְךָ, שְׁשׁוֹן לַעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרְכַּת נֵר לְבֵן יוֹשֵׁי מְשִׁיחָךָ. **וְאֵז** צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בִּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרָשָׁעָה כִּלְהָה בְּעַשְׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת צֶדֶק מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֵתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כִּכְתוּב: וַחֲפָרָה הַלְבֵנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנֵי כְבוֹד, וְנִאֲמַר: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאֲמַר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ.

אֵתָּה קִדְשָׁתָּ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ, תִּכְלִית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וּבִרְכָּתוֹ מִכָּל הַיָּמִים וְקִדְשָׁתוֹ מִכָּל הַזְּמַנִּים, כְּאֹמֹר וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵּי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ. וְקִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמְחַ נַפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטוֹבָךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת, וְהַנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבֻתוֹת קִדְשֶׁךָ, וַיְנוּחוּ בָּם כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשָּׁבַת.

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב הָעֵבֻדָּה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן וַתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

בראשי חודשים ובחולו של מועד, מוסיף נוסח זה עד 'שמחה שלמה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֶי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא וַיְגִיעַ יִרְאָה וַיִּרְצָה יִשְׁמַע וַיִּפְקֹד
יִזְכֹּר לַפְּנִיָּה זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַם עִירָה,
זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדָה, זְכוֹרֵן כָּל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לַפְּנִיָּה,
לַפְּלֵטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוֹרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקֻדָּנוּ בּוֹ
לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לַחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחֲנּוּנוֹ וּרְחֵם
עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שְׂמֵחָה שְׁלֵמָה.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִיכֵנוּ עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבֶבְךָ לְכוֹף לַצִּיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לַצִּיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתָךְ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְן הַזֶּה. בַּיָּמִי
מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעָמַד הָמָן הָרָע עַל
עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד
לְהָרֵג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנֶּעַר

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַמַּלְחָמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת
וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְן הַזֶּה. בַּיָּמִי
מִתִּתִּיָּה בֶּן יוֹחָנָן כִּהֵּן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאִי
וּבְנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל

בחנוכה אומר (המשך):

עמך בית ישראל לבטלם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים, עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. והפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית לה שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמך נסים וגבורות כן עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך.

בפורים אומר (המשך):

ועד זמן טף ונשים ביום אחד ושללם לבוז. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. והפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית לה שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמך נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך. [טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל

החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשיית: זכור רחמיך יי אלהינו וכבדו בפסוק וכתוב לחיים כל בני בריתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נא להודות.**

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו'.

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל

ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור

פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה

ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום

[נהגו רוב העם להוסיף בעשיית: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך

אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום] **ברוך אתה יי המברך**

את עמו ישראל בשלום.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֱמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בלילי שבתות שליח הצבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבָּרוֹ, מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ הַמְּנִיחַ לַעֲמֹו בַּשַּׁבָּת קִדְּשׁוֹ, כִּי בָּם רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחַד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד, מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׂבִיעִי וּמְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת, וּמְנִיחַ בַּקִּדְּשָׁה לַעַם מְדַשְּׁנֵי עֹנֵג, זָכֹר לַמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ. וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְשִׂמַּח בְּפָנֵינוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת, וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבָּתוֹת קִדְּשֶׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּם כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

ובכשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרֻעֻתִיהַ וְיִמְלֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בַּעֲגָלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעַלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשִׁבְחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאֲמִירָן בְּעַלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעָתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קידוש לליל שבת

מצות עשה מן התורה לקדש את יום השבת בדברים, שנאמר: 'זכור את יום השבת לקדשו', כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש. כיצד הוא עושה? לוקח כוס שהוא מחזיק רביעית או יותר, ומדיחו מבפנים ושוטפו מבחוץ וממלאהו יין, ואוחזו בימינו ומגביהו מן הקרקע טפח או יותר, ולא יסייע בשמאל. ומברך על הגפן ואחר-כך מקדש. היה מתאוה לפת יותר מן היין או שלא היה לו יין, הרי זה נוטל ידיו תחילה, ומברך 'המוציא' ומקדש, ואחר-כך בוצע ואוכל.

ומנהג פשוט בכל ישראל לקרות בתחילה פרשת 'ויכל':

**וַיְכַלֵּה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל
 מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ
 אֹתוֹ, כִּי בּוֹ נִשְׁבַּת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.**

לאחר-מכן מברך על היין ומקדש (ולבסוף שותה מלא לוגמיו ומשקה לבני ביתו):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וּרְצָה בָּנוּ, וְשָׁבַת קִדְּשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ, זָכְרוֹן לַמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית תַּחֲלָה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ, זָכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם, כִּי בָנוּ בַּחֲרָת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וְשָׁבַת קִדְּשָׁךְ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִלְתָּנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִקְדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

שַׁחֲרִית שֶׁל שַׁבָּת

לברכות השחר והתורה וכו' ראו עמ' 14 | רבנו כותב בסדר התפילה: 'נהגו לקרות **מזמור שיר ליום השבת** קודם שיתחילו פסוקי הזמירות ביום השבת וביום הכפורים, ויש מקומות שנהגו לקרות **הלל הגדול** בשבתות קודם פסוקי הזמירות, ויש מקומות שנהגו לקרות **שירי המעלות**, הכל כמנהגם' | **וברור** שהמנהג לקרות את ההלל הגדול ושירי המעלות לפני 'ברוך שאמר'. לפיכך, כשרבנו אומר: 'קודם פסוקי הזמירות' כוונתו לפני 'ברוך שאמר'. והוא הדין ל'מזמור שיר ליום השבת', שיש לקרותו לפי רבנו: 'קודם שיתחילו פסוקי הזמירות'. כלומר אף אותו יש לומר לפני 'ברוך שאמר'. ויש לדייק מאמר: 'נהגו לקרות מזמור שיר ליום השבת קודם **שיתחילו** פסוקי הזמירות' וכו', שיש לאמרו לפני **ובסמוך** ל'ברוך שאמר', שהיא הברכה שמופיעה בראש פסוקי הזמירות.

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | הוֹדוּ לַאלֹהֵי הָאֱלֹהִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | לַעֲשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | לַרְקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | אֵת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | אֵת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשַׁלֵּת בַּלַּיְלָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | בֵּיד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | לְגִזֹּר יַם סוּף לַגָּזִרִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | וְנִעַר פְּרָעָה וַחֲלִילוֹ בַּיָּם סוּף, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ |

לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **לְמַכָּה** מְלָכִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **וַיַּהַרְגֵם** מְלָכִים אֲדִירִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **לְסִיחוֹן** מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **וַיַּלְעֹג** מֶלֶךְ הַבְּשָׁן, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **וַנִּתֵּן** אֶרֶצָם לְנַחֲלָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **נַחֲלָה** לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **שִׁבְשִׁפְלֵנוּ** זָכַר לָנוּ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **וַיִּפְרְקֵנוּ** מִצָּרֵינוּ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **נִתַּן** לָחֶם לְכָל בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ | **הוֹדוּ** לְאֵל הַשָּׁמַיִם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יי, בַּצָּרָתָהּ לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי. יי הִצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שָׁקֶר, מִלְשׁוֹן רַמְיָה. מָה יִתֵּן לָךְ וּמָה יִסִּיף לָךְ לְשׁוֹן רַמְיָה. חֲצִי גִבּוֹר שְׂנוּנִים, עִם גַּחְלֵי רִתְמִים. אוֹיֵה לִי כִי גִרְתִּי מִשָּׁרָה, שִׁכְנָתִי עִם אֶהְלִי קֶדֶר. רַבַּת שִׁכְנָה לָהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנָא שְׁלוֹם. אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר, הִמָּה לְמַלְחָמָה.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים, מֵאֵין יָבָא עֲזָרִי. עֲזָרִי מֵעַם יי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֵל יִתֵּן לְמוֹט־רִגְלָךְ אֶל יְנוּם שְׁמֶרְךָ. הִנֵּה לֹא יְנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. יי שְׁמֶרְךָ, יי צִלְךָ עַל יַד יְמִינְךָ. יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יִכְבֶּה, וַיָּרֶחַ בַּלַּיְלָה. יי יִשְׁמְרְךָ מִכָּל רָע, וַיִּשְׁמַר אֶת נַפְשְׁךָ. יי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאְךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שְׁמַחְתִּי בְּאֱמֹרִים לִי בֵּית יי גִּלְגָּל. עֲמֻדוֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם. יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה, כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָהּ יַחְדּוֹ. שִׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל, לְהָדוֹת לָשֵׁם יי. כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִּסְאוֹת לְמִשְׁפָּט, כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד. שְׂאֵלוֹ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם, וְשָׁלוֹ אֶהְבִּיךָ. יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ, שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחִי וְרַעִי אֲדַבֵּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ. לְמַעַן בֵּית יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ.

שִׁיר המַעֲלוֹת, אֵלַיךְ נִשְׁאֲתִי אֶת עֵינִי, הִינֵשְׁבִי בְּשָׁמַיִם. הִנֵּה כְּעֵינִי עֹבְדִים אֶל יָד אֲדֹנֵיהֶם, כְּעֵינִי שִׁפְחָה אֶל יָד גְּבוּרָתָהּ, כִּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שְׁיַחֲצֵנוּ. חָנְנוּ יְיָ חָנְנוּ, כִּי רַב שְׁבַעְנוּ בּוֹז. רַב־תְּשַׁבְּעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ, הִלַּעַג הַשְׁאֲנָנִים, הַבּוֹז לַגְּאִיוֹנִים.

שִׁיר המַעֲלוֹת לְדָוִד, לּוּלִי יְיָ שִׁהְיָה לָנוּ יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל. לּוּלִי יְיָ שִׁהְיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם. אֲזִי חַיִּים בָּלַעְנוּ בַּחֲרוֹת אָפֶם בָּנוּ. אֲזִי הַמִּים נִשְׁטְפוּנוּ נַחֲלָה עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ. אֲזִי עֶבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַיָּדוֹנִים. בָּרוּךְ יְיָ נִשְׁלָא נִתְּנָנוּ טָרֶף לַשִּׁנִּיָּהִם. נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים, הִפַּח נִשְׁבָּר וְאִנְחָנוּ נִמְלָטָנוּ. עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם יְיָ, עֲשֵׂה נִשְׁמִים וְאָרֶץ.

שִׁיר המַעֲלוֹת הַבְּטָחִים בִּי, כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמוּט לְעוֹלָם יֹשֵׁב. יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ, וַיִּי סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. כִּי לֹא יָנוּחַ שִׁבְט הָרָשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים, לִמְעַן לֹא יִשְׁלַחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָתָהּ יָדֵיהֶם. הַיִּטִּיבָה יְיָ לַטּוֹבִים, וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם. וְהַמָּטִים עֵקֶלְקִלוֹתָם יוֹלִיכֵם יְיָ אֶת פְּעָלֵי הָאָוֶן, שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

שִׁיר המַעֲלוֹת, בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן, הָיִינוּ כְּחֻלְמִים. אֲזִי וּמֵלֵא שְׁחוּק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם, הַגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמִחִים. שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתָנוּ כְּאֶפִיקִים בְּנֶגֶב. הַזְרַעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. הַלֹּחַף יִלֵּךְ וּבִכָּה, נִשְׂא מִשְׁךְ הַזָּרַע, בֹּא יְבֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמָתִי.

שִׁיר המַעֲלוֹת לְשִׁלְמָה, אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בֵּית, שָׁוֵא עָמְלוּ בִּזְנוּיָם בּוֹ. אִם יְיָ לֹא יִשְׁמֵר עִיר, שָׁוֵא שָׁקֵד שׁוֹמֵר. שָׁוֵא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוּם, מֵאַחֲרֵי נְשִׁית, אֲכָלִי לֶחֶם הַעֲצָבִים, כִּן יִתֵּן לִידִידוֹ שָׁנָא. הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים, שָׁכַר פְּרִי הַבֶּטֶן. כְּחֻצִּים בְּיַד גְּבוּר, כִּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים.

אֲשֶׁרִי הִגְבֵּר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם, לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ
אֶת אוֹיְבִים בְּשָׁעַר.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֲשֶׁרִי כָּל יָרָא יִי הֵהִלֵּךְ בְּדַרְכָּיו. יִגִּיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכֵל,
אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ. אֲשַׁתְּךָ כְּגֶפֶן פְּרִיָּה בִּירְבֹּתִי בֵּיתְךָ, בְּנִיךָ
כְּשֶׁתְּלִי זֵיתִים, סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ. הִנֵּה כִּי כֹן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יָרָא יִי. יִבְרַכְךָ
יִי מִצִּיּוֹן, וְיֵרָאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְיֵרָאֵה בָּנִים לְבָנֶיךָ,
שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרִי יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל. רַבַּת צָרְרוּנִי
מִנְּעוּרִי, גַּם לֹא יָכְלוּ לִי. עַל גְּבִי חָרָשׁוֹ חֲרָשִׁים הֶאָרִיכוּ
לְמַעַנִּיתֶם. יִי צִדִּיק, קִצֵּץ עֲבוֹת רָשָׁעִים. יִבְשׁוּ וְיִסָּגוּ אַחֹר, כָּל שֹׁנְאֵי
צִיּוֹן. יִהְיוּ כַּחֲצִיר גִּגּוֹת שֶׁקֹּדֶמֶת שִׁלְפָּהּ יִבֹּשׁ. שְׁלֵא מְלֵא כַּפּוֹ קוֹצֵר
וְחִצְנוֹ מַעֲמֵר. וְלֹא אָמְרוּ הָעִבְרִים בְּרַבַּת יִי אֲלֵיכֶם, בִּרְכָנוּ אֶתְכֶם
בְּשֵׁם יִי.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ יִי. אֲדָנִי שִׁמְעָה בְּקוֹלִי,
תַּהֲיִינָה אֲזִנֶּיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנִי. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה,
אֲדָנִי מִי יַעֲמֵד. כִּי עֲמָךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה. קוֹיִתִּי יִי קוֹיִתָּה נַפְשִׁי
וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי. נַפְשִׁי לֹאֲדָנִי מִשְׁמָרִים לְבָקֶר, שְׁמָרִים לְבָקֶר. יַחַל
יִשְׂרָאֵל אֶל יִי, כִּי עִם יִי הַחֶסֶד וְהִרְבָּה עֲמוֹ פְּדוּת.
וְהוּא יַפְּדֶה אֶת יִשְׂרָאֵל, מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, יִי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמּוּ עֵינֵי, וְלֹא הִלַּכְתִּי
בְּגִדְלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי. אִם לֹא שְׁוִיתִי וְדוּמַמְתִּי נַפְשִׁי, כְּגִמְלָה
עָלִי אֲמוֹ, כְּגִמְלָה עָלִי נַפְשִׁי. יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יִי מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, זָכוֹר יִי לְדָוִד אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו. אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי, כִּי
לֹאֲבִיר יַעֲקֹב. אִם אָבֹא בְּאֶהֱל בֵּיתִי, אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרְשׁ יְצוּעִי.

אם אתן שְׁנַת לְעֵינַי, לְעַפְעַפִּי תְּנוּמָה. עַד אֲמַצָּא מָקוֹם לִי, מִשְׁכָּנוֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב. הִנֵּה שֹׁמְעֵנוּהָ בְּאִפְרָתָהּ, מִצְּאֵנוּהָ בְּשִׂדֵי יַעַר. נְבֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתַי, נִשְׁתַּחֲוֶה לְהֵדֶם רִגְלִיו. קוּמָה יִי לְמִנוּחָתָהּ, אֶתָּה וְאֶרֶון עֲזָרָה. כִּהְנִיךְ יִלְבָּשׁוּ צִדְקָה, וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ. בְּעֵבוֹר דָּוִד עֲבָדְךָ, אֵל תִּשָּׁב פָּנָי מִשִּׁיחָה. נִשְׁבַּע יִי לְדָוִד, אֲמַת לֹא יֵשׁוּב מִמֶּנָּה: מִפְּרִי בִטְנְךָ, אֲנִשִּׁית לְכֶסֶּא לָךְ. אִם יִשְׁמְרוּ בְנֶיךָ בְּרִיתִי, וְעַדְתִּי זוֹ אֲלַמְּדֵם, גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד, יִשְׁבוּ לְכֶסֶּא לָךְ. כִּי בָחַר יִי בְּצִיּוֹן, אֹהֶל לְמוֹשֶׁב לוֹ. זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד, פֹּה אֲנִשֵּׁב כִּי אוֹתִיָּהּ. צִדְקָה בָּרַךְ אֲבֹרָה, אֲבִיוֹנִיָּה אֲשֻׁבֵּעַ לֶחֶם. וְכִהְנִיךְ אֲלִבִּישׁ יִשְׁעַי, וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ. שָׁם אֲצַמִּיחַ קֶרֶן לְדָוִד, עֲרֹכְתִי נָר לְמִשְׁיחִי. אוֹיְבָיו אֲלִבִּישׁ בִּשְׁת, וְעָלָיו יֵצִיץ נֹזֶר.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, הִנֵּה מֶה טוֹב וְיֵמָּה נָעִים, שְׁבֵת אַחִים גַּם יָחִיד. כְּשֶׁמֶן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ, יָרֵד עַל הַזָּקֵן זָקֵן אֶהְרֹן, שְׁיֵרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו. כָּטַל חֶרְמוֹן שְׁיֵרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן, כִּי שָׁם צִוָּה יִי אֶת הַבְּרָכָה, חַיִּים עַד הָעוֹלָם.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יִי כָּל עַבְדֵי יִי, הָעַמִּידִים בְּבֵית יִי בְּלִילוֹת. שָׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ, וּבָרְכוּ אֶת יִי. יְבָרְכֶךָ יִי מִצִּיּוֹן, עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

ואומרים 'מזמור שיר ליום השבת' לפני פסוקי הזמירות:

מְזֻמָּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לִי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עָלָיו. לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִדְךָ וְאַמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. עָלִי עֲשׂוֹר וְעָלִי נָבֵל, עָלִי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר. כִּי שִׁמְחַתְנִי יִי בַּפְּעֻלָּהּ, בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֶרְנֶן. מֶה גָּדֹל מַעֲשֵׂיךָ יִי, מֵאֲדַ עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבֵּתֶיךָ. אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע, וְכִסִּיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.

בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשָׂב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעָלֵי אָוֶן, לְהַשְׁמָדָם עַד־
 עַד. וְאַתָּה מָרוֹם לְעֵלָם יי, כִּי הִנֵּה אֲבִיךָ ו יי, כִּי הִנֵּה אֲבִיךָ
 יֵאָבְדוּ, יִתְפָּרְדּוּ כָּל פְּעָלֵי אָוֶן. וַתָּרֵם כְּרָאִים קֶרְנִי, בִּלְתִּי
 בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן. וַתִּבֶּט עֵינֵי בְּשׁוּרִי, בְּקָמִים עָלֵי מְרַעִים
 תִּשְׁמַעְנָה אֲזֵנִי. צַדִּיק כַּתָּמַר יִפְרַח, כְּאֶרֶץ בִּלְבָנוֹן יִשְׁגָּה.
 שְׁתוּלִים בְּבֵית יי, בְּחֻצֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנּוּבוּן
 בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר יי, צוּרֵי וְלֹא
 עוֹלָתָה בּוֹ.

פסוקי הזמירות

ותקנו חכמים ברכה לפני הזמירות והיא 'ברוך שאמר' וברכה לאחריהן והיא 'שתבח'.
 וזה הוא נוסח ברכת 'ברוך שאמר' שמברכין לפני פסוקי הזמירות:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם בָּרוּךְ הוּא, בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בָּרוּךְ
מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בָּרוּךְ מַעֲבִיר אֶפְלָה וּמַבִּיא אוֹרָה, בָּרוּךְ
מְשַׁלֵּם שְׁכָר טוֹב לִירָאִיו, בָּרוּךְ שֹׁאֵין לִפְנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא
שְׂכָחָה, לֹא כָזָב וְלֹא מְרָמָה, לֹא מִשְׁוֹא פָּנִים וְלֹא מְקַח שֹׁחַד,
בָּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וְקַיָּים לְנֶצַח, בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם הָאֵל הַמְהִל בְּפִי עַמּוֹ, מְשַׁבַּח וּמְפֹאָר בְּלִשׁוֹן כָּל
חֲסִידָיו וְעַבְדָּיו, וּבְשִׁירֵי דָוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחָךָ נְהַלְלֶךָ יי
אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחוֹ וּבְזִמְרוֹ, נוֹדֶךָ נִשְׁבַּחֶךָ נִפְאָרֶךָ נְרוֹמְמֶךָ
נִמְלִיכֶךָ, נִזְכִּיר שִׁמְךָ מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ, יַחַד, יַחִיד, חַי
הָעוֹלָמִים, מְשַׁבַּח וּמְפֹאָר עַד עַד שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יי,
מֶלֶךְ מְהִל בְּתִשְׁבָּחוֹת.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לפני הזמירות:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ
 מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁשֶׁשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם
 יְיָ: רֵם עַל כָּל גּוֹיִם וְיְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם
 יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כֶּסֶּא וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל
 מְשָׁלָה: יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְיָ מֶלֶךְ:
 יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אֲבָדוֹ גּוֹיִם מֵאֲרָצוֹ: יְיָ
 הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֵצָה וְתִפְּרוּ דְבָרוֹ:
 דָּבָר וְלֹא יִקּוּם כִּי עָמְנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֲצַת
 יְיָ הִיא תִקּוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תִּעֲמֵד, מַחֲשָׁבוֹת לְבוֹ לְדֹר
 וָדֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא צָוָה וַיַּעֲמֵד: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן
 אֹהֶל לְמוֹשֵׁב לוֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי לֹא
 יִטָּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא
 יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַנְשִׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעֲרִיר כָּל חַמָּתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה,
 הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאֵנוּ: אֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלְלוּךָ
 סֵלָה: אֲשֶׁר הָעָם שִׁפְכָה לוֹ, אֲשֶׁר הָעָם שִׁיֵּי אֱלֹהֵיו.

ושיבחו חכמים למי שקורא זמירות מספר תלים בכל יום ויום, והן מ'תהילה לדוד' עד
 סוף הספר, לפיכך קורא מ'תהילה לדוד' וכו' עד סוף ספר תלים:

**תְּהִלָּה לַדָּוִד אַרְוֹמְמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וַאֲהַלְלֶה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל
 יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדָּלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דֹּר לְדֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
 וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדֵּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעֲזֹז נִוְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלַּתְךָ אֲסַפְּרָנָה: זִכְרֵךְ רַב טוֹבְךָ יִבְיְעוּ**

וְצִדְקַתְךָ יִרְנָנוּ: חֲנוּן וְרוּחַם יִי אֶרֶךְ אַפִּים וְגָדַל חֶסֶד: טוֹב יִי
 לְכָל וְרוּחָמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יִי כָּל מַעֲשִׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
 יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתָיו וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוּמָךְ יִי לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
 יִי בְּכָל דְּרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תַּהֲלֵת יִי יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יִי: אֶהְלֶלָה יִי בַּחַיִּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי
 בְּעוֹדִי: אֵל תִּבְטְחוּ בִּנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שָׂאִין לוֹ
 תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוֹ
 עֲשֵׂתִנְתָּיו: אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל יִי אֱלֹהָיו:
 עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשְׁמִיר אֶמֶת
 לְעוֹלָם: עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׂוּקִים נָתַן לָחֶם לָרַעֲבִים יִי מַתִּיר
 אֲסוּרִים: יִי פִקֵּחַ עֲוִרִים יִי זִקֵּף כְּפוּפִים יִי אֲהֵב צִדִּיקִים: יִי
 שְׁמֵר אֶת גְּרִים, יִתּוֹם וְאַלְמָנָה יַעֲוֹדֵד וְדָרְךָ רְשָׁעִים יַעֲוֶת:
 יִמְלֹךְ יִי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זִמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נֶאֱוָה תַּהֲלָה: בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַם יִי נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יַכְנִס: הַרּוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב

וּמַחֲבֵשׁ לַעֲצָבוֹתָם: מוֹנֶה מִסֶּפֶר לְכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שְׁמוֹת
 יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסֶּפֶר: מְעוֹדֵד
 עֲבוּדִים יִי מִשְׁפִּיל רָשָׁעִים עַדִּי אֶרֶץ: עֲבוֹ לִי בְּתוֹדָה זִמְרוֹ
 לְאַלְהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמִּכְסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמְכִּין לָאָרֶץ מָטָר
 הַמַּצְמִיחַ הָרִים חֲצִיר: נוֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה לִבְנֵי עֵרֶב אֲשֶׁר
 יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוֹס יִחַפֵּץ לֹא בְּשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה:
 רוֹצֶה יִי אֶת יִרְאָיו אֶת הַמִּיחָלִים לַחֲסִדּוֹ: שְׁבַחִי יְרוּשָׁלַם אֶת
 יִי הַלְלִי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בִּרְךָ בְּנֶיךָ
 בְּקִרְבֶּךָ: הַשֵּׁם גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם חֵלֶב חֲטִים יִשְׂבִּיעֶךָ: הַשְׁלַח
 אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד מֵהָרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ: הַנִּתֵּן שְׁלֵג כַּצֶּמֶר כַּפּוֹר
 כַּאֲפֹר יַפְזֹר: מִשְׁלֹךְ קֶרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קֶרְתוֹ מִי יַעֲמֵד:
 יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֶם יֹשֵׁב רוּחוֹ וַיִּזְלוּ מַיִם: מַגִּיד דְּבָרוֹ לַיַּעֲקֹב
 חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים
 בִּלְיָדָעוֹם הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יִי מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים: הַלְלוּהוּ
כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צַבָּאוֹ: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וַיָּרַח
הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכָבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר
מַעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יִי כִי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ:
וַיַּעֲמִידֵם לַעֲד לְעוֹלָם חֵק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יִי מִן
הָאָרֶץ תַּנְיִינִים וְכָל תַּהֲמוֹת: אִשׁ וּבָרָד שְׁלֵג וְקִיטּוֹר רוּחַ
סַעֲרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: הָהָרִים וְכָל גְּבֻעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:
הַחֲיָה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכָל שְׂפָטֵי אֶרֶץ: בַּחֲוִירִים וְגַם בְּתוֹלוֹת זִקְנִים עִם

נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יי כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל אֶרֶץ
וְשָׁמַיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לַעֲמֹ תִהְיֶה לְכָל חֲסִידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
עִם קִרְבּוֹ הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ שִׁירֵנו לִי שִׁיר חֲדָשׁ תִּהְיֶה בְּקֹהֶל חֲסִידִים: יִשְׁמַח
יִשְׂרָאֵל בְּעִשְׂיוֹ בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמִלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ
בְּמַחֲוֹל בְּתֵף וְכִנּוֹר יִזְמְרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יי בְּעַמּוֹ יַפְאֵר עַבְדֵּים
בִּישׁוּעָה: יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכָּבוֹתָם:
רוֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בִּידָם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה
בַּגּוֹיִם תּוֹכַחוֹת בְּלֹאמִים: לְאַסֹּר מַלְכֵיהֶם בְּזָקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם
בְּכַבְלֵי בְרָזָל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר הוּא
לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִּיעַ עֲזֹ: הַלְלוּהוּ
בַּגְּבוּרָתוֹ הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדֻלּוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר
הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֵף וּמַחֲוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים
וְעָגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שִׁמֶע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
כָּל הַנִּשְׁמָה תִּהְיֶה יָהּ הַלְלוּיָהּ.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לאחר הזמירות:

בְּרוּךְ יי לַעֲוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, יִמְלֹךְ יי לַעֲוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיְבָרֶךְ
דָּוִד אֶת יי לַעֲיֹבֵי כָּל הַקְּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִד: בְּרוּךְ אַתָּה יי
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ, מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם, לָךְ יי הַגְּדֻלָּה
וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד, כִּי כָּל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ,
לָךְ יי הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ. וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד

בשבת נהגו כל העם להוסיף לפני 'ישתבח' נוסח זה:

מִלְפָּנַיִם מִמְצָרִים גֹּאֲלָתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֶבְדִּים פְּדִיתָנוּ,
בְּרָעַב זָנַתָּנוּ וּבִשְׁוֹבַע כָּלכַּלְתָּנוּ וּמִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ.
וּמִדְּבַר מִלֻּטְתָּנוּ, וּמִחֳלָאִים רָעִים רַבִּים דָּלִיתָנוּ. וְעַד הִנֵּה

עָזְרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ, עַל בֶּן אֲבוֹתֵינוּ שֶׁפִּילַגְתָּ
בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאַפֵּינוּ וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ,
הֵן הֵן יוֹדוּ לָךְ וַיִּבְרְכוּ אֶת שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל רֹב נְסֵי פְלָאֶיךָ.

כִּי כָל פֶּה לָךְ יוֹדֶה, וְכָל לָשׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּח, וְכָל עֵין לָךְ תִּצְפֶּה,
וְכָל בֶּרֶךְ לָךְ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל
הַלְבָבוֹת יִירְאוּךָ, וְהַקְרָבִים וְהַכְּלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כַּדָּבָר
שֶׁנֶּאֱמָר: כָּל עֲצַמְתִּי תֹאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ, מִצִּיל עָנִי מִחֲזָק
מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ, וְנֶאֱמָר: רַבְּנוּ צַדִּיקִים בֵּינֵינוּ לַיִּשְׂרָאֵל
נֶאֱמָר תְּהִלָּה.

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְרוֹמֵם, וּבְדַבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ, וּבְלָשׁוֹן כָּל
חֲסִידִים תִּתְקַדֵּשׁ, וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלֵּל, וּבְמִקְהֵלוֹת
רַבּוֹת עִמָּךְ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁכֵּן
חוֹבֶת כָּל הַיְּצוּרִים לִפְנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: לְהוֹדוֹת לְהִלֵּל לְשַׁבַּח
לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְגַדֵּל וּלְהַדָּר, עַל כָּל דְּבָרֵי זְמִירוֹת נְשִׁירוֹת
תִּשְׁבָּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ.

זֶה הוּא נֹסֵחַ בְּרַכַּת 'יִשְׁתַּבַּח' שֶׁמְבַרְכִּין אַחֲרֵי פְסוּקֵי הַזְמִירוֹת:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מְלִכְנוּ, הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בִּשְׁמַיִם
וּבָאָרֶץ, כִּי לָךְ נָאָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ נָשִׁיר וְנִשְׁבַּח, הִלֵּל
וְזַמְרָה, בְּרָכוֹת וְהוֹדִיּוֹת, גְּדֻלָּה תְּהִלָּה וְתִפְאָרֶת, עַז מְלָכוּת
וּמִמְשָׁלָה, נִצָּח וּגְבוּרָה, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מֶלֶךְ גָּדוֹל הַתִּשְׁבָּחוֹת, אֵל הַהוֹדִיּוֹת,
אֲדוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבּוֹחֵר בְּנִשְׁרֵי זְמָרָה, חֵי הָעוֹלָמִים.

וקורא השירה עד סופה:

וַיֹּשַׁע יי בַּיּוֹם הַהוּא, אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת מִצְרַיִם, מֵת עַל שְׁפַת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
הַגְּדֹלָה, אֲשֶׁר עָשָׂה יי בְּמִצְרַיִם, וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת יי,
וַיֹּאמְרֵם בְּיַי וּבַמָּשָׁה עֲבָדוּ.

אֲזַיִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַנְּשִׁירָה הַזֹּאת לַיִי וַיֹּאמְרוּ:
לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיִי כִּי גָאָה גָאָה
וְרָכְבוּ רָמָה בָּיִם: עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי
לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוָהוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וְאַרְמְמָנָהוּ: יי אִישׁ מִלְחָמָה יי
שָׁמוּ: מִרְכַּבַּת פָּרְעָה וְחִילוֹ יָרָה בָּיִם וּמִבְּחַר
שְׁלֹשִׁיו טָבְעוּ בַּיָּם סוּף: תִּהְיֶה יְרֵדוֹ בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ
אָבִן: יְמִינָה יי נֶאֱדָרִי בַּכַּח יְמִינָה
יי תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבִרְבִּי גְאוּנָה תִּהְיֶה
קָמִיף תִּשְׁלַח חֲרֹנֶף יֹאכְלֵמוֹ כֶּקֶשׁ: וּבְרוּחַ
אֲפִיף נִעְרָמוֹ מִיָּם נִצְבוּ כְּמוֹ נֶד
נְזִלִים קִפְאוּ תִּהְיֶה בָּלֵב יָם: אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אֲשִׁיג אֲחִלֵּק שְׁלָל תִּמְלָאמוֹ
נִפְשִׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוֹ יָדִי: נִשְׁפָּת
בְּרוּחַף כִּסְמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעֲוֹפֶרֶת בְּמִיָּם
אֲדִירִים: מִי כַּמְכָּה בְּאֵלִם יי מִי
כַּמְכָּה נֶאֱדָר בִּקְדָשׁ נוֹרָא תִּהְיֶה עֹשֶׂה
פְּלָא: נְטִית יְמִינָה תִּבְלַעְמוֹ אֶרֶץ: נְחִית

בְּחֶסֶדְךָ עִם־זוֹ גָּאֲלָתָּ
קִדְּשָׁךְ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן
חֵיל
אָחֲזוּ יוֹשְׁבֵי פְלִשְׁתִּים:
אִזְ נִבְהִלּוּ אֱלֹהֵי
אָדָם אֵילֵי מִזָּאב יֹאחֲזֵמוּ רָעַד
נִמְגּוּ
כָּל יוֹשְׁבֵי כְנָעַן:
תִּפְּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
וּפִחַד בְּגָדֹל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כָאָבֹן
עַד
יַעֲבֹר עִמָּךְ יי
עַד יַעֲבֹר עִם־זוֹ
קִנִּיתָ: תִּבְאֵמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נִחְלָתְךָ
מָכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלָּתְךָ יי
מִקְדָּשְׁךָ אֲדָנִי בּוֹנֵנוּ
יְדִידָךְ: יי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
כִּי
בָּא סוֹס פְּרָעָה בִּרְכָבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיִם
וַיֵּשֶׁב יי עֲלֵהֶם
אֶת מִי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:
וַיֵּשֶׁב יי עֲלֵהֶם

ויש אומרים שירת האזינו, ויש יחידים שקורין שתיהן:

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה
יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחֵי
וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי:
בְּשַׁעֲרֵם עָלֵי דָשָׁא
תִּזַּל כְּטַל אִמְרֹתֵי
כִּי שֵׁם יי אֶקְרָא
וְכִרְבִּיבִים עָלֵי עֵשֶׂב:
הַצּוֹר תָּמִים פְּעֻלּוֹ
הָבוּ גִדְּל לֵאלֹהֵינוּ:
כִּי כָּל דִּרְכָּיו מִשְׁפָּט
אֶל אֲמוֹנָה וְאֵין עוֹל
צְדִיק וַיֵּשֶׁר הוּא:
שַׁחַת לוֹ לֹא בָּנוּי מוֹמָם
דּוֹר עֲקֹשׁ וּפְתִלְתַּל:
הַלִּיִּי תִגְמְלוּ זֹאת
עִם נָבֶל וְלֹא חָכָם
הֲלוֹא הוּא אָבִיךָ קִנְיָךְ:
הוּא עֲשֹׂךְ וַיִּכְנֹךְ:

זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דָּר וָדָר שָׁאַל אָבִיךָ וַיַּגְדֵּךָ זְקֵנִיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ:
 בְּהִנָּחַל עָלֶיךָ גּוֹיִם בְּהִפְרִידוּ בְנֵי אָדָם
 יֵצֵב גְּבֻלַּת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חָבֵל נִחַלְתּוֹ:
 יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבִתְהוֹ יֵלֵל יִשְׁמֵן
 יִסְבְּבֶנָּהוּ יְבוֹנְנֶנָּהוּ יִצְרֶנָּהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָו:
 כִּנְשֵׁר יַעֲוִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזְלָיו וַיִּרְחֹף יִפְרֹשׁ כְּנָפָיו יִקְחֵהוּ יִשְׁאָהוּ עַל אֲבָרְתּוֹ:
 יְיָ בָּדַד יִנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֶכֶר:

וַיִּרְכְּבֵהוּ עַל בָּמֹתַי אֶרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת שְׂדֵי
 וַיִּנָּקֵהוּ דְּבַשׁ מִסֹּלַע וְשֶׁמֶן מִחֲלָמִישׁ צוּר:
 חֲמָאֵת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם חֲלֵב כָּרִים וְאִילִים
 בְּנֵי בָשָׁן וְעִתּוּדִים עִם חֲלֵב כְּלִיּוֹת חָטָה
 וְדָם עֵגֶב תִּשְׁתֶּה חֶמֶר: וַיִּשְׁמֵן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעֹט
 שְׁמִנְתָּ עֲבִית כְּשִׁית וַיִּטֹּשׁ אֱלֹהֵי עֲשָׂהוּ
 וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתּוֹ: יִקְנֹאֵהוּ בְּזָרִים
 בְּתוֹעֵבַת יִכְעִיסֶהוּ: יִזְבָּחוּ לִשְׂדִים לֹא אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים לֹא יִדְעוּם חֲדָשִׁים מִקְרֹב בָּאוּ
 לֹא שִׁעְרוּם אֲבֹתֵיכֶם: צוּר יִלְדֵךְ תִּשִּׁי

וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחַלְלָהּ: וַיִּירָא יְיָ וַיִּנְאֹץ
 מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו: וַיֹּאמֶר אֲסִתִּירָה פָנַי מֵהֶם
 אֲרָאָה מָה אַחֲרֵיתָם כִּי דוֹר תִּהְפֹּכֶת הִמָּה
 בָּנִים לֹא אִמָּן בָּם: הֵם קִנְאוּנִי בְלֹא אֵל

בַּעֲסוֹנֵי בְּהֵבְלֵיהֶם
 בְּגוֹי נָבֵל אֲכַעִיסִם:
 וַתִּיקַד עַד נִשְׁאֹל תַּחֲתִית
 וַתִּלְהֹט מוֹסְדֵי הָרִים:
 חֲצִי אֲכָלָה בָּם:
 וְקָטַב מְרִירִי
 עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עֶפְרָיִם: מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֶרֶב וּמִחֲדָרִים אִימָה גַם בְּחוּר
 גַּם בְּתוֹלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שִׁיבָה:
 אֲשֶׁבִיתָהּ מֵאֲנוּשׁ זִכְרָם:
 פֶּן יִנָּכְרוּ צִרֵּימוֹ
 וְלֹא יִי פֹעֵל כָּל זֹאת:
 וְאִין בָּהֶם תְּבוּנָה:
 יִבִּינוּ לְאַחֲרִיתָם:
 וְשָׁנִים יִנְיִסוּ רַבָּה
 וַיִּי הַסְּגִירָם:
 וְאַיִבֵּינוּ פְּלִילִים:
 וּמִשְׁדַּמַּת עֲמָרָה
 אֲשֶׁכֶּלֶת מְרֹרֶת לָמוֹ:
 וְרֹאשׁ פְּתָנִים אֲכָזָר:
 חֲתוּם בְּאוֹצְרוֹתָי:
 לַעֲת תָּמוּט רִגְלָם
 וְחָשׁ עֲתֵדֶת לָמוֹ:
 וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם

וְאֲנִי אֲקִנְיָאִם בְּלֹא עָם
 כִּי אִשׁ קִדְחָה בְּאַפִּי
 וַתֹּאכַל אֶרֶץ וַיִּבְלָה
 אֲסָפָה עָלֵימוֹ רְעוּת
 מִזֵּי רָעַב וּלְחָמִי רֶשֶׁף
 וְשֵׁן בְּהֵמַת אֲשַׁלַּח בָּם
 מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֶרֶב וּמִחֲדָרִים אִימָה גַם בְּחוּר
 אֲמַרְתִּי אֶפְאִיֵּהֶם
 לֹלִי כִּעֵס אוֹיֵב אֲגוּר
 פֶּן יֹאמְרוּ יָדְנוּ רָמָה
 כִּי גוֹי אֲבַד עֲצוֹת הֵמָּה
לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ זֹאת
 אִיכָּה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלְף
 אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם
 כִּי לֹא כְּצוּרֵנוּ צוּרִם
 כִּי מִגֶּפֶן סֹדֵם גִּפְנִים
 עֲנַבִּמוֹ עֲנַבֵּי רוֹשׁ
 חֲמַת תַּנִּינִם יִינָם
 הֲלֹא הוּא כְּמֵס עֲמָדִי
 לִי נֶקֶם וְנִשְׁלָם
 כִּי קָרוֹב יוֹם אִידָם
 כִּי יִדִּין יִי עַמּוֹ
 כִּי יִרְאֶה כִּי אֲזַלֶּת יָד

וְאָפֶס עָצוּר וְעָזוּב:
 צוּר חֲסִיוֹ בּוֹ:
 יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם
 יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה:
 וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי
 מַחְצָתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא
 וְאָמַר אֵי אֱלֹהִימוֹ
 אֲשֶׁר חֶלֶב זִבְחִימוֹ יֹאכְלוּ
 יְקוּמוּ וַיַּעֲזְרֶכֶם
 רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי הוּא
 אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה
 וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל:
 וְאָמַרְתִּי חֵי אֲנֹכִי לְעֹלָם:
 וְתֹאחֲז בְּמִשְׁפָּט יָדִי
 וּלְמִשְׁנָאֵי אֲשֵׁלָם:
 וְחֲרָבִי תֹאכַל בָּשָׂר
 מֵרֹאשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב:
 כִּי דָם עֲבָדִיו יִקּוּם
 וְכִפֹּר אֲדָמְתוֹ עִמּוֹ.
 כִּי אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי
 אִם שְׁנוֹתַי בִּרְק חֲרָבִי
 אֲשִׁיב נָקָם לְצָרִי
 אֲשָׁכִיר חֲצִי מִדָּם
 מִדָּם חָלָל וְשִׁבְיָה
 הֲרִנֵּנוּ גּוֹיִם עִמּוֹ
 וְנָקָם יִשְׁיֵב לְצָרִיו

קרית שמע וברכותיה

ושליח הציבור יורד לפני התיבה, ועומד באמצע העם, ומתחיל ואומר קדיש.

וְתִגְדֹּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְנִישִׁיָּה
 וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיכּוֹן וּבִיּוֹמִיכּוֹן וּבְחִיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעֶגְלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | **וְתִבְרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלֵּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אֱמֵן [אמן].

ואחר כך אומר: **בָּרְכוּ אֶת יי' הַמְּבֹרָךְ**

והם עונים: **בְּרוּךְ יי' הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

ומתחיל ופורס על שמע בקול רם, והן עונין אמן אחר כל ברכה וברכה. והיודע לקרות קורא עמו. וזה הוא נוסח ברכה ראשונה ושניה שלפני קריית-שמע בשחר:

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. הַמַּאִיר לְאָרֶץ וְלַדָּרִין עָלֶיהָ, הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ יי' כֹּלם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאכָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ, הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמֵם שְׁמוֹ לְבָדוֹ מֵאֵז, הַמְּשַׁבֵּחַ הַמְּפָאֵר הַמְתַּנְשֵׂא וְטוֹב מִיְּמוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלֻכְנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ, אֲדוֹן עֲזָנוּ צוּר מְשַׁגְּבֵנוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ מְשַׁגֵּב בְּעֵדְנוּ.

אֵל בְּרוּךְ גָּדוֹל יַדְעָה הַתִּקֵּין וּפָעַל זָהָרֵי חֲמָה, טוֹב יָצַר כְּבוֹד לְשִׁמוֹ, מְאֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֲזוֹ, פְּנוֹת צְבָאוֹת קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי נְשִׂי תְּמִיד יְסַפְּרוּ לְאֵל קְדוֹשְׁתּוֹ. תִּתְּבָרֶךְ יי' אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁמּוֹת מְמַעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל כָּל נִשְׁבַּח מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ, וּמְאֹרוֹת אֲשֶׁר יִצְרָתָהּ יִפְאָרוּךְ סֵלָה.

תִּתְּבָרֶךְ לְעַד צוּרֵנוּ, מְלֻכְנוּ גּוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מְלֻכְנוּ יוֹצֵר מְשֻׁרְתִּים, אֲשֶׁר מְשֻׁרְתִּיו עוֹמְדִים בָּרוּם עוֹלָם, וּמְשַׁמִּיעִים אֶת קוֹלָם יַחַד בְּדַבְּרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם. כֹּלם אֱהוּבִים כֹּלם בְּרוּרִים כֹּלם גְּבוּרִים עוֹשִׂים בְּאִמָּה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם בְּאַהֲבָה. כֹּלם מְקַבְּלִים עָלֵיהֶם עוֹל מְלָכוּת שְׁמִים זֶה מְזָה, וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לְזֶה,

לְהַקְדִּישׁ לְצוּרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׁפָה בְּרוּרָה וּבְנִיעִימָה
טְהוּרָה, כָּלֵם כָּאֶחָד עוֹנִים בְּיִרְאָה וְאוֹמְרִים: [ועונים הציבור והוא
עמה:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ**
[ואומר ש"ץ:] וְהַאֲפָנִים וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ יַחַד מִתְנַשְּׂאִים לְעַמְתָּם:
[ועונים והוא עמה:] **מִשְׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.**

לֵאל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנוּ, לְמַלְךְ אֵל חַי וְקַיִם זְמִירוֹת יֹאמְרוּ
וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמִיעוּ, כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה
חֲדָשׁוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת,
הַמַּחְדִּישׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כְּאִמּוֹר לַעֲשֵׂה
אוּרִים גְּדֻלִּים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, הַתְּקַנֶּת מְאֻרוֹת לְשִׁמְחָה
עוֹלָם, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאֻרוֹת.

אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבְּתֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חֲמֵלָה גְּדוֹלָה יִתְּרָה
חֲמֵלֶת עָלֵינוּ אָבִינוּ מִלִּפְנֵינוּ, בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ וּבַעֲבוּר
אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר בָּטְחוּ בָּךְ, וְתִלְמִדֵינוּ חֲקֵי חַיִּים, כֵּן תַּחֲנֵנוּ
אָבִינוּ אָב הַרְחֵמֵנוּ. הַמְּרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ, לְהִבִּין
לְהַשְׁכִּיל לְשִׁמּוֹעַ לְלַמֹּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
אֵת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה.

וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְדַבֵּק בְּלִבֵּנוּ יִרְאָתְךָ, וְיַחַד לְבַבֵּנוּ
לְאַהֲבָה אֵת שְׁמֶךָ, וּמִלּוֹךְ עָלֵינוּ מִהֲרָה אַתָּה לְבַדְּךָ,
כִּי נֶשֶׁם קְדֻשָּׁה בְּאֵמֶת נִקְרָא עָלֵינוּ. בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ, הָאֵל הַגָּדוֹל
הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא, מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קֶרְנֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ
לְמַעַן שְׁמֶךָ.

בְּרַחֲמֵי לֹא יִבּוֹשׁ, וּבִשְׁמֵךְ חֲסִינוּ לֹא נִכָּלִים וְלֹא נִכָּשֵׁל עַד
 עוֹלָמִי עַד, כִּי אָבִינוּ מִלִּפְנֵי אֶתְהָ נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה
 בִּישׁוּעָתְךָ. רַחֲמֶיךָ יִי אֱלֹהֵינוּ וְחֲסָדֶיךָ אֶל יַעֲזֹבוּנוּ נֹצַח סֵלָה
 וְעַד. וְהֵבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע פְּנּוֹת הָאָרֶץ,
 וְהוֹלִיכֵנוּ מִהֶרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ, כִּי בָנוּ בַּחֲרֹת מִכָּל עָם
 וְלִשׁוֹן וְקִרְבָּתֵנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיִחְדָּךְ וּלְרוֹמְמָךְ
 וּלְאַהֲבָה אֶת שִׁמְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַבוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּאַהֲבָה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד

וְאַהֲבַת אֶת יִי אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ:
 וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֻוֶּה הַיּוֹם עַל
 לִבְבְּךָ: וְשִׁנְנָתָם לִבְנִיךָ וְדִבְרֹתָ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
 בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמָךְ: וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ
 לְטֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתְבָתָם עַל מַזְזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֻוֶּה
 אֲתֶכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת יִי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ, בְּכָל
 לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנִתַּתִּי מִטֶּר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֶה
 וּמִלְקוֹשׁ, וְאֶסְפַּתְּ דָּגְנְךָ וְתִירְשְׁךָ וְיִצְהָרְךָ: וְנִתַּתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
 לַבְהֶמְתְּךָ וְאֶכְלָתָ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לִבְבְּכֶם
 וְסִרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
 אָף יִי בְכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא

תִּתֶּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאַבְדֶּתֶם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יִי
 נָתַן לָכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לִבְבְּכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם,
 וּקְשֹׁרֶתֶם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדֵכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וּלְמַדֶּתֶם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
 וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע יְיָ לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם, וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
 וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וַזְכַּרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא
 תִּתְּרוּ אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֵתֶם זִנִּים
 אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהָיִיתֶם
 קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵהָיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אָמֵת וַיְצִיב, נִכּוֹן וְקָיָם, יָשָׁר וְנָאֵמָן, אֶהוּב וְחָבִיב, נְחֻמָּד
 וְנִעִים, נוֹרָא וְאֲדִיר, מְתָקָן וּמְקַבֵּל, טוֹב וְיָפָה הַדָּבָר
 הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵת אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ צוּר יַעֲקֹב
 מֶגֶן יִשְׁעֵנוּ, לְדוֹר וָדוֹר הוּא קָיָם וְשִׁמוּ קָיָם, בְּסָאוּ נִכּוֹן
 וּמְלָכוּתוֹ וְאַמוּנָתוֹ קָיָמָה. וַדְּבָרָיו חַיִּים וְנָאֵמָנִים לְעַד
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, עָלֵינוּ וְעַל אֲבוֹתֵינוּ עַל בְּנֵינוּ וְעַל כָּל
 דּוֹרוֹתֵינוּ, עַל הָרָאוּשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקָיָם

בְּאֵמֶת חֹק וְלֹא יַעֲבֹר. אֵמֶת שְׁאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ וְגּוֹאֲלֵ אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצְרֵנוּ
וְיוֹצֵר יְשׁוּעֵתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֵךְ,
וְאֵין לָנוּ אֱלֹהִים עוֹד זֹלָתְךָ.

עֲזֵרָת אֲבוֹתֵינוּ אֵתָהּ הוּא מֵעוֹלָם, מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבִנְיָהֶם
אֲחֵרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשְׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ
וְצִדְקָתְךָ עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ. אֵמֶת אֲשֶׁרִי אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֶל
מִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וְדִבְרֶיךָ יֵשִׁים עַל לְבוֹ. אֵמֶת אֵתָהּ הוּא אֲדוֹן
לְעַמּוֹ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאֲבוֹת וּבְנִים. אֵמֶת אֵתָהּ הוּא
רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמַבְלַעְדֶּיךָ אֵין לָנוּ מוֹשִׁיעַ. אֵמֶת
מִמַּצְרִים גְּאֻלָּתֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתֵנוּ. וְכָל
בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם בְּדֶבֶר הָרִגְתָּ, וּבְכוֹרְךָ גְּאֻלָּתְךָ, יוֹם סוּף בְּקִעְתָּ,
וְזִידִים טִבַּעְתָּ, וִידִידִים עֲבָרוּ מַיִם, וַיִּכְסּוּ מַיִם צָרִיהֶם עַד אֶחָד
מֵהֶם לֹא נֹתֵר. **וְעַל זֹאת** נִשְׁבַּחוּ גְּאוּלִּים וְרוֹמְמוֹ לְאֵל. וְנִתְּנוּ
יְדִידִים שִׁירֹת זְמִירוֹת תְּשַׁבְּחוּת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם. רָם
וְנִשְׂא גָדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא, מִשְׁפִּיל גְּאִים עַדִי אֶרֶץ, מַגְבִּיָּה
שְׁפָלִים עַד מָרוֹם, מוֹצִיא אֲסִירִים וּפּוֹדֶה עֲבָדִים וְעוֹזֵר דָּלִים,
וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שְׁוֹעֵם אֱלֹו. **תְּהִלָּה** לְאֵל עֲלִיוֹן
בְּרוּךְ הוּא, מִנְּשָׂה וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ אָמְרוּ, נִשְׁרָה בְּשִׁמְחָה
רַבָּה אָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֶכָה בְּאֵלִים יי, מִי כָמֶכָה נֶאֱדָר בְּקֶדֶשׁ
נוֹרָא תְּהִלּוֹת עֲשֵׂה פֶלֶא, יי וּמֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר: גְּאֻלָּנוּ
יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אֵתָהּ יי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל.

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יִי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בִּסְפָר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] **מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אֲבֹרָהֶם.**

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יי מַחֲיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:] **מוֹרִיד הַטֵּל** [בחורף:] **מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** | **מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחֲיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמַחֲיֶה** [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זוֹכֵר יִצְרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], **וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחֲיֶה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, בְּדָבָר הָאֲמוּר עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ** | **כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ:** [ועובין:] **מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמָקוֹמוֹ** | **מְמָקוֹמָךְ מְלַכְנוּ**

תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
 בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
 יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה
 בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
 מְשִׁיחַ צִדְקָךָ: [ועובין:] **יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ
 וְנִשְׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
 אַתָּה [בעשי"ת חותם: כָּאָמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
 בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ], **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ**.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה
 [בעשי"ת חותם: כָּאָמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
 בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ**.

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאָמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ',
 ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תָּן פִּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימָתְךָ עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ,
 וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֹטוֹן מִלִּפְנֶיךָ,
 עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תָּן כְּבוֹד
 לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאֶיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שְׂמִיחָה
 לְאַרְצְךָ, שְׁשׁוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת הָרָן לְדָוִד עַבְדְּךָ, וְעִרְכַּת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחְךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בִּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ
 פִּיָּה, וְכָל הָרָשָׁעָה כִּלְהָה בְּעֵשֶׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ.
 וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה
 עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבִהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגִּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד,

בְּכַתּוּב: וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יִי צָבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
וְנָגַד זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֶאֱמָר: יִי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמָר: וַיִּגְבֶּה יִי צָבָאוֹת
בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ (טעה
היחיד או הציבור ואמר 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

ברכה אמצעית של שחרית שבת:

יְשֻׁמַּח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ. כָּלִיל
תִּפְאָרֶת בְּרָאשׁוֹ נָתַתָּ בְּעִמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינִי. שְׁנֵי
לוֹחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ, וְכַתּוּב בָּהֶן שְׁמִירַת שַׁבָּת, וְכֵן
כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ: וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת
הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא
לְעוֹלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יִי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֶשׁ. וְשָׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת
וְקוֹרְאֵי עֲנֵג, עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֶי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחֵתֵנוּ. וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׁמַּח נַפְשֵׁנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת,
וְהַנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבָּתוֹת קִדְּשֶׁךָ, וַיְנוּחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מְקַדְּשׁ הַשַּׁבָּת.

רָצָה יִי אֱלֹהֵינוּ בְּעִמְךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֵבֻדָּה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה
בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ.

בראשי חודשים ובחולו של-מועד אומר 'יַעֲלֶה וְיִבּוֹא' עַד 'שְׁמַחָה שְׁלֵמָה' (טעה ולא
אמר: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רָצָה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא וַיַּגִּיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע וַיִּפְקֹד
 יִזְכֹּר לַפְּנִיָּה זְכוּרֵנוּ, זְכוּרֵי אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֵי יְרוּשָׁלַם עִירָה,
 זְכוּרֵי מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדָה, זְכוּרֵי כָּל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לַפְּנִיָּה,
 לַפְּלִטָּה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.

וְרַחֵם בּוֹ עַלֵינוּ וְלַהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכָרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקָדֵנוּ בּוֹ
 לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדָבָר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עַלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה.

וְתַרְצֵנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָה לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר נְשִׁיכִּנְתּוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 יְשׁוּעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתָךְ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בַּיָּדָךְ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נַסִּיָּה וְנִפְּלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וְבָקָר וְצַהֲרָיִם.

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַמַּלְחָמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת
 וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
 אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה. בַּיָּמִי
 מִתְתִּיךָ בֶּן יוֹחָנָן כִּהֵּן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָי
 וּבְנָיו, כִּשְׁעָמָדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל
 עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם מִתּוֹרָתְךָ

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
 אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה. בַּיָּמִי
 מִרְדְּכָי וְאַסְתֵּר כִּשְׁעָמָד הֵמָּן הָרַע עַל
 עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקְשׁ לְהַשְׁמִיד
 לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִצָּר
 וְעַד זָקוֹן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלִם

בחנוכה אומר (המשך):

וְלַהֲעִבְרִים מַחְקֵי רְצוֹנָךְ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת
צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבְתָּ אֶת
רִיבָם, וְנִקְמַתָּ אֶת נִקְמָתָם, וּמִסְרַת
גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד
מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים,
וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד
עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא
וְנִסִּים. כְּשֶׁמֶשׁ שָׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים
וּגְבוּרֹת כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וּגְבוּרֹת
בְּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי
אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

בפורים אומר (המשך):

לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עֲמַדְתָּ
לָהֶם בְּעַת צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דִּינָם,
וְרַבְתָּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתָּ אֶת נִקְמָתָם.
וְהִפְרַתָּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת
מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ
וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ
לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל
עָשִׂיתָ פֶּלֶא וְנִסִּים. כְּשֶׁמֶשׁ שָׁעָשִׂיתָ
עִמָּהֶם פֶּלֶא וְנִסִּים, כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ
נִסִּים וּגְבוּרֹת בְּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת,
וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה
ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל

החיים והללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשיית: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש פֶּעֶסֶף וכתוב לחיים
כל בני בריתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נא להודות.**

ברכת כהנים

קודם שיחזירו את פניהם כנגד העם, הכהנים מברכים יחדיו בקול רם: **ברוך אתה יי
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּקִדְּשָׁתוֹ שְׁלֹאֲהֶרָן, וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּאַהֲבָה.** לאחר מכן הכהנים מחזירין את פניהם כלפי העם דרך ימין, ופושטין
אצבעותיהן ומגביהין ידיהם כנגד כתפיהן, ושליח הציבור מקרא אותם מֶלֶה-מֶלֶה.

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר **'יְבָרְכְךָ'**, ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכְךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: **'כהנים'**, ואז הם עונים **'יְבָרְכְךָ'**
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מֶלֶה-מֶלֶה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכְךָ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין בהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכְךָ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וּבְרַכְנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּהּ, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיֶה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָּר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ
אֲנִי וְכָל עַמָּהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בראש-חודש ובשבת של חול-המועד אומרים כאן הלל, להלל של ראש-חודש ראו לקמן
עמ' 151; ולהלל של שבת חול-המועד ראו לקמן עמ' 175 | **בחנוכה** אומרים כאן הלל
שלם, ראו לקמן עמ' 159.

וממשיך שליח הציבור ואומר **קדיש**:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהַ
וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיהַ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂיִרְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומוציאין ספר תורה וקורין בו בפרשת השבוע (לברכות התורה ראו עמ' 46) | **בשבת ראש-חודש**, לאחר שקורין את פרשת השבוע מוציאין ספר תורה שני וקורא בו המפטיר שבעה פסוקים בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, ט-טו), מ'וביום השבת' עד 'יעשה ונסכו' | **בשבת פורים דמוקפין**, לאחר שקורין בפרשת השבוע מוציאין ספר תורה שני, וקורא בו המפטיר בספר שמות בסוף בשלח (יז, ח-טז), מ'ויבא עמלק' עד סוף הפרשה.

ברכות ההפטרה

לאחר שהשלים המפטיר את קריאתו, מברך לפני קריאתו בבביא:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר
בְּנְבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאַמֶּת.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּנְשָׁה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ,
וּבְנְבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק.

ולאחר שסיים את קריאתו בבביא, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצֹּדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנֶּאֱמָן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק. נְאֻמֵּן אַתָּה

הוא יי אלהינו ונאמנים דבריה, ודבר מדבריה אחר לא
ישוב ריקם, כי אל נאמן אתה, ברוך אתה יי האל הנאמן
בכל דבריו.

רחם על ציון כי היא בית חיינו, ולעגומת נפש תנקום נקם
מהרה בימינו ותבנה מהרה, ברוך אתה יי בונה
ירושלם | **את צמח דוד מהרה תצמיח**, וקרנו תרום
בישועתך, ברוך אתה יי, מגן דוד.

עד כאן מברך **בתשעה באב** ובשבת ממשיך לקמן '**על התורה**' וכו'. ולא מצאתי ראיה
בדברי רבנו לכך שיש למחוק את הברכה השנייה ולומר במקומה את הנוסח: 'רחם [...]
העיר האבלה החרבה השוממה' וכו'. ונראה ברור כי הדברים שפוסק רבנו בהלכות
תפילה (ב, טז): 'מוסיפין בבונה ירושלים' וכו', נוגעים אך ורק לתפילת שמונה-עשרה,
שהרי כל ההלכות שם עוסקות בתפילת שמונה-עשרה בלבד, לפיכך אין לשנות את
ברכות ההפטרה בתשעה-באב.

על התורה ועל הנביאים ועל יום המנוח הזה, [בראש חודש
מוסיף: ועל יום ראש החדש הזה] **שנתת לנו יי אלהינו לקדשה**
לכבוד ולתפארת. על הכל אנו מברכים את שמך, ברוך
אתה יי **מקדש השבת** [בראש חודש מוסיף: וישראל וראשי חדשים].
לאחר שהחזירו את ספר התורה למקומו עוברים לתפילת מוסף.

מוסף של שבת

ואומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם
ועד: בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד: גדול
יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיו
וגבורותיו יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה:

וַעֲזֹז נֹרְאָתִיךָ יֹאמְרוּ וַגְּדֹלְתָךְ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ
 וַצְדָקָתְךָ יִרְנֶנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יִי אֶרְךָ אַפִּים וַגְּדֹל חֶסֶד: טוֹב יִי
 לְכָל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יִי כָּל מַעֲשִׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
 יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וַגְּבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמַמְשְׁלָתְךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוּמָךְ יִי לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִי יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צָדִיק
 יִי בְּכָל דְּרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֱהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תַּהֲלֵת יִי יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהַ
 וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיהַ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ
 וַיַּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאֹמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאֹמְרוּ אֱמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יִי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וְיִי יָגִיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לַחַיִּים אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בִסְפָר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] **מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹנִשִּׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אֲבֹרָהֶם.**

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:] **מוֹרִיד הַטֵּל** | [בחורף:] **מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** | מְכַלְכֵּל חַיִּים בַּחֲסֵד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זוֹכֵר יִצְרָיו בְּרַחֲמִים לַחַיִּים], וְנֹאמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהו, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ** | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:] **מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ** | מִמְּקוֹמָה מְלִכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ

יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִּרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, בְּדִבְרֵי הָאֱמוּנָה בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צִדְקָה: [ועובין:] **יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר
וָדוֹר הַלְלוּהָ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדִלְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ
וְנִשְׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה [בעשי"ת חותם: כָּאֱמוּנָה וַיִּגְבֶּה יְיָ צִבְאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ], **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.****

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
[בעשי"ת חותם: כָּאֱמוּנָה וַיִּגְבֶּה יְיָ צִבְאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.**

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאֱמוּנָה וַיִּגְבֶּה יְיָ ... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ',
ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תן פחדך יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֶה שֶּׁבָרָאתָ,
וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֶיךָ כָּל הַבְּרִואִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה
אחת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֹטוֹן מִלִּפְנֶיךָ,
עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מֶה שֶּׁבָרָאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תן כבוד
לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּךְ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמִּיחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה
לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בִּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ
פִּיָּה, וְכָל הָרִשָּׁעָה בָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת דָּדוֹן מִן הָאָרֶץ.
וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה
עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבִהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגִּיד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד,
כְּפָתוֹב: וְחִפְרָה הַלְבֵּנָה וּבִנְיָה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יְיָ צִבְאוֹת בִּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
וְנִגִּיד זִקְנֵי כְּבוֹד, וְנִאֲמַר: יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאֲמַר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צִבְאוֹת

בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי' הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ (טעה
היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

ברכה אמצעית של מוסף שבת:

**לְמִנְשָׁה צִוִּיתָ עַל הַר סִינַי מִצְוַת שַׁבַּת זְכוֹר וְשִׁמּוֹר, וְבוֹ
צִוִּיתָנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ לְהַקְרִיב לָךְ קָרְבַּן מוֹסֵף בְּרָאיוֹ.
יְהי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יי' אֱלֹהֵינוּ, שְׁתַּעֲלֵנוּ לְאַרְצֵנוּ וְתִטְעֵנוּ
בְּגִבּוֹלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבָּנוֹת חוּבוֹתֵינוּ, תִּמְיִדִין
בְּסֻדָּרִן וּמוֹסָפִין כְּהַלְבָּתָן. וְאֵת מוֹסָפֵי יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה,
נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רָצוֹנְךָ, כְּמוֹ שִׁכְתַּבְתָּ
עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ. לֹא נִתְּנוּ אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי
הָאָרְצוֹת, וְלֹא הִנַּחְלֵתוּ מִלִּכְנוֹ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים, גַּם בְּמִנוּחָתוֹ
לֹא יִשְׁכְּנוּ עַרְלִים, לְבֵית יִשְׂרָאֵל נִתְּנוּ, זָרַע יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּם
בְּחֶרֶת, חֲמֻדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ.**

**אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ. וְקִדָּשְׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח בְּפִשְׁנוּ
בִּישׁוּעֶתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת,
וְהִנַּחֲלֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבָּתוֹת קִדְשֶׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי' מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.**

[וממשיך ואומר: 'רָצָה יי' אֱלֹהֵינוּ וכו'.]

ברכה אמצעית של מוסף ראש חודש שחל בשבת:

**אַתָּה יִצְרָתָ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם, כְּלִיתָ מְלֹאכְתְּךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְחֶרֶת בָּנוּ
מִכָּל הָעַמִּים, וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת. וְקִדָּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ,
וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּכְנוֹ לְעִבּוּדֶיךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתֵתֵן לָנוּ**

יִי אֱלֹהֵינוּ שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָהּ, וַיּוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכַפֵּר בְּעַדְנוּ. וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וּנְתַרְחַק מֵעַל אֲדָמָתֵנוּ, וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת לְפָנֶיךָ אֶת קִרְבָּנוֹת חוּבוֹתֵינוּ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יִי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ לְאַרְצֵנוּ, וְתַטְעֵנוּ בְּגְבוּלֵנוּ, וְשֶׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קִרְבָּנוֹת חוּבוֹתֵינוּ, תַּמִּידִין בְּסֻדְרָן וּמוֹסָפִין בְּהִלְכָתָן. וְאֶת מוֹסָפֵי יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה וַיּוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה בְּמִצּוֹת רָצוֹנְךָ כְּמוֹ שֶׁפְּתַבַּת עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה לְבִרְכָּה לַחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. וְיְהִי רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה סוּף וְקֶץ לְכָל חֲטָאֵתֵינוּ וְצָרוֹתֵינוּ תַּחֲלָה וְרֹאשׁ לַפְּדוּת נַפְשֵׁנוּ. וְרָצָה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ, וּקְדָשְׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ, וְשַׁבְּעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבֻתוֹת קֹדֶשְׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּם כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יִי, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבֻת וְיִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים.

רָצָה יִי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְּלָתָם שְׁעָה, וְהָשִׁב הָעֲבוֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְּלָתָם מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תַּמִּיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

וְתִרְצָנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךָ לְנוֹךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז, בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אָנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יִי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יְשׁוּעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תַּהֲלָתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. עַל נִסִּיךָ וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצַהֲרַיִם.

בחנוכה אומר:

על הנסים ועל הגבורות ועל המלחמות ועל התשועות ועל הפדות ועל הפרקן שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, בשעמדה מלכות ון הרשעה על עמך בית ישראל לבטלם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים, עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם, ומסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, ופושעים ביד עושי תורתך. ועשית להם שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. בשם שעשית עמם נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך.

בפורים אומר:

על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי ואסתר בשעמד המן הרע על עמך בית ישראל, ובקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן ונשים ביום אחד ושללם לבוז. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. והפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית להם שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. בשם שעשית עמם פלא ונסים, כך עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך [טעה ולא אמר אינו חוזר].

הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל

החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשיית: זכור רחמיך יי אלהינו וכבוש פֶּעֶסֶד וכתוב לחיים כל בני בְּרִיתְךָ], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאֶה להודות.**

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכְּךָ', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יְבָרְכְּךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכְּךָ' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מִלֵּה-מִלֵּה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנְךָ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ שָׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרַכְנוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאָמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנְךָ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ
שָׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וּבָרַכְנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּהּ, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיָה וְחֶסֶד צִדְקָה
וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשָׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָּר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ
אֲנִי וְכָל עַמָּהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה. ושליח הציבור אומר **קדיש**
בתרא, והוא הקדיש אשר אומרו שליח הציבור בסוף התפילה ואינו אומר אחריו כלום.
ונהגו העם להוסיף לו נוסח 'תתקבל', וכל העם שומעין אותו והולכין לשלום.

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בָּרָא כְרַעוּתִיהּ
וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעַלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרִיתָא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעַלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

תְּתַקַּבֵּל צְלוֹתְכּוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכּוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקָנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְכָּא וְעַל
 כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שָׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קידוש ליום השבת

מצוה לברך על היין ביום השבת קודם שישעוד סעודה שניה, וזה הנקרא 'קידושא
 רבא'. ואסור לטעום כלום קודם שיקדש (חוץ ממים), ומברך 'בורא פרי הגפן' בלבד.

מנחה של שבת

ואומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל
 יְיָ וּמְהֵלָל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
 וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יִגְדִּידוּ: הַדָּר כְּבוֹד הוֹדָה וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעִזְזוּ נִזְרֹאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדּוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכָּר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ
 וְצִדְקֹתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרְךָ אֲפִים וְגָדֵל חֶסֶד: טוֹב יְיָ
 לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ

יְבָרְכֶכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לִבְנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוּמָךְ יִי לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִי יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
 יִי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֹסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תַּהֲלֵת יִי יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואחר כך אומר שליח הציבור 'ובא לציון' וכו':

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבִי פֹשֵׁעַ בִּיעֲקֹב נָאָם יִי: וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יִי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדִבְרִי אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַעַךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעַךָ
 אָמַר יִי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר:
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת, מְלֵא כָל הָאָרֶץ
 [ועובים:] כְּבוֹדוֹ | וּמִקְבְּלֵי דִין מִדִּין וְאָמְרִין: קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא בֵּית
 שְׂכִינְתִּיהָ, קְדִישׁ עַל אֶרֶעָא עוֹבֵד גִּבּוֹרְתִּיהָ, קְדִישׁ בְּעָלָם
 עֲלִמְיָא יִי צְבָאוֹת, מְלֵא כָל אֶרֶעָא זִיו וְקָרִיהָ. וְתִשְׁאַנִּי רוּחַ
 וְאַנְשִׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: [ועובים:] בְּרוּךְ כְּבוֹד יִי מִמְּקוֹמוֹ
 | וְנִטְלַתְנִי רוּחָא, וְשִׁמְעִית בְּתַרִּי קֵל זִיעַ סָגִיא דְּמִשְׁבַּחִין
 וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאַתֵּר בֵּית שְׂכִינְתִּיהָ. יִי יִמְלֹךְ לְעָלָם
 וָעֶד, יִי מַלְכוּתִיהָ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמִיָּא.

ונהגו העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו:

יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמֶרָה זֹאת
לְעוֹלָם לִיצֹר מַחְשְׁבוֹת לִבְבִּי עִמָּךְ וְהִכֵּן לִבִּי לְבָבְךָ אֱלֹהֵי, וְהוּא
רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַנְשִׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
חַמְתּוֹ, כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסֹלֵחַ, וְרַב חֶסֶד לְכָל קִרְאִיךָ, צְדָקָתְךָ
צָדֵק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עֲוֹן וְעֹבֵר עַל
פֶּשַׁע לְשִׂאֲרֵית נִחְלָתוֹ, לֹא הִחְזִיק לְעַד אִפּוֹ כִּי חִפֵּץ חֶסֶד
הוּא, יָשׁוּב יִרְחַמֵּנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֵתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל
חַטָּאתָם, תִּתֵּן אֱמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתִּינוּ מִימֵי קֶדֶם. בָּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם יַעֲמֵס לָנוּ הָאֵל
יְשׁוּעֵתֵנוּ סֶלָה, יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגֵּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה,
יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בְּטַח בְּךָ.

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בָּרוּךְ בּוֹרְאֵנוּ שֹׁבְרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ,
שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת עַל יְדֵי
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, חַיֵּי עוֹלָם נִטְעָה בְּתוֹכֵנוּ, הִרְחַמְנוּ יִפְתַּח לִבֵּנוּ
לְתַלְמוּד תּוֹרָתוֹ וְיִתֵּן בְּלִבֵּנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִירָאֵתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
בְּרָצוֹנוֹ וּלְעַבְדּוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבִנְפֶשׁ חִפְצָה, לְמַעַן לֹא נִיגַע
לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבִהָלָה. כֵּן יְהִי רְצוֹן וְרַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁנִּחְיָה לְשִׁמּוֹר חֻקֶּיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ,
כְּדִי שֶׁנִּצְלָה וְנִירָשׁ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד
וְלֹא יָדָם, יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֻדָּךְ, יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי
וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ונהגו מקצת העם לקרות שיר מזמור שהיו הלוויים אומרים בביהמ"ק באותו היום:

מְזִמּוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לַיִי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עָלֵינוּ. לְהַגִּיד
בַּבֹּקֶר חֲסִדֶּךָ וְאַמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. עָלֵי עֲשׂוֹר וְעָלֵי נָבֵל, עָלֵי
הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר. כִּי שִׁמְחִתָּנִי יִי בַּפְּעֻלָּה, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרָנָה. מִה גָּדְלוֹ
מַעֲשֵׂיךָ יִי, מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ. אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע, וּכְסִיל לֹא יָבִין
אֶת זֹאת. בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיִּצְצוּ כָּל פְּעֻלֵי אָנוֹ, לְהַשְׁמָדָם
עַד יָעַד. וְאַתָּה מְרוֹם לְעֹלָם יִי, כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ ו יִי, כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ
יֹאבְדוּ, יִתְפָּרְדּוּ כָּל פְּעֻלֵי אָנוֹ. וְתָרַם כְּרָאִים קֶרְנִי, בְּלִתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן.
וְתִבֵּט עֵינֵי בְּשׁוּרִי, בְּקָמִים עָלֵי מִרְעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזָנִי. צְדִיק בְּתִמָּר
יִפְרַח, כְּאֶרֶץ בְּלִבָּנוֹן יִשְׁגָּה. שְׁתוּלִים בְּבֵית יִי, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנּוּבוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, לְהַגִּיד כִּי יִשָּׂר יִי,
צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָה בּוֹ.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא' וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין באלהינו' וכו':

לְדוֹד אֵלֶיךָ יִי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהֵי בֶךָ בְּטַחְתִּי אֶל אַבִּנְשָׁה, אֶל יַעֲלָצוֹ
אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָה לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרָכֶיךָ יִי
הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתֶיךָ לְמַדְנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתְּךָ וּלְמַדְנִי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכַר רַחֲמֶיךָ יִי וְחֲסִדֶּיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה:
חֲטָאוֹת נַעֲוִירִי וּפִשְׁעֵי אֶל תִּזְכֹּר, כְּחֲסִדֶּךָ זָכַר לִי אַתָּה לְמַעַן טוֹבֶךָ
יִי: טוֹב וַיִּשָּׂר יִי, עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ: יִדְרֹךְ עֲבוּיִם בְּמִשְׁפָּט
וַיִּלְמַד עֲבוּיִם דְּרָכּוֹ: כָּל אַרְחוֹת יִי חֶסֶד וְאַמֶּת, לְנֹצֵרִי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו:
לְמַעַן שִׁמְךָ יִי וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא יִי יוֹרְנוֹ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוֹ יִירַשׁ אֶרֶץ: סוֹד יִי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם: עֵינֵי תַמִּיד אֶל יִי, כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשַׁת רַגְלִי: פָּנָה אֵלַי
וְחַנְּנִי כִּי יַחֲדִיד וְעָנִי אָנִי: צָרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי:
רְאֵה עֲנִי וְעַמְּלִי וְשֵׂא לְכָל חֲטָאֵתִי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוֹ וְשִׁנְאָת חֶמֶס
שִׁנְאוֹנִי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֶל אַבִּנְשׁ כִּי חֲסִיתִי בָךְ: תָּם וַיִּשָּׂר
יִצְרוֹנִי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פָּדָה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמָר: וְכָל בְּנוֹ לְמוֹדֵי יֵי וְרַב שְׁלוֹם בְּנוֹ.

אֵין בְּאַלְהֵינוּ, אֵין בְּאַדוֹנֵינוּ, אֵין בְּמַלְכֵנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. מִי בְּאַלְהֵינוּ, מִי בְּאַדוֹנֵינוּ, מִי בְּמַלְכֵנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. נוֹדָה לְאַלְהֵינוּ, נוֹדָה לְאַדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ. בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בָּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ, אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תְּקוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֻנָּה כִּי בָּא מוֹעֵד. אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׁרִים אֶת פִּנֵּיךְ, וַיִּבְטְחוּ בְּךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דִּרְשִׁיךָ יֵי, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאֶנְחֵנוּ נִלְךָ בְּשֵׁם יֵי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר קדיש ולאחריו מוציאין ספר תורה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאָמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אֱמֵן [אמן].

להלן רשימת המעמדות שנהגו לקרוא במנחת שבת:

בראשית הגה | נח דדו | לך לך דהד | וירא הגו | חיי שרה זהד | תולדות דדד | ויצא דדה | וישלח גגד | וישב גגד | מקץ דגה | ויגש גגו | ויחי דדה | **שמות** דגה | וארא דדד | בא גגה | בשלח גגד | יתרו דהג | משפטים גגה | תרומה הדז | תצוה דזג | תשא גגה | ויקהל גגד | פקודי גדה | **ויקרא** דהד | צו גגה | שמיני דגג | תזריע דדג

| זאת תהיה דדג | אחרי-מות גגה | קדושים גגד | אמור דהג | בהר גדג | בחקתי גדד
 | **במדבר** דהז | נשא דדה | בהעלותך דגד | שלח גזו | קרח דגד | חקת גגד | ויסעו
 מקדש דדג (לפי כת"י תימן) | בלק גדד | פנחס גגז | מטות הגד | מסעי דגג | **דברים**
 דגד | ואתחנן גדד | עקב ההה | ראה גדד | שופטים גגו | תצא הגד | תבוא גהג |
 נצבים גגד | וילך גגד | האזינו ווו | וזאת הברכה גדד

ומחזירין ספר תורה למקומו, ושליח הציבור אומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיה
 וְיִמְלוּךְ מַלְכוּתִיה וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיה
 וְיַפְרוֹק עַמִּיה, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | **יְתַבְּרֵךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסִדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לַחַיִּים
 אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
 מוֹנְשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מַחֲיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]
מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] **מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** |
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחֲיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי
עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמַחֲיֶה [נהגו
רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זֹכֵר יִצְרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים],
וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחֲיֶה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא
עמהם, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִּישָׁךְ וְנִעְרִיצָךְ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאֲמוּר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוֹשׁ**
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מְמָקוֹמוֹ | מְמָקוֹמָךְ מְלַכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מִתִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֲדָךְ, כְּדָבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קִדְשָׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובין:] **יְמַלֵּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ
וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה [בעשי"ת חותם: כָּאֲמוּר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
בְּצִדְקָה, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּלֶךְ הַקְדוֹשׁ], **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.**

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה

[בעשי"ת חותם: כָּאמור וַיִּגְבֶּה י"י צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ

בַּצִּדְקָה, בָּרוּךְ אַתָּה י"י הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ] **בָּרוּךְ אַתָּה י"י הָאֵל הַקְדוֹשׁ.**

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאמור וַיִּגְבֶּה י"י... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ', ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תן פחדך י"י אֱלֹהֵינוּ. על כל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ על כל מה שִׁבְרָאתָ, וַיִּירָאוּךָ כל המַעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֶיךָ כל הַבְּרֹאִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֶגְדָּה אחת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ י"י אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֶיךָ, עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא על כל מה שִׁבְרָאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמִּיחֲלִים לָךְ, שְׂמִיחָה לְאֶרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לַעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבֵן יוֹשֵׁי מְשִׁיחָךָ. **וְאֵז** צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחִסִּידִים בִּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הַרְשָׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת צִדּוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמִלְכוּת הַעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא י"י אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה על כל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כִּכְתוּב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ י"י צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנֵיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: י"י יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה י"י צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בָּרוּךְ אַתָּה י"י הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ (טעה היחיד או הציבור ואמר 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

ברכה האמצעית של מנחת שבת:

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, וּמִי כַּעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ.

עֲטַרְתַּ תְּהִלָּה וְתִפְאָרֶת יִשׁוּעָה לַעֲמֶךָ נִתַּת. אֲבָרְהָם

יִגַּל, יִצְחָק יִרְנָן, יַעֲקֹב וַיִּבְנוּ יְנוּחוּ בוֹ. מְנוּחָה שְׁלָמָה שְׁאַתָּה

רוֹצָה בָּהּ. יִכְיֵירוּ בְּנֶיךָ וַיִּדְעוּ כִּי מֵאֲתָךְ הִיא מְנוּחָתָם. הִנֵּחַ לָנוּ

אֲבִינוּ, וְאַל תְּהִי צָרָה וַיְגוֹן בַּיּוֹם מְנוּחָתָנוּ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחֵתָנוּ. וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמְח נַפְשָׁנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת,
וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבָּתוֹת קִדְשֶׁךָ, וַיְנוּחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

רָצָה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

בראשי חודשים ובחולו של-מועד אומר 'יַעֲלֶה וַיָּבֹא' עד 'שְׂמַחָה שְׁלֵמָה' (טעה ולא
אמר: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רָצָה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יָגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע יִפְקֹד
יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוּרֵנוּ, זְכוּרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֵן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ,
זְכוּרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוּרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ,
לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.

לְרַחֵם בּוּ עָלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוּרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, פִּקְדָּנוּ בּוּ
לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים, בְּדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוּ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׂמְחָנוּ בּוּ שְׂמַחָה שְׁלֵמָה.

וּתְרַצֵּנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
שְׁעֵנוּ אֵתָה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפֹּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיךְ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוּן
שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם
בְּזִמְנָן הַזֶּה. בַּיָּמִי מִתְּתִיךָ בּוֹ יוֹחֲנָן כֹּהֵן
גָּדוֹל חֲשֹׁמוֹנָאִי וּבְכִיּוֹ, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת
יוֹן הָרָשָׁעָה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם
מִתּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבְּתָּ אֶת רִיבָם,
וְנִקְמַתְּ אֶת נִקְמָתָם, וּמָסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד
חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד
טְהוּרִים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים
בְּיַד עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
בְּעוֹלָמְךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא
וְנִסִּים. כְּשֶׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים
וּגְבוּרוֹת כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וּגְבוּרוֹת בָּעֵת
וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ
אֲנוּ מוֹדִים לָךְ.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ
בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָן הַזֶּה. בַּיָּמִי מְרַדְּכִי
וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעָמַד הָמָן הָרָע עַל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהָרֵג וּלְאַבֵּד
אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעֵר וְעַד זָקֵן טַף
וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלָם לְבוֹז. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּים עָמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבְּתָּ אֶת רִיבָם,
וְנִקְמַתְּ אֶת נִקְמָתָם. וְהַפְּרַתְּ אֶת עֲצָתוֹ,
וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבּוֹתָ לוֹ
גְּמוּלוֹ בְּרָאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאַתָּה בְּכִיּוֹ עַל
הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ,
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא וְנִסִּים.
כְּשֶׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם פֶּלֶא וְנִסִּים, כִּךָ
עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וּגְבוּרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה
הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ אֲנוּ מוֹדִים
לָךְ [טעה ולא אמר אינו חוזר].

הטוב כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף בעש"ת: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ פֶּעֶסֶךָ וּכְתוֹב לַחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ** אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
 יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וּבִרְכָנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּה, כִּי מִמָּאוֹר
 פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צֶדֶקָה
 וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשָׁלוֹם
 [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָּר חַיִּים בִּרְכָּה וְשָׁלוֹם נִזְכֵּר וְנִפְתָּח לְפָנֶיךָ
 אָנוּ וְכָל עַמָּהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם] **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ**
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. [ובסוף התפילה מתחנן ואומר:]

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
 ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה, ואומר הש"ץ **קדיש בתרא:**

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרֵךְ**
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרֵךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בִּרְכָתָא שִׁירָתָא**
וְתוֹשְׁבַּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעָתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן], **עוֹשֶׂה שָׁלוֹם**
בְּמִרְמוֹי, הוּא בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תפילת ראש חודש

בימי החול וביום השבת מתפללין שחרית כסדרה, ומוסיף בברכת רצה 'יעלה ויבוא'. לאחר תפילת עמידה של שחרית אומרים הלל בדילוג בלא ברכה (והיחיד אינו אומר):

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ עַבְדֵי יי'. הַלְלוּ, אֶת שֵׁם יי'. יְהִי שֵׁם יי' מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. מִמְזָרְח שֶׁשֶׁשׁ עַד מְבֹאֵן, מִהַלֵּל שֵׁם יי'. רָם עַל כָּל גּוֹיִם ו יי', עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כִיִּי אֱלֹהֵינוּ, הַמְגַבִּיהִי לְשָׁבֶת, הַמְשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מְקִימִי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֶּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבִי עֶקֶרֶת הַבַּיִת, אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה, הַלְלוּיָהּ.

בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזַ. הִיָּתָה יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו. הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, הַיַּרְדֵּן יָסֵב לְאַחֹר. הַהָרִים רָקְדוּ כְּאִילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן. מֶה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס, הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר. הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאִילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן. מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ, מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הַהִפְכִי הַצּוּר אָגַם מַיִם, חִלְמִישׁ לִמְעִינֵנוּ מַיִם.

יי' זָכְרָנוּ יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֶהֱרֹן, יְבָרֵךְ יִרְאֵי יי', הַקְטָנִים עִם הַגְּדֹלִים. יִסֹּף יי' עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לִי עֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם, שְׁמַיִם לִי וְהָאָרֶץ נָתַן לִבִּי אָדָם. לֹא הִמָּתִים יְהִלְלוּ יָהּ, וְלֹא כָּל יִרְדֵי דוּמָה. וְאֶנְחֵנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ.

מָה אָנְשִׁיב לִי כָּל תַּגְמִילוֹהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשִׂם
 לִי אֶקְרָא. נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינֵי
 לִי, הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו. אָנָּה לִי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ. אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן
 אֲמֹתְךָ פֶּתַחַת לְמוֹסְרִי. לֶךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבָשִׂם לִי
 אֶקְרָא. נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם, נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. בְּחֻצְרוֹת בֵּית לִי
 בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּיָהּ.

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה, עָנְנִי בְּמִרְחָב יְהוָה. לִי לֹא אִירָא, מָה
 יַעֲשֶׂה לִי אָדָם. לִי בְּעֵזְרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאִי. טוֹב
 לַחֲסוֹת בִּי, מִבְּטָח בְּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בִּי, מִבְּטָח
 בְּנִדְיָבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בָּשִׂם לִי כִּי אֲמִילִם. סְבוּנִי גַם
 סָבְבוּנִי, בָּשִׂם לִי כִּי אֲמִילִם. סְבוּנִי כְּדַבּוּרִים, דַּעְכוּ כְּאִשׁ
 קוֹצִים, בָּשִׂם לִי כִּי אֲמִילִם. דַּחָה דְחִיתֵנִי לְנִפְל, וְלִי עֲזָרִי.
 עֲזֵי וְזִמְרַת יְהוָה, וְיִהְיֶה לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה, בְּאֶהְלִי
 צִדִּיקִים. יָמִין לִי עֲשֵׂה חֵיל, יָמִין לִי רוּמָמָה, יָמִין לִי עֲשֵׂה חֵיל.
 לֹא אֲמוֹת כִּי אֶחָיָה, וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת
 לֹא נִתְּנִנִי. פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה.
 זֶה הַשַּׁעַר לִי, צִדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ.

יש מקומות שבהגו לכפול את הפסוקים מ'אודך כי עניתני' עד סוף ההלל:

אוֹדְךָ כִּי עָנִיתֵנִי, וְיִתְּהִי לִי לִישׁוּעָה • **אָבִן** מֵאִסּוֹ הַבּוֹכִים,
 הִיְתָה לְרֹאשׁ פָּנָה • **מֵאֵת** לִי הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאוֹת
 בְּעֵינֵינוּ • **זֶה** הַיּוֹם עָשָׂה לִי, נִגִּילָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ • **אָנָּה** לִי
 הוֹשִׁיעָה נָא • **אָנָּה** לִי הַצְלִיחָה נָא • בְּרוּךְ הַבָּא [והציבור עובין]:
 בָּשִׂם לִי • **בִּרְכָנוּכֶם**, מִבֵּית לִי • **אֵל** וְלִי, וְיִתְּנֵנוּ לָנוּ • **אִסְרוּ**

חַג בַּעֲבֹתִים, עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ • אֵלֵי אֶתָּה וְאוֹדְךָ •
אֱלֹהֵי, אֲרוֹמְמְךָ • הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

ואומר שלוח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרֻעֻתִיהּ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

בשבת ובימות החול מוציאין ס"ת: **בשבת** קורין בפרשת השבוע (חזרו לעמ' 131) |
ובימות החול קורין בספר במדבר בפרשת פנחס, בראש פרק כח (סימן גגהה) | **ראשון**
קורא מ'וידבר יי' עד 'עלה תמיד' | **שני** חוזר וקורא את הפסוק 'ואמרת להם' עד 'רביעית
ההין' | **שלישי** קורא מ'עלת תמיד' עד 'ונסכה' | **ורביעי** קורא מ'ובראשי חדשיכם' עד
'יעשה ונסכו'. לאחר שגומרין לקרות מחזירין ספר תורה למקומו, ואומר ש"ץ קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרֻעֻתִיהּ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסִדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסִדֵי אֲבוֹת וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמָגֵן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מָגֵן אֲבֹרָהֶם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]

מוֹרִיד הַטֶּל [בחורף:] מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה, וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמהו, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נִקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאֲמוּר

עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] קְדוֹשׁ

קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ

מֶלֶךְ עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]

מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמַקְוֵמוֹ | מְמַקְוֵמָךְ מִלִּפְנֵי

תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן

בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ

יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה

בְּמַלְכוּת עֲזָרָה, בְּדַבַּר הָאֱמוּנָה בְּשִׁירֵי קִדְשָׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
 מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובי:] **יְמַלֵּךְ יי לעולם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדֹר וָדֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וְלִנְצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ
 וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקִדְוָשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של מוסף ראש חודש:

רֵאשֵׁי חֳדָשִׁים לַעֲמֶךָ נִתְּנָה, זָמַן בִּפְרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֶם.
 לְהִיוֹתֶם מְקַרְבִּין לִפְנֵיךָ זְבָחֵי רָצוֹן וְשִׁעִירֵי חַטָּאת
 לְכַפֵּר בְּעֵדֶם. זָכְרוֹן לְכֻלָּם יְהִי, תִּשְׁוַעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנֵא.
 מִזְבֵּחַ חֲדָשׁ בְּצִיּוֹן תִּכֵּן וְעוֹלַת רֹאשׁ חֲדָשׁ נַעֲלָה עָלָיו. שִׁירֵי
 דָּוִד נִשְׁמַע בְּעִירְךָ הָאֱמוּנִים לִפְנֵי מִזְבֵּחֶךָ לְרָצוֹן. אֲהַבֵּת
 עוֹלָם תָּבִיא לָהֶם וּבְרִית אָבוֹת לְבָנִים תִּזְכֹּר.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מִפְּנֵי חַטָּאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאֲרָצְנוּ
 וּנְתַרְחַק מֵעַל אֲדָמָתְנוּ. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יי
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ לְאֲרָצְנוּ וְתִטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ, וְנִשָּׂא נַעֲשֶׂה
 לִפְנֵיךָ אֶת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תִּמְיִדִין בְּסִדְרָן וּמוֹסָפִין
 בְּהַלְבָּתָן. וְאֶת מוֹסָפֵי יוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב
 לִפְנֵיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רָצוֹנָךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ
 בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה לְבָרָכָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. וְיִהְיֶה רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה סוֹף וְקֵץ לְכָל חַטָּאתֵינוּ וְצָרוֹתֵינוּ, תַּחֲלָה וְרֹאשׁ לְפָדוֹת נַפְשֵׁנוּ, כִּי בְעֶמְקָ יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָאָמוֹת בַּחֲרָתָּ, וְרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים לָהֶם נִתְּתָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים.

וממשיך 'רצה יי אלהינו' וכו':

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעֶמְקָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב הָעֶבְדָּה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

וְתִרְצָנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְנוֹף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאז, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאתָ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בִּידְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָה הַזֶּה. בַּיָּמִי מִתְּתִיָּה בֶן יוֹחָנָן כִּהֵן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאִי וּבְכִיּוֹ, כִּשְׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם מִתּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רָצוֹנְךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבְּתָּ

את ריבם, ונקמת את נקמתם, ומסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, ופושעים ביד עושי תורתך. ועשית לה שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמך נסים וגבורות כך עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב, ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יברכה', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יברכה' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יברכה' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וישמרה [אמן]. **יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ ויחַנֶּכָּ** [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וישם לך שָׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אלהינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המשלשת בתורה, האמורה לאהרן ולבניו הפהנים עם קדושיה, כאמור: יברכה יי וישמרה, יאר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ ויחַנֶּכָּ, ישא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וישם לך שָׁלוֹם, וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבְרַכְנוּ בְּלַנוּ מִמָּאֹר פְּנִיָּה, כִּי מִמָּאֹר פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה

וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְךָ אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
בְּשָׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ואומר הש"ץ קדיש:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיה**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיה וְיַצְמַח פְּרָקְנִיה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיה
וְיַפְרוֹק עַמִּיה, בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרֵךְ**
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכָּתָא שִׁירָתָא**
וְתוֹשְׁבַּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ואומר **סדר היום** אחר תפילת המוסף (ראו לעיל עמ' 48) ובסופו קדיש **בתרא**.

הַדְּלָקָת נֵר הַנּוֹכַח

בלילה הראשון המדליק מברך שלוש ברכות, ובשאר הלילות אינו מברך 'שֶׁהַחֲיָנוּ':
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ,
לְהַדְלִיק נֵר שְׁלַחַנּוּכָהּ | בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
שֶׁעָשָׂה נְסִים לְאַבּוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה | בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה.

תפילת שחרית לחנוכה

מתפללין שחרית בבבל יום ומוסיפים 'על הניסים' בעמידה, לאחר תפילת עמידה של שחרית, גומרין את ההלל בכל שמונת הימים, ומברך לפניו, בין יחיד בין ציבור:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְגַמּוֹר אֶת הַהֲלֵל.

וממשיך הש"ץ ומקרא את ההלל, ובכל מקום שישנו קו כזה | הציבור עונים: 'הלליה'.

הַלְלוּהָ | הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ | הַלְלוּ אֶת נֶשֶׁם יְיָ | יְהִי נֶשֶׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם | מִמְזִרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ, מִהַלֵּל נֶשֶׁם יְיָ | רֵם עַל כָּל גּוֹיִם, יְיָ | עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ | מִי כִיִּי אֱלֹהֵינוּ | הַמְגַבִּיחַ לְשִׁבְתָּהּ | הַמְשַׁפִּיל לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ | מְקִימֵי מַעַפְרֵי דָל | מַאֲשֵׁפֵת יָרִים אֲבִיוֹן | לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים | עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ | מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת | אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה, הַלְלוּהָ |

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם [וחוזרין: 'בצאת' וכו'] • **בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעַז | הִיָּתָה יְהוּדָה לְקִדְּשׁוֹ | יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו | הֵיִם רָאָה וַיִּנָּס | הֵיִרְדֵּן יֹסֵב לְאַחֹר | הֶהָרִים רָקְדוּ כְּאִילִים | גְּבָעוֹת כְּבִנֵי צֶאֱן | מֶה לָּהֶם כִּי תָנוּס | הֵיִרְדֵּן תִּסֵּב לְאַחֹר | הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאִילִים | גְּבָעוֹת כְּבִנֵי צֶאֱן | מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ | מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב | הַהִפְכִי הַצּוּר, אָגַם מִיָּם | חֲלָמִישׁ לִמְעִינוּ מִיָּם |**

לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ | כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמִתְךָ | לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם | וְאֵלֵינוּ בְּשָׁמַיִם |

כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה | עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב | מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
 | פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ | עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ | אֲזָנַיִם לָהֶם
 וְלֹא יִשְׁמְעוּ | אֵף לָהֶם וְלֹא יֵרִיחוּן | יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשִׁיחוּן |
 רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ | לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם | כְּמוֹתָם יִהְיוּ
 עֲשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם | יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּי | עֲזָרָם
 וּמִגָּנָם הוּא | בֵּית אֱהֶרֶן בְּטַחוֹ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |
 יֵרְאִי יי בְּטַחוֹ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |

יי זְכָרְנוּ יְבָרֵךְ | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית
 אֱהֶרֶן | יְבָרֵךְ יֵרְאִי יי הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים | יֹסֵף יי
 עֲלֵיכֶם | עֲלֵיכֶם, וְעַל בְּנֵיכֶם | בְּרוּכִים אַתֶּם לִי, עֲשֵׂה
 שְׁמִים וְאַרְץ | הַשְּׁמַיִם, שְׁמַיִם לִי | וְהָאָרֶץ נָתַן לִבִּי אָדָם
 | לֹא הִמָּתִים יִהְלְלוּ יָהּ | וְלֹא, כָּל יוֹרְדֵי דוֹמָה | וְאַנְחָנוּ
 נְבָרֵךְ יָהּ | מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּ יָהּ |

אֶהְבֹּתִי כִּי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי, תַּחֲנוּנִי [וחזורין: 'אֶהְבֹּתִי' וכו'] • כִּי
 הָטָה אֲזָנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא | אֶפְפוּנִי חֲבִלֵי מוֹת |
 וּמִצָּרִי נִשְׁאֹל מִצָּאוּנִי | צָרָה וַיְגוֹן אֶמְצָא | וּבִשְׁם יי אֶקְרָא,
 אָנָּה יי מַלְטָה נַפְשִׁי | חֲנוּן יי וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם |
 נִשְׁמַר פְּתָאִים יי | דַּלְתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ | שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיכִי
 | כִּי יי גָּמַל עָלַיְכִי | כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת | אֶת עֵינִי מִן
 דִּמְעָה | אֶת רַגְלִי מִדָּחִי | אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים
 | הָאֱמָנִתִי כִי אֲדַבֵּר | אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד | אֲנִי אִמְרַתִּי בְּחִפְזִי
 כָּל הָאָדָם כֹּזֵב |

מָה אָשִׁיב לִי כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי | בּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא |
 וּבָשָׂם יִי אֶקְרָא | בְּדָרֵי לִי אֲשֶׁלֶם | נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ
 יִקָּר בְּעֵינֵי יִי, הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו | אָנָּה יִי, כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ |
 אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמֹתֶךָ, פֶּתַחַת לְמוֹסְרִי | לֶךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה
 וּבָשָׂם יִי אֶקְרָא | בְּדָרֵי, לִי אֲשֶׁלֶם | נִגְדָה נָא, לְכָל עַמּוֹ
 | בַּחֲצֹרוֹת, בֵּית יִי | בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּיָהּ |

הַלְלוּ אֶת יִי כָּל גּוֹיִם [נוחזרין: 'הללו' וכו'] • שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים
 | כִּי גָבַר עָלֵינוּ, חֲסִדּוֹ | וְאַמֶּת יִי לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ |
 הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ [נוחזרין: 'הודו ליי' וכו'] • יֹאמֶר נָא
 יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרֹן, כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יִי, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ |

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה | עֲנֵנִי בַּמִּרְחָב יְהוָה | יִי לִי לֹא אִירָא,
 מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם | יִי לִי בַּעֲזָרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאִי |
 טוֹב לַחֲסוֹת בִּי, מִבֶּטַח בְּאָדָם | טוֹב לַחֲסוֹת בִּי, מִבֶּטַח
 בַּבְּנִיבִים | כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בָּשָׂם יִי כִּי אֲמִילִם | סָבְבוּנִי גַם
 סָבְבוּנִי, בָּשָׂם יִי כִּי אֲמִילִם | סָבְבוּנִי כְּדַבּוּרִים, דַּעְכוּ כָּאֵשׁ
 קוֹצִים, בָּשָׂם יִי כִּי אֲמִילִם | דַּחַה דְּחִיתַנִּי לִנְפֹל, וַיִּי עֲזָרְנִי
 | עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה | וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה | קוֹל רִנָּה וְיִשׁוּעָה, בְּאֶהְלִי
 צְדִיקִים | יִמִּין יִי עֲשֶׂה חֵיל | יִמִּין יִי רוֹמְמָה | יִמִּין יִי עֲשֶׂה
 חֵיל | לֹא אֲמוֹת כִּי אַחִיָּה, וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה | יִסֵּר יִסְרֹנִי יְהוָה,
 וְלִמּוֹת לֹא נִתַּנִּי | פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק | אָבֹא בָם אוֹדֶה יְהוָה
 | זֶה הַשַּׁעַר לִי | צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ |

יש מקומות שנהגו לכפול את הפסוקים מ'אודך כי עביתני' עד סוף ההלל:

**אֹדְךָ כִּי עֲבִיתָנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה • אָבֹן מַאֲסֹה הַבּוֹנִים,
הַיֵּתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה • מֵאֵת יי הַיֵּתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאֹת
בְּעֵינֵינוּ • זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ • אָנָּה יי
הוֹשִׁיעָה נָּא • אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָּא • בְּרוּךְ הֵבֵא [והציבור עונים]:
בְּנֵשִׁים יי • בִּרְכָנוּכֶם, מִבֵּית יי • אֵל ו יי, וַיֵּאָר לָנוּ • אֶסְרוּ
חַג בַּעֲבֹתֵינוּ, עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ • אֵלֵינוּ אַתָּה וְאֹדְךָ •
אֱלֹהֵינוּ, אֲרוֹמְמֶךָ • הוֹדוּ לֵיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.**

מקום שנהגו לברך אחריו, יברך:

**יְהַלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ וְצַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ,
וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ לְשִׁמְךָ, כִּי אַתָּה יי
לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נָעִים לְזַמֵּר, וּמַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה
הוּא הָאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יי, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁבֵּחַ הַמְּפָאֵר
חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.**

ואומר שליח הציבור קדיש:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיַצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].**

קריאה בתורה לחנוכה

בימות החול של חנוכה מוציאים ספר תורה וקורין בספר במדבר בפרשת נשא (ו, כב–כז; ז, א–פט). בכל יום עולים לתורה שלושה: **ביום הראשון** קורין מ'וידבר יי' עד 'נחשון בן עמינדב': **ראשון** קורא עד 'לפני המשכן' | **שני** קורא עד 'לחנוכת המזבח' | **שלישי** קורא עד 'נחשון בן עמינדב' | **ביום השני** קורין מ'ביום השני' עד 'נתנאל בן צוער': **ראשון** קורא עד 'מלאה קטורת' | **שני** קורא מ'פר אחד' עד סוף קריאת היום | **ושלישי** חוזר על קריאת היום מתחילתה ועד סופה | **וכך היא חלוקת הקריאות גם בימים שלישי עד שביעי** כל יום לפי קריאתו: 'ביום השלישי', 'ביום הרביעי' וכו' | **ביום השמיני** קורין מ'ביום השמיני' עד סוף פרשת נשא: **ראשון** קורא עד 'גמליאל בן פדהצור' | **שני** קורא עד 'אבידן בן גדעוני' | **ושלישי** קורא עד 'וידבר אליו' | **בכל יום**, לאחר שהעולה השלישי סיים את קריאתו אומר **קדיש**, ומחזירין את ספר התורה ואומרין **סדר היום** ובסופו קדיש בתרא (ראו לעיל עמ' 48 ואילך).

בראש חודש טבת מוציאים ספר תורה וקורין בו בספר במדבר בפרשת פנחס בראש פרק כח: **ראשון** קורא מ'וידבר יי' עד 'רביעית ההין' | **שני** קורא מ'עלת תמיד' עד 'ונסכה' | **שלישי** קורא מ'ובראשי חדשיכם' עד 'יעשה ונסכו' | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מברך רביעי** את קריאת חנוכה של אותו היום, ואינו אומר קדיש | לאחר מכן מחזירין את ספר התורה, שליח הציבור אומר קדיש, ומתפללים **מוסף של ראש חודש** (ראו לעיל עמ' 154), לאחר המוסף שליח הציבור אומר קדיש, ולאחריו אומרים את **סדר היום** ובסופו קדיש בתרא (ראו לעיל עמ' 48 ואילך).

בשבת של חנוכה קורין שבעה מברכים בפרשת השבוע | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת נשא (ו, כב–כז; ז, א–פט) את קריאת חנוכה של אותו היום | לאחר ההפטרה ממשיכים כמו בכל שבת.

בראש חודש טבת שחל בשבת קורין שבעה מברכים בפרשת השבוע והעולה השביעי אומר קדיש כבכל שבת | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מברך שמיני** בספר במדבר בפרשת פנחס (בראש פרק כח) מ'ביום השבת' עד 'יעשה ונסכו' | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שלישי וקורא בו **מפטיר** את קריאת חנוכה של אותו היום | לאחר קריאת ההפטרה ממשיכים כמו בכל שבת.

ערבית לשלש רגלים

בימי חול-המועד התפילה היא כערבית של חול, **ובשבת חול-המועד** התפילה היא כערבית של שבת (ובשתיהן מוסיף 'יעלה ויבוא'); **ובימים טובים** התפילה היא כערבית של שבת (ראו עמ' 92) עד תפילת העמידה, ואומר הש"ץ:

**וַיִּתְּגַדֵּל וַיִּתְּקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעֲוִיתִיהּ
וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחִיכּוֹן וּבִיוֹמִיכּוֹן וּבְחִיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | **וַיִּתְּבַרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹנִשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].****

והכל עומדין ומתפללין בלחש:

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

**בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם מִלֶּךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה
יִי מְגֵן אַבְרָהָם.**

**אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יִי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]
מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֵמִית וּמְחִיָּה,
וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מְחִיָּה הַמֵּתִים.**

ואומר ברכה שלישית:

**אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יי האל הקדוש.**

ברכה אמצעית של יום טוב:

**אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ.**

בליל יום טוב שחל להיות **במוצאי שבת**, מוסיף בברכה רביעית את הנוסח הזה:
וּתְדַיְעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צִדְקָה וּתְלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
קִדְשֵׁת שַׁבָּת וְכְבוֹד יוֹם טוֹב וְחִגִּיתָ הָרָגֶל. וּבֵין קִדְשֵׁת שַׁבָּת לַקִּדְשֵׁת יוֹם טוֹב
הַבְּדִלְתָּ, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ מִשְׁשֵׁת יָמִים קִדַּשְׁתָּ.

**וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה וְ] מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה,
חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן [בשבת: אֵת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה], אֵת יוֹם טוֹב
מִקְרָא קִדָּשׁ הַזֶּה,**

בפסח: אֵת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זָמַן חֲרוּתֵנוּ

בשבועות: אֵת יוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זָמַן מִתֵּן תּוֹרָתֵנוּ

בסוכות: אֵת יוֹם חַג הַסּוּכוֹת הַזֶּה, זָמַן שִׂמְחָתֵנוּ

בשמיני עצרת: אֵת יוֹם חַג שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ הַזֶּה, זָמַן שִׂמְחָתֵנוּ

בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב עד 'רחום וחנון אתה':

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יְגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה וְשִׁמְעַ
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרוֹן
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זָכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זָכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם**

טוב מקרא קדש הזה, ביום חג | בפסח: המצות | בשבועות:
 השבועות | בסוכות: הסבות | בשמיני עצרת: שמיני עצרת |
 הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו, זכרנו יי אלהינו בו
 לטובה, פקדנו בו לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה
 ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו, ומלטנו בו מכל צרה ויגון,
 ושמחנו בו שמחה שלמה כי אל מלך רחום וחנון אתה.

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך, לחיים לשמחה
 ולשלום, באשר רצית ואמרת לברכנו, בן תברכנו
 סלה. וקדשנו במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, ושמח נפשנו
 בישועתך, ושבענו מטובך, וטהר לבנו לעבדך באמת.
 והנחילנו בשמחה ובששון מועדי קדשך, וישמחו בם
 כל ישראל אוהבי שמך. ברוך אתה יי,
 מקדש [בשבת: השבת |] ישראל והזמנים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
 העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
 באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
 עמך. **ותרצנו**, ותחזינה עינינו בשובך לנו לציון ברחמים
 כמאז, ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
 ישענו אתה הוא לדור ודור. נוזה לך ונספר תהלתך
 על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
 על נסיד ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטּוֹב, בְּרוּךְ אַתָּה יְי, הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלֶךְ נָאָה לַהּוּדוֹת.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבִרְכָנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֲהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יֵת בְּשְׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יְי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בלייל שבתות שלוח הציבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבְּרוֹ, מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלֹךְ הַקָּדוֹשׁ שָׂאִין כְּמוֹהוּ הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּשִׁבְתָּ קִדְּשׁוֹ, כִּי בָּם רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפְחָד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד, מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשְׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׂבִיעִי וּמְקַדֵּשׁ הַשְּׁבִתָּה, וּמְנִיחַ בְּקִדְּשָׁה לְעַם מְדֻשָּׁנִי עֹנֵג, זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחֵתָנוּ. וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשָׁנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת,
וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבֻתוֹת קִדְּשֶׁךָ, וַיְנוּחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִקְדָּשׁ הַשְּׁבֻת.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלָּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאֻמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'יתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתִיכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֶלְכָא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שָׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קידוש לליל יום טוב

אם חל יום טוב בשבת, מנהג פשוט בכל ישראל לקרות בתחילה פרשת 'ויכלו':

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם, ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וינשבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה, ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו, כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

ומברך על היין ואחר כך מקדש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו מכל עם ורוממנו מכל לשון, בחר בנו ויגדלנו, רצה בנו ויפארונו. ותתן לנו יי אלהינו באהבה [בשבת: שבתות למנוחה ו] מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון [בשבת: את יום המנוח הזה], את יום טוב מקרא קדש הזה,

בפסח: את יום חג המצות הזה, זמן חרותנו

בשבועות: את יום חג השבועות הזה, זמן מתן תורתנו

בסוכות: את יום חג הסוכות הזה, זמן שמחתנו

בשמיני עצרת: את יום חג שמיני עצרת הזה, זמן שמחתנו

באהבה, זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ומועדי קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו, ברוך אתה יי מקדש [בשבת: השבת ו] ישראל והזמנים.

בליל יום טוב ראשון של סוכות מברך כאן 'לישב בסוכה', והוא הקדוש היחיד מעומד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה [ויושב וממשיך בקידוש].

בשחל ליל יום טוב במוצאי שבת, מברך כאן על הנר ומבדיל:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאֹרֵי הָאֵשׁ | בְּרוּךְ אַתָּה
יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, וּבֵין אֹר לַחֹשֶׁךְ,
וּבֵין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִם, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשִּׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַקֹּדֶשׁ.

ומברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ' בכל ליל יום טוב (למעט יום טוב האחרון של פסח):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ
לְזֶמַּן הַזֶּה [ושותה מלוא לוגמיו ומשקה לכל בני החבורה].

שחרית לשלש רגלים

בימי חול-המועד התפילה היא כשחרית של חול, בשבת חול-המועד התפילה היא כשחרית של שבת (ובשתיהן מוסיף 'יעלה ויבוא' והלל וכו'); ובימים טובים התפילה היא כשחרית של שבת (ראו עמ' 103) עד תפילת העמידה, וממשיך בתפילת העמידה לקמן: ומתפלל אותה תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוֹר לְעוֹלָם יי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]

מוֹרִיד הַטֶּל [בחורף:] מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אֲמוּנָתוֹ לְיוֹשְׁבֵי

עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ מִמִּית וּמַחֲיָה, וְנֶאֱמַן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחְיֵה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנִעְרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשְׁךָ לְךָ קִדְשָׁה מְשֻׁלָּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוּבִין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתֵינוּ שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוּבִין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ מְלִכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוּבִין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כְּדָבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עֲבָדְךָ
מְשִׁיחַ צִדְקָה: [ועוּבִין:] יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ
וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום טוב:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ

הַגְדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וַתֵּתֵן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ [בשבת:
שַׁבָּתוֹת לַמִּנּוּחָה ו] מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן
[בשבת: אֶת יוֹם הַמִּנוּחַ הַזֶּה], אֶת יוֹם טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח:

אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ

בשבועות:

אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זְמַן מִתֵּן תוֹרָתֵנוּ

בסוכות:

אֶת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

בשמיני עצרת:

אֶת יוֹם חַג שְׁמִינִי עֲצַרַת הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגְיַע יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכָרוֹנֵנוּ, זְכָרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכָרוֹן
יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכָרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכָרוֹן כָּל עַמּוֹ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם חַג | בַּפֶּסַח: הַמִּצּוֹת | בַּשְּׁבֻעוֹת:
הַשָּׁבוּעוֹת | בַּסּוּכּוֹת: הַסֻּכּוֹת | בַּשְּׁמִינִי עֲצַרַת: שְׁמִינִי עֲצַרַת |
הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכָרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ
לְטוֹבָה, פְּקָדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה
וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ, וּמַלְטֵנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן,
וְשִׂמְחָנוּ בּוֹ שִׂמְחָה שְׁלֵמָה כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ, לְחַיִּים לְשִׂמְחָה
וּלְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמְרַתָּ לְבָרְכֵנוּ, כֵּן תְּבָרְכֵנוּ
סָלָה. וְקֹדֶשֶׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח בְּפָשְׁנוּ

בִּישׁוּעַתְךָ, וּשְׁבַעְנוּ מְטוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת.
וְהִנְחִילֵנוּ בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשְׁךָ, וְיִשְׁמְחוּ בָּם
כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי,
מְקַדֵּשׁ [בשבת: הַשְּׁבֵת ו!] יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לָנוּךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ שָׂאתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשׁוּעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יְהִלְלוּ אֶת שְׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטּוֹב,
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטּוֹב שְׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכָּ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כָּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכָּ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֶבְרַכֶּם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וּבְרַכְנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
פָּנֶיךָ נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיֶה וְחֶסֶד צִדְקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יֵת
בְּשְׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ביום-טוב ובחול-המועד של סוכות שחלו בחול, שליח הציבור מברך 'על נטילת לולב'
לפני אמירת ההלל, וביום הראשון לנטילת הלולב יוסיף ויברך 'שְׁהֲחִינּוּ'. לאחר-מכן
ינענע את הלולב יחד עם הציבור (מוליך ומביא מעלה ומוריד):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוָתוֹ וְצִוָּנוּ עַל
נְטִילַת לולב | בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁהֲחִינּוּ וְקִיַּמְנוּ
וְהִגִּיעֵנוּ לְזִמְנָהּ הַזֶּה.

ביו"ט ראשון שלפסח, בחג השבועות, בכל שבעת ימי חג הסוכות, ובשמיני עצרת,
גומרין את ההלל, ובחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח קורין את ההלל בדילוג.

בימים שגומרין בהם את ההלל מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְגַמּוֹר אֶת הַהִלֵּל.**

וממשיך הש"ץ ומקרא את ההלל, ובכל מקום שישנו קו כזה | הציבור עוין: 'הַלְלוּיָהּ':
**הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ עַבְדֵי יי | הַלְלוּ אֶת שֵׁם יי | יְהִי שֵׁם יי
מְבָרָךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם | מִמְזֶרֶח שֶׁשֶׁשׁ עַד מְבֹאוֹ,
מִהַלֵּל שֵׁם יי | רֶם עַל כָּל גּוֹיִם, יי | עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ | מִי
כִּיִּי אֱלֹהֵינוּ | הַמַּגְבִּיָּה לְשִׁבְתָּהּ | הַמְשִׁפִּיל לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם
וּבְאָרֶץ | מְקִימֵי מַעַרְכֵי דָל | מַאֲשֵׁפֵת יָרִים אֲבִיוֹן | לְהוֹשִׁיבֵי
עַם נְדִיבִים | עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ | מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת | אִם
הַבָּנִים שְׂמִיחָה, הַלְלוּיָהּ |**

**בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם [וחוזרין: 'בְּצֵאת' וכו'] • בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לֵעַד | הִיְתָה יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ | יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו |
הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס | הִיִּרְדֵּן יֹסֵב לְאַחֹר | הַהָרִים רָקְדוּ כְּאִילִים
| גְּבַעוֹת כְּבָבִי צֹאן | מֶה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנוּס | הִיִּרְדֵּן תִּסָּב
לְאַחֹר | הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאִילִים | גְּבַעוֹת כְּבָבִי צֹאן | מִלִּפְנֵי
אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ | מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב | הַהִפְכִי הַצּוּר, אֲגַם
מִיָּם | חֲלַמִּישׁ לִמְעִינוֹ מִיָּם |**

בחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח מדלגין על 'לא לנו יי לא לנו' וכו':

**לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ | כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמִתְךָ
| לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם | וְאֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה | עֲצִבְיָהֶם כֶּסֶף וְזָהָב | מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
| פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְּבְרוּ | עֵינֵי לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ | אֲזַנֵּי לָהֶם**

וְלֹא יִשְׁמְעוּ | אִף לָהֶם וְלֹא יִרְחוּ | יְדִיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן |
 רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ | לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם | כְּמוֹהֶם יִהְיוּ
 עֲשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם | יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּי | עֲזָרָם
 וּמִגָּנָם הוּא | בֵּית אֱהֶרֶן בְּטַחוּ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |
 יֵרָאִי יִי בְּטַחוּ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |

יִי זַכְרֵנוּ יְבָרֵךְ | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית
 אֱהֶרֶן | יְבָרֵךְ יֵרָאִי יִי הַקְטָנִים עִם הַגְּדֹלִים | יֹסֵף יִי
 עֲלֵיכֶם | עֲלֵיכֶם, וְעַל בְּנֵיכֶם | בְּרוּכִים אַתֶּם לִי, עֲשֵׂה
 שְׁמִים וְאַרְץ | הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם לִי | וְהָאָרֶץ נָתַן לִבִּי אָדָם
 | לֹא הִמָּתִים יִהְלְלוּ יָהּ | וְלֹא, כָּל יְרֵדֵי דוֹמָה | וְאַנְחֵנוּ
 נְבָרֵךְ יָהּ | מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּ יָהּ |

בחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח מדלגין על 'אהבתי' כי ישמע יי' וכו':

אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יִי אֶת קוֹלִי, תַּחֲנוּנִי [וחזרין: 'אֶהְבֵּתִי' וכו'] • כִּי
 הָטָה אֲזֵנוֹ לִי וּבִימִי אֶקְרָא | אֶפְפוּנִי חֲבִלֵי מָוֶת |
 וּמִצָּרִי שְׂאוֹל מִצְאוּנִי | צָרָה וַיְגֹן אִמְצָא | וּבִשְׁם יִי אֶקְרָא,
 אָנָּה יִי מַלְטָה נַפְשִׁי | חֲנוּן יִי וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם |
 שִׁמְר פִּתְאִים יִי | דַּלְתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ | שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיכִי
 | כִּי יִי גָמַל עָלַיכִי | כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת | אֶת עֵינֵי מִן
 דְּמָעָה | אֶת רַגְלִי מִדָּחִי | אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יִי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים
 | הָאֲמֻנָתִי כִּי אֲדַבֵּר | אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד | אֲנִי אִמְרָתִי בַּחֲפָזִי
 כָּל הָאָדָם כֹּזֵב |

מָה אָנְשִׁיב לַיִי כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי | בּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא |
 וּבָשֶׁם יִי אֶקְרָא | בְּדָרֵי לַיִי אֲנִשְׁלֵם | נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ
 | יִקָּר בְּעֵינַי יִי, הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו | אָנָּה יִי, כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ |
 אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמֹתֶךָ, פֶּתַחַת לְמוֹסְרִי | לֵךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה
 | וּבָשֶׁם יִי אֶקְרָא | בְּדָרֵי, לַיִי אֲנִשְׁלֵם | נִגְדָה נָא, לְכָל עַמּוֹ
 | בַּחֲצֹרוֹת, בֵּית יִי | בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּיָהּ |

בחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח מדלגין על 'הללו' את יי כל גוים' וכו':

הַלְלוּ אֶת יִי כָּל גּוֹיִם [וחוזרין: 'הללו' וכו'] • שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים
 | כִּי גָבַר עָלֵינוּ, חֲסִדּוֹ | וְאַמֶּת יִי לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ |
 הוֹדוּ לַיִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ [וחוזרין: 'הודו' וכו', וביו"ט ובחור"מ של
 סוכות שחלו בחול מנענעין כאן את הלולב] • יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם
 חֲסִדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרֹן, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא
 | יִרְאִי יִי, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ |

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה | עָנְנִי בַמֶּרְחֵב יְהוָה | יִי לִי לֹא אִירָא,
 — מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם | יִי לִי בַעֲזָרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בִּשְׂנְאֵי |
 טוֹב לַחֲסוֹת בִּי, מִבֶּטֶחַ בָּאָדָם | טוֹב לַחֲסוֹת בִּי, מִבֶּטֶחַ
 בַּבְּדִיבִים | כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בָּשֶׁם יִי כִּי אֲמִילֵם | סְבִיבִי גַם
 סָבְבוּנִי, בָּשֶׁם יִי כִּי אֲמִילֵם | סְבִיבִי כְּדַבּוּרִים, דַּעֲכוּ כְּאֵשׁ
 קוֹצִים, בָּשֶׁם יִי כִּי אֲמִילֵם | דַּחָה דְחִיתַנִּי לִנְפֹל, וַיִּי עֲזָרְנִי
 | עֲזֵי וְזַמְרַת יְהוָה | וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה | קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה, בְּאֶהְלִי
 צְדִיקִים | יְמִין יִי עֲשֶׂה חֵיל | יְמִין יִי רוֹמְמָה | יְמִין יִי עֲשֶׂה
 חֵיל | לֹא אֲמוֹת כִּי אַחִיָּה, וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה | יִסֹּר יִסְרֹנִי יְהוָה,

וּלְמֹת לֹא נִתְּנָנִי | פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק | אָבֹא בָם אוֹדֶה יְהוָה
| זֶה הַשַּׁעַר לִי | צִדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ |

יש מקומות שנהגו לכפול את הפסוקים מ'אודך כי עֲבִיתָנִי' עד סוף ההלל:

אוֹדְךָ כִּי עֲבִיתָנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה • **אָבֹן** מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים,
הִיְתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה • **מֵאֵת** יי הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאת
בְּעֵינֵינוּ • **זֶה** הַיּוֹם עָשָׂה יי, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ • **אָנָּה** יי
הוֹשִׁיעָה נָּא [וכשכופלין זאת בסוכות גם מנענעין] • **אָנָּה** יי הַצְּלִיחָה
נָּא • **בְּרוּךְ** הַבָּא [והציבור עונים:] בְּשֵׁם יי • **בִּרְכָנוּכֶם**, מִבֵּית יי •
אֵל ו יי, וַיֵּאָר לָנוּ • **אֶסְרוּ** חַג בַּעֲבֹתֵיכֶם, עַד קְרֹנוֹת הַמִּזְבֵּחַ •
אֵלֵי אֶתְּהָ וְאוֹדְךָ • **אֱלֹהֵי**, אֲרוּמְמֶךָ • **הוֹדוּ** לִי כִי טוֹב,
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ [וכשכופלין זאת בסוכות גם מנענעין].

ביום שגומרין את ההלל, מקום שנהגו לברך אחריו, יברך:

יְהַלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשִׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ וְצִדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ,
וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ לְשִׁמְךָ, כִּי אַתָּה יי
לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נְעִים לְזַמֵּר, וּמַעֲוֹלִים וְעַד עוֹלָם אַתָּה
הוּא הָאֵל. **בְּרוּךְ אַתָּה יי**, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁבֵּחַ הַמְּפָאֵר
חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיּוֹכּוֹן וּבִיּוֹמִיכּוֹן וּבְחִיּוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמֶן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר

יְתְרוֹמִם יְתַעֲלֶה יְתִהְדָּר יְתִהְלֵל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

בחג הסוכות, בכל יום היו מקיפין את המזבח בלולבין בידיהן פעם אחת, ואומרים: 'אנא יי הושיעה נא', 'אנא יי הושיעה נא', וביום השביעי מקיפין את המזבח שבע פעמים. וכבר נהגו ישראל להניח תיבה באמצע בית-הכנסת ומקיפין אותה בכל יום כדרך שהיו מקיפין את המזבח, זכר למקדש | וביום השביעי לוקח בד אחד או בדין הרבה של ערבה חוץ מערבה שבלולב, וחובט בה על הקרקע או על הכלי פעמיים או שלוש בלא ברכה, שדבר זה זכר למקדש ומנהג נביאים הוא (הל' סוכה ז, כא–כב).

ונראה שניתן להקיף את התיבה בעת אמירת הפסקה האחרונה שבהלל שבה מופיע הפסוק: 'אנא יי הושיעה נא', מפני שרבנו פוסק שמקיפין בעת שאומרים: 'אנא יי הושיעה נא', 'אנא יי הושיעה נא', ובפסקה האחרונה של ההלל כופלין את הפסוק הזה. וביום השביעי יחלו להקיף את התיבה לאט-לאט מתחילת אמירת ההלל.

קריאה בתורה למועדים

ביו"ט ראשון של פסח קורין בספר שמות בפרשת בא (יב, כא–נא) | **ראשון** קורא מ'ויקרא משה לכל זקני ישראל' | **שני** מ'והיה כי תבואו' | **שלישי** מ'ויהי בחצי הלילה' | **רביעי** מ'ויסעו בני ישראל מרעמסס' (בשבת מ'ותחזק מצרים') | **חמישי** מ'ויאמר יי אל משה ואהרן' עד 'על צבאותם' (בשבת מ'ויסעו בני ישראל מרעמסס') | **שישי** (בשבת) מ'ומושב בני ישראל' | **שביעי** (בשבת) מ'ויאמר יי אל משה ואהרן' עד 'על צבאותם' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, טז–כה), מ'ובחדש הראשון' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו'.

בחול המועד פסח קורין בכל יום **שלושה מברכין** ולאחריו **מברך רביעי** בספר תורה נוסף: **ביום השני** קורין בספר ויקרא בפרשת אמור (ויק' כב, כו–לג; כג, א–מד): **ראשון** קורא מ'וידבר יי... שור או כשב' | **שני** מ'וידבר יי... כי תבואו אל הארץ' | **ושלישי** מ'וידבר יי... דבר אל בני ישראל לאמר בחודש השביעי' עד 'וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל' **ביום השלישי** קורין בספר שמות בפרשת בא (יג, א–טז): **ראשון** קורא מ'וידבר יי... קדש לי כל בכור' | **שני** מ'והיה כי יביאך יי אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי' | **ושלישי** מ'והיה כי יביאך יי אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך' עד 'כי בחוזק יד הוציאנו יי ממצרים' **ביום הרביעי** קורין בספר שמות בפרשת משפטים (כב, כד–ל; כג, א–יט):

ראשון קורא מ'אם בסף תלווה את עמי' | **שני** מ'אלהים לא תקלל' | **ושלישי** מ'לא תטה משפט אביונך' עד 'לא תבשל גדי בחלב אמו' **ביום החמישי** קורין בספר שמות בפרשת כי תשא (לד, א-כו): **ראשון** קורא מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' | **שני** מ'ויפסל שני לוחות אבנים' | **ושלישי** מ'שמר לך' עד 'לא תבשל גדי בחלב אמו' **ביום השישי** קורין בספר במדבר בפרשת בהעלותך (ט, א-יד): **ראשון** קורא מ'וידבר יי אל משה' | **שני** מ'ויעשו את הפסח' | **ושלישי** מ'וידבר יי אל משה לאמר' עד 'ולגר ולאזרח הארץ' | לאחר קריאת שלושה מברכים בכל יום, מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מברך רביעי** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, יט-ה), מ'והקרבתם' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו' | והרביעי אינו אומר קדיש.

בשבת חול המועד פסח קורין שבעה מברכים בספר שמות בפרשת כי תשא (לג, יב-כג; לד, א-כו) | **ראשון** קורא מ'ויאמר משה אל יי' | **שני** מ'ויאמר יי אל משה גם את הדבר הזה' | **שלישי** מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' | **רביעי** מ'ויפסל שני לוחות אבנים' | **חמישי** מ'שמר לך' | **שישי** מ'את חג המצות תשמור' | **שביעי** קורא מ'ששת ימים תעבוד' עד 'לא תבשל גדי בחלב אמו', ואומר קדיש | ומוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, יט-כה), מ'והקרבתם' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו'.

בשביעי של פסח קורין בספר שמות בפרשת בשלח (יג, יז-כב; יד, א-לא; טו, א-כו) | **ראשון** קורא מ'ויהי בשלח פרעה' | **שני** מ'וידבר יי'... ויִשְׁבוּ ויחנו' (בשבת מ'ויסעו מסכות') | **שלישי** מ'ויגד למלך מצרים' (בשבת מ'וידבר יי'... ויִשְׁבוּ ויחנו') | **רביעי** מ'ויאמר יי אל משה מה תצעק אלי' (בשבת מ'ויגד למלך מצרים') | **חמישי** מ'ויאמר יי אל משה נטה את ירך' עד 'כי אני יי רפאך' (בשבת מ'ויאמר יי אל משה מה תצעק אלי') | **שישי** (בשבת) מ'ויסע מלאך האלהים' | **שביעי** (בשבת) מ'ויאמר יי אל משה נטה את ירך על הים' עד 'כי אני יי רפאך' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, יט-כה), מ'והקרבתם' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו'.

בחג השבועות קורין בספר שמות בפרשת יתרו (יט, א-כה; כ, א-כב) | **ראשון** קורא מ'בחדש השלישי' | **שני** מ'ויבא משה' | **שלישי** מ'ויאמר יי אל משה' | **רביעי** מ'וידבר יי אל משה מן ההר' | **חמישי** מ'וידבר יי' עד 'אשר לא תגלה ערותך עליו' | לאחר קריאת חמשה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאים ס"ת שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, כו-לא), מ'וביום הבכורים' עד 'תמימים יהיו לכם ונסכייהם'.

ביו"ט ראשון של סוכות קורין בספר ויקרא בפרשת אמור (כב, כו-לג; כג, א-מד) | **ראשון** קורא מ'וידבר יי'... שור או כשב' | **שני** מ'אלה מועדי יי' (בשבת מ'וידבר יי'... מועדי יי אשר תקראו אתם') | **שלישי** מ'וידבר יי'... כי תבאו' (בשבת מ'אלה מועדי יי')

| רביעי מ'וידבר יי'... בחדש השביעי באחד לחדש' (בשבת מ'וידבר יי'... כי תבאו') | חמישי מ'וידבר יי'... בחמשה עשר יום לחדש' עד 'אל בני ישראל' (בשבת מ'וספרתם לכם') | שישי (בשבת) מ'וידבר יי'... בחדש השביעי באחד לחדש' | שביעי (בשבת) מ'וידבר יי'... בחמשה עשר יום לחדש' עד 'אל בני ישראל' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, יב-טז), מ'ובחמשה עשר' עד 'מנחתה ונסכה'.**

בחול המועד סוכות קורין בכל יום ארבעה מברכים בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, יז-לד) **| ביום השני** הראשון קורא שלושה פסוקים מ'וביום השני', והשני והשלישי והרביעי חוזרין על אותן שלושת הפסוקים **| ביום השלישי** הראשון קורא שלושה פסוקים מ'וביום השלישי', והשני והשלישי חוזרין על אותן הפסוקים **|** וכן בכל ימי חול המועד: 'וביום הרביעי' עד 'וביום השביעי' **|** והרביעי אינו אומר קדיש.

בשבת חול המועד סוכות קורין שבעה מברכים בספר שמות בפרשת כי תשא (לג, יב-כג; לד, א-כו) **| ראשון** קורא מ'ויאמר משה' **| שני** מ'ויאמר יי' אל משה גם את הדבר **| שלישי** מ'ויאמר יי' אל משה פסל לך' **| רביעי** מ'ויפסל שני לוחות' **| חמישי** מ'שמר לך' **| שישי** מ'את חג המצות' **| שביעי** מ'ששת ימים תעבוד' עד 'בחלב אמו', ואומר קדיש **|** ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, יז-לד), את **קריאת היום**: 'וביום השני' או 'השלישי' וכו'.

בשמיני עצרת קורין את פרשת וזאת הברכה **| ראשון** קורא מ'וזאת הברכה' **| שני** מ'וללוי אמר' **| שלישי** מ'וליוסף אמר' **| רביעי** מ'ולדבולן אמר' **| חמישי** מ'ולאשר אמר' **| שישי** (בשבת) מ'מענה אלהי קדם' **| שביעי** (בשבת) מ'ויעל משה' **|** לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים, מוציאין **ספר תורה שני** וקורא בו מ'בראשית ברא' עד 'אשר ברא אלהים לעשות', ואומר קדיש **|** לאחר קריאת הראשון של פרשת בראשית, מוציאין **ספר תורה שלישי** וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, לה-לט; ל, א), מ'ביום השמיני' ועד 'ככל אשר צִוָּה יי' את משה'.

ברכות ההפטרה למועדים

לאחר שהשלים המפטיר את קריאתו, מברך לפני קריאתו בבביא:

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בְּנְבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמַת. בְּרוּךְ אַתָּה יי', הַבּוֹחֵר בְּתוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ, וּבְנְבִיאֵי הָאֵמַת וְהַצֶּדֶק.

ולאחר שסיים את קריאתו בבניא, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצִּדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנָּאֵמָן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׁה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֵמֶת וְהַצֶּדֶק. נֶאֱמַן אַתָּה
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדָבַר מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא
יֵשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל נֶאֱמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנָּאֵמָן
בְּכָל דְּבָרָיו.**

**רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ, וְלַעֲגוּמַת נַפְשׁ תִּנְקוּם נָקָם
מִהֶרָה בְּיָמֵינוּ וְתִבְנֶה מְהֵרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.
אֵת צַמַח דָּוִד מִהֶרָה תַּצְמִיחַ, וְקִרְנוֹ תִּרְוֶם בְּיִשׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן דָּוִד.**

**עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים [בשבת: וְעַל יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה שְׁנַתָּת לָנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ לְקֹדֶשׁה לְכַבֹּד וְלִתְפָּאֶרֶת] וְעַל יוֹם [ביו"ט: טוֹב] מִקְרָא קֹדֶשׁ
הַזֶּה שְׁנַתָּת לָנוּ לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׁמֻחָה, עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת
שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל וְהַזְמָנִים.**

רבנו כותב בסדר התפילה: 'וביו"ט אומר: ועל יום טוב מקרא קודש הזה שנתת לנו לששון ולשמחה... בא"י מקדש ישראל והזמנים'. ואין צורך להוסיף הוספות על דברי רבנו | זאת ועוד, רבנו כותב בסדר התפילה: 'ואם היה שבת ויום טוב כולל שניהן, וחותרם מקדש השבת וישראל והזמנים'. נמצא שיש להזכיר את שבת ויום טוב בגוף הברכה וגם לחתום בהם.

מוסף לשלש רגלים ולחול המועד

ביו"ט ובחול המועד מחזירין ספר תורה למקומו. לאחר מכן, בחול המועד אומר שליח הציבור קדיש ומתפללים מוסף, ובשלש הרגלים אומרים תחילה 'תהלה לדוד' וכו'.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלֵלָהּ שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל
וֹי וּמַהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדָּלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדֵר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעִזְזִי נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדּוּלְתְּךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב טוֹבְךָ יִבְיָעוּ
וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יִי אֶרֶךְ אֲפִים וְגָדַל חֶסֶד: טוֹב יִי
לְכָל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יִי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסִּידֶיךָ
וְיִבְרַכּוּךָ: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרֹתְךָ יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבָנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרֹתָיו וְכְבוֹד הֵדֵר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יִי לְכָל הַנִּפְלִים
וְזוֹקֵף לְכָל הַכַּפּוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
יִי בְּכָל דְּרָכָיו וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קֶרְאִיו לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֱהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
תְּהִלָּת יִי יְדַבֵּר פִּי וְיִבְרַךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהַ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וְיִפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעַלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעַלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי
 שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
 וּמַבִּיא גּוֹאֵל לַבָּנִי בְּנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]

מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
 עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֵמִית וּמְחִיָּה,
 וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחִיָּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא
 עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאֲמוּר
 עַל יַד נְבִיאְךָ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועונים:] קְדוּשָׁה

קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ יִגְדֹּל
מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָהּ מְלִכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָהּ, מִתִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ**
יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כַּדָּבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קְדֻשָּׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צִדְקָה: [ועובין:] **יְמִלֶךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתָךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נִקְדִּישׁ
וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של מוסף לשלש-רגלים ושל שבת-חול-המועד ושל ימי-חול-המועד:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: [בשבת:]
שִׁבְתוֹת לְמִנוּחָהּ וְ] מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן
[בשבת:] אֶת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה], אֶת יוֹם [ביו"ט: טוב] מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח, ביו"ט: אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זָמֵן חֲרוּתָנוּ.

בחזה"מ: אֶת יוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זָמֵן חֲרוּתָנוּ.

בשבועות: אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זָמֵן מִתֵּן תּוֹרָתָנוּ.

בסוכות, ביו"ט: את יום חג הסוכות הזה, זמן שמחתנו.
 בחזה"מ: את יום מועד חג הסוכות הזה, זמן שמחתנו.
 בשמיני עצרת: את יום חג שמיני עצרת הזה, זמן שמחתנו.
באהבה, זכר ליציאת מצרים.

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחק מעל אדמתנו, ואין
אנו יכולין לעלות להראות להשתחוות לפניך בבית
בחירתך, בנה הדרך, בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך
עליו, מפני היד שנשתלחה במקדשך. יהי רצון מלפניך יי
אלהינו, שתשוב ותרם עליו ועלינו ברחמיך הרבים,
ותקבץ פזרינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ.
והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלם בית מקדשך בשמחת
עולם, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו, תמידין
בסדרן ומוספין כהלכתן. ואת מוספי [בשבת: יום המנוח הזה],
יום [ביו"ט: טוב] מקרא קדש הזה,

בפסח: יום [בחה"מ מוסיף: מועד] חג המצות הזה,

בשבועות: יום חג השבועות הזה,

בסוכות: יום [בחה"מ מוסיף: מועד] חג הסוכות הזה,

בשמיני עצרת: יום חג שמיני עצרת הזה,

נעשה ונקריב לפניך כמצות רצונך, כמו שכתבת עלינו
בתורתך על ידי משה עבדך.

מלך רחמן רחם עלינו, טוב ומטיב הדרש לנו, שובה עלינו
בהמון רחמיך בגלל אבותינו שעשו את רצונך. בנה

בֵּיתְךָ כְּבֵתְחִלָּה וְכוּן מְקֻדָּשׁ עַל מְכוּנוֹ, וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ
 וְשִׁמְחָנוּ בְּתִקְוֵנוּ, וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל אֶל נְוֵהוּ: כִּהְיִים לַעֲבֹדָתָם
 וְלוֹיִם לְדוֹכָן וְיִשְׂרָאֵל לְמַעֲמָדוֹ, וְאַרְמֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב.
 וְשָׁם נַעֲלָה וְנִרְאָה לְפָנֶיךָ בְּשֵׁלֶשׁ פַּעֲמֵי רִגְלֵינוּ, כְּכַתּוּב
 בְּתוֹרָתְךָ: שְׁלוֹשׁ פַּעֲמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זָכוּרְךָ אֶת פָּנָי יי
 אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר, בַּחֲגֵי הַמִּצְוֹת וּבַחֲגֵי הַשְּׁבוּעוֹת
 וּבַחֲגֵי הַסִּכּוֹת, וְלֹא יִרְאֶה אֶת פָּנָי יי רִיקָם, וְנֹאמַר:
 אִישׁ כִּמְתֵּנֶת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ.

וְהַשִּׂיאוּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ, לְחַיִּים לְשִׁמְחָה
 וְלִשְׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמְרָתָ לְבָרְכֵנוּ, כִּן תְּבָרְכֵנוּ.
 סֵלָה. וְקֻדְשֵׁנוּ בַּמִּצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׁמַּח נַפְשֵׁנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאֵמֶת.
 וְהִנְחִילֵנוּ בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן מוֹעֲדֵי קֻדְשְׁךָ, וְיִשְׁמְחוּ בָּם
 כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שִׁמְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי,
 מְקֻדָּשׁ [בשבת: השִׁבְתָּ וְ] יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהָשִׁב
 הָעֲבֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה
 בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ. **וְתִרְצֵנוּ**, וְתַחֲזִיקָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְנוֹךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים
 כְּמֵאֵז, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אָנֹכְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 נִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ

עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נַסִּיךְ וְנִפְּלֹאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבֹקֶר וְצַהֲרָיִם.

הטוב כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב,
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
הציבור מְקַרָּא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
והש"ץ ממשיך ומְקַרָּא אותן מִלֵּה-מִלֵּה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹכְךָ [אמן].

יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיְשַׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹכְךָ, יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ
שָׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבָרְכֵנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
פָּנֶיךָ נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֲהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
בְּשָׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֱמִירֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בחול המועד אומר קדיש ולאחריו סדר היום (עמ' 48) | וביום טוב אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ וְיִמְלֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ וְיִפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וְלַעֲלָמִי עַלְמָיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוּתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוּתְכוֹן וְצְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֶלְכָא וְעַל כָּל קְהֵלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ, הוּא בְּרַחֲמֵיּוֹ יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קִידוּשׁ לַיּוֹמִי שֶׁלֹּשׁ רִגְלִים

מקדש ביום טוב כדרך שמקדש בשבת, כלומר מברך 'בורא פרי הגפן' בלבד.

מנחה לשלש רגלים

בימי חול-המועד התפילה היא כמנחה של חול, **בשבת חול-המועד** התפילה היא כמנחה של שבת (ובשתייהן מוסיף 'יעלה ויבוא'); **ובימים טובים** מתפללין כמנחת שבת (עמ' 140) עד 'יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי' (לפני 'מזמור שיר ליום השבת'), וממשיך כאן: ונהגו מקצת העם לקרות בכל יום אחר התחנונים שיר מזמור שהיו הלויים אומרים בבית המקדש באותו היום:

ליום ראשון

לְדוֹד מְזִמּוֹר, לַיִי הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ: כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּהָ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהּ: מִי יַעֲלֶה בָּהֶר יִי וַיְמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ: נָקִי כַפִּים וְבֵר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָהּ: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יִי וַיַּצְדָּקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: זֶה דוֹר דָּרָשׁוּ מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שָׂאוּ נְשָׁעִים רָאשֵׁיכֶם וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יִי עֲזֹז וְגִבּוֹר יִי גִבּוֹר מִלְחָמָה: שָׂאוּ נְשָׁעִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יִי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה.

ליום שני

שִׁיר מְזִמּוֹר לִבְנֵי קֶרַח: גָּדוֹל יִי וּמֵהֶלֶל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאֶרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צִפּוֹן, קִרְיַת מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ עָבְרוּ וַיִּחְדּוּ: הִמָּה רָאוּ בֶן תָּמָהּ נִבְהֵלוּ נִחְפְּזוּ: רַעְדָּה אַחְזָתֶם שָׁם חֵיל כִּיּוֹלָדָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ בֶן רָאִינוּ בְּעִיר יִי צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסֵדָךְ בִּקְרֵב הִיכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים בֶּן תְּהַלְתָּךְ עַל קִצְיוֹ אֶרֶץ, צֶדֶק מְלָאָה יְמִינְךָ: יִשְׁמַח הֵר צִיּוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מְשַׁפְּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מַגְדָּלֶיהָ, נְשִׁיתוּ לַבָּכֶם לַחִילָה

פִּסְגּוֹ אֶרְמֹנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
עוֹלָם וָעֶד, הוּא יִנְהַגְנוּ עַל מוֹת.

ליום שלישי

מִזְמוֹר לְאַסָּף, אֱלֹהִים נָצַב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד
מָתִי תִשְׁפָּטוּ עוֹלָם, וּפְנֵי רָשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֵלָה: שִׁפְטוּ דָל
וַיִּתּוֹם, עָנִי וְרָשׁ הַצָּדִיקוֹ: פָּלְטוּ דָל וְאֶבְיוֹן, מִיַּד רָשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא
יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֻׁכָה יִתְהַלְכוּ, יִמוּטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אִמְרָתִי
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כָּלְכֶם: אָכֵן כָּאָדָם תִּמְוִיתוּן וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים
תִּפְּלוּ: קוֹמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם.

ליום רביעי

אֵל נִקְמוֹת יְיָ אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנֶּשֶׂא שִׁפְט הָאָרֶץ הַשֵּׁב גָּמוּל עַל
גֹּאֲמִים: עַד מָתִי רָשָׁעִים | יְיָ, עַד מָתִי רָשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יָבִיעוּ וַיִּדְּבְרוּ
עֵתָק וַיִּתְּאֲמְרוּ כָּל פְּעֻלֵי אֱוֹן: עֲמָךְ יְיָ יִדְכָּאוּ וּבִחֲלֹתֶךָ יַעֲנוּ: אֲלֻמְנָה
וְגַר יִהְרֹגוּ וַיִּתּוֹמִים יִרְצֻחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְיָ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
בִּינוּ בְּעֵרִים בָּעַם וּכְסִילִים מָתִי תִשְׁפִּילוּ: הִנֵּטַע אֲזָן הֵלֹא יִשְׁמַע אִם
יֵצֵר עֵין הֵלֹא יָבִיט: הֵיסֵר גּוֹיִם הֵלֹא יוֹכִיחַ הַמִּלְמַד אָדָם דַּעַת: יְיָ יִדַּע
מַחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הֶבֶל: אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר תִּיִּסְרְנוּ יְיָ
וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמָדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לוֹ מִיָּמִי רַע עַד יִכְרֶה לְרָשָׁע שָׁחַת: כִּי
לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וּנְחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו
כָּל יִשְׂרָאֵל: מִי יִקוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֻלֵי אֱוֹן: לוֹלִי
יְיָ עֲזָרְתָה לִי כִמְעַט שִׁכְנָה דוּמָה בַּפָּשִׁי: אִם אִמְרָתִי מָטָה רַגְלִי
חֲסֹדְךָ יְיָ יִסְעֲדֵנִי: בָּרַב שָׁרַעֲפִי בְּקֶרְבִי תִנְחַמֵּנִי יִשְׁעֲשַׁעֵנִי בַּפָּשִׁי:
הַיִּחְבְּרָךְ כִּסֵּא הוֹזֵר יֵצֵר עָמַל עָלֵי חֹק: יִגְדֹּדוּ עַל נֶפֶשׁ צָדִיק וְדָם נָקִי

יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי י״י לִי לְמִשְׁגֵּב וְאֱלֹהִי לְצוּר מַחְסִי: וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת
אוֹנֶם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתֶם, יִצְמִיתֶם י״י אֱלֹהֵינוּ.

ליום חמישי

למנצח על הגתית לאסף: הֲרִנֵּנוּ לְאֱלֹהִים עֲזָנוּ הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִי
יַעֲקֹב: שָׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֵף כְּנֹר נְעִים עִם נָבֶל: תִּקְעוּ
בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּבֶּסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֱלֹהִי
יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ בַּצֵּאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁפֹת לֹא יִדְעָתִי
אֲשַׁמֶּע: הַסִּירוֹתִי מִסִּבָּל שְׁכֻמוֹ כִּפּיו מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קִרְאתִי
וְאֶחֱלָצֶךָ אֶעֱנֶךָ בִּסְתֵר רָעַם, אֲבַחֲנֶךָ עַל מִי מְרִיבָה סֵלָה: שְׁמַע עַמִּי
וְאֶעֱיֶדְהָ בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
לְאֵל נֹכַר: אֲנֹכִי י״י אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַרְחֹב פִּיךָ
וְאִמְלֵאֲהוּ: וְלֹא שְׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וְאֲשַׁלְּחֵהוּ
בְּשִׁרְיֹת לָבָם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי
יִהְלְכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אֲשִׁיב יָדִי: מִשְׁנֵאִי י״י
יִכְחֲשׁוּ לוֹ וַיְהִי עֲתָם לְעוֹלָם: וַיֹּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֹטָה וּמִצּוֹר,
דָּבַשׁ אֲשִׁבִּיעָךְ.

ליום ששי

י״י מֶלֶךְ גְּאוֹת לְבָשׁ, לְבָשׁ י״י עַז הַתְּאָזֵר אֶף תִּכּוֹן תִּבְל בֶּל תִּמּוּט:
נָכוֹן כִּסְאָךְ מֵאֵז מַעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נִהְרוֹת י״י נִשְׂאוּ נִהְרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נִהְרוֹת דְּכָיִם: מִקְלוֹת מִיָּם רַבִּים, אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אֲדִיר
בְּמָרוֹם י״י: עֲדִיתִךְ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְּשׁ י״י לְאֶרֶץ יָמִים.

ליום השבת

מזמור שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לַיִי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עָלֵינוּ. לְהַגִּיד
בִּבְקֶר חֲסִדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ בַּלִּילוֹת. עָלִי עֲשׂוֹר וְעָלִי נָבֶל, עָלִי

הַגִּיוֹן בְּכַנּוֹר. כִּי שִׁמְחֵתֵנִי יְיָ בְּפַעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֶּה. מִה גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ, מֵאֵד עָמְקוֹ מִחֻשְׁבֵּתֶיךָ. אִישׁ בְּעַר לֹא יֵדַע, וּכְסִיל לֹא יֵבִין אֶת זֹאת. בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כָּמוֹ עֵשֶׁב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעָלֵי אֱוֹן, לְהַשְׁמָדָם עַד. וְאַתָּה מָרוֹם לְעֵלָם יְיָ, כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְיָ, כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֹאבְדוּ, וַיִּתְּפָרְדּוּ כָּל פְּעָלֵי אֱוֹן. וַתָּרֵם כְּרָאִים קִרְנִי, בִּלְתִּי בִשְׁמֹן רַעְנָן. וַתִּבֹּט עֵינִי בְּשׁוּרִי, בְּקַמִּים עָלֵי מִרְעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי. צְדִיק כִּתְמָר יִפְרַח, כְּאֶרֶז בִּלְבָנוֹן יִשְׁגָּה. שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנוּבּוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יִהְיוּ, לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר יְיָ, צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין באלהינו' וכו':

לְדוֹד אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֲשֹׁא: אֱלֹהֵי בֶךָ בְּטַחֲתִי אֵל אַבִּוּשָׁה, אֵל יַעֲלָצוּ אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָךְ לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרָכֶיךָ יְיָ הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתֶיךָ לַמַּדְנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתֶּךָ וְלַמַּדְנִי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכַר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחִסְדֶּיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הֵמָּה: חֲטָאוֹת נַעֲוִירִי וּפְשָׁעֵי אֵל תִּזְכֹּר, כַּחֲסֹדֶךָ זָכַר לִי אַתָּה לְמַעַן טוֹבֶךָ יְיָ: טוֹב וַיֵּשֶׁר יְיָ, עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ: יִדְרֹךְ עֲבוּרִים בְּמִשְׁפָּט וְיִלְמַד עֲבוּרִים דֶּרֶכּוֹ: כָּל אַרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וְאַמֶּת, לְנֹצֵרִי בְרִיתוֹ וְעֵדוּתוֹ: לְמַעַן נִשְׁמָךְ יְיָ וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא יְיָ יוֹרְנוֹ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: נִפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוֹ יִירָשׁ אֶרֶץ: סוֹד יְיָ לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם: עֵינִי תָמִיד אֶל יְיָ, כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשַׁת רַגְלִי: פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי כִּי יַחֲיד וְעֵנִי אֲנִי: צָרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתֵי הוֹצִיאֵנִי: רָאָה עֲבִירִי וְעִמָּלִי וְשָׂא לְכָל חֲטָאתִי: רָאָה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וְשִׁנְאַת חֶמֶס שִׁנְאוֹנִי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֵל אַבִּוּשׁ כִּי חֲסִיתִי בְּךָ: תָּם וַיֵּשֶׁר יִצְרוֹנִי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פָּדָה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמָר: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

אֵין בְּאַלְהֵינוּ, אֵין בְּאַדוֹנֵינוּ, אֵין בְּמַלְכֵנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. מִי בְּאַלְהֵינוּ, מִי בְּאַדוֹנֵינוּ, מִי בְּמַלְכֵנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. נוֹדָה לְאַלְהֵינוּ, נוֹדָה לְאַדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ. בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בָּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ, אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תְּקוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֻנָּה כִּי בָּא מוֹעֵד. אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׁרִים אֶת פִּנְיָ, וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דִּרְשִׁיךָ יְיָ, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאֶנְחֵנוּ בְּלֶךְ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאָמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עֻלְמָיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אֱמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יְיָ שִׁפְתֵי תִפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יי מַחְיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]
מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בַּחֲסֵד, מַחְיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לְיוֹשְׁבֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמַחְיֶה, וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחְיֶה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהו, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנַשְׁלֵשׁ לָךְ קִדְּשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמּוֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוֹבִין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוֹבִין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָךְ מְלַכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוֹבִין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶחֱצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאָמּוֹר בְּשִׁירֵי קִדְּשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צִדְקָה: [ועוֹבִין:] יְמֶלֶךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר

הַלְלוּיָהּ | לְדֹר וְדֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתָהּ וּלְנִצָּח נְצָחִים קִדְשָׁתָהּ נִקְדִּישׁ
וְשִׁבְחָהּ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
אַתָּה, בָּרוּךְ אַתָּה יי האל הקדוש.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקִדְוָשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
בָּרוּךְ אַתָּה יי האל הקדוש.

ברכה אמצעית למנחת שלש רגלים:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וַתֵּתֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת:
שִׁבְתוֹת לַמְנוּחָה ו] מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן
[בשבת: אֶת יוֹם הַמְנוּחַ הַזֶּה], אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח: **אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זָמַן חֲרוּתָנוּ**

בשבועות: **אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זָמַן מִתֵּן תוֹרָתָנוּ**

בסוכות: **אֶת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, זָמַן שִׂמְחָתָנוּ**

בשמיני עצרת: **אֶת יוֹם חַג שְׁמִינִי עֲצֶרֶת הַזֶּה, זָמַן שִׂמְחָתָנוּ**

בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאַבּוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יְגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לִפְנֵיךָ זְכוֹרֹנָנוּ, זְכוֹרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹן
יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֹן כָּל עַמּוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ, לִפְלִטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם

טוב מקרא קדש הזה, ביום חג | בפסח: המצות | בשבועות:
 השבועות | בסוכות: הסכות | בשמיני עצרת: שמיני עצרת |
 הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו, זכרנו יי אלהינו בו
 לטובה, פקדנו בו לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה
 ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו, ומלטנו בו מכל צרה ויגון,
 ושמחנו בו שמחה שלמה כי אל מלך רחום וחנון אתה.

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך, לחיים לשמחה
 ולשלום, באשר רצית ואמרת לברכנו, בן תברכנו.
 סלה. וקדשנו במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, ושמח נפשנו
 בישועתך, ושבענו מטובך, וטהר לבנו לעבדך באמת.
 והנחילנו בשמחה ובששון מועדי קדשך, וישמחו בם
 כל ישראל אוהבי שמך. ברוך אתה יי,
 מקדש [בשבת: השבת ו] ישראל והזמנים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
 העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
 באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
 עמך. **ותרצנו**, ותחזיקה עינינו בשובך לנו לציין ברחמים
 כמאז, ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציין.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
 ישענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך
 על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
 על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטּוֹב, בְּרוּךְ אַתָּה יְי, הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלֶךְ נָאָה לַהּוּדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וּבִרְכָּנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּךְ, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָּךְ נִתְּתָ לָנוּ יְי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת בְּשְׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יְי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִירִי כִּי וְהִגִּינוּ לָבִי לְפָנֶיךָ יְי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ואומר **קדיש בתרא**:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדָּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה וְיִמְלוּךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְנִשִּׁיחִיָּה וְיִפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאֲמַרוּ אֲמֵן** [אמן] **יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרֵךְ לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | יִתְבָּרַךְ** [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלָּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא** [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאֲמַרוּ אֲמֵן** [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא

שְׁלֹמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעֲלֵנָא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ערבית לראש השנה

התפילה בערבית של שבת (ראו עמ' 92) עד תפילת העמידה, וממשיך ואומר הש"ץ:
יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] **בְּעֲלָמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ**
לְעֲלָמָא וְלְעָלְמֵי עֲלְמִיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא**
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֲלָמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל שליח הציבור וכל הציבור עמו בלחש תפילה אחת:

יִי שְׁפָתֵי תַפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אתה גבור לעולם יי מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד
הטל מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים
רבים, רופא חולים וסומך נופלים ומתיר אסורים ומקים
אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך
ממית ומחיה [נהגו רוב העם להוסיף: מי כמוך אב הרחמן, זכר יצוריו
ברחמים לחיים], ונאמן אתה להחיות מתים, ברוך אתה יי
מחיה המתים.

ואומר ברכה שלישית בנוסח זה, ומנהג פשוט לומר 'ובכן':

אתה קדוש ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סלה,
ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה
שבראת, וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים,
ויעשו בלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו יי
אלהינו, שהשלטון מלפניך, עז בידך וגבורה בימינך, ושמך נורא
על כל מה שבראת. **ובכן** תן כבוד לעמך, תהלה ליראיך, תקנה
לדורשיך, פתחון פה למיחלים לך, שמחה לארצך, ששון לעירך,
צמיחת קרן לדוד עבדך, ועריכת נר לבן ישי משיחך. ואז צדיקים
יראו וישמחו, וישרים יעלזו, וחסידים ברנה יגילו, ועולתה תקפץ
פיה, וכל הרשעה בלה בעשן תכלה, כי תעביר ממשלת זדון מן
הארץ. ומלכות העליזה מהרה תעקר ותשבר, ותמלוך אתה הוא
יי אלהינו מהרה על כל מעשיך, בירושלם עירך, ובהר ציון משכן
כבודך, ונגד זקניך כבוד, כפתוב: וחפרה הלבנה ובושה החמה כי
מלך יי צבאות בהר ציון ובירושלם ונגד זקניו כבוד, ונאמר: יי
ימלך לעולם ועד, ונאמר: ויגבה יי צבאות במשפט והאל הקדוש
נקדש בצדקה, ברוך אתה יי המלך הקדוש.

ברכה אמצעית של ראש השנה:

**אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבֹדָתְךָ,
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ.**

ליל ראש השנה שחל להיות במוצאי שבת, מוסיף בברכה רביעית את הנוסח הזה:
וּתְזַדְּיֵעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צָדֶקָה וּתְלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
קִדְשָׁת שַׁבָּת וְכְבוֹד יוֹם טוֹב וְחִגִּיתָ הָרָגֶל. וּבֵין קִדְשָׁת שַׁבָּת לַקִּדְשָׁת יוֹם
טוֹב הַבְּדִלְתָּ, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ מִשְׁשֶׁת יָמִים קִדְשָׁתָּ.

**וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב
מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, זְכוֹרוֹן תְּרוּעָה
בְּאַהֲבָה, זְכוֹר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.**

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגְיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לִפְנֵיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרוֹן
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכוֹרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכוֹרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ, לִפְלִטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
טוֹב מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
וְלַהּוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקְדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה,
הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנֵּנוּ וְרַחֵם
עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלָמָה
כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.**

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּכְבוֹדְךָ,
וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרְךָ**

עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֲרָצָךְ. וַיֵּדַע כָּל פֶּעֹל כִּי אַתָּה פֹּעֵלְתָּנוּ,
וַיָּבִין כָּל יִצְוֹר כִּי אַתָּה יִצְרָתָנוּ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנָּשְׁמָה
בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשַׁמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
וְשַׁבְּעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אֱמֶת
וְקִיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
מִקְדָּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזִּכְרוֹן.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֵבֹדָה לְדִבְרֵי בֵיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לָנוּךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ שָׂאֲתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוֹר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וַנְּסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בִּידְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסְךָ וּכְתוֹב לְחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בָּרוּךְ** אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו'.

שִׁים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
 יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וּבִרְכָּנוּ בְּלֵנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
 פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צִדְקָה
 וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשָׁלוֹם
 [נהגו רוב העם להוסיף: וּבְסֶפֶר חַיִּים בִּרְכָּה וְשָׁלוֹם נִזְכֵּר וְנִפְתָּח לְפָנֶיךָ אָנוּ
 וְכָל עַמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם] **בְּרוּךְ** אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ
 אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בלילי שבתות שלח הציבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאַלֹּהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל
 עֲלִיוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
 הַכֹּל. מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבָּרוֹ, מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלַךְ
 הַקְּדוֹשׁ שְׁאִין כְּמוֹהוּ הַמְּנִיחַ לַעַמּוֹ בְּשִׁבְתָּ קְדָשׁוֹ, כִּי בָּם רָצָה
 לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנֶיךָ נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפֶחַד, וְנוֹדֶה לְשִׁמּוֹ בְּכָל
 יוֹם תָּמִיד, מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׁבִיעִי
 וּמְקַדֵּשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לַעַם מְדַשְּׁבִי עֲנֵךְ,
 זָכֹר לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ. וְקִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְשִׂמַּח בְּפָשָׁנוּ.

בִּישׁוּעַתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטֹהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת,
וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבִתוֹת קִדְשֶׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבִת.

וכשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעִגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'יִתְקַבַּל':

יִתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתַתְּעַבַּד בְּעוּתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעִלָּא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קִידוּשׁ לְלֵיל יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה

תחילה מברך על היין, ואחר כך מקדש:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגָּפֶן | בְּרוּךְ
אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ מְכָל עַם

וְרוּמָמְנוּ מִכָּל לָשׁוֹן, בָּחַר בָּנוּ וַיַּגְדְּלוּנוּ, רָצָה בָנוּ וַיַּפְאֲרֵנוּ.
וְתַתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה [בשבת: אֶת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֶת יוֹם
טוֹב מִקֶּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֶת יוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, זִכְרוֹן תְּרוּעָה
בְּאַהֲבָה, זִכָּר לִיצִיאת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְשָׁתָּ
מִכָּל הָעַמִּים, וַדְּבַרְךָ אֱמֶת וְקִיָּם לָעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל
כָּל הָאָרֶץ, מִקֹּדֶשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכְרוֹן.

כשחל ליל ראש השנה במוצאי שבת, מברך כאן על הנר ומבדיל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ | בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, וּבֵין אוֹר לַחֹשֶׁךְ, וּבֵין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִם, וּבֵין
יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשִּׁשִּׁתַּיִם יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַקֹּדֶשׁ.

ומברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ' בכל ליל יום טוב (למעט ליל יום טוב האחרון של פסח):

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ
לְזָמַן הַזֶּה [ושותה מלוא לוגמיו ומשקה לכל בני החבורה].

שחרית לראש השנה

מתפללין שחרית בבבל יום שבת (עמ' 103), עד תפילת שמונה-עשרה. ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש.

יְיָ שִׁפְתֵי תַפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זָכְרָנוּ לַחַיִּים אֵל מֶלֶךְ
חֲפֵץ בַּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מַחֲיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד הַטֵּל מִכָּלֶּכֶל חַיִּים בַּחֲסֵד, מַחֲיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמֵּית וּמַחֲיֶה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הָרַחֲמָן, זֹכֵר יְצוּרֵי בְרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַחֲיֶה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מִשְׁלֶשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר עַל יַד נְבִיאְךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:] מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבִיְמֵינוּ: [ועוין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָה: [ועוין:] **יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר בְּגִיד גְּדִלְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ, וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבָנִי' וכו']:******

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אתה קדוש ושְׁמֶךָ קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סְלָה,
ובְּכֹן תֵּן פִּחְדֶּךָ יי אֱלֹהֵינוּ על כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ על כָּל מֶה
 שְׁבָרָאת, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
 וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמּוֹ שִׁיְדַעְנוּ יי
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידֶךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל כָּל מֶה שְׁבָרָאת. **ובְּכֹן תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תִּהְלֶה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה**
לְדוֹרְשֶׁיךָ, פֶּתִחוֹן פֶּה לַמִּיחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ, וְעִרְכַּת נֵר לְבֵן יִשִּׁי מְשִׁיחֶךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
יֵרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׂרָאֵל יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרָנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
פִּיךָ, וְכָל הָרָשָׁעָה כֻּלָּה כְּעָשָׁן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זָדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא
יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כִּפְתּוֹב: וְחִפְרָה הַלְבֵּנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
מָלַךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יי
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של ראש השנה:

אתה בְּחֵרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת. וְתֵתֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת
יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזִּכְרוֹן
הַזֶּה, זִכְרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה, זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחמן אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא יָגִיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹן
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְכָּרוֹן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
 וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקְדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה,
 הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיִגּוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבּוֹדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרְךָ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֲרָצְךָ. וַיֵּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אַתָּה פֹּעֵלְתוֹ,
 וַיִּבִּין כָּל יָצוֹר כִּי אַתָּה יֹצֵרְתוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׂמָה
 בְּאִפּוֹ: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
 וְשִׂבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעֲבָדְךָ בְּאַמֶּת. וְדַבְּרָךְ אֱמֶת
 וְקִיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
 מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזְכָּרוֹן.

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֲבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפַלְתֵּם מִהֲרָה
 בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עַמְּךָ.

**וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְכוּךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי המַחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.**

מוֹדִים אֲנִיחֵנו לָךְ שְׁאַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוֹר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשָׁעֵנו אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסְךָ וּכְתוֹב לְחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ אַתָּה יי**, הַטוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בִּתְוָרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיֶךָ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ובותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ואומר **קדיש**:

ביו"ט ראשון של ראש השנה קורין בספר בראשית בפרשת וירא (כא, א-לד): **ראשון** קורא מ'ויי פקד את שרה' | **שני** קורא מ'ואברהם בן מאת שנה' | **שלישי** קורא מ'וגם את בן האמה' (בשבת מ'ותרא שרה') | **רביעי** קורא מ'ויהי בעת ההיא' (בשבת מ'וגם את בן האמה') | **חמישי** קורא מ'ויצב אברהם' עד 'ימים רבים' (בשבת מ'קומי שאי את

הנער') | **שישי** (בשבת) מ'ויהי בעת ההיא' | **שביעי** (בשבת) מ'ויצב אברהם' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ס"ת שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, א-ו), מ'ובחדש השביעי' עד 'אשה ליי'.

ביו"ט שני של ראש השנה קורין בספר בראשית בפרשת וירא (כב, א-יט): **ראשון** קורא מ'ויהי אחר הדברים האלה' | **שני** קורא מ'ביום השלישי' | **שלישי** קורא מ'ויבאו אל המקום' | **רביעי** קורא מ'וישא אברהם את עיניו' | **חמישי** קורא מ'כי ברך אברכך' | לאחר קריאת חמישה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ס"ת שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, א-ו), מ'ובחדש השביעי' עד 'אשה ליי'.

ברכות ההפטרה לראש השנה

לאחר שהשלים המפטיר קריאתו, מברך לפני קריאתו בבניא:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר
בְּנָבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת.
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ,
וּבְנָבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק.**

ולאחר שסיים את קריאתו בבניא, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוֹר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצֹּדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמַקְהִים, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק. נֶאֱמַן אַתָּה
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדָבַר מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא
יֵשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל נֶאֱמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן
בְּכָל דְּבָרָיו | **רַחֵם** עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיִּינוּ, וְלַעֲגוּמֶת נִפְשׁ
תִּנְקוּם נָקָם מִהֶרָה בְּיָמֵינוּ וְתִבְנֶה מְהֵרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי
בוֹנֵה יְרוּשָׁלַם | **אֵת צֶמַח דָּוִד מִהֶרָה תַצְמִיחַ**, וְקִרְנוֹ תִרְוֵם
בִּישׁוּעָתֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן דָּוִד.**

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים [בשבת: וְעַל יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה שְׁנַתָּ לָנוּ יי
 אֱלֹהֵינוּ לְקַדְּשָׁהּ לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת], וְעַל יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ
 הַזֶּה שְׁנַתָּ לָנוּ לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה, עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת
 שְׁמֶךָ. **וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקִיָּם לְעַד**, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל
 הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכְרוֹן.

רבנו כותב בסדר התפילה: 'בנוסח שהוא חותם בתפילה בברכה אמצעית באותו היום,
 כך הוא חותם בברכה אחרונה זו'. נמצא שחותמין בנוסח: 'וּדְבָרְךָ אֱמֶת וכו'.

סדר תקיעת שופר

לאחר שהחזירו ספר תורה למקומו, יושבין כל העם ואחד עומד ואומר:

אָף-עַל-פִּי שְׁתִּקְיַעַת שׁוֹפֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גִּזְרַת הַכְּתוּב, רִמָּז
 יֵשׁ בוֹ. כְּלוּמָר, עוֹרוּ-עוֹרוּ יְשָׁנִים מְשִׁינֵתְכֶם וְהַקִּיצוּ נִרְדָּמִים
 מִתַּרְדֵּמַתְכֶם, וְחַפְּשׁוּ בְּמַעֲשֵׂיכֶם וְחִזְרוּ בְּתַשׁוּבָה וְזָכְרוּ
 בּוֹרְאֵכֶם. אֵלֹהֵי הַשּׁוֹכְחִים אֶת הָאֱמֶת בְּהַבְּלִי הַזֶּמֶן, וְשׁוֹגִים
 כָּל שְׁנֵתָם בְּהַבֵּל וְרִיק אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל וְלֹא יַצִּיל, הַבִּיטוּ
 לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְהַטִּיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעֲלָלֵיכֶם. וְעֲזֹב כָּל אֶחָד
 מִכֶּם דְּרָכּוֹ הָרָעָה וּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר לֹא טוֹבָה.

ולאחר מכן מברך (וביום הראשון שתוקע מוסיף ומברך: 'שְׁהֲחִיבִי וכו').

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ לְשִׁמּוֹעַ קוֹל שׁוֹפֵר.

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהֲחִיבִנוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ
 לְזִמְנָן הַזֶּה.**

ותוקע שלושים תקיעות על הסדר:

תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה [סימן תשר"ת] – שלוש פעמים.

תקיעה, שברים, תקיעה [סימן תש"ת] – שלוש פעמים.

תקיעה, תרועה, תקיעה [סימן תר"ת] – שלוש פעמים.

מוסף לראש השנה

ואומרים 'תהלה לדוד' וכו'.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמִי לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמִי לְעוֹלָם וְעַד: גָּדוֹל
יְי וּמִהֲלָל מְאֹד וְלִגְדָּלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וּגְבוּרָתֶיךָ יִגְדִּי: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעִזִּיז נִוְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלַתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכָּר רַב טוֹבָךְ יִבְיְעוּ
וְצִדְקָתְךָ יִרְנֶנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְי אֶרְךָ אֲפִים וּגְדָל חֶסֶד: טוֹב יְי
לְכָל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ
יִבְרַכּוּךָ: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר: סוּמָךְ יְי לְכָל הַנִּפְלָאִים
וְזֹקֶף לְכָל הַכִּפּוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִי יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
יְי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְי אֶת כָּל אֱהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
תְּהִלָּת יְי יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

וַיִּתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ וַיַּפְרוֹךְ
עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבִיּוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא
וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא
וּלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה
יִתְהַדָּר יִתְהַלֵּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא
לְעִילָא מְכָל בִּרְכָתָא שִׁירָתָא וְתוֹשִׁבְחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן
בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ושליח הציבור מתפלל תפילה אחת וכל הציבור שומעים ועונים אמן אחר ברכותיו.

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הָטֵל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן, זֹכֵר יְצוּרֵיוֹ
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יִי
מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

נְקִדִּישׁוֹ וְנִעְרִיצוֹ וְנִשְׁלֵשׁ לֶךְ קִדְּשָׁה מְשִׁלֶּשֶׁת, בְּדָבָר הָאֲמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוֹשׁ**
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָךְ
מִלְכְּבוֹ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ**
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, בְּדָבָר הָאֲמֹר בְּנִשְׁיִי קִדְּשָׁךְ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובין:] **יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן**
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גִּדְלָךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְּשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ, וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מְלֹךְ
גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבִכְן' וכו':]

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אֲתָהּ קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקִדּוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה,
וַיְבָנִי תָּן פִּחְדֶּךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֶה
שֶׁבָרָאתָ, וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרִואִים,
וַיַּעֲשׂוּ כָּל־אֶגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידֶךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מֶה שֶׁבָרָאתָ. **וַיְבָנִי** תָּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּךְ, תִּקְוָה
לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמִּיחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצָךְ, שִׁשׁוֹן לַעִירָךְ,
צִמְחִית קֶרֶן לְדוֹד עַבְדֶּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יוֹשֵׁי מְשִׁיחָךְ. **וְאֵז צְדִיקִים**

יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בָּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כֹּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהָרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֹתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מֵהָרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיהָ, בִּירוּשָׁלַם עִירָהּ, וּבִהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָהּ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיהָ כְּבוֹד, כִּכְתוּב: וַחֲפָרָה הַלְבָּנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צָבָאוֹת בִּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנֶיהָ כְּבוֹד, וְנֹאמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמַר: וַיִּגְבֶּה יי צָבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ברכה ראשונה משלוש ברכות אמצעיות של מוסף ראש השנה, והיא **מלכיות**:

אַתָּה בַּחֲרַתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בַּמִּצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּכְנוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, זִכְרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה, זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וּנְתַרְחַק מֵעַל אֲדָמָתֵנוּ, וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲלוֹת לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בַּחֲרִיתְךָ, בְּנוֹה הַדֶּרֶךְ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתִּשְׁוֹב וּתִתְרַחַם עָלָיו וְעָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וְתִקְבֹּץ פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפּוּצוֹתֵינוּ בְּנֵס מִיִּרְכַּתִּי אָרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירָהּ בָּרְנָה וּלִירוּשָׁלַם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֵת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תַּמִּידִין כְּסֻדָּרִין וּמוֹסָפִין כְּהִלְכָתָהּ. וְאֵת מוֹסָפֵי יוֹם

טוב מקרא קדש הזה, יום הזכרון הזה, נעשה ונקריב לפניך
במצות רצונך, כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי
משה עבדך.

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא
עשנו בגויי הארצות ולא שמנו בכל משפחות
האדמה, שלא שם חלקנו בהם ולא גורלנו בכל המונם,
שהם משתחווים להבל וריק, ומתפללים לאל לא יושיע.
ואנו משתחווים לפני מלך מלכי המלכים ברוך הוא, שהוא
נוטה שמים ויוסד ארץ, מושב יקרו בשמים ממעל ושכינת
עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו ואין עוד, אמת מלכנו ואין
זולתו, כפיתוב בתורתו: וידעת היום והשבות אל לבבך, כי
י י הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד.
אוחילה לאל אחלה פניו, אשאלה ממנו מענה לשון. אשר
בקהל עם אנשי עזו, אביעה רננו בעד מפעליו. לאדם
מערכי לב, ומיי מענה לשון. יי שפתי תפתח,
ופי יגיד תהלתך. ברוך אתה יי למדני חקיך.

על כן נקוה לך יי אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזו,
להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות ופרתון. לתפן
עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות
אליו כל רשעי ארץ, יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע
כל ברך, תשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפלו,
ולכבוד שמך הגדול יקר יתנו. ויקבלו כלם על מלכותך,

וּתְמַלֹּךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמְּלָכוּת שֶׁלָּךְ הִיא, וּלְעוֹלָמִי
עַד תְּמַלֹּךְ בְּכָבוֹד. כְּכָתוּב בְּתוֹרָתְךָ: יי' יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד.
וְכָתוּב: לֹא הָבִיט אֶן בִּיעֶקֶב, וְלֹא רָאָה עֲמַל בְּיִשְׂרָאֵל, יי'
אֱלֹהֵיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְכָתוּב: וַיְהִי בִישְׁרוֹן מֶלֶךְ,
בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם, יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל.

וּבַדְּבָרִי קִדְשְׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר: כִּי לִיִּי הַמְּלֻכָה וּמִשַּׁל בְּגוֹיִם,
וְכָתוּב: יי' מֶלֶךְ גָּאוֹת לְבָשׁ, לְבָשׁ יי' עַז הַתְּאֶזֶר, אִף
תִּכּוֹן תִּבֵּל בֶּל תִּמּוּט, וְכָתוּב: יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ, וְכָתוּב: שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשִׁיכֶם וַהֲנִשְׂאוּ
פִתְחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יי' עֶזְרָא
וְגִבּוֹר, יי' גִּבּוֹר מִלְחָמָה. שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשִׁיכֶם וַשָּׂאוּ פִתְחֵי
עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יי' צְבָאוֹת
הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה.

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים נֵאמָר: כֹּה אָמַר יי' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וְגֹאֲלוֹ יי' צְבָאוֹת: אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן, וּמִבִּלְעָדִי אֵין
אֱלֹהִים, וְכָתוּב: וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרָעָה
וְהִיטָה לִיִּי הַמְּלֻכָה, וְכָתוּב: וְהָיָה יי' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וּבְתוֹרָתְךָ יי'
כְּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּכְבוֹדְךָ,
וְהַנֶּשֶׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרְךָ
עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֶרֶץ: וַיֵּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אַתָּה פֹּעֵלָתוֹ,

וַיְבִין כָּל יִצְוֹר כִּי אֶתָּה יִצְרָתוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר הִנָּשְׁמָה
בְּאִפּוֹ: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מָלָךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאֵמֶת. וּדְבָרְךָ אֵמֶת
וְקָיָם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָלָךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזֵּכָרוֹן.

ותוקע תשר"ת פעם אחת: תקיעה, שלושה שברים, תרועה, תקיעה.

ואומרים:

הַיּוֹם הַרְת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בְּמִשְׁפָּט כָּל יִצְוֵי עוֹלָמִים.
אִם כְּבָנִים אוֹ כְּעַבְדִּים. אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב
עַל בָּנִים, וְאִם כְּעַבְדִּים עֵינֵינוּ לְךָ תְּלִיּוֹת עַד שֶׁתִּחַנְּנוּ
וְתוֹצִיא לָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, קְדוֹשׁ.

ברכה שניה משלוש ברכות האמצעיות, והיא זכרונות:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, וּפּוֹקֵד כָּל יִצְוֵי קֶדֶם. לִפְנֶיךָ נִגְלוּ
כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וְהִמּוֹן נִסְתָּרוֹת שְׁמִבְרָאשִׁית. כִּי אֵין
שִׁכְחָה לִפְנֵי כֹסֶא כְבוֹדְךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. אַתָּה זוֹכֵר
אֶת כָּל הַמַּפְעָל, וְגַם כָּל הַיִּצּוֹר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָ. הַכֹּל גָּלוּי
לִפְנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּפָה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא
חֹק זְכוֹרֹן לְהַפְקֵד כָּל רוּחַ וְנַפֶּשׁ, וּלְהַזְכֵּר מַעֲשִׂים רַבִּים
וְהִמּוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תִּכְלִית. מִרְאשִׁית כְּזֹאת הוֹדַעְתָּ, וּמִלְפָּנִים
אוֹתָהּ גְּלִיתָ, זֶה הַיּוֹם תִּחִילַת מַעֲשִׂיךָ, זְכוֹרֹן לַיּוֹם רִאשׁוֹן.
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב.

ועל המדינות בו יאמר: איזו לחרב, איזו לשלום, איזו לרעב, איזו לשובע. ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. מי לא נפקד ביום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא, מעשה איש ופקדתו, ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו, ויצרי כל מעללי איש. אנשי איש שלא ישכחך, ובן אדם יתאמץ בך, כי דורשיך לעולם לא יכשלו, וגם לא תכלים לנצח כל החוסים בך. הלא את נח באהבה זכרת, ותפקדהו בהמון רחמיה, בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר, מפני רוע מעלליהם. על כן זכרנו בא לפניך יי אלהינו, להרבות זרעו כעפרות תבל, וצאצאיו כחול הים.

כפתוב בתורתך: ויזכר אלהים את נח, ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה, ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים. וכתוב: וישמע אלהים את נאקתם, ויזכר אלהים את בריתו, את אברהם את יצחק ואת יעקב. וכתוב: וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם, אזכר והארץ אזכר.

ובדברי קדשך כתוב לאמר: זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי, טרף נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו. ונאמר: זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור. ונאמר: ויזכר להם בריתו, וינחם כרב חסדיו.

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר: הלא וקראת באזני ירושלם לאמר, כה אמר יי, זכרתי לך חסד נעוריה,

אֶהְבֵּת כָּל־לִוְלִיתִיךָ, לְכִתְּךָ אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר, בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה.
 וְכָתוּב: וְזָכַרְתִּי אֹנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתְךָ בִּימֵי נְעוּרֶיךָ, וְהַקִּימוֹתִי
 לְךָ בְּרִית עוֹלָם. וְכָתוּב: הֵבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד
 שֶׁעָשָׂעִים, כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ, זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד, עַל כֵּן הֵמוּ מֵעַי
 לוֹ, רַחֵם אֶרְחָמֶנּוּ נָאִם יי'.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגְיַע יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרָנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן
 יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְכָּרוֹן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
 וְלִהְיוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרֶנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקְדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה,
 הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלָמָה
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

וְזָכְרֵנוּ בְּזְכוֹרֵן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ, וּפְקָדָנוּ בְּפִקּוּדֵי יְשׁוּעָה
 וּרַחֲמִים מִשְׁמֵי שָׁמַי קָדֵם, וְזָכוֹר לָנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ, אֶת
 הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם
 אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרֶיָה. וְתִרְאֶה לְפָנֶיךָ הָעֵקִידָה שֶׁעָקְדָה אֶת
 יִצְחָק בְּנוֹ עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְכַבֵּשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב
 שָׁלֵם. כֵּן יַכְבִּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעֲסְךָ, וַיְגָלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מַדּוּתֶיךָ,
 וְתִתְּנֶה עִמָּנוּ בְּמִדַּת רַחֲמִים, וְאֵל תִּתְּנֶה עִמָּנוּ בְּמִדַּת
 הַדִּין. וּבַעֲבוּר שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל, יִשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּיךָ מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

וּמַעֲיָרָךְ וּמִנַּחֲלָתְךָ וְקַיִים לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ: וְזָכַרְתִּי לָהֶם
בְּרִית רִאשֹׁנִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְיָ.

כִּי זֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אֶתָּה מַעֲוֹלָם, כִּי אֵין שִׁכְחָה לְפָנֶי
כֹּסֵא כְבוֹדְךָ, וְעֵקִידָת יִצְחָק אָבִינוּ לְזַרְעוֹ הַיּוֹם תִּזְכָּר,
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ זֹכֵר הַבְּרִית.

ותוקע תש"ת פעם אחת: תקיעה, שלושה שברים, תקיעה; ואומרים:

הַיּוֹם הֵרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בַּמִּשְׁפָּט כָּל יִצְיָרֵי עוֹלָמִים.
אִם כְּבָנִים אוֹ כְּעַבְדִּים. אִם כְּבָנִים רַחֲמָנוּ כְּרַחֵם אָב
עַל בָּנִים, וְאִם כְּעַבְדִּים עֵינֵינוּ לְךָ תְּלוּיוֹת עַד שְׁתַּחֲנֶנּוּ
וְתוֹצִיא לָאוֹר מִשְׁפָּטָנוּ, קְדוֹשׁ.

ברכה שלישית משלוש ברכות האמצעיות, והיא שופרות:

אַתָּה נִגְלִיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ, עַל עַם קְדֻשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּהֶם.
מִן הַשָּׁמַיִם הַשְׁמַעְתָּם קוֹלְךָ, וְנִגְלִיתָ עֲלֵיהֶם בַּעֲרֹפְלֵי
טוֹהַר. גַּם כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ חָל מִלִּפְנֶיךָ, וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית
חֲרָדוֹ מִמֶּךָ. בְּהַגְלוֹתְךָ מִלִּכְנוֹ עַל הַר סִינַי, לְלַמֵּד לַעֲמָךְ תּוֹרָה
וּמִצְוֹת. וַתִּשְׁמִיעַם אֶת הוֹד קוֹלְךָ, וְדַבְּרוֹת קְדֻשְׁךָ מִלְּהַבֵּי
אֵשׁ. בְּקוֹלוֹת וּבִרְקִים עֲלֵיהֶם נִגְלִיתָ, וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם
הוֹפַעְתָּ.

כַּפָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְהִיֹּת הַבָּקָר, וַיְהִי
קָלֵת וּבִרְקִים, וַעֲנַן כָּבֵד עַל הָהָר, וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק

מֵאֵד, וַיַּחֲרֹד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה. וּכְתוּב: וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מֵאֵד, מִשָּׁה יִדְבֹּר, וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. וּכְתוּב: וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלִּפְיִדִּים, וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר, וְאֶת הָהָר עֹשֵׁן, וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנָּעוּ, וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֵק.

וּבַדְּבָרִי קִדְשָׁךְ כְּתוּב לֵאמֹר: עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְעָה, יי בְּקוֹל שׁוֹפָר. וּכְתוּב: בַּחֲצָצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר, הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יי. וּכְתוּב: הַלְלוּהָ, הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִּיעַ עֲזֹו. הַלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלּוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבֵּל וּכְבוֹד. הַלְלוּהוּ בְּתֵף וּמַחֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שִׁמְעַ, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תִרְעָה. כָּל הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל יָהּ הַלְלוּהָ.

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים נֶאֱמַר: כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל וְשׁוֹכְנֵי אֶרֶץ, כְּנִשְׂא נֶס הָרִים תִּרְאוּ, וְכִתְקוּעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ. וּכְתוּב: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וַבָּאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַנִּדְחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיִּי, בְּהָר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם. וּכְתוּב: וַיִּי עֲלֵיהֶם יִרְאָה וַיֵּצֵא כְּבָרֶךְ חֲצוֹ, וַיִּי אֱלֹהִים בְּשׁוֹפָר יִתְקַע, וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תִּימָן. יי צְבָאוֹת יְגַן עֲלֵיהֶם, כִּן תִּגַּן עַל עַמֶּךָ בְּשִׁלוֹמָהּ.

תִּקְעַ בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחִירוֹתֵנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקִבְץ גְּלִיּוֹתֵינוּ. וְקִרְב פְּזוּזֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם, וְנִפְּצוּצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִיִּרְכַּתִּי אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה, וְלִירוּשָׁלַם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׁמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ, כְּמַצְוֶה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי

מִשֶּׁה עֲבָדְךָ: וּבְיוֹם שְׁמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חֳדָשְׁכֶם
וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצָצְרוֹת עַל עַלְתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם,
וְהָיוּ לָכֶם לְזָכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם, אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם.

כִּי שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר אֶתָּה מַעֲוֹלָם, וּמֵאֲזִין תְּרוּעָה וְאִין דוֹמָה
לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
הַיּוֹם בְּרַחֲמִים.

ותוקע תר"ת פעם אחת: תקיעה, תרועה, תקיעה; ואומרים:

הַיּוֹם הֵרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בְּמִשְׁפָּט כָּל יִצְרֵי עוֹלָמִים.
אִם כַּבָּנִים אוֹ כְּעַבְדִּים. אִם כַּבָּנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב
עַל בָּנִים, וְאִם כְּעַבְדִּים עֵינֵינוּ לָךְ תְּלוּיוֹת עַד שְׁתַּחֲנֶנּוּ
וְתוֹצִיא לָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, קְדוֹשׁ.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִּקְבֵּל בְּרָצוֹן, וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

וְתִרְצֵנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לָנוּךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֶז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנִיכֶנוּ לָךְ שְׁאַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשַׁעֲנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בִּידְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקָר וְצַהֲרָיִם.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו רוב העם להוסיף: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש בעסק וכתוב לחיים כל בני בריתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאפה להודות.**

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יברך', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יברך' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יברך' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אַלְהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה, הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום [נהגו רוב העם להוסיף: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום] **ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמֵרִי פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לִפְנֵיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ואומר **קדיש בתרא**:

**יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן].****

**תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֶלְנָא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.**

קידוש ליום ראש השנה

מקדש ביום ראש השנה כדרך שמקדש בשבת, כלומר מברך 'בורא פרי הגפן' בלבד.

מנחה לראש השנה

מתפללין כמנחת שבת (עמ' 140) עד 'יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי'
(לפני 'מזמור שיר ליום השבת'), וממשיך כאן: ונהגו מקצת העם לקרות בכל יום אחר
התחנונים שיר מזמור שהיו הלויים אומרים בבית המקדש באותו היום:

ליום ראשון

לְדוֹד מְזִמּוֹר, לִיִּי הָאָרֶץ וּמִלּוֹאָה תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ: כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנֶנָּה: מִי יַעֲלֶה בָּהֶר יִי וּמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קִדְשׁוֹ: נָקִי כַפִּים וְבֵר לֵב לִבֵּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נִפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יִי וּצְדָקָה מֵאַלְהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דוֹר דִּרְשׁוּ מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יִי עֲזֹז וְגִבּוֹר יִי גִבּוֹר מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יִי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה.

ליום שני

שִׁיר מְזִמּוֹר לַבְּנֵי קֶרַח: גָּדוֹל יִי וּמִהֲלָל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קִדְשׁוֹ: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צִפּוֹן, קִרְיַת מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ עָבְרוּ וַיַּחֲדוּ: הִמָּה רָאוּ בֶן תְּמָהוּ בְּבִהְלוֹ נַחֲפָזוֹ: רַעְדָּה אַחֲזַתֶּם שֵׁם חֵיל בִּיזְלָהָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ בֶּן רְאִינוּ בְּעִיר יִי צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהִים יִכּוֹנְנֶנָּה עַד עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדְךָ בְּקֶרֶב הַיְכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים בֶּן תִּהְלֶתְךָ עַל קִצּוֹי אָרֶץ, צֶדֶק מְלָאָה יְמִינְךָ: יִשְׂמַח הֵר צִיּוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקִּיפוּהָ סִפְרוּ מַגְדָּלֶיהָ, נְשִׁיתוּ לְבַבְכֶּם לְחִילָה פִּסְגּוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד, הוּא יִבְהַגְנוּ עַל מוֹת.

ליום שלישי

מְזִמּוֹר לְאַסָּף, אֱלֹהִים נֶצַב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד מְתִי תִשְׁפֹּטוּ עוֹל, וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֵלָה: נִשְׁפֹּטוּ דָל

וַיְתוֹם, עָנִי וְרָשׁ הַצְדִּיקוֹ: פָּלְטוּ דָל וְאֲבִיוֹן, מִיַּד רָשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֻׁכָּה יִתְהַלְכוּ, יִמוּטוּ כָּל מוֹסְדֵי אֶרֶץ: אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כֻּלְכֶם: אָכֵן כְּאֵדָם תִּמְוֹתוּן וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְּלוּ: קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִּנָּחַל בְּכָל הַגּוֹיִם.

ליום רביעי

אל נְקֻמוֹת יי אל נְקֻמוֹת הוֹפִיעַ: הַנֶּשֶׂא שִׁפְט הָאָרֶץ הַשֵּׁב גָּמוּל עַל גֹּאֲיִם: עַד מָתִי רָשָׁעִים | יי, עַד מָתִי רָשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יִדְבְּרוּ עֵתָק וַיִּתְּאֲמְרוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹן: עֲמָךְ יי יִדְכָּאוּ וְנִחַלְתָּ יַעֲנוּ: אֲלֻמְנָה וְגַר יִהְרָגוּ וַיְתוֹמִים יִרְצֻחוּ: וַיִּאֲמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בַּעֲרִים בָּעַם וּבְסִילִים מָתִי תִשְׁכִּילוּ: הַנֹּטֵעַ אֶזֶן הֲלֹא יִשְׁמַע אִם יֵצֵר עֵין הֲלֹא יַבִּיט: הַיּוֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְּלַמֵּד אָדָם דַּעַת: יי יִדְעַ מַחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי הִמָּה הַבֵּל: אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר תִּיַּסְרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמָדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לוֹ מִיָּמִי רָע עַד יִכָּרֶה לְרָשָׁע שְׁחַת: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יי עֲמוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יֵשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׂרָאֵל: מִי יָקוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֻלֵי אֹן: לוֹיִלִי יי עֲזָרְתָה לִי כִּמְעַט שִׁכְנָה דוֹמָה בַּפִּשִּׁי: אִם אֲמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חֲסָדְךָ יי יִסְעֲדֵנִי: בָּרֶב שְׂרַעֲפֵי בִקְרָבִי תִנְחַוּמִיךָ יִשְׁעֶנְשְׁעוּ נַפְשִׁי: הַיִּחְבְּרָךְ כִּסֵּא הַזֹּהוֹת יֵצֵר עֲמָל עָלֵי חֹק: יִגְדֹּדוּ עַל נֶפֶשׁ צְדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יי לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחֲסִי: וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אֹנֶם וּבִרְעֵתָם יִצְמִיתָם, יִצְמִיתָם יי אֱלֹהֵינוּ.

ליום חמישי

למנצח עַל הַגָּתִית לְאָסָף: הִרְנִינוּ לֵאלֹהִים עֲזָנוּ הִרְיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שָׂאוּ זְמָרָה וַתְּנוּ תַף כַּנּוֹר נָעִים עִם נָבֵל: תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי

יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוּסָף שָׁמוּ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁפֹת לֹא יָדַעְתִּי
אֲשַׁמֶּעַ: הַסִּירוֹתֵי מִסְבֵּל שִׁכְמוֹ כִּפְיוֹ מְדוּד תַּעֲבֹרְנָה: בְּצָרָה קָרָאתָ
וְאֶחְלָצְךָ אֶעֱנֶךָ בְּסֹתֵר רָעַם, אֲבַחֲךָ עַל מִי מְרִיבָה סֵלָה: שָׁמַע עַמִּי
וְאֶעֱיֶדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
לְאֵל נֶכֶד: אֲנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַרְחֹב פִּיךָ
וְאִמְלֵאֲהוּ: וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וְאֲשַׁלְּחֵהוּ
בְּשִׁרְיֹת לָבָם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עַמִּי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי
יִהְלֹכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מִשְׁנְאִי יי
יִכְחָשׁוּ לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם: וַיֵּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֹטָה וּמִצֹּר,
דָּבַשׁ אֲשִׁבִּיעָךָ.

ליום שני

יי מֶלֶךְ גְּאוֹת לְבָשׁ, לְבָשׁ יי עַז הַתְּאָזֵר אִף תִּכּוֹן תִּבֵּל בֶּל תִּמּוּט:
נִכּוֹן כִּסְאָךָ מֵאֵז מַעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נִהְרוֹת יי נִשְׂאוּ נִהְרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נִהְרוֹת דְּכָיִם: מְקֻלוֹת מִיָּם רַבִּים, אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם, אֲדִיר
בְּמָרוֹם יי: עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמָנוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ בְּאֹה קֹדֶשׁ יי לְאֶרֶץ יָמִים.

ליום השבת

מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לִיִּי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עָלֵינוּ. לְהַגִּיד
בְּבִקֵּר חֲסִדְךָ וְאַמּוֹנֶתְךָ בְּלִילוֹת. עָלִי עֲשׂוֹר וְעָלִי בָּבֶל, עָלִי
הַגִּיוֹן בְּכִנּוֹר. כִּי שִׁמְחֵתִנִּי יי בְּפַעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנּוּ. מֶה גָּדְלוֹ
מַעֲשֵׂיךָ יי, מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבֵּתֶיךָ. אִישׁ בֶּעֶר לֹא יָדַע, וַיִּכְסִּיל לֹא יָבִין
אֶת זֹאת. בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעָלֵי אָנוּ, לְהַשְׁמִדֵם
עַד־יָעַד. וְאַתָּה מָרוֹם לְעֵלָם יי, כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ ו יי, כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ
יִאֲבְדוּ, יִתְפָּרְדּוּ כָּל פְּעָלֵי אָנוּ. וְתָרַם כְּרִאִים קִרְנִי, בִּלְתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעְנוֹ.
וְתִבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרִי, בְּקָמִים עָלִי מִרְעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזִנִּי. צְדִיק כְּתִמָּר

יִפְרָח, כְּאֶרֶץ בְּלִבָּנוֹן יִשְׁגֶּה. שְׁתוּלִים בְּבֵית יי, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנּוּבּוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל יי,
צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא' וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין באלהינו' וכו':
לְדוֹד אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהֵי בֶךָ בְּטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשָׁה, אֶל יַעֲלֹצוּ
אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָךְ לֹא יִבָּשׁוּ, יִבָּשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרָכֶיךָ יי
הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתֶיךָ לַמֶּדֶנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתֶּךָ וְלַמֶּדֶנִי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכֹר רַחֲמֶיךָ יי וְחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הֵמָּה:
חַטָּאוֹת נַעֲוִירִי וּפְשָׁעֵי אֶל תִּזְכֹּר, כְּחֲסִדֶּךָ זָכֹר לִי אַתָּה לְמַעַן טוֹבֶךָ
יי: טוֹב וְיִשְׂרָאֵל יי, עַל כֵּן יוֹרָה חַטָּאִים בְּדֶרֶךְ: יִדְרֹךְ עֲבוּרִים בְּמִשְׁפָּט
וְלִלְמַד עֲבוּרִים דְּרָכּוֹ: כָּל אַרְחוֹת יי חֶסֶד וְאַמֶּת, לְנֹצֵרִי בְרִיתוֹ וְעֵדוּתוֹ:
לְמַעַן שְׁמֶךָ יי וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא יי יוֹרְנוֹ
בְּדֶרֶךְ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוֹ יִירַשׁ אֶרֶץ: סוֹד יי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעָם: עֵינֵי תַמִּיד אֶל יי, כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשַׁת רַגְלִי: פָּנָה אֵלַי
וְחַנּוּנִי כִּי יַחֲדִיד וְעָנִי אָנִי: צְרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמַּצּוּקוֹתֵי הוֹצִיאֵנִי:
רְאֵה עָנִי וְעַמְלִי וְשֹׂא לְכָל חַטָּאתִי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וְשִׁנְאַת חָמָס
שִׁנְאוֹנִי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֶל אֲבוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בָךְ: תָּם וְיִשְׂרָאֵל
יִצְרוּנִי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פָּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תַלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם
בְּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמָר: וְכָל בְּנוֹךְ לַמּוֹדֵי יי וְרַב שְׁלוֹם בְּנוֹךְ.

אֵין בְּאֵלֵהֵינוּ, אֵין בְּאֲדוֹנֵינוּ, אֵין בְּמַלְכֵנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
מִי בְּאֵלֵהֵינוּ, מִי בְּאֲדוֹנֵינוּ, מִי בְּמַלְכֵנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
נוֹדָה לְאֵלֵהֵינוּ, נוֹדָה לְאֲדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ.
בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ.
אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ, אַתָּה הוּא

מוֹשִׁיעֵנו. אֶתָּה תִּקּוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לַחֲנֻכָּה כִּי בָּא מוֹעֵד. אָךְ
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשָּׁרוּם אֶת פָּנֶיךָ, וַיְבָטְחוּ בְּךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי
לֹא עֲזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יי, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו,
וְאֶנְחֵנוּ בְּלֶךְ בְּשֵׁם יי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עָלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי
שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יי שְׁפָתֵי תַפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֶךְ
חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אֲבֹרָהִם.

**אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יְיָ מַחֲיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטֵּל מִכָּלֶּל חַיִּים בַּחֲסֵד, מַחֲיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מִמֵּית וּמַחֲיֶה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הָרַחֲמָן, זֹכֵר יְצוּרֵי
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מַחֲיֶה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

**נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מִשְׁלֶשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ
מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבִיְמֵינוּ: [ועוין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועוין:] **יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ, וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מְלֹךְ
גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבָנִי' וכו']:********

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אתה קדוש ושְׁמֶךָ קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סְלָה,
ובְּכֹן תֵּן פִּחְדֶּךָ יי אֱלֹהֵינוּ על כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ על כָּל מֶה
 שְׁבָרָאת, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרֹאִים,
 וְיַעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבָּ שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בְּיָמִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל כָּל מֶה שְׁבָרָאת. **ובְּכֹן תֵּן כָּבוֹד לַעֲמֶךָ, תִּהְלֶה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה**
לְדוֹרֶשֶׁיָּהּ, פֶּתִחוֹן פֶּה לַמִּיחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לַעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִכַת נֵר לְבֵן יִשִּׁי מְשִׁיחֶךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
יֵרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחֹסִידִים בִּרְנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ
פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֶרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּהָ הוּא
יי אֱלֹהֵינוּ מִהֶרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבִהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כִּפְתּוּב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
מָלַךְ יי צְבָאוֹת בִּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנֵיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יי
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של ראש השנה:

אתה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּקְרַבְתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבֹדְתְּךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת
יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזִּכְרוֹן
הַזֶּה, זִכְרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה, זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא יְגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹן
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְכָּרוֹן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
 וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקֲדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה,
 הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֶּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיִגּוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שְׂמִיחָה שְׁלֵמָה
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבּוֹדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרְךָ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֲרָצְךָ. וַיֵּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אַתָּה פֹּעֵלְתּוֹ,
 וַיִּבִּין כָּל יִצְוֹר כִּי אַתָּה יֹצֵרְתּוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הַנִּשְׁמָה
 בָּאֶפֶס: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשָׁנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעֲבָדְךָ
 בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אֱמֶת וְקִיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל
 הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזְכָּרוֹן.

רְצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשִּׁב
 הָעֲבוֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עַמְּךָ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי המַחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ שְׁאַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
 הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
 רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסֶךָ וּכְתוֹב לְחַיִּים
 כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ אַתָּה יי**, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
 יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבִרְכָנוּ בָּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
 פְּנִיךָ נִתַּתְּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֶהְבָּה וְחֶסֶד צִדְקָה
 וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם
 [נהגו רוב העם להוסיף: וּבְסֶפֶר חַיִּים בִּרְכָּה וְשְׁלוֹם נִזְכֵּר וְנִכְתֵּב לְפָנֶיךָ אָנוּ
 וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יי** הַמְּבָרֵךְ
 אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ואומר קדיש בתרא:

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | **יְתַבְּרֵךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹנְשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].**

בְּתַקְבֵּל צְלוּתְכּוֹן וְתַתְּעַבֵּד בְּעוּתְכּוֹן וַצְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעַתָּא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעַלְנָא וְעַל כָּל קְהָלְהוֹן דִּי־יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ההבדלה למוצאי ראש השנה כהבדלה למוצאי יום טוב, ראו עמ' 91.

מנחה לערב יום הכיפורים

כל הנוטל ידי, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידים' – שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן, שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הלכות ברכות ו, ב).

ואומר שליח הציבור 'והוא רחום' וכו', וקורא הוא והעם מיושב:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמַּתּוֹ, אֲשֶׁרִי יוֹנְשִׁי בֵּיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם נְשִׁי אֱלֹהֵיוּ.

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד: גָּדוֹל
וַיְמַהֲלֵל מְאֹד וְלִגְדַּלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וּגְבוּרָתֶיךָ יִגְדֹּד: הֵדֵר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעֲזִיז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלַּתְךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב טוֹבְךָ יִבְיְעוּ
וְצַדִּיקְתְּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרוּחוֹם יִי אֶרֶךְ אֲפִים וּגְדֹל חֶסֶד: טוֹב יִי
לְכָל וְרוּחִמִּי עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדֶיךָ יִי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לִבִּי הָאָדָם גְּבוּרָתִיו וְכְבוֹד הֵדֵר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר: סוּמֶךָ יִי לְכָל הַנְּפִלִים
וְזוֹקֶף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק
יִי בְּכָל דְּרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קָרְאִיו לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
תְּהִלָּת יִי יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהֶ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהִ
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהִ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהִ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהִ
וַיִּפְרוֹק עַמִּיהִ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִייהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאֹמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהֶ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדֵּר יִתְהַלֵּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהֶ דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרִיתָא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעִלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל ש"ץ תפילה אחת בתקנת רבנו גם בערב יוה"כ כי רבנו לא חילק, וכל הציבור
מתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של הש"ץ.

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וְיִי יָגִיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: דְּזָכְרֵנוּ לְחַיִּים
אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יִי מַחְיֶה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הֶטֶל מִכָּלֶּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַחְיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמַקְיֵם
אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מִמֵּית וּמַחְיֶה [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן,
זוֹכֵר יִצְחָק בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים,
בְּרוּךְ אַתָּה יִי מַחְיֶה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא
עמהו, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְּשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ

מֵלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתִיו שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מָקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמָּקוֹמוֹ | מִמָּקוֹמָהּ
 מִלִּפְנֵי תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ
 בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ**
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, בְּדַבַּר הָאֱמוּנָה בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובין:] יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְשָׁתְךָ נְקֻדִּישׁ, וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [יש מקומות שנהגו לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו'] כְּאֲמוּרָה
וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה,
 [יש מקומות שנהגו לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו'] **כְּאֲמוּרָה וַיִּגְבֶּה**
יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ.

וּבְכֹן תֵּן פִּתְדֶּךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימָתְךָ עַל כָּל מָה שִׁבְרָאתָ,
 וַיִּרְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרֹאִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֶגְדָּה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֹטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
 עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מָה שִׁבְרָאתָ. **וּבְכֹן תֵּן כְּבוֹד**
לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיהָ, פִּתְחוֹן פֶּה לְמִיחָלִים לָךְ, שִׁמְחָה
לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדְּךָ, וְעִרְכַּת נֵר לְבֵן יוֹשִׁי מְשִׁיחְךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלֶזוּ, וַחֲסִידִים בְּרַנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ

פִּיָּהּ, וְכָל הָרָשָׁעָה בָּלָה בְּעֵשֶׁן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ.
וּמִלְכוֹת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֹתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה
עַל כָּל מַעֲשֵׂיָהּ, בִּירוּשָׁלַם עִירָהּ, וּבִהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָהּ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיהָ כְּבוֹד,
כַּכְתוּב: וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבִנְיָה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בֵּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
וְנִגְדַּד זִקְנֶיהָ כְּבוֹד, וְנֹאמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת
בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ.

וממשיכים היחיד ושליח הציבור בברכות תפילת העמידה:

**אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמִלְמֵד לְאִנוּשׁ בִּינָה, חֲנִינוּ מֵאֲתָךְ
דַּעַה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל, בָּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.**

**הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבֵּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ,
וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֶיךָ, בָּרוּךְ אַתָּה יי
הַרוֹצֶה בְּתִשׁוּבָה.**

**סֶלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטְאנוּ מִחוּל לָנוּ מִלִּפְנֵי כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל
טוֹב וְסֶלַח אַתָּה, בָּרוּךְ אַתָּה יי חֲנוּן וּמְרַבֵּה לְסִלּוֹחַ.**

**רְאֵה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּמַהֵר לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל
חֲזַק אַתָּה, בָּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.**

**רַפָּאנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רְפוּאָה
שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רּוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה,
בָּרוּךְ אַתָּה יי רּוֹפֵא חוּלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.**

**בָּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבָרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ
בְּטַלְלֵי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת,
בָּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים.**

תָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחִירוֹתֵינוּ, וְשָׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלוּיֹתֵינוּ
מֵאַרְבַּע כְּנָפֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה, וְהַסֵּר
מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה לְבִדְךָ
בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבִמְשָׁפֶט, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט.
לְמַשְׁמָדִים אֵל תְּהִי תְקוּהָ, כָּל הַמֵּינִים כְּרָגַע יֵאָבְדוּ,
וּמַלְכוּת זָדוֹן תַּעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר מְהֵרָה בְּיָמֵינוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים.

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַל שְׂאֵרֵי
עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם.
לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעָנוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים.

תִּשְׁכַּח בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עֵירָךְ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבָנִה אוֹתָהּ בְּנֵי
עוֹלָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

אֵת צֶמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקִרְנוֹ תִרְוֶם בִּישׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה.

שִׁמַּע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, מִלִּפְנֵי מַלְכֵנוּ רִיקָם אֵל תִּשְׁיִבֵנוּ,
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
עמך.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה יי המחזיר שכבתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
ישענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך
על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל
החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו
רוב העם להוסיף בעשי"ת: זכור רחמיה יי אלהינו ויבאש בעסק וכתוב לחיים
כל בני בריתך], **ברוך** אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל
ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור
פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה
ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך
אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום] **ברוך** אתה יי המברך
את עמו ישראל בשלום.

ואומר שליח הציבור וכולם אומרים עמו בלחש את נוסח הוידוי:

אָפֵא אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לִפְנֶיךָ תִּפְלִתָנוּ, וְאַל
תִּתַּעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתְחַנְתָּנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֲדֵי פָנִים וְקָנְשִׁי
עוֹרְךָ, שְׁנֵאמַר לִפְנֶיךָ צְדִיקִים אָנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
חָטָאנוּ אָנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גָּזְלָנוּ, דִּבְרָנוּ דּוֹפִי, הֶעֱוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ, זִדְדָנוּ,
חֲמַסְנוּ, טַפְלָנוּ שָׁקֵר, יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבָּנוּ, לִצְנוּ,
מַרְדָּנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֲוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרָנוּ, קָשִׁינוּ עוֹרְךָ,
רָשַׁעְנוּ, שְׁחַתָּנוּ, תַּעֲוִינוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתָעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא נָשׂוּה לָנוּ, וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא
עָלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאָנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ.

מֶה נֵאמַר לִפְנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֶה נִסְפָּר לִפְנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא הִנֵּסְתָּרוֹת וְהִנְגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה
יּוֹדֵעַ רָדִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי, אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי
בֶּטֶן וְרוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דָּבָר נֶעֱלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ,
וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חָטֵא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חָטֵא שְׁחָטָאנוּ
לִפְנֶיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חָטֵא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֶיךָ בִּסְתֵר, וְעַל
חָטֵא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֶיךָ בְּגִלּוּי, וְעַל חָטֵא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֶיךָ
בְּאוֹנֶס, וְעַל חָטֵא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֶיךָ בְּרָצוֹן.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנַתֵּק לַעֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קִרְבּוֹ, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְיָדֵי שְׁמַיִם, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כָּרֶת, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֶנֶק וְהָרֶג שְׂרִיפָה וּסְקִילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּכָר אֲמָרְנוּם לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ חֲטָאֵנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כִּכְתוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סֹלַח לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֹל לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעַדֶּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהֵי, עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כֹדַי וְעַכְשָׁיו שְׁנוֹצַרְתִּי כְּאֵלֹהֵי לֹא נוֹצַרְתִּי. עָפַר אָנִי בְּחַיִּי קֵל וְחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרִי אָנִי לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵי כִכְלִי מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ שֶׁלֹּא אֶחְטָא, וּמֵה שֶׁחֲטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבֵּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין.

ובסוף הידיו מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי כִּי וְהִגִּינוּ לִבִּי לִפְנֵיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ונופלים על פניהם:

לִפְנֵיךָ אֲנִי כֹרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדָמוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לִפְנֵיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֶה נֹאמֵר
לִי מֶה נִדְבֵּר וּמֶה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעֻיָּנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הִצְדָּקָה וְלָנוּ בִשְׁת
הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פָּנֵינוּ מִפָּנֶיךָ אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
מִפָּנֶיךָ עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהִשְׁבִּיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.
אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֶיךָ אֵלֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְּדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין
בָּנוּ מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן נִשְׁמָךְ, כְּמוֹ
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן נִשְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְלֹתִי
אֲחֻטֵּם לָךְ לְבַלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
כְּבוֹד עַל חֲסִדֶּיךָ עַל אֲמַתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הָ נָא
אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפֹּן אֶל קִשִּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל
חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה בְּגִדְל חֲסִדֶּיךָ,
וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֶּה, לְמַעַן נִשְׁמָךְ יְיָ
וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ נִשְׁמָעָה, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְּשִׁיבָה
וְעָשָׂה אֵל תֵּאֲחֹר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי נִשְׁמָךְ נִקְרָא עַל עִירְךָ
וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נָדַע מֶה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יִי וְחֲסָדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה, אֶל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת רְאוּשׁוֹנִים, מֵהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפָדָנוּ לְמַעַן חֲסָדֶךָ, יְהִי חֲסָדֶךָ יִי עָלֵינוּ בְּאִשֶּׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יִי מִי יַעֲמֵד, כִּי עִמָּךְ הַסְלִיחָה לְמַעַן תֵּיזָרָא. יִי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ, כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֹפֵר אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילָנוּ וּכְפַר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ וְיִפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהִי שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקנָא, עֲלִיכּוֹן וְעֶלְכָא וְעַל כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ערבית ליום הכיפורים

התפילה היא בערבית של שבת (ראו עמ' 92), עד תפילת העמידה, ואומר הש"ץ:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִּיה**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִּיה וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיה
וַיַּפְרוֹק עַמִּיה, בְּחִיכּוֹן וּבִיוֹמִיכּוֹן וּבְחִייהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ**
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂיִרְתָּא**
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

והכל עומדין ומתפללין בלחש:

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וְיִי יָגִיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] **מְלֹךְ רַחֲמָן**
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוֹר לְעוֹלָם יִי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הֶטֶל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ

מִמֵּית וּמִחַיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֱב הָרַחֲמָן, זֹכֵר יִצְוָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אֶתְּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִחַיָּה הַמֵּתִים.

ואומר ברכה שלישית בנוסח זה, ומנהג פשוט לומר 'ובנו' וכו':

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלֶיךָ סֵלָה,
וּבְנוֹ תֵּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מָה שֶׁבְּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיַעֲשׂוּ בָלֵם אֶגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבִּי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֶיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מָה שֶׁבְּרָאתָ. **וּבְנוֹ** תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיהָ, פֶּתִיחוֹן פֶּה לַמִּיחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לַעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וְעִרִכַּת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ. **וְאַזְ** צְדִיקִים יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׂרָאֵל יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרָנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כִּלָּה כְּעָשָׁן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֶרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֶרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנֶגֶד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפָתוֹב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מִלֶּךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנֶגֶד זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֶאֱמַר: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמִּלֶּךְ הַקְדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום הכיפורים:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבֹדְתְּךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתֵתֵן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת

יום המנוח הזה] את יום טוב מקרא קדש הזה, את יום הכפורים הזה, למחילה ולסליחה ולכפר בו על כל עונותינו, באהבה, זכר ליציאת מצרים.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, יעלה ויבוא יגיע יראה ירצה ישמע יפקד יזכר לפניה זכרוננו, זכרון אבותינו, זכרון ירושלים עירך, זכרון משיח בן דוד עבדך, זכרון כל עמך בית ישראל לפניה, לפלטה לטובה לחן לחסד ולרחמים, ביום מקרא קדש הזה, ביום הכפורים הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו. זכרנו יי אלהינו בו לטובה, פקדנו בו לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה ורחמים חוס וחנון ורחם עלינו, ומלטנו בו מכל צרה ויגון, ושמחנו בו שמחה שלמה כי אל מלך רחום וחנון אתה.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, מחול לעונותינו ביום צום הכפורים הזה, מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך, כאמור אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר. וכתוב: מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך. וכתוב: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו. כי אתה סלחן לישראל מן העולם ומחלן לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּכַבּוּדָּךְ,
וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲדָךְ
עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֶל אֶרֶץ. וַיֵּדַע כָּל פֶּעֹל כִּי אַתָּה פִּעֲלָתוֹ,
וַיֵּבִין כָּל יִצּוֹר כִּי אַתָּה יִצְרָתוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנָּשְׁמָה
בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וּדְבָרְךָ אֱמֶת
וְקִיָּם לְעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל
וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעִבּוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִּקְבֹּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ. **וְתַרְצֵנוּ**, וְתַחֲזִיקֵנוּ עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְנוֹף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים
כִּמְאֵז, בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוֹר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בִּידְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו]
רַב הָעַם לְהוֹסִיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסְךָ וּכְתוֹב לְחַיִּים

כָּל בְּנֵי בְרִיתִךָ, בָּרוּךְ אַתָּה יי, הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלֶךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.
שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל
 עַמֶּךָ, וּבִרְכָנוּ כָּלֵנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּה, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָּה נִתְּתָה
 לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב
 בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם [נהגו רוב העם
 להוסיף: וּבְסֵפֶר חַיִּים בִּרְכָּה וְשְׁלוֹם נִזְכֵּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמֶּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשְׁלוֹם.

ובולם אומרים בלחש את נוסח היידי:

אָנָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלִתָנוּ, וְאַל
 תִּתְּעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתַּחֲנֻתָנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֵזִי פָּנִים וְקָשִׁי
 עוֹרְךָ, שְׁנֵאֵמַר לְפָנֶיךָ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
 חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בִּגְדָנוּ, גָּזְלָנוּ, דִּבְרָנוּ דּוֹפִי, הָעֵוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ, זָדָנוּ,
 חֲמֻסָּנוּ, טַפְלָנוּ שִׁקָּר, יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבָּנוּ, לִצָּנוּ,
 מַרְדָּנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֵוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרָנוּ, קִשְׁינוּ עוֹרְךָ,
 רִשָּׁעְנוּ, שִׁחַתָּנוּ, תָּעִינוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתָעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
 וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא נָשׂוּה לָנוּ, וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא
 עָלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ.

מֵה נֵאֵמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֵה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
 שְׁחָקִים. הֵלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה
 יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְּרֵי כָּל חֵי, אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי

בְּטֶן וְרוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דְּבַר נַעֲלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לִפְנֵיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לִפְנֵיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לִפְנֵיךָ בִּסְתֵּר, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לִפְנֵיךָ בְּגִלּוּי, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לִפְנֵיךָ בְּאוֹנֶס, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לִפְנֵיךָ בְּרָצוֹן.

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנֵתֵק לַעֲשֵׂה, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קֶרֶב, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְּיָדֵי שָׁמַיִם, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כָּרֶת, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֲנֹק וְהָרֵג שְׂרִיפָה וְסָקִילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כָּבֵר אֲמָרָנוּם לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ חָטֵאנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כִּכְתוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֲלָן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהִי, עַד שְׁלֹא נִוצַרְתִּי אִינִי כִּדְאִי וְעַכְשָׁיו שְׁנוּצַרְתִּי כְּאִלּוֹ
 לֹא נִוצַרְתִּי. עָפָר אֲנִי בְּחַיִּי קֵל וְחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרִי
 אֲנִי לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵי כָכְלִי מֵלֹא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רָצוֹן
 מִלִּפְנֵיךָ שְׁלֹא אֶחְטָא, וּמֵה שֶׁחָטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין [ובסוף הוידוי מתחנן ואומר:]

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בלילי שבתות שלח הציבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל
 עֲלִיוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
 הַכֹּל. מִגֵּן אֲבוֹת בְּדַבְּרוֹ, מַחְיֶה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלִךְ
 הַקְּדוֹשׁ שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ הַמְּנִיחַ לַעַמּוֹ בְּשֵׁבֶת קְדֻשּׁוֹ, כִּי בָם רָצָה
 לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנֶינוּ נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחַד, וְנוֹדֶה לְשִׁמּוֹ בְּכָל
 יוֹם תָּמִיד, מַעֲוֵן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׁבִיעִי
 וּמְקַדֵּשׁ הַשְּׁבֵת, וּמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לָעָם מִדְּשָׁנֵי עֹנֵג,
 זָכָר לַמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ. וְקִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשָׁנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת,
 וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבֻתוֹת קְדֻשָּׁךְ, וְיִנּוּחוּ בָם כָּל
 יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבֵת.

ולאחר התפילה, ובשבת לאחר ברכת מעין שבע, נופלין על פניהם:

לִפְנֵי אֲנִי בּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדָמָה, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנִי חַנּוּן
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לִפְנֵי כִי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֵה נֹאמֵר
לִי מֵה נִדְבֵר וּמֵה נִצְטָדֵק, חֲטָאנוּ וְעֻיָּנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הַצָּדִיקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פָּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
מִפְּנֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁבִּיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.
אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֱלֹהֵי, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְּדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין
בָּנוּ מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן נִשְׁמָךְ, כְּמוֹ
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן נִשְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְיֶה לִּי
אֲחֻטָּם לָךְ לְבִלְתִּי הִכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
כְּבוֹד עַל חֲסִדֶּיךָ עַל אֲמַתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיָּה נָא
אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפֹּן אֶל קִשִּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל
חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה בְּגִדְל חֲסִדֶּיךָ,
וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֶּה, לְמַעַן נִשְׁמָךְ יְיָ
וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִי רַב הוּא, יְיָ נִשְׁמָעָה, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְּשִׁיבָה
וְעָשָׂה אֵל תֵּאֲחֹר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי נִשְׁמָךְ נִקְרָא עַל עִירְךָ
וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאֶנְחֵנוּ לֹא נָדַע מֶה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יִי וְחֲסָדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה, אֶל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת רְאוּשׁוֹנִים, מֵהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפָדָנוּ לְמַעַן חֲסָדֶךָ, יְהִי חֲסָדֶךָ יִי עָלֵינוּ בְּאִשְׁרֵי יַחֲלֵנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יִי מִי יַעֲמֵד, כִּי עִמָּךְ הַסְלִיחָה לְמַעַן תֵּתָּרָא. יִי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קָרְאוֹנוּ, כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֶנְחֵנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילָנוּ וּכְפָר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדָּשׁ שְׁמִיהִי רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהִי וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהִי וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהִי וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהִי וַיִּפְרוֹק עַמִּיהִי, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִייהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיהִי רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוּתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוּתְכוֹן וַצְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהִי שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעֶלְכָא וְעַל כָּל קְהֵלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

שחרית ליום הכיפורים

ביום הכיפורים שאין שם רחיצה, אינו מברך 'על נטילת ידיים' ולא 'המעביר שינה' וכו', ומתפללים כתפילת שחרית של שבת (ראו עמ' 103) עד תפילת עמידה. ומתפלל שליח הציבור תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק, וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יִי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] **מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אַבְרָהָם.**

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד הֶטֶל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵיוּ בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], **וְנֹאמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֹשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ**

קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ יִגְדֹּל
מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָהּ
מִלִּכְנוֹ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָהּ, מְתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ**
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קְדָשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְנַשִּׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] **יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן**
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קְדָשְׁתְּךָ נִקְדִּישׁ, וְשִׁבְחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ
כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו']:

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה,
 [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו'],

וּבְכֵן תֵּן פַּחַדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימַתְךָ עַל כָּל מָה
שֶׁבָּרַאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וְיַעֲשׂוּ בְלֹם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיַּדְעֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בֵּינְךָ וּגְבוּרָה בְּיָמִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מָה שֶׁבָּרַאתָ. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה
לְדוֹרֶשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לַעִירָךְ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדְּךָ, וְעִרְכַּת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחְךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרָנָה יִגְלִלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ
פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכָּלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת דָּדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא

יִי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדֵּךָ זִקְנוֹךָ כְּבוֹד, כִּפְתּוֹב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
מֶלֶךְ יִי צַבָּאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדֵּךָ זִקְנוֹ כְּבוֹד, וְנֶאמָר: יִי
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאמָר: וַיִּגְבֶּה יִי צַבָּאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בְּצִדְקָה, בָּרוּךְ אַתָּה יִי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום הכיפורים:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּקְרַבְתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וַתֵּתֵן לָנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת
יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכְּפוּרִים
הַזֶּה, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפֵּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה,
זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' כמו ליום טוב עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכָּר לְפָנֶיךָ זְכוּרֵנוּ, זְכוּרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֹן
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכוּרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוּרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקֲדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה,
הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֵּר יְשׁוּעָה וּרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וּרַחֵם
עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שְׂמִיחָה נְשִׁלְמָה
כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.

נוסח הוידוי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון':

אָפּא אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לִפְנֵיךָ תִּפְלֹתֵנוּ, וְאַל
תִּתְעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתַּחֲנֻתֵנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֲדֵי פָנִים וּקְנִישֵׁי
עוֹרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר לִפְנֵיךָ צַדִּיקִים אָנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
חָטָאנוּ אָנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אָשְׁמֵנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דּוֹפִי, הָעֵינֵינוּ וְהַרְשָׁעֵנוּ, זָדְנוּ,
חֲמַסְנוּ, טָפְלְנוּ שִׁקְרָה, יַעֲצֵנוּ רָע, כִּזְבְּנוּ, לִצְנוּ,
מַרְדְּנוּ, נֶאֱצְנוּ, סָרְרְנוּ, עֲוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרְנוּ, קִשְׁינוּ עוֹרְךָ,
רָשָׁעֵנוּ, שִׁחַתְנוּ, תָּעִינוּ, תַּעֲבֵנוּ, תַּעֲתָעֵנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא נָשָׂה לָנוּ, וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא
עֲלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאָנַחְנוּ הַרְשָׁעֵנוּ.

מָה נֶאֱמַר לִפְנֵיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מָה נִסְפָּר לִפְנֵיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה
יּוֹדֵעַ רָדִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי, אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי
בֵּטָן וְרוֹאֶה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דָּבָר נֶעֱלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלוֹתֵינוּ,
שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ,
וְתִסְלַח לְכָל פִּשְׁעֵינוּ.

וְעַל חָטָא שֶׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בַּשִּׁגָּה, וְעַל חָטָא שֶׁחָטָאנוּ
לִפְנֵיךָ בַּזְדוֹן, וְעַל חָטָא שֶׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בַּסֵּתֶר, וְעַל
חָטָא שֶׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בַּגְּלוּי, וְעַל חָטָא שֶׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ
בְּאוֹנֶס, וְעַל חָטָא שֶׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בְּרָצוֹן.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנִתֵּק לַעֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְּיָדֵי שָׁמַיִם, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כָּרֶת, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֶנֶק וְהָרָג שְׂרִיפָה וּסְקִילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּכָר אֲמָרְנוּם לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ חֲטָאֵנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כִּכְתוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סֹלְחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֻלָּן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהֵי, עַד שֶׁלֹּא נוצַרְתִּי אֵינִי כֹדַאי וְעַכְשָׁיו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאֵלֹהֵי לֹא נוצַרְתִּי. עָפַר אָנִי בְּחַיִּי קֵל וְחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרִי אָנִי לִפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵי כִכְלִי מֵלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ שֶׁלֹּא אֶחְטָא, וּמֵה שֶׁחֲטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבֵּים אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין.

עד כאן נוסח הידיו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם צוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה, מְחַה וְהַעֲבִיר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, כְּאָמֹר

אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנֵי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר.
 וְכָתוּב: מַחִיתִי כָעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעֵב חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי
 גִּאלְתִּיךָ. וְכָתוּב: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לִטְהַר אֶתְכֶם
 מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ. כִּי אֵתָה סִלְחָן לְיִשְׂרָאֵל מִן
 הָעוֹלָם וּמִחֻלָּן לְשַׁבְּטִי יִשְׁרָאֵל, וּמִבְּלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
 מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּכַבֻּדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲדָךְ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֶרֶץ. וַיֵּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אֵתָה פֹּעֵלְתוֹ,
 וַיִּבֶן כָּל יָצוֹר כִּי אֵתָה יִצְרָתוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנָּשְׁמָה
 בְּאִפּוֹ: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
 וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וְדַבְּרָךְ אֱמֶת
 וְקִים לְעֵד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
 לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל
 יוֹם הַכְּפוּרִים.

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֵבֻדָּה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבֵּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עַמְּךָ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְנוֹךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 וְשֹׁעֵנוּ אֶתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפֹּר תְּהִלָּתָךְ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצַהֲרָיִם.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
 הַחַיִּים יִהְיוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
 רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסְךָ וּכְתוֹב לְחַיִּים
 כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאֶה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
 הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
 'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
 והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יֵשָׁא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בִּבְרָכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בִּתְוָרָה,
 הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
 וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יֵשָׁא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לָךְ
 שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל
 עַמָּךְ, וּבָרְכֵנוּ כָּלְנוּ מִמָּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי מִמָּאוֹר פָּנֶיךָ נִתְּתָה

לָנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיֶה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב
 בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשָׁלוֹם [נהגו רוב העם
 להוסיף: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם נִזְכֵּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יִי הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם.

[היחיד אומר כאן את הוידוין] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יִי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ונופלין על פניהם:

**לְפָנֶיךָ אָנִי כוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
 הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנִיחָנוּ
 מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מַה נֹּאמֵר
 לִי מַה נִּדְבֹר וּמַה נִּצְטָדֵק, חָטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
 וְסוּר מִמִּצּוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יִי הַצְדָּקָה וְלָנוּ בִשְׁת
 הַפְּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פְּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲנִשְׁמִתָּנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמָתָנוּ
 מִפְּנֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהַנְשִׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.**

**אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֵלֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
 רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲנִשְׁמִתָּנוּ גְדֹלָה עַד לִשְׁמַיִם. אֵין בָּנוּ
 מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ
 עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְיֶה לְתִי אַחֲטָם לָךְ
 לְבִלְתִּי הִכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אָנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם
 לְשֵׁם קְדוּשָׁי. לֹא לָנוּ יִי לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ יְתֵן כְּבוֹד עַל חֶסֶדְךָ
 עַל אֲמַתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם.**

אָפּא יי, אַל תִּפֶּן אֶל קִשִּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רָשָׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ, סֵלַח בָּא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה בְּגִדְל חֲסִדֶּךָ, וּבֶאֱשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֶּה, לְמַעַן שְׁמֶךָ יי וְסִלְחָתָ לַעֲוֹנֵי כִי רַב הוּא, יי שְׁמַעָה, יי סִלְחָה, יי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל תְּאַחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמְּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַּע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יי וְחֲסִדֶּיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה, אֶל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים, מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מָאֵד, קוּמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפָדֵנוּ לְמַעַן חֲסִדֶּךָ, יְהִי חֲסִדֶּךָ יי עָלֵינוּ בֶּאֱשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יי מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ, כִּי הוּא יֵדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֹפֵר אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילָנוּ וּכְפַר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדָּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיבוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחִיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלָּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

קריאה בתורה ליום הכיפורים

בשחרית יום הכיפורים קורין בספר ויקרא בפרשת אחרי מות (טז, א–לד): **ראשון** קורא מ'וידבר יי אל משה' | **שני** קורא מ'ולקח את שני השעירים' (בשבת מ'כתנת בד קדש ילבש') | **שלישי** קורא מ'ולקח מלא המחתה' (בשבת מ'ולקח את שני השעירים') | **רביעי** קורא מ'ויצא אל המזבח' (בשבת מ'ולקח מלא המחתה') | **חמישי** קורא מ'ואת חלב החטאת' (בשבת מ'ויצא אל המזבח') | **שישי** קורא מ'שבת שבתון היא לכם' עד 'כאשר צנה יי את משה' (בשבת מ'ואת חלב החטאת') | **שביעי** (בשבת) קורא מ'שבת שבתון היא לכם' עד 'כאשר צנה יי את משה' | לאחר קריאת ששה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, ז–יא), מ'ובעשור לחדש' עד 'ומנחתה ונסכיהם'.

ברכות ההפטרה ליום הכיפורים

לאחר שהשלים המפטיר קריאתו, מברך לפני קריאתו בנביא:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בְּנָבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאַמֶּת. בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ, וּבְנָבִיאֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק.

ולאחר שסיים את קריאתו בנביא, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים, הַצִּדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק. נֶאֱמַן אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדָבַר מִדְּבָרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא יִשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל נֶאֱמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן בְּכָל דְּבָרָיו | רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ, וְלַעֲגוּמַת נַפְשׁ תִּתְּנָקוּם נָקָם מִהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתִבְנֶה מְהֵרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

את צִמּוּחַ דָּוִד מִהָרָה תִּצְמִיחַ, וְקִרְנוֹ תִּרְוֶם בְּיִשׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן דָּוִד | על התורה ועל הנביאים [בשבת: ועל
 יום המנוח הזה שִׁנַּתְתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקִדְשָׁהּ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת], **ועל יום**
מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה שִׁנַּתְתָּ לָנוּ, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכִפּוּר בּוֹ
עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, עַל הַכָּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ. וְדַבְּרָךְ
אֱמֶת וְקִיָּם לְעַד, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל
וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקְדָּשׁ [בשבת: השִׁבֵּת וְ]
יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכְּפוּרִים.

רבנו כותב בסדר התפילה: 'בנוסח שהוא חותם בתפילה בברכה אמצעית באותו היום,
 כך הוא חותם בברכה אחרונה זו'. נמצא שחותמין בנוסח: 'דַּבְּרָךְ אֱמֶת' וכו'.

מוסף ליום הכיפורים

לאחר שהחזירו ספר תורה למקומו, הציבור אומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וָעַד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעַד: גָּדוֹל
יי וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדָּלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעֲזֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלַּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכַר רַב טוֹבָךְ יִבְיְעוּ
וְצִדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרֶךְ אֲפִים וּגְדָל חֶסֶד: טוֹב יי
לְכָל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ
יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוּמָךְ יי לְכָל הַנִּפְלִים
וְזֹקֶךְ לְכָל הַכְּפוּיִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם

אֶת אֲכָלָם בָּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדָהּ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
 יִי בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרֹב יִי לְכָל קָרְאִיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֶמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תִּהְיֶה לָּהֶם יִי יִדְבָּר פִּי וַיִּבְרָךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא** דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ
 וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
 וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחִייהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְיָרִן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל ש"ץ תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק, וכל הציבור מתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של הש"ץ.

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת
וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
 חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] **מְלֹךְ רַחֲמָן**
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אתה גבור לעולם יי מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד
הטל מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים
רבים, רופא חולים וסומך נופלים ומתיר אסורים ומקים
אמונתו לישיבי עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך
ממית ומחיה [נהגו רוב העם להוסיף: מי כמוך אב הרחמן, זכר יצוריו
ברחמים לחיים], ונאמן אתה להחיות מתים, ברוך אתה יי
מחיה המתים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא
עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נקדישך ונעריצך ונשלש לך קדשה משלשת, כדבר האמור
על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: [ועוין:] **קדוש**
קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו | כבודו וגדלו
מלא עולם ומשרתיו שואלים, איה מקום כבודו: [ועוין:]
משבחים ואומרים ברוך כבוד יי ממקומו | ממקומך
מלכנו תופיע ותמלוך עלינו, כי מחכים אנו לך, מתי תמלך
בציון בחיינו ובימינו: [ועוין:] **אמן | תשכון תתגדל ותתקדש**
בתוך ירושלם עירך לדור ודור ולנצח נצחים, ועיינו
תראינה במלכות עזך, כדבר האמור בשירי קדשך, על ידי
דוד עבדך משיח צדקך: [ועוין:] **ימלך יי לעולם אלהיך ציון**
לדור ודור הללויה | לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים
קדשתך נקדיש, ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש
כי אל מלך גדול וקדוש אתה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'ויבן' וכו']:

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אתה קדוש וְשִׁמְךָ קדוש, וקדושים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סְלָה,

[ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו'],

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מָה שֶׁבָּרַאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיַעֲשׂוּ בָלֵם אֶגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיַּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מָה שֶׁבָּרַאתָ. **וּבְכֵן** תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לַעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעֲרִיכַת נֵר לְבֵן יוֹשֵׁי מְשִׁיחָךָ. וְאַזְ צְדִיקִים יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחַסִּידִים בְּרָנָה יִגְלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשָּׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְבָּנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מִלֶּךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנֵיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של מוסף ליום הכיפורים:

אתה בְּחֵרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּבָּנוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרַאתָ. וְתֵתֵן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, לְמַחֲלָה וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה, זְכַר לִיצִיאת מִצְרָיִם.

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְּרַחַק מֵעַל אֲדָמָתֵנוּ, וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲלוֹת לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵיךָ בְּבֵית בְּחִירָתְךָ, בְּנוֹה הַדֶּרֶךְ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמַקְדָּשְׁךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתִּשְׁוֹב וְתִרְחַם עָלָיו וְעָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתִקְבֹּץ פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ בְּנֶס מִיִּרְפָּתִי אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה וְלִירוּשָׁלַם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְנִשְׂם נַעֲשֶׂה לִפְנֵיךָ אֶת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִין כְּסֻדָּרִין וּמוֹסָפִין כְּהִלָּכָתָן. וְאֶת מוֹסָפֵי [בשבת: יום המנוח הזה], יוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, יוֹם צוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לִפְנֵיךָ כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ.

נוסח הוידיז, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'.

אָנָּה אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לִפְנֵיךָ תִּפְלִתָנוּ, וְאַל תִּתַּעַלֵּם מִלִּכְנוּ מִתְחַנְּתֵנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֲזֵי פָנִים וְקִנְיֵי עוֹרָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר לִפְנֵיךָ צִדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאנוּ, אָבֵל חֲטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאַבּוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דּוֹפִי, הָעוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ, זָדְנוּ, חָמַסְנוּ, טָפְלְנוּ שֶׁקֶר, יַעֲצֵנוּ רָע, כִּזְבְּנוּ, לִצְנוּ, מְרִדְנוּ, נֶאֱצְנוּ, סָרְרְנוּ, עֲוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרְנוּ, קִנְיֵינוּ עוֹרָךְ, רָשָׁעְנוּ, שִׁחַתְנוּ, תַּעֲיִנוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתָעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ

וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא נָשָׂה לָנוּ, וְאַתָּה צָדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ, כִּי אֶמֶת עָשִׂיתָ וְאַנְחֵנוּ הִרְשָׁעְנוּ.

מה נֹאמַר לִפְנֵיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֶה נִסְפָּר לִפְנֵיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. הֲלֹא הִנֵּסְתָּרוֹת וְהִנְגַּלּוֹת אֶתָּה יוֹדֵעַ, אֶתָּה יוֹדֵעַ רָדִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי, אֶתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן וְרוֹאֶה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִמֶּנֶּךָ עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

ועל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בִּבְסִתָּר, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בְּגִלּוֹי, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בְּאוֹנֶס, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לִפְנֵיךָ בְּרָצוֹן.

ועל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנִתֵּק לַעֲשֵׂה, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם קִרְבָּן, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוֹת אֲרָבָעִים, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְּיָדֵי שְׁמַיִם, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם כְּרִית, וְעַל חֲטָאִים שְׁאֵנוּ חִיּוּבִים עֲלֵיהֶם אֲרָבַע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֵנֶק וְהָרָג שְׂרִיפָה וְסָקִילָה.

על הגלויים לנו ועל שאינם גלויים לנו, הגלויים לנו כפר
אמרנום לפניך יי אלהינו, ושאיןם גלויים לנו חטאנו
על כולם. ואתה יודע כל הנסתרות, ככתוב: הנסתרת ליי
אלהינו, והנגלת לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי
התורה הזאת. כי אתה סלחן לישראל מן העולם ומחלן
לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח.

אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו
לא נוצרתי. עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי. הרי
אני לפניך יי אלהי ככלי מלא בושה וכלמה. יהי רצון
מלפניך שלא אחטא, ומה שחטאתי, מרוק ברחמיך הרבים
אבל לא על ידי יסורין.

עד כאן נוסח הוידוי.

אלהינו ואלהי אבותינו, מחול לעונותינו ביום צום הכפורים
הזה, מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך, כאמור
אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר.
וכתוב: מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי
גאלתיך. וכתוב: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם
מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו. כי אתה סלחן לישראל מן
העולם ומחלן לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מלך
מוחל וסולח.

אלהינו ואלהי אבותינו, מלוק על כל העולם כלו בכבודך,
והנשא על כל הארץ ביקרך, והופע בהדר גאון עזך

עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֲרָצָה. וַיֵּדַע כָּל פֶּעֹל כִּי אֵתָה פְּעַלְתָּנוּ,
וַיְבִין כָּל יִצְוֹר כִּי אֵתָה יִצְרְתָּנוּ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׁמָה
בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשַׁמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אִמֶּת
וְקִיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל
וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רְצָה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבֵּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לָנוּךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
וְשִׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפֹּר תְהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בִּידְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נִסִּיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְיוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטּוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כְּעֶסֶךָ וּכְתוֹב לַחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכְּךָ', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יְבָרְכְּךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכְּךָ' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכְּךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה, הָאֲמוּנָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, בְּאִמּוֹר: יְבָרְכְּךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יֵשָׁא יי ו פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיילים אהבה וחסד צדקה ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום [נהגו רוב העם להוסיף: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום] **ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום.**

[היחיד אומר כאן את הוידוי] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי.

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ונופלין על פניהם:

לִפְנֵי אֲנִי בֹרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדָמִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנִי חֹנֵן מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לִפְנֵי כִי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֶה נֹאמֵר לִי מֶה נִדְבֵר וּמֶה נִצְטָדֵק, חֲטָאנוּ וְעִוְינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הַצָּדִיקָה וְלָנוּ בִּשְׁתֵּי הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פָּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ מִפְּנֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהַשִּׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֵלֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וּתְהִלָּתִי אֲחַטֵּם לָךְ לְבַלְתִּי הַכְרִיתְךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוּשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמִתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיָּה נָא אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפֹּן אֶל קִשֵּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רָשָׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה בְּגִדְלֵךְ חֲסִדְךָ, וּבְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֶּה, לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעָה, יְיָ סִלַּחָה, יְיָ הַקְשִׁיבָה וְעָשָׂה אֵל תֵּאֲחֹר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמְּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַּע מֶה נַעֲשֶׂה בִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וְחִסְדֶּיךָ בִּי מַעֲוֹלִים הָמָּה, אֶל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת
רִאשׁוֹנִים, מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חִסְדֶּךָ, יְהִי חִסְדֶּךָ יְיָ עָלֵינוּ בְּאִשֶּׁר
יַחֲלֵנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֹד, בִּי עֲמֹד
הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ,
בִּי הוּא יִדַּע יִצְרָנוּ זָכוֹר בִּי עֹפֵר אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילָנוּ וּכְפַר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהַ
וְיִמְלֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהִי
שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֻתָּא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעַלְכָּא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

מנחה ליום הכיפורים

מתפללים כתפילת מנחה של שבת (ראו עמ' 140), אך מוסיפין את מזמור שיר של אותו היום (ראו עמ' 50) לפני 'מזמור שיר של יום השבת'. וממשיכים בתפילת מנחה כמו בכל תפילת מנחה של שבת: אומרים קדיש ומוציאים ספר תורה. **במנחת יום הכיפורים** קורין בספר ויקרא בפרשת אחרי מות (יח, א-ל): **ראשון** קורא מ'וידבר יי' | **שני** קורא מ'איש איש' | **שלישי-מפטיר** קורא מ'ואת זכר' עד 'אני יי' אלהיכם' | לאחר שהמפטיר סיים לקרוא ולברך, גוללין את ספר התורה והוא מברך על ההפטרה (לברכותיה ראו עמ' 265). לאחר קריאת ההפטרה מחזירין את ספר התורה, ושליח הציבור אומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ וְיִמְלֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ וְיִפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחִיכּוֹן וּבִיוֹמִיכּוֹן וּבְחִייהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהּ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וְלַעֲלָמִי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל ש"ץ תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק.

יִי שְׁפָתֵי תַפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וּמַבִּיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אתה גבור לעולם יי מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד
הטל מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים
רבים, רופא חולים וסומך נופלים ומתיר אסורים ומקים
אמונתו לישיבי עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך
ממית ומחיה [נהגו רוב העם להוסיף: מי כמוך אב הרחמן, זכר יצוריו
ברחמים לחיים], ונאמן אתה להחיות מתים, ברוך אתה יי
מחיה המתים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא
עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נקדישך ונעריצך ונשלש לך קדשה משלשת, כדבר האמור
על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: [ועוין:] **קדוש**
קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו | כבודו וגדלו
מלא עולם ומשרתיו שואלים, איה מקום כבודו: [ועוין:]
משבחים ואומרים ברוך כבוד יי ממקומו | ממקומך
מלכנו תופיע ותמלוך עלינו, כי מחכים אנו לך, מתי תמלך
בציון בחיינו ובימינו: [ועוין:] **אמן | תשכון תתגדל ותתקדש**
בתוך ירושלם עירך לדור ודור ולנצח נצחים, ועיינינו
תראינה במלכות עזך, כדבר האמור בשירי קדשך, על ידי
דוד עבדך משיח צדקך: [ועוין:] **ימלך יי לעולם אלהיך ציון**
לדור ודור הללויה | לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים
קדשתך נקדיש, ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש
כי אל מלך גדול וקדוש אתה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'ויבן' וכו']:

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אתה קדוש וְשִׁמְךָ קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סְלָה,

[ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו'],

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאת, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיַעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאת. **וּבְכֵן** תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פֶּתַח חוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעֲרִיכַת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ. וְאַזְ צְדִיקִים יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׂרָאֵל יַעֲלִזוּ, וְחַסִּידִים בְּרָנָה יִגְלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ פִּיהָ, וְכָל הָרִשָּׁעָה כָּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֶרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֶרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כִּפְתּוּב: וְחִפְרָה הַלְבָּנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מָלַךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּד זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצִּדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום הכיפורים:

אתה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בַּמִּצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּבְנוֹ לַעֲבֹדְתְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת. וְתֵתֵן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֶת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֶת יוֹם מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֶת יוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגְיַע יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוּרֵנוּ, זְכוּרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֹן
יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוּרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוּרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקֵדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה,
הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֶּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרַחֵם
עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.

נוסח הוידווי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותרם 'יהיו לרצון'.

אָנָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלְתָנוּ, וְאַל
תִּתַּעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתְחַנְּתֵנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֵזִי פָנִים וּקְנִישִׁי
עוֹרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ צַדִּיקִים אֲנִיחָנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
חָטָאנוּ אֲנִיחָנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ. **אֲנִשְׁמְנוּ**, בְּגָדְנוּ, גָּזְלָנוּ, דִּבְרָנוּ דּוֹפִי,
הָעֵוִינוּ וְהִרְשָׁעֵנוּ, זָדְנוּ, חֲמַסְנוּ, טָפְלָנוּ שָׁקֵר, יַעֲצָנוּ רָע,
כָּזָבְנוּ, לָצָנוּ, מָרְדְּנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֵוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צִרְרָנוּ,
קִנְשִׁינוּ עוֹרְךָ, רָשָׁעְנוּ, שָׁחַתְנוּ, תָּעִינוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתָעְנוּ.
סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמַּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא נָשׂוּה לָנוּ, וְאַתָּה
צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנִיחָנוּ הִרְשָׁעֵנוּ.

מֶה נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֶה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה
יּוֹדֵעַ רָדִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְּרִי כָּל חֵי, אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי

בְּטֶן וְרוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דְּבַר נֶעְלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִמֶּגֶד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לְפָנֶיךָ בִּסְתֵּר, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוֹי, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס, וְעַל חֵטֵּא שֶׁחָטֵאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרָצוֹן.

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנַתֵּק לַעֲשֵׂה, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קִרְבָּן, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוֹת אַרְבָּעִים, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְּיָדֵי שָׁמַיִם, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כָּרֶת, וְעַל חֲטָאִים שֶׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֲנֹק וְהָרֵג שְׂרִיפָה וְסָקִילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כָּבֵר אֲמָרָנוּם לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ חָטֵאנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כִּכְתוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֻלָּן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהִי, עַד שְׁלֹא נִוצַרְתִּי אִינִי כִּדְאִי וְעַכְשָׁיו שְׁנוּצַרְתִּי כְּאֵלֹהִי,
 לֹא נִוצַרְתִּי. עָפַר אֲנִי בְּחַיִּי קֹל וְחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרִי
 אֲנִי לִפְנֵיךְ יְיָ אֱלֹהִי כְּכֹלִי מֵלֹא בִּוְשָׁה וּכְלִמָּה. יְהִי רָצוֹן
 מִלִּפְנֵיךְ שְׁלֹא אֶחְטָא, וּמֵה שֶׁחָטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין.

עד כאן נוסח הוידוי.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְחוּל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם צוֹם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה, מִחָה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִפְּגַד עֵינֶיךָ, כְּאִמּוֹר
 אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מִחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחֲטָאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר.
 וְכָתוּב: מַחִיתִי כָעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעָנָן חֲטָאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי
 גָּאֻלְתִּיךָ. וְכָתוּב: כִּי בְיוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם
 מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ. כִּי אֶתָּה סֹלֶחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן
 הָעוֹלָם וּמִחֻלָּן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
 מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּכַבּוֹדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֶזְרֶךָ עַל
 כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֶרֶץ. וַיֵּדַע כָּל פֶּעוּל כִּי אֶתָּה פֹּעֶלְתּוֹ, וַיִּבִּין
 כָּל יָצוֹר כִּי אֶתָּה יִצְרָתוֹ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנָּשְׁמָה בְּאִפּוֹ: יְיָ
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ,
 וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח בְּפִשְׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ
 מִטּוֹבָךְ, וְטָהָר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקִיָּם לָעַד.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשׁ [בשבת: השַׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל יוֹם הַכְּפוּרִים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
עמך.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה יי המחזיר שכבתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
נשענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך
על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל
החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו
רוב העם להוסיף: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש בעסק וכתוב לחיים
כל בני בריתך], ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל
עמך, וברכנו כלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת
לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ושלום, וטוב
בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום [נהגו רוב העם
להוסיף: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית
ישראל לחיים ולשלום] ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל
בשלום.

[היחיד אומר כאן את הוידוי] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֱמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ונופלין על פניהם:

לְפָנֶיךָ אֲנִי בּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צַדִּיקוּתִינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ. לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֶה נֹאמֵר לִי מֶה נִדְבֹר וּמֶה נִצְטָדֵק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הַצָּדִיקָה וְלָנוּ בִּשְׁתֵּי הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פָּנֵינוּ מִפָּנֶיךָ אֲשַׁמְתֵּנוּ וְנִכְפַּפְּהָ קוֹמַתֵנוּ מִפָּנֶיךָ עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁבִּיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֶיךָ אֵלֶיךָ, כִּי עוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתֵנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צָדִיקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתֵּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְיֶה לִּי אַחֲטָם לָךְ לְבִלְתִּי הַכְרִיתְךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוּשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדֶּיךָ עַל אֲמַתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךְ נָא אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפֹּן אֶל קִשֵּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רָשָׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדֶּיךָ, וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנֶּה, לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְשִׁיבָה וְעָשָׂה אֵל תֵּאָחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַּע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וְחִסְדֶּיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה, אֶל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת
רִאשׁוֹנִים, מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חִסְדֶּךָ, יְהִי חִסְדֶּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יִחְלֵנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֹד, כִּי עִמָּךְ
הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קְרָאנוּ,
כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אָנְחֵנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
עַל דְּבַר כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְהַצִּילָנוּ וּכְפָר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שִׁמְךָ.

אם תפילת מנחה סמוכה לנעילה אומר קדיש, ואם אינה סמוכה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיהַ
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וַיִּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחִיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכּוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכּוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהִי
שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעַלְנָא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תפילת נעילה

אומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמָמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמִהֲלָל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדֵר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֲזֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכֹר רַב טוֹבֶךָ יִבְיְעוּ וְצִדְקֹתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶץ אֲפִים וּגְדֹל חֶסֶד: טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד הֵדֵר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנִּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכַּפּוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלָּת יְיָ יִדְבֹּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ וַיִּמְלֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרֵךְ
 לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרִיתָא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל שליוח הציבור תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק,
 וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר
 ברכותיו של שליוח הציבור.

יִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
 וּמַבִּיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
 חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
 מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
 הָטָל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
 רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
 אֲמוּנָתוֹ לִישְׁבֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
 מִמִּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵיו
 בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יִי
 מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

נְקִדִּישׁוֹ וְנִעְרִיצוֹ וְנִשְׁלֵשׁ לֹךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, בְּדָבָר הָאֲמֹר
 עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוּשׁ**
קְדוּשׁ קְדוּשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ
 מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָהּ
 מִלְּכָנּוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ
 בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
 בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
 תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, בְּדָבָר הָאֲמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
 דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובין:] **יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן**
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים
 קִדְשָׁתְךָ נְקִדִּישׁ, וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ
 כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוּשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו':]

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה,
[ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו'],

וַיְבָרֶךְ תֵּן פְּחָדֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימָתְךָ עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאתָ, וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרִואִים, וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֶגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּשְׁדָּעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְׁלֵטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נִזְרָא עַל כָּל מֶה שֶׁבָּרָאתָ. **וַיְבָרֶךְ** תֵּן כָּבוֹד לְעַמְּךָ, תְּהִלָּה לִיִּירְאֶיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פֶּתַח חַן פֶּה לַמִּיחִלִּים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשּׁוֹן לְעִירְךָ,

צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עֲבָדְךָ, וְעִרִכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֲךָ. וְאַזְ צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרָנָה יִגְלִלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כֹּלָה כַּעֲשֵׁן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמַּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְבָּנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מָלַךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, וְנֹאמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של תפילת נעילה:

אַתָּה בְּחִרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבֹדְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וְתֵתֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה, לְמַחֲלָה וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה, יִזְכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגְיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה וַיִּשְׁמַע יִפְקֹד וַיִּזְכֹּר לִפְנֵיךָ זְכוּרֹנֵנוּ, זְכוּרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֹן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכוּרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוּרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ, לִפְלִטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקְדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדִבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם

עֲלֵינוּ, וּמִלֵּטְנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיִגּוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

נוסח הוידוי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'.

מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מָה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמִנּוֹת וְחַטָּאוֹתֵינוּ עֲצֻמוֹ
מִלִּסְפָּר. מָה אָנוּ, מָה חַיֵּינוּ, מָה חֲסִדְנוּ, מָה צְדָקְנוּ, מָה
מַעֲשֵׂנוּ. מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, הֲלֹא כָּל הַגְּבוּרִים כָּאִין
לְפָנֶיךָ, וְאַנְשֵׁי הַשָּׁם כֹּלָא הָיוּ, וְחַכְמִים כְּבִלִי מִדַּע, וְנְבוֹנִים
כְּבִלִי הַשֶּׁפֶל. כִּי כָּל מַעֲשֵׂינוּ תָהוּ, וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כַּפְתּוֹב בְּדַבְּרֵי קִדְשְׁךָ: וּמֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין,
כִּי הַכֹּל הֶבֶל.

אָבֵל אַתָּה הַבְּדִלְתָּ אֲנוֹשׁ מֵרֹאשׁ, וְתַכְיִרְהוּ לַעֲמוּד לְפָנֶיךָ,
כִּי מִי יֹאמַר לָךְ מָה תַעֲשֶׂה וְאִם יִצְדַּק מָה יִתֵּן לָךְ. וְתִתֵּן
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת יוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, קֶץ מַחִילָה לְכָל
חַטָּאוֹתֵינוּ, לְמַעַן נַחְדֵּל מֵעוֹשֶׁק יְדֵינוּ, וְנָשׁוּב לַעֲשׂוֹת חוּקֵי
רְצוֹנְךָ בְּלִבֵּב שָׁלֵם, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר: דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קִרְאֵהוּ
בְּהִיוֹתוֹ קְרוֹב, יַעֲזֹב רָשָׁע דִּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מִחֲשַׁבְתּוֹ וַיָּשׁוּב
אֵל יְיָ וִירְחַמֵּהוּ וְאֵל אֱלֹהֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ.

וְאַתָּה אֱלֹהֵי הַסְּלִיחוֹת, טוֹב וַיְמַטִּיב, חַנוּן וְרַחוּם, אֶרְךָ אַפִּים
וְרַב חֶסֶד. מִרְבֵּה לְהַנְשִׁיב, רוֹצֵה בְּתַשׁוּבָתָן שְׁלֹרְשָׁעִים,
וְאֵין אַתָּה חֹפֵץ בְּמִיתָתָן, כַּפְתּוֹב: חִי אָנִי נָא אֲדֹנָי אֱלֹהִים
אִם אַחֲפָץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדִּרְכּוֹ וְחָזָה,

שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדִּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
הַשִּׁיבֵנוּ וְקַבְּלֵנוּ וּמַחֲוֹל לָנוּ, וְסִלַּח כְּגֹדֶל חֲסִדְךָ.

עד כאן נוסח היידי.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מַחֲוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בַּיּוֹם צוֹם הַכְּפוּרִים
הַזֶּה, מַחֲה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, כְּאִמּוֹר
אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחֲה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִי וְחֲטֹאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר.
וְכָתוּב: מַחֲיִיתִי כָעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעֵבִן חֲטֹאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי
גָאַלְתִּיךָ. וְכָתוּב: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם
מִכָּל חֲטֹאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ. כִּי אֶתָּה סִלַּחַן לְיִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וּמִחֲלֹן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבִּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּכַבֻּדְךָ,
וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָךְ
עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֶרֶץ.

וַיֵּדַע כָּל פְּעוֹל כִּי אֶתָּה פֹּעֵלְתוֹ, וַיָּבִין כָּל יָצוֹר כִּי אֶתָּה יִצְרְתוֹ,
וַיֹּאמְרוּ כָל אֲנָשׁ הַנִּשְׁמָה בְּאִפּוֹ: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ,
וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ
בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטָהָר
לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וְדַבְּרֶךָ אֶמֶת וְקִיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל,
מִקִּדְּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
עמך.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה יי המחזיר שכבינתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
נשענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך
על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל
החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו
רוב העם להוסיף: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש בעסק וכתוב לחיים
כל בני בריתך], ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יברכך', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יברכך' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יברכך'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יברכך יי וישמך [אמן]. **יאר יי** | **פניו אליך ויחנך** [אמן].

ישא יי | **פניו אליך וישם לך שלום** [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַפְּהֻנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכְךָ, וְיִשָּׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ
שָׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל
עַמָּךְ, וּבָרַכְנוּ כָּלֵנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּה, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָּה נִתְּנָה
לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיֶה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב
בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשָׁלוֹם [נהגו רוב העם
להוסיף: וּבִסְפֹר חַיִּים בִּרְכָּה וְשָׁלוֹם נִזְכָּר וְנִפְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלִשְׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשָׁלוֹם.

[היחיד אומר כאן את הוידוין] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך בורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא בורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ונופלין על פניהם:

לְפָנֶיךָ אָנִי בּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנִי חָנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֵה נֹאמֵר
לִי מֵה נִדְבֹר וּמֵה נִצְטָדֵק, חֲטָאנוּ וְעֻוְינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצּוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יי הַצְדָּקָה וְלָנוּ בִּשְׁת
הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרְנוּ פָּנֵינוּ מִפָּנֶיךָ אֲשַׁמְתֵּנוּ וְנִכְפָּפָה קוֹמַתֵנוּ
מִפָּנֶיךָ עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁבִּיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהִי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנַי אֵלַיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
 רָבוּ לְמַעַלְהָ רֹאשׁ וְאַשְׁמַתְנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין
 בָּנוּ מַעֲשִׂים, עָשָׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ
 שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וְתִהְלֶתִי
 אַחֲטָם לָךְ לְבִלְתִּי הִכְרִיתְךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
 יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
 כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמַתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הָ נָא
 אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵּׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רָשָׁעוֹ וְאֵל
 חַטָּאתוֹ, סָלַח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדְךָ,
 וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַבֹּה, לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ
 וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְשִׁיבָה
 וַעֲשֵׂה אֵל תֵּאֲחֹר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ
 וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַּע מָה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יְיָ
 וְחֲסִדֶּיךָ כִּי מַעֲוָלִים הָמָּה, אֵל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 רִאשׁוֹנִים, מִהֵרָ יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדָנוּ לְמַעַן חֲסִדְךָ, יְהִי חֲסִדְךָ יְיָ עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר
 יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ
 הַסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ,
 כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֶפְרָ אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילָנוּ וּכְפָר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש, ומכיוון שערבית סמוכה אין לומר 'תתקבל':

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

להבדלה למוצאי יום הכיפורים ראו לעיל עמ' 91.

שונות

סדר בדיקת חמץ

בליל ארבעה עשר, לפני שמתחיל לבדוק, מברך: **בְּרִוּיָא אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ**
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, עַל בִּיעוּר חֲמֵץ.

ובדוק ומחפש בכל המקומות שמכניסין להם חמץ, וכשגומר לבדוק, מבטל בליבו את החמץ שברשותו: 'כל חמירא דאיכא ברשותאי ולא ידענא ביה לבטול מרשותאי ולהוי כעפרא', ותרגמו: 'כל חמץ שישנו ברשותי ולא ידעתינו יבטל מרשותי ויהיה כמו העפר [שאינו ברשותי]'. וזה נוסח רס"ג, ורבנו פוסק שיאמר (חמץ ומצה ג, ז): 'כל חמץ שיש ברשותי שלא ראיתיו ולא ידעתינו הרי הוא בטל, והרי הוא כעפר'.

סדר עירובי תבשילין

המניח עירובי תבשילין חייב לברך, ולאחר הברכה אומר: 'בעירוב זה יותר לי' וכו'.

בְּרִוּיָא אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עִירוּב.

בְּעִירוֹב זֶה יוֹתֵר לִי [ואם זיכה בו גם לאחרים מוסיף: ולפלוני ולפלוני או
לְאַנְשֵׁי הָעִיר כּוֹלֵם] לְאַפּוֹת וּלְבִשָּׁל מִיּוֹם טוֹב לַשַּׁבָּת (הל' יו"ט פ"ו).

סדר אירוסין ונישואין

אם יש שם יין, החתן מברך תחילה על היין, ואחר כך מברך את ברכת הקידושין:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְהַבְדִּילָנוּ מִן הָעַרְיוֹת, וְאַסֵּר לָנוּ אֶת הָאֲרוּסוֹת, וְהַתִּיר
לָנוּ אֶת הַנִּשְׁוּאוֹת עַל יְדֵי חוּפָּה וְקִדּוּשִׁין, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל.**

ושותין מן היין, ואומר לכלתו: 'הִרִי אֶת מְקוֹדֶשְׁתְּ לִי בְּזֶה' ונותן לה את הכסף או שווה
הכסף בפני שני עדים.

לאחר מכן מברכים ברכת חתנים, ואם היה יין, מברכים עליו תחילה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

יש מקומות שנהגו להביא הדס עם היין, ומברך על ההדס:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֵצִי בְּשָׁמִים.

ומברך ברכת חתנים קודם הנישואין והן שש ברכות:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל בָּרָא לְכָבוֹדוֹ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם.

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם
בְּצִלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבִנִיתוֹ, וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיָן
עַדִּי עַד, בְּרוּךְ אַתָּה יי יוֹצֵר הָאָדָם.**

שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתִגַּל עֶקְרָה, בְּקִבּוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׁמְחָה,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשִׁמַּח צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ.

שִׁמַּח תְּשִׁמַּח רַעִים אֲהוּבִים, כְּשִׁמְחֶה יְצִירֶה מִקֶּדֶם בְּגַן עֵדֶן,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשִׁמַּח חֲתָן וְכֻלָּהּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּרָא שְׁשׁוֹן
וְשִׁמְחָה, חֲתָן וְכֻלָּהּ, גִּילָה וְרִינָה, אֲהָבָה וְאַחֻזָּה, שְׁלוֹם
וְרַעוּת. מְהֵרָה יי אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע מַעְרֵי יְהוּדָה וַיַּמְחוּצוֹת
יְרוּשָׁלַם, קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה, קוֹל חֲתָן וְקוֹל כֻּלָּהּ, קוֹל
מַצְהָלוֹת חֲתָנִים מִמְּשִׁתָּה וּנְעָרִים מִנְּגִינָתָם, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְשִׁמַּח חֲתָן עִם הַכֻּלָּה.

סדר המילה

המל את בן חברו מברך קודם שימול (והמל את בנו מברך: 'למול את הבן'):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה.

ואבי הבן מוסיף ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שְׁלֹאֲבָרְהֶם אֲבִינוּ.

ואם היו שם עומדין, אומרין:

כָּשֶׁם שֶׁהַכְּנִסְתּוֹ לְבְרִית, כֵּן תַּכְנִיסֶהוּ לְתוֹרָה וְלַחֻפָּה
וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים.

ומוזגין כוס ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן.

ואחר כך מברך אבי הבן או המל או אחד מן העומדין שם, מברך ברכה זו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדָּשׁ יְדִיד מִבְּטָן,
וְחָק בְּשָׂאָרוֹ שָׁם, וְצִאֲצָאֵנוּ חַתָּם בְּאוֹת בְּרִית קִדָּשׁ. עַל
כֵּן בְּשִׁכְרָה זֹאת, אֵל חַי, חָלַקְנוּ לְעַד, צוּרנוּ, צִוָּה בְּצוּאֹת
קְדוּשִׁים, לְהַצִּיל יְדִידוֹת שְׂאֵרְנוּ מִשְׁחַת, בְּרוּךְ אַתָּה יי
בֹרֵת הַבְּרִית.**

ואבי הבן מברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ':

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעְנוּ
לְזֶמֶן הַזֶּה.**

סדר פדיון הבן

הפודה את בנו, מברך (והפודה עצמו מברך: 'לְפָדוֹת הַבְּכוֹר'):

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדָּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ עַל פְּדִיּוֹן הַבֵּן.**

לאחר מכן מברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ' (ענייני פדיון הבן מובאים בהלכות ביכורים פי"א).

ברכות הריח

אם היה הבושם עץ או מן העץ, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֵצִי בְּשָׂמִים.

ואם היה עשב או מן העשב, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲשָׂבִי בְּשָׂמִים.

ואם לא היה מעץ או מאדמה או שהוא ספק, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיְּנִי בְּשָׂמִים.

ואם היה פרי הראוי לאכילה, כגון אתרוג, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן רֵיחַ טוֹב בַּפִּירֹת.

שמן שלאפרסמון וכיוצא בו, מברך עליו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא שֶׁמֶן עָרֵב.

ברכות השבח וההודיה

הבונה בית חדש והקונה כלים חדשים, וכן הרואה פרי המתחדש משנה לשנה בתחילת ראיתו, וכן הרואה חברו לאחר שלושים יום, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְמַן הַזֶּה.

ואם ראה את חברו לאחר שנים עשר חודש, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְחִיָּה הַמֵּתִים.

שמע שמועה טובה, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַטּוֹב וְהַמְּטִיב.

שמע שמועה רעה, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דִּין הָאֱמֶת.

ירדו גשמים רבים, עד שרבו המים על הארץ ועלו אבעבועות על פני המים, והן הולכות זו לקראת זו. אם יש לו שדה מברך: 'שהחינו', ואם היתה שלו ושל אחרים מברך: 'הטוב והמטיב', ואם אין לו שדה מברך:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ, עַל כָּל טָפָה וְטָפָה שֶׁהוֹרְדָתָ לָנוּ. וְאַלּוּ פִּינּוּ מָלֵא שִׁירָה בָּיָם, וּלְשׁוֹנֵנוּ רָנָה בְּהֶמּוֹן גִּלְיוֹ, וְשִׁפְתֵינוּ נִשְׁבַּח בְּמִרְחֵבֵי הָרָקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת בְּשִׁמְשׁ וּבִכְרֶחַח, וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת בְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאַיִלוֹת. אֵין אָנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ מִלִּפְנֵינוּ, עַל אַחַת מֵאַלְף אֲלָפִים וָרֶב רַבְבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ

עָמְנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ. **מִלִּפְנֵים** מִמִּצְרַיִם גָּאֲלָתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית
עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בָּרָעַב זָנַתָּנוּ, וּבִשְׁבַע כָּלִילָתָנוּ, וּמִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ,
וּמִדָּבָר מִלִּטְתָּנוּ, וּמִחֲלָאִים רָעִים רַבִּים דָּלִיתָנוּ מִלִּכְנוּ. וְעַד הֵנָּה
עֲזָרְנוּ רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. עַל כֵּן אֲבָרִים שְׁפִלְגַת
בְּנוּ, וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאַפִּינוּ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּת בְּפִינוּ, הֵן הֵן
יֻדְּוּ לָךְ וַיִּבְרְכוּ אֶת שִׁמְךָ מִלִּכְנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רֹב הַהוֹדִיּוֹת
אֵל הַתּוֹשֵׁבחוֹת.

ברכות הראייה

הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל, כגון ים סוף ומעברות הירדן, מברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאַבוֹתֵינוּ
בַּמָּקוֹם הַזֶּה.**

הרואה מקום שנעשה בו נס, לו או לאביו או לסבו, מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה לִי [והבן אומר 'לְאָבִי'
והנכד 'לְסִבִּי'] **נֵס בַּמָּקוֹם הַזֶּה.**

הרואה מקום שעובדין בו עבודה-זרה, מברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן אֶרֶץ אֲפִים
לְעוֹבְדֵי רְצוֹנוֹ.**

הרואה מקום בארץ-ישראל שנעקרה ממנו עבודה-זרה, מברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָקַר עֲבוֹדָה זָרָה
מֵאַרְצֵנוּ.**

הרואה מקום בחוצה לארץ שנעקרה ממנו עבודה-זרה, מברך:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָקַר עֲבוֹדָה זָרָה מִן
הַמָּקוֹם הַזֶּה.**

ולאחר שמברך על עקירת עבודה-זרה בארץ או בחו"ל, אומר:

**בְּשֵׁם שְׁעָקֶרְתָּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה, כָּךְ תַּעֲקֹר מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת,
וְתִשָּׁיב לֵב עוֹבְדֵיהֶן לְעַבְדְּךָ.**

הרואה בתי ישראל ביישובו, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מַצִּיב גְּבוּל אֶלְמָנָה.

הרואה בתי ישראל בחורבנו, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דִּין הָאֵמֶת.

הרואה קברי ישראל, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין,
וְזָן אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכַּל אֶתְכֶם בְּדִין, וְהַחֲיָה אֶתְכֶם בְּדִין,
וְהִמִּית אֶתְכֶם בְּדִין, וְהוּא עֲתִיד לְהַקִּים אֶתְכֶם לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא בְּדִין, בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחֲיֵה הַמֵּתִים.**

הרואה בתי הגויים ביישובו אומר: **בֵּית גֵּאִים יִסַּח יי.**

בחורבנו אומר: **אֵל נִקְמוֹת יי.**

הרואה קברי אומת העולם, וכן הרואה שש-מאות-אלף גויים עומדין כאחד, אומר:

**בּוֹשָׁה אִמְכֶם מְאֹד חֲפָרָה יוֹלֶדֶתְכֶם, הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מְדַבֵּר
צִיָּה וְעַרְבָּה.**

ואם ראה שש-מאות-אלף מישראל עומדין כאחד בארץ ישראל, אומר:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, חֹכֵם הָרָזִים.

הרואה חכמי אומות העולם מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן מַחֲכֶמְתוֹ
לְבָשָׂר וָדָם.**

הרואה חכמי ישראל מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁנַתְּנוּ מַחֲכֶמְתוֹ לִירְאָיו.**

הרואה מלכי הגויים, אומר: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁנַתְּנוּ מַכְבֹּדוֹ לְבִשָּׁר וָדָם.**
הרואה מלכי ישראל, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁנַתְּנוּ מַכְבֹּדוֹ לִירְאָיו.
הרואה את הכושי ואת המשוּנֵן בצורת פניהם או באיבריהם, וכן הפיל והקוף מברך:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מִשְׁנֵה הַבְּרִיּוֹת.
ראה סומא, קטע, מוכי שחין, בהקנין וכו', מברך (ואם נולדו כך מברך 'משנה הבריות'):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דִּין הָאֱמֶת.

הרואה בריות טובות ומתוקנות ביותר, ואילנות טובות, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁכַכָּה לֹא בְּעוֹלָמוֹ.

היוצא לשדות ולגנות בימי ניסן, וראה אילנות פורחים וניצנים עולים, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֹא חֹסֵר בְּעוֹלָמוֹ כָּלֹם וּבָרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת נָאוֹת, כְּדִי לְהִתְנַאֲוֹת בָּהֶן בְּנֵי אָדָם.

על הרוחות שנשבו בדעף, ועל הברקים, ועל הרעמים, ועל 'כוכב נופל', מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁכּוּחוּ מָלֵא עוֹלָם [או] עוֹשֶׂה בִּרְאשִׁית.

על ההרים והגבעות, המדברות הימים והנהרות, לאחר שלושים יום שראם, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹשֶׂה בִּרְאשִׁית.

הרואה את הים הגדול, לאחר שלושים יום שראהו, מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָעוֹשֶׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל.**

הרואה קשת בענן, מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זִכְרֵךְ הַבְּרִית, נֶאֱמָן בְּבְרִיתוֹ וְקָיִים בְּמַאֲמָרוֹ.**

הרואה את החמה ביום תקופת ניסן של תחילת המחזור של שמונה ועשרים שהתקופה בתחילת ליל רביעי, כשרואה אותה ביום רביעי בבוקר, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית.

וכן כשתחזור הלבנה לתחילת מזל טלה בתחילת החודש, ולא תהיה נוטה לא לצפון ולא לדרום; וכן כשיחזרו כל כוכב וכוכב מחמשת הכוכבים הנשארים לתחילת מזל טלה, ולא יהיה נוטה לא לצפון ולא לדרום; וכן בכל עת שייראה מזל טלה עולה מקצה המזרח – על כל אחד מאלו מברך 'עושה בראשית' (הלכות ברכות י בא).

ברכת 'על הטבילה' לטהרת אשה לבעלה

בהל' ברכות (יא, ט) נפסק: "אין לך מצוה שמברכין אחר עשייתה לעולם, אלא טבילת הגר בלבד, שאינו יכול לומר: 'אשר קידשנו במצוותיו וציוונו', ועדיין לא נתקדש ולא נצטווה עד שיטבול. לפיכך אחר שיטבול מברך: 'על הטבילה', מפני שהיה דחוי מעיקרו ולא היה ראוי לברכה". מהלכה זו עולה שהאשה צריכה לברך קודם הטבילה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוֵּנוּ עַל הַטְּבִילָה.

ויכולה לשבת ופניה טוחות בקרקע (הל' ברכות א, ט) או לכסות את פלג גופה התחתון, ותרברך, ותטבול. ואין לטבול יותר מפעם אחת, שכל המוסיף גורע: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו" (דב' יג, א).

דילוגי המתפלל יחידי

נשאלתי כך: מהי הקדושה של ברכות קרית-שמע של שחרית שהמתפלל יחידי צריך לדלג עליה? **תשובה:** ובכן, להבנתי יש לדלג על המלים: 'אשר משךתי עומדים ברום עולם' עד 'ברוך כבוד יי ממקומו' (ועד בכלל), דהיינו לקרוא כך: 'ישתבח שמך לעד מלכנו יוצר משרתים. [...] לאל ברוך נעימות יתנו' וכו', והטעם לזה להבנתי הוא מפני שהקדושה מתחילה למעשה במלים 'אשר משךתי', וכמו 'נקדישך ונעריצך' וכו' שהוא למעשה המבוא לאמירת 'קדוש קדוש קדוש' וכו'.

עוד נשאלתי בעניין זה: הבנתי שגם באמירת 'וּבָא לְצִיּוֹן' שבסדר-היום המתפלל יחיד צריך לדלג על הקדושה, מאין יחל לדלג? **תשובה:** נראה שדי לדלג מהמלים 'וְאֶתָּה קְדוֹשׁ' ואילך, הואיל והקטע שלפניו: 'וּבָא לְצִיּוֹן' וכו' אינו חלק מן הקדושה.

מה הם ימות החמה וימות הגשמים?

במוסף של יום-טוב-ראשון של פסח מתחילים לומר 'מוֹרִיד הַטֶּל' וכן 'בְּטָלְלִי רָצוֹן' בברכת השנים; ובמוסף של יום-טוב-אחרון של סוכות מתחילים לומר 'מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם', אך רק בשבעה במרחשוון מתחילים לומר 'וְיָתֵן טַל וּמָטָר' בברכת השנים.

זמן הדלקת נרות חנוכה

בהלכות חנוכה (ד, ה) רבנו פוסק כך: "אין מדליקין נרות חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא עם שקיעתה [כלומר במהלך שקיעת החמה] – לא מאחרין ולא מקדימין. שכן או הזיד ולא הדליק עם שקיעת החמה, מדליק והולך **עד שתכלה רגל מן השוק** – וכמה הוא זמן זה? כמו חצי שעה או יותר. עבר זמן זה אינו מדליק". ובכן, לכתחילה יש להדליק את נרות החנוכה "עם שקיעת החמה", דהיינו כ-20 דקות לפני זמן צאת שלושה כוכבים האמור בלוחות, ומדליק והולך לכתחילה בכל אותן 20 הדקות. ולעיון בדרכו של רבנו בעניין שקיעה החמה, ראו: "השקיעה לפי רבנו ולפי הדרדעים האורתודוקסים".

ובדיעבד, יכול להבנתי להדליק בברכה "עד שתכלה רגל מן השוק", דהיינו עד שעה די מאוחרת שכבר לא מתהלכים אנשים ברחובות אותה העיר או אותו היישוב – שהרי הזמן שרבנו מגדיר להדלקה בדיעבד, שהוא "כמו חצי שעה או יותר", מותאם לזמן שבו כלתה הרגל מן השוק באותם הימים שנפסקה בהם ההלכה, ולכן רבנו מוסיף בהגדרת הזמן הזה "או יותר". דהיינו, במקום שאנשים כן מתהלכים ברחובות, יש להאריך את הזמן הזה בהתאם לזמני הילוך בני האדם. ושימו לב להמשך ההלכה האמורה: "וצריך ליתן שמן בנר כדי שתהיה דולקת והולכת **עד שתכלה רגל מן השוק**. הדליקה וכבתה – אינו זקוק להדליקה פעם אחרת [=ובוודאי שלא יברך שוב אם החליט להדליקה]. נשארה דולקת **אחר שכלתה רגל מן השוק** – אם רצה לכבותה או לסלקה, עושה". כלומר, שלוש פעמים רבנו מדגיש שזמני ההדלקה נקבעים לפי זמני הליכת בני האדם בשוק, דהיינו ברחובות העיר, ולכן נראה לי פשוט מאד שניתן ואף חובה להדליק בברכה גם לאחר צאת הכוכבים, עד השעה שבה בני האדם חדלים מלהתהלך ברחובות.

ברוך רחמנא דסייען